

മാംലേറെ നാടകം.

ഇംക്ലീഷ്കവിശ്രേഷ്ഠനായ
ഷെക്സ്പിയറുടെ
മാംലേറെ നാടകത്തിന്റെ രാജ്ജമ.

കൊടുങ്ങല്ലൂർ
കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ
തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയത.

മാംചെററ നാടകം.

ഇംഗ്ലീഷുകവിശ്രേഷ്ഠനായ
ഷെക്സ്പിയർ
മാംചെററ നാടകത്തിന്റെ തർജ്ജമ.

കൊടുങ്ങല്ലൂർ
കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ
തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയത.

തൃശ്ശിവപേരൂർ
വിദ്യാവിനോദിനി അച്ചുകൂടത്തിൽ
അച്ചടിച്ചത.

൧൦൭൨.

(All Rights Reserve)

പാത്രങ്ങൾ

ക്ലാഡിയസ്സ് - ഡന്മാർ രാജാവ്

ഹോംലെറ - മരിച്ച രാജാവിന്റെ മകനും ഇപ്പോഴത്തെ രാജാവിന്റെ മരുമകനും

പൊളോണിയസ്സ് - നൊംകാർട്ടസ്സ്

ഹെറേഷ്യ - ഹോംലെറിന്റെ ഒരു സ്നേഹിതൻ

ലെർട്ടീസ്സ്, വോൾട്ടീമാണ്ട, കൊണ്ണീലി } രാജസേവകന്മാർ
യസ്സ്, റോസൻക്രാൻസ്സ്, ഗിൽഡർൻ }
സ്റ്റർൻ, ഓസറിക്ക, ഒരു ആൾ

ഒരു പുരോഹിതൻ

മാർസലസ്സ്

ബർനാഡോ } പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ.

പ്രാൻസിസ്കോ - ഒരു പട്ടാളക്കാരൻ.

റെനാൾഡോ - പൊളോണിയസ്സിന്റെ ഭൃത്യൻ.

കളിക്കാർ, രണ്ടു വിഡ്ഢികൾ, ശവക്കുഴി കണ്ടുനവർ.

ഹോട്ടിൻബ്രാസ്സ് - നാപ്പോളിയൻ രാജകുമാരൻ.

ഒരു പടനായകൻ, ഇംക്ലിഷ് രാജപ്രതിനിധികൾ.

ഗർട്ടൂഡ - ഡന്മാർക്കിലെ റാണിയും ഹോംലെറിന്റെ അമ്മയും

ഹെമീലിയ - പൊളോണിയസ്സിന്റെ മകൾ.

പ്രഭുക്കന്മാർ, സ്ത്രീകൾ, പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, പട്ടാളങ്ങൾ,

കപ്പൽക്കാർ, ഭൃതന്മാർ, പരിവാരങ്ങൾ, ഹോംലെറിന്റെ അ

ടുർന്റെ പ്രേതം.

രംഗം - ഡന്മാർ.

സമർപ്പണം

പ്രേമത്താലിതവക്തൃജ്ഞാനിലയത്തിൽ.
കാത്തിടുന്ന ക്ലേശീല
ശ്രീമഹാത്മ്യമോർത്തിട്ടകമലരലിയും
ഭക്തിവിശ്വാസപൂർവ്വം
ശ്രീമലംവിദ്യവൽപ്പിതിനസതതവം
സമജനായോരസാക്ഷാൽ
സാമൂഹിപ്പാട്ടിലേക്കിപ്പതിയകൃതീസമം
പ്രിയകൊള്ളുന്നതെങ്ങും

പരിഭാഷകന്മാർ.

മുഖവുര

—•••••—

സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു മലയാളഭാഷയിലെക്കു ഇയ്യൊടുവിൽ അനവധി വിശേഷഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഓരോ മഹാത്മാർ തജ്ജമ ചെയ്തിട്ടുള്ളതിനാൽ സംസ്കൃതഭാഷാപരിജ്ഞാനമില്ലാത്ത മലയാളികൾക്കു അവയിൽ അടങ്ങിയ സാരാംശങ്ങളേയും വിശേഷഗുണങ്ങളേയും സമസ്തതകവിതാ സമ്പ്രദായത്തേയും മറ്റും അറിവാൻ ഘട വന്നിട്ടുണ്ടല്ലോ. എന്നാൽ ഇംഗ്ലീഷ ഭാഷയിൽനിന്നു മലയാളത്തിലെക്കു തജ്ജമ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വളരെ അപൂർവ്വമാകയാൽ ആ ഭാഷയിലുള്ള കാവ്യനാടകങ്ങളുടെ ഗുണവും സമ്പ്രദായവും ആ ഭാഷ നിശ്ചയമില്ലാത്തവർക്കു നല്ലവണ്ണം അറിവാൻ ഘടയുണ്ടാകുന്നില്ല. ഞ്ഞു നൂറുതെണ്ടെങ്കിൽ കഴിയുന്നെടത്തോളമെങ്കിലും തീർന്നുതെണ്ടെങ്കിൽ മോഹത്താലാണു വയ്ക്കുകയും ഇങ്ങിനെ ഒരു പ്രവൃത്തി ചെയ്യാൻ ഞങ്ങൾ ശ്രമിച്ചു. ഇപ്പോൾ ഞങ്ങൾ പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയത് രണ്ടു നാടകം ഇംഗ്ലീഷു കാളിദാസനായ ചേക്രപിയരുടെ വിശേഷമായ ഒരു കൃതിയാണു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനേകകൃതികളിൽ രണ്ടു നാടകംതന്നെ തജ്ജമ ചെയ്യണമെന്നു ഞങ്ങൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതിന്നു പലേകാരണങ്ങളും ഉണ്ടു. ഒന്നാമതു ഇതിൽ അനവധി സാരാംശങ്ങളും സദാചാരവാക്കുകളും അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നു മാത്രമല്ല ഇംഗ്ലീഷു നിശ്ചയമുള്ളവർ ഇതു ആ മഹാകവിയുടെ ഒന്നാംകിടനാടകമായി ഗണിച്ചിട്ടും ഉണ്ടു. രണ്ടാമതു ഇംഗ്ലീഷു നാടകങ്ങളുടെ രീതി അതു നിശ്ചയമില്ലാത്തവർക്കു ഇതുകൊണ്ടു നല്ലവണ്ണം അറിയാവുന്നതാണു. സംസ്കൃതനാടകങ്ങൾ സാധാരണയായി സുഖപച്ഛവസായികളാകയാൽ ദുഃഖപച്ഛവസായികളായ നാടകങ്ങളുടെ മാതിരിയും ഇതിൽനിന്നു അറിയാവുന്നതാണു. താണതരം നാടകങ്ങളെടുത്തു തജ്ജമചെയ്തു വെളുത്തുവെളുത്തു കേൾക്കുന്നതിൽ ഭേദം കഠിനമായ നാടകത്തിൽ പ്രയത്നം ചെയ്തിട്ടാണല്ലോ, നല്ലതു എന്നു

ഇ വീചാരവും ഞങ്ങളെ ബാധിച്ചിട്ടില്ലെന്നില്ല. ഞ്ങൾ വക സംഗതികളാണു ഞങ്ങളെ മുപ്പതായി ധൈര്യപ്പെടുത്തിയത്. ഒരു ഭാഷയിൽനിന്നു മറ്റൊരു ഭാഷയിലേക്കു ഒരു പുസ്തകം തർജ്ജമ ചെയ്യാൻ മൂലത്തിന്റെ ഭംഗിയും രസവും പുഷ്ടിയോടുകൂടി തർജ്ജമയിൽ വരുത്തിക്കൊൾവാൻ വളരെ പ്രയാസമാണെന്നു തർജ്ജമയിൽ പരിശ്രമിക്കുന്ന ഏവനും അറിയാവുന്നതാണല്ലോ. അങ്ങിനെയുള്ള നൂനതകൾ ഇതിലും ഉണ്ടാവാം. എങ്കിലും നാട്ടിലെക്കു ഗുണം വരേണമെന്നുള്ള ഞങ്ങളുടെ അതിയായ മോഹംകൊണ്ടാണു ഇതിനാരംഭിച്ചത എന്നുള്ളതൊരർത്ഥ ആ വക നൂനതകളെ ക്ഷമിച്ചാൻ ഞങ്ങൾ സവിനയം അപേക്ഷിക്കുന്നു.

ഞ്ങൾ നാടകത്തിലെ പാത്രങ്ങൾക്കു മുഖഗ്രന്ഥത്തിലെ പേരുകൾ തന്നെ ആണു ഞങ്ങളും വെച്ചിരിക്കുന്നത. ഇതിനെപ്പറ്റി വായനക്കാരുടെ ഇടയിൽ രണ്ടുപക്ഷം ഉണ്ടാവാം; എന്നാൽ പേരു മാറ്റിയാൽ സ്പോലും മുഴുവൻ പുറപ്പെടുവിക്കുവാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നുള്ള ഭയംകൊണ്ടും, ശാകന്തളം മുതലായ സംസ്കൃതനാടകങ്ങൾ ഇംഗ്ലീഷിലേക്കു തർജ്ജമ ചെയ്യുതിൽ മൂലത്തിലെ പേരതന്നെ വെച്ചിരിക്കുന്നതു അധികം യോജ്യമായി കണ്ടതുകൊണ്ടും, ഞങ്ങളും അപ്രകാരം ചെയ്യതാണു.

ഞങ്ങളുടെ ഞ്ങൾ ശ്രമത്തിൽ, പലവിധേനയും സഹായം ചെയ്തു ഞങ്ങളുടെ സുഹൃത്തുകൾക്കു ഞങ്ങൾ സന്തോഷപൂർവ്വം നന്ദിപറയുന്നു.

എരമച്ചൻനെടുങ്ങാടിയെവലിയസഹാ-

യത്തിനാശ്ചൈവമാനം

പേരാതെവേലമെയിട്ടുപവിതകളും

രണ്ടുമാസത്തിനുള്ളിൽ

സാരാത്ഥംകൊണ്ടുമാംഗലൈക്കാരുവിധമിതുഞാൻ

ഭാഷയാക്കുകുമ്പോൾ

നേരായ്ഗ്രന്ഥാവകാശക്രമനിലയിൽ

ങ്ങൾക്കുരണ്ടാൾക്കുമൊപ്പം

ഹാംലെറ്റ് നാടകം

അങ്കം -1. രംഗം-1.

(എൽസിനോർ നഗരത്തിൽ
കോട്ടയുടെ മുമ്പിലുള്ള ഒരു മണ്ഡപം.)

(പ്രാൻസിസ്കോ കാവക്കാരനും അവന്റെ അടുക്കലേക്കു
ബർനാഡോയും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ബർ— ആരവിടെ?

പ്രാൻ— വരട്ടെ; ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതിനത്തരം പറയൂ! അടുത്ത
ത നില്ക്കൂ! താനാരെന്നു പറയൂ!

ബർ— നമ്മുടെ രാജാവു വളരെക്കാലം ജീവിച്ചിരിക്കട്ടെ.

പ്രാൻ— ബർനാഡോ? അക്കാദമി

ബർ— അവൻ തന്നെ.

പ്രാൻ— താൻ തന്റെ ഉഷ്ണത്തിന്നു കൃത്യമായി വരുന്നുണ്ടെ.

ബർ— ജപ്പോൾ പന്ത്രണ്ടിട്ടു കഴിഞ്ഞു. എയ്! പ്രാൻസി
സ്കോ! താൻ പോയി കിടന്നോട്ടു.

പ്രാൻ— റോം മാറ്റത്തിന്നു പെരുത്തു സന്തോഷം, വല്ലാത്ത ത
ണുപ്പ്. ഞാൻ നന്നു കഴഞ്ഞുതാനും.

ബർ— തന്റെകാവൽ ടൂഷ്കമൊന്നുംകൂടാതെകണ്ടു കഴിഞ്ഞില്ലേ?

പ്രാൻ— ഒരു ചുണ്ടലിയും കൂടി അനങ്ങിയിട്ടില്ല.

ബർ— തനിക്കു നന്നായി വരട്ടെ. എന്റെ ഒപ്പം കാക്കേണ്ടവ
രായ ഫൊറോഷ്യാവിനെയും മാർസലസ്സിനെയും കണ്ടാൽ
അവരോടു വേഗം വരാൻ പറയൂ.

പ്രാൻ— അവരുടെ മെച്ച കേൾപ്പാനുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. നി
ല്ക്കൂ! ആരാൾ?

ഹാംലെറ്റ്=റോം നാടകത്തിലെ നായകനായ രാജകുമാര
ന്റെ പേര്. എൽസിനോർ=ഡനമാർ രാജ്യത്തിന്റെ വടക്കു
കിഴക്കു ഭാഗത്തുള്ള ഒരു തുറമുഖം.

(മൊറോക്കോയും മാർസലസ്സും പ്രവേശിക്കുന്നു).

മൊ— ഓരോ രാജ്യത്തെ സ്നേഹിക്കുന്നവരാണ്.

മാർ— ഡബ്ലിവിലെ പ്രഭുകളും.

പ്രാൻ— നിങ്ങൾക്കു നന്നായി വരട്ടെ.

മാർ— സത്യവാനായ യോദ്ധാവേ! നല്ലതു വരട്ടെ. തനിക്കാറെ മാററം?

പ്രാൻ— എന്റെ സ്ഥാനത്തെ ബർനാഡോ ആണ്. എന്നാലു ഞാനിരിക്കട്ടെ. (പോയി).

മാർ— എയ്! ബർനാഡോ?

ബർ— എന്താ മൊറോക്കോ ഉണ്ടോ അവിടെ?

മൊ— അവനെപ്പോലൊരുത്തനുണ്ടെ.

ബർ— ഹേ മൊറോക്കോ! ഹേ മാർസലസ്സോ! നിങ്ങൾ വന്നു തു നന്നായി.

മാർ— എന്താ ഇന്നു രാത്രിയും അതിനെ കണ്ടുവോ?

ബർ— ഞാനെന്നും കണ്ടില്ല.

മാർ— ഒരുബുലിമോത്രം

പരമെന്നുപറഞ്ഞിട്ടുനിൽക്കുമൊറോക്കോ

ഇവകുറിക്കോംകണ്ടയേ.

ജരമാധികാധ്യബോധ്യമല്ലതെ!

1

എന്നാലിപ്രേതമിങ്ങോട്ടിനിയുമണകിൽനോം

ചൊന്നൊരാവർത്തമാനം

നന്നായിബോധ്യമാകുന്നതിനുമതിനൊടോ

രോന്നുചോദിക്കുവാനും

ഇന്നീനമോട്ടുവേണീരെന്നിയിലുളവാം

സംഭവംമാണുവാനായ്

വന്നീടാനായ്കുന്നിപ്പേനാവനെയുമിവിടെ

കാവലായ്കുന്നിപ്പേനാവനെയുമിവിടെ

2

മൊ— ധൈ! അതു വരികയുണ്ടാകുമില്ല.

ബർ— ഇങ്ങനെകുറിച്ചിരിക്ക

ഞങ്ങളൊരിക്കലുംരാത്രികണ്ടാരിക്കുമെന്നു

മൊറോക്കോ എന്നു പക്ഷാന്തരം.

അങ്ങുതട്ടക്കുപെവിയോ

ടിങ്ങിനിയുവീണ്ടുമൊന്നെതുകൂടെ

3

മൊ— അതെ നമുക്കിതന്നാട്ടു ഇതിനെപ്പറ്റി ബർണാർഡോ
പറയുന്നതു കേൾക്കുക.

ബർ— ഓരോവായസംഖ്യംകഴിയുമവയിലീ

പ്രോയൊട്ടക്കത്തൊരാവിൽ

ഒരേക്കുറുപ്പടക്കൻസ്രവനമുഴലുമി

ക്കണ്ടനക്ഷത്രരത്നം

നേരെച്ചുറിപ്പടിങ്ങൊരിതുവിധമിവിടെ

ത്തന്നയാൽമാർസലസ്സം

ചാരേഞ്ഞാനും, തദാനാമൊക്കുമണിശരിയായ്മുട്ടി,

മാർ— (പ്രേതം പ്രവേശിക്കുന്നു) മിണ്ടാതിരിക്ക 4

അത പിന്നെ എങ്ങോട്ടു വരുന്നത? നോക്ക.

ബർ— തീപ്പെട്ട തമ്പുരാന്റെ തത്ത്വരൂപം.

മാർ— മൊറോഷ്യോ! അങ്ങൊരു വിദ്വാനാണെല്ലോ അതിനോ
ട സംസാരിക്ക.

ബർ— അത തമ്പുരാന്റെ തത്ത്വരൂപം തന്നെയല്ലെ മൊറോ
ഷ്യോ? സൂക്ഷിച്ചു നോക്ക.

മൊ— തത്ത്വരൂപം തന്നെ. ഭയക്കൊണ്ടും അതഭയക്കൊണ്ടും
ഇതെന്നെ പരവശനാക്കുന്നു.

ബർ— അതിനോട സംസാരിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നതിനു മോ
ഹമുണ്ട.

മാർ— അതിനോട ചോദിക്ക മൊറോഷ്യോ!

മൊ— ആരാണങ്ങ, ഷകാന്നിടക്കൊരുപട-

ക്കൊപ്പിട്ടുഡന്മാക്കിലെ

ചാരുശ്രീമൂലപനനാനടകൊ

ണ്ടുണ്ണമീരാത്രിയിൽ

സൈപരംചുറ്റിനടക്കമാസ്ത്രപനിഭ

പ്രേതസ്വരൂപൻഭവോ-

നാരെന്നെന്നൊട്ടു“ദൈവമാണിവനപേക്ഷി

ക്കുന്നു”ചൊല്ലേണമെ

5

ഡന്മാർ = യൂറോപ്പവണ്ഡത്തിൽ ഉള്ള ഒരു രാജ്യം.

മാർ— അതിനു മുഷിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ബർ— നോക്ക! അതു ഗാംഭീർ്യത്തോടെ നടന്നു പോകുന്നു.

ഹോ— നില്ക്ക! പറയൂ! പറയൂ! ഞാനുപേക്ഷിക്കുന്നു. പറയൂ!
(പ്രേതം പോയി)

മാർ— അതുപോയി! എനി ഉത്തരം പറയില്ല.

ബർ— ഇപ്പോൾ എങ്ങിനെ? ഹോറേഷ്യോ! അങ്ങു, വിറക്കുന്നു
വെല്ലോ. മുഖത്തു ഒരു തുള്ളി പോരയില്ല. ബുദ്ധിമേത്തി
നെക്കാളും കറുത്തുയികമില്ലെ ഇത? ഇതിനെപ്പറ്റി എന്നാ
ണ അങ്ങു വിചാരിക്കുന്നത്?

ഹോ— ഓരംശപരനാണ സത്യം. ഞാനിതെന്റെ സ്വന്തം ക
ണ്ണുകൊണ്ടു കണ്ടില്ലെങ്കിൽ ഒരിക്കലും വിശ്വസിക്കില്ലാ
യിരുന്നു.

മാർ— അത തമ്പരാന്റെ മാതിരിയല്ലേ?

ഹോ— താനെങ്ങിനെയാ? തന്റെ മാതിരി അല്ലേ? അതോ
തിരിതന്നെ.

ദുര്മോഹംമൂത്ത “നാർവെ”പ്പട്ടയൊടുപടവെ.

ട്ടീടുവാൻപൊയൊരുന്നാ.

മിമഞ്ഞൊന്നായിരുനുതുപതിരിരുവുടൻ

ക്കിട്ടിരുനോരുപട്ട

ചെമ്മേ “പോളണ്ടി”ലുളളോരവരെമിമതല.

തെക്കേതേർത്തട്ടിൽനിന്നും

തമ്മിൽതല്ലിട്ടുതള്ളുന്നവുതിരുമുഖ

കൊഴുച്ചു മീമട്ടുതന്നെ

6

ഇതൊരത്തുതാനെന്ന.

മാർ— ഓരംശപരനായിരിക്കുകയിതിലെ

തന്നെനിശ്ചിതമാമി

നാർവെ = ഡന്മാർക്കിന്റെ വടക്കുഭാഗത്തു കിടക്കുന്നതും യൂ
റോപ്പുഖണ്ഡത്തിൽപ്പെട്ടതും ആയ ഒരു രാജ്യം. പോളണ്ടു = യൂ
റോപ്പിലെ മറ്റൊരു രാജ്യം. മിമതലം = പോളണ്ടുരാജ്യംവ
ളരെ തണുപ്പുള്ള പ്രദേശമാകയാൽ ജലപ്രദേശങ്ങൾ തണുപ്പു
കൊണ്ടു ഉറച്ചു തരിശഭൂമികളാകും. അവിടെ വെച്ചാണ് ഇ
തിൽ പ്രസ്താവിച്ച യുദ്ധം നടന്നത എന്ന ഗ്രഹിക്കണം.

പോരായോദ്ധാരിനൊക്കോടെയൊടുങ്ങുകൊ.

ണ്ടിട്ടുമുണ്ടിക്രമത്തിൽ

മൊ— എന്നാണുദേശമിയാൾക്കിവനതരിയുവാൻ

വയുചിന്തിച്ചിട്ടുപോ.

ഉന്നോസുചിപ്പതുണ്ടീയവനിതമട-

ച്ചുൽക്കടക്ഷോഭയോഗം

7

ചാർ— ആട്ടേനമ്മൾക്കിരുന്നീടുക, രജനിയിലും

നാട്ടുകാർബുദ്ധിമുട്ടി-

ട്ടൊട്ടേറെസുക്ഷുമാർജ്ജാഗ്രതയൊടിയവിധം

കാവൽനില്ക്കുന്നതിനും

വാട്ടംവിട്ടെപ്പൊഴുംപിച്ചുളയിൽവലിത്തോ

കിത്രൊവാക്കാണമിപ്പോർ

വെട്ടേണ്ടുവട്ടമന്യുക്ഷിതിവഴിയെവരു

ത്താനമെന്നാണമൂലം

8

നിത്യാസംഗാൽപ്പണിക്കാർകളെ വളരെബലാൽ

ഞായറാഴ്ചക്കുപോലും

വ്യത്യാസംവിട്ടുനിർത്തിപ്പട്ടതൊഴുപ്പട-

കുപ്പൽതീപ്പിക്കുവാനും

സത്യാംശംമെത്തുവല്ലവർപറയുവിനീ,

രാപ്പകൽഭേദമില്ലാ

തത്ത്വവേശത്തിനൊത്തത്തിനിയിവിടെവരാ-

നുള്ളതെന്നാരുമൊല്ലം.

9

മൊ— ചൊല്ലാൻഞാൻപോരു, മെന്നാലിതു മൊരുബഹു

വാക്കാണി, ഹപ്രേതമായ്നോ

മെല്ലാങ്കണ്ടോരുതീപ്പെട്ടവനിപതിമൊ-

നായ “ഹാംലൊറം” ശ്രുതൻ

ട്ടേറെജ്യോദ്ധ്യമിപ്പേർനൂപനപറവതാ

സ്വാമിയായുത്സരത്താൽ

ചൊട്ടിൻബ്രാസന്നനാർവെപ്രഭുബതപട

വെട്ടിപ്പുരാസിദ്ധിളടി

10

അന്യുക്ഷിതിവഴി = മരനാടകളിൽകൂടി. ഇപ്പേർ = ശ്രു
തൻ ചൊട്ടിൻബ്രാസ എന്നത ഒരു രാജാവിന്റെ പേരാണ്.

രണ്ടാളുംചേന്നുകൈമുദ്രയൊടുമൊരുപര-
 സ്വംകൊടുത്തശരീരം
 കണ്ടാമട്ടുനാർവെക്കിതിമുഴുവനൊരാം.
 ചെററതൻകീഴടങ്ങി
 ഉണ്ടായിത്തൊലിയിനമുടെപരിഷ്കരിച്ചെ.
 ന്നാകിലന്നാലിപ്പൊട്ടം
 വേണ്ടാവാമെരിച്ചിമലി മരുന്നപതി
 കാകമാറായിരുന്നു

11

കേട്ടാലുംപിന്നെ.യിപ്പോൾകരുതലൊടു
 ചൊടുപ്പത്തിനാൽതള്ളലേറം
 ചോട്ടിൻബ്രാസ്സിൻകമാരൻഭടനിരനിരവെ
 നിത്തിനാർവെത്തലക്കൽ
 കൂട്ടനയലവട്ടംജനകവഴിനശി.
 ചോരനാടൊക്കുവീണ്ടും
 പാട്ടിൽതട്ടിച്ചറിക്കുന്നതിനുള്ളബലം
 കൊണ്ടുവേണ്ടുപ്രകാരം

12

അതുകാരണമാണുകോപ്പമുട്ട-
 ന്നതുമിക്കാവൽനിറത്തിടംതിരക്കം
 അതുമട്ടതിയായിയാളെയോടി.
 ചുരുമനോഷണവുമനമുക്കുനാട്ടിൽ

13

ചേർ - ഇതുശരിശരിയെന്നാണെന്റെയുപക്ഷമെന്നാ
 ലിതുവിധമൊരികുറവെന്നതിനുംവരാനും
 മൃതനപനൊരുമുലംതത്ത്വംപ്രപത്തിലുഗ്ര-
 യധമൊടിമനടന്നാപ്രേതവുംസുപകംതാൻ

14

മൊ - ഇത മനോനേത്രത്തിന്നു സൈപരക്കേട്ട കൊടുക്കുന്ന
 ഒരു കരട്ട തന്നെയാണ.

റോമിനെപ്പറന്നുസമ്മർദ്ദനയിലതിമൊ-
 നായജലിസ്സരാജൻ

തലക്കൽ=അതൃത്തിയിൽ, റോം=ഇററലിയിലെ ഒരു ന
 ഗരം. ഇതുപണ്ടത്തെ വളരെ പ്രധാനമായ ഒരു പട്ടണവും അ
 തിയോഗ്രന്ധാരായ അനവധി ചക്രവർത്തികൾ വാണിരുന്ന
 സ്ഥലവുംആകുന്നു. ജലിസ്സ=ഒരു രാജാവിന്റെ പേരാണ്.

ചാമന്നാൾക്കൊട്ടുമ്പെശവകടികളിവി.

ല്ലാരുമെന്നായിരുന്നു

കുറുമ്പ്രസപരത്തിൽപലതുമതുമിതും

വൃത്തമായതുമില്ലാ

ത്താമട്ടിൽച്ചൊല്ലിയോരോതെരുവിൽവെളിവിലായ്

ലാത്തിപോൽപ്രേതമെല്ലാം

15

തീവാലുണ്ടായിതാരങ്ങുലിപഹഹഹിമം

ചോരയാൽതീൻറോമിൻ

ഭൂവാപത്തിൽപെട്ടുന്നാൾകടലിലുടമ

കാട്ടുക്കുനക്കുനാഥൻ

എവംമങ്ങിക്കുഴങ്ങിഗ്രഹണമതിൽ,മഹാ.

പത്തിലീവണമെല്ലാം

ഭൂവാകാശങ്ങൾമുൻകൂട്ടിയൊരറിവുകൊടു.

ത്തിട്ടുമേവകുമാരത്ര

16

എന്നാൽ പതുക്കെ, നോക്ക! അതാ എവിടേക്കൊന്നു പി
ന്നെയും വരുന്നത?

(പ്രേതം രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഞാനങ്ങോട്ടു എതിരിട്ടു ചെല്ലും ചത്താലും വേണ്ടില്ല.

നിൽക്കുമിത്യാകൃതേനീപരക,പരകതേ

ശബ്ദമുണ്ടെങ്കിൽമിണ്ടാൻ

വൈക്കുന്നാകിൽ,ഭവാനൊസ്സുചദ,മിവന്ന.

നാനമാശ്വല്ലകായ്

വെക്കുംചെ'യ്ക്കേണമെന്നാൽപരക,തവധരി-

ത്രികിനിബാവിയായൊ

ന്നിക്കാലംകണ്ടുവെങ്കിൽപ്പരക,തിനെതുക

യുജ്ജതാണെങ്കിലിപ്പോൾ

17

പരച്ഛോതട്ടിച്ചനവധിഭവാൻജീവദശയിൽ

ധരക്കളിൽഗ്രഹംനിധിനിലയിലായ്വെച്ചിടുകയാൽ

പറഞ്ഞിടുന്നുണ്ടിവിധമിഹഭവാന്മാരുടേമ

ന്നറിഞ്ഞിടംലോകം;പരകതുവിധംനീവരികയൊ? 18

ചാമന്നാൾ (ചാം + അന്നാൾ =) ചാവുന്ന ദിവസം.

തീവാല. ധൂമകേതുക്കളുദിച്ചു എന്നു സാരം.

(കോഴി കൂകുന്നു)

നില്ക്കൂ! പറയൂ! മാർസലസ്സേ! അതിനെ തടക്കൂ.
 മാർ— എന്റെ ചെമ്മഴകൊണ്ടതിനെ ഞാൻ കൊത്തട്ടേ?
 ഫൊ— നിന്നില്ലെങ്കിലങ്ങിനെ ചെയ്തു കൊള്ളൂ.
 ബർ— അതിതാ ഇവിടെ.
 ഫൊ— അത ഇവിടെ ഇതാ.
 മാർ— അതു പോയി. (പ്രേതം പോയി)
 അതിവലിയനിലക്കായിനില്പതീപ്രേതമെന്നാ.
 ലിതിനൊടിവിടെമുക്കിൻമട്ടുനോംകാട്ടിയെല്ലൊ
 അധികമതുനിമിത്തംതെററകാരായ്പ്രയോഗി.
 പ്ലതിഫപവനകായനേൽക്കുമോമാസ്യമത്രെ 19
 ബർ— അതു സംസാരിച്ചാൻ ഭാവിക്കയായിരുന്നു. അപ്പോഴെ
 ക്കു കോഴി കൂകി.
 ഫൊ— അപ്പോഴക്കിതുനടന്നുദണ്ഡുനൊരരാജ
 കല്ലനവരുമ്പൊഴെ
 നന്നുട്ടിക്കുപുലർകാലകാമളമതായ
 കോഴിവിപുലസ്വരം
 കെല്ലൊടകുനെയുന്നത്തുമെന്നു,മടനാഴി
 യുഴിഗനനാഗികൾ
 കൂൾപ്പെട്ടുനിവർമടങ്ങുമെന്നൊരുകേൾവി
 ബോദ്ധ്യമിതുതന്നമെ 20
 മാർ—അത കോഴി കൂകിയപ്പോൾ മറഞ്ഞു.
 നമ്മെക്കൊക്കുന്നദൈവാംശജനുടെജനനാ.
 തൃത്വയാലോഷകാല.
 തന്മേഷത്താൽപ്രഭാതസ്തുതിപരവിഹഗം
 രാത്രിയുംകൂകുമത്രെ
 ചുരുങ്ങിയപ്രേതങ്ങൾചുററാഗ്രഹരണമണയാ.
 യക്ഷിബാധാദിയില്ലാ
 ടുണ്ണുകൈഫലിക്കാനിശകൾശുചികള
 നൊന്നുചൊല്ലുന്നുപോകം 21

രാജകല്ലന = വാറണ്ട.
 ദൈവാംശജൻ = യേശുക്രിസ്തു.
 പ്രഭാതസ്തുതിപരവിഹഗം = കോഴി

മൊ— അങ്ങിനെ ഞാനും കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിൽ ചിലതെങ്കിലും വിശ്വസിക്കുന്നതും ഉണ്ട്. എന്നാൽ,

ഉടലരുണമസൃണനിരമാം
പടമതിനാൽമുടിയിപ്രഭാതമിതാ
സ്തുമ്രാസ്തിശങ്കപശ്ചാത
തടമിമനിരമേൽനടക്കുവതുനോക്കു

22

നമ്മുടെ കാവൽ മതിയാക്കുക. ഞാൻ പറയുമ്പോലെ, നോക്കൂ രംഗം രാത്രി കണ്ടതിനെ “ഹാംലെറ്റ്” രാജകുമാരനെ അറിയിക്കുക. എന്നിനാണെന്നു വെച്ചാൽ “എന്റെ ആത്മാവാണ്” സത്യം നമ്മോടു മിണ്ടാത്ത രംഗം പ്രേതം അവിടത്തോടു സംസാരിക്കും. നമ്മുടെ സ്നേഹപ്രകാരം ആവശ്യമായും മറ്റു പ്രകാരം ഉചിതമായും ഉള്ള രംഗം കാര്യത്തിൽ നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സമ്മതമല്ലേ?

മാർ— ഞാൻ പറയുന്നതാക്കത്തുവെച്ചാൽ! അവിടുത്തെ സമയംപോലെ എവിടെയാണു കാണുകയെന്നു ഞാൻ നേരത്തെ അറിയാം. (എല്ലാവരും പോയി)

രംഗം—2

(രാജധാനിയിൽ ഒരു മുറി അകം, വാദ്യശോഭം.)

(രാജാവും, റാണിയും, ഹാംലെറ്റ്, പൊളോണിയസ്സും, ലെട്ടിസ്സും, വോൾട്ടിമാണ്ടും, കൊണ്ണിഡിയസ്സും, പ്രഭുക്കന്മാരും, പരിചാരങ്ങളും, പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ഇഷ്ടഭാതാവുഹാംലെറ്റിനടുത്തുനില്ക്കുക.

ജോമ്മനൽപ്പുച്ചയായും.

ത്തട്ടിൽഭംഗംസമ്മിക്കേണ്ടാരുനിലയെന്നും.

കേകിലുംപോകർമാലിൽ

കഷ്ടംകഷ്ടംനിക്കിലുംതൻപ്രകൃതിയൊടലമാ.

ലോപനാശക്കിയുദ്ധം

വെട്ടിപ്പുറമടുമോറ്റിച്ചിഹമ്മമതിമാ.

നമ്മുടെകിരീടം

23

അതുകൊണ്ടു

ഉപ്പാ— ഞാൻ എൻമട്ടം എൻമട്ടം ആദ്യം എന്നു സൂചകം.

മുറമ്പൻജ്യേഷ്ഠത്തിയാലുംചുനരിവിടെമമാ
 റാണിയാലുംരണത്തിൽ
 കമ്പക്കാരേമിന്നടിനെയെടുത്തു.
 കൊത്തേണ്ടിരേവിയേതോൻ
 മങ്ങിയങ്ങിയമോദമി.
 ണങ്ങിയമട്ടൊരുമിനിമം പരമാംചം
 അങ്ങിനെമററകണ്ണിനാ
 തിങ്ങിയകണ്ണിന മേന്തിയവിധത്തിൽ 25
 സംഭവംകൊണ്ടുപോയതിലൊരുതുലയാൾ
 പ്രിതിശേഷക്രിയക്കും
 വമ്പിക്കാമാൽവിവാഹത്തിനുമിതുവിധമായ്
 ഭായ്യാക്കിനാമിച്ചു 24
 എന്നാലിതിൽനിന്നും
 ജ്ഞാനാത്തരമറിവുണ്ടാൻതടങ്ങിപ്പ
 നന്നായ്കൂടെനടത്തി,യ.
 തിന്നായ്കിങ്ങുകുറങ്ങിപറയുന്നു 26
 ഇപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ അറിവിന്നു പണ്ടി ഇതൊന്നു പറ
 യുന്നു.
 മോട്ടിൻബ്രാസ്സിന്റെപുത്രൻമഹിമയിഹനമു.
 കള്ളതൊന്നല്ലമാജ്ഞ.
 ണ്ണിട്ടോ,ജ്യേഷ്ഠൻമരിച്ചെന്നതിലതിഭയമാം
 കെട്ടഴിഞ്ഞെൻറൊജ്ഞം
 പൊട്ടിച്ചാഞ്ഞെന്നുവെച്ചോജനകവഴിനശി.
 ചോരുരാജ്യംമേക്കി
 കിട്ടാൻകത്താവെടുന്നതിനൊരുമടിക്ക.
 ണിപ്പിരിങ്ങേതില്ല 27
 അയാളെപ്പറ്റി അത്രമാത്രം. ഇനി നമുക്കും സദസ്സിലു
 ള്ള കാഴ്ചം ഉത്തമാനുഭവം.

പ്രിതിശേഷക്രിയക്കും പണ്ടും അല്പഭയവും ജ്യേഷ്ഠ
 ത്തിയുമായുള്ള കല്യാണവും പണ്ടും ശേഷക്രിയയിൽ പ്രിതിയും
 വിവാഹത്തിൽ ജ്യേഷ്ഠന്റെ മരണത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വ്യസന
 ങ്ങൾ ഉണ്ടായി എന്നു അല്ലെങ്കിൽ.

അസ്വസ്ഥംഷണ്ഡനായികുലചെരതിയാ-

താജ്ജിക്കുന്നമോട്ടിൻ-

ബ്രാസ്സിൻപുത്രന്റെയമ്മാമനമരുമകനേ

നിത്തുവാൻകത്തയപ്പാൻ

ദുഷ്ടൻതസ്വപതെടുത്താണിളകുവതുഗുണം

ചേന്നുകോണ്ണീലിയസ്സേ!

വോൾട്ടിമാണ്ടേ! വോന്മാരിതുകിഴവനവ-

ന്നങ്ങുകൊണ്ടൊക്കട്ടക്ക

28

കത്തിൽകാണംമാതിരി

വൃത്തിയിൽനിങ്ങർക്കിതികലധികാരം

അത്രതവനുണ്ടധികം

പ്രത്യേകിച്ചൊന്നുമേതരുന്നില്ല

29

നിങ്ങളുടെ ജാഗ്രത നിങ്ങളുടെ സ്വാമിഭക്തിയെ നമുക്കു ബോ

ദ്ധ്യമാക്കട്ടെ.

കോർ, വോൾ— അതിലും, എല്ലാറ്റിലും, ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ സ്വാമിഭക്തി കാണിക്കും.

രാജാ—നമുക്കതിൽ ലേശം സംശയമില്ല. സുഖമായി പോയി വരു. (കോർ, വോൾ പോയി) ആ! ലെർട്ടീസ്സേ! തനിക്കു എന്താണു പറയാനുള്ളത്? താൻ ചില അപേക്ഷകളെ ചെയ്യാനുള്ളതായി നമ്മോടു പറഞ്ഞുവല്ലോ ഇയ്യുടെ ; എന്താണത്? താനീ ഡന്മാർക്കകാരനോടു ഞായുമായി ചെയ്യുന്ന അപേക്ഷകൾ വെറുതെ ആവില്ല. തനിക്കെന്താണാവശ്യം? ലെർട്ടീസ്സേ! തന്റെ അപേക്ഷയുടെ സ്വരൂപം അറിഞ്ഞാൽ നമ്മുടെ പൂണ്ണമനസ്സോടുകൂടി അതു നാം അനുവദിക്കാതെയുള്ള എന്തെങ്കിലും ഒരു അപേക്ഷ തനിക്കു ചെയ്യാൻ സാധിക്കില്ല.

മുഖ്യതപമുള്ളൊരുയത്തിനമാത്തലക്കും

കണ്ഠാനിനക്കിലിചവാജ്ജമെഴുന്നബന്ധം

നോക്കുമ്പോൾനിൻജനകനംപുനരിച്ചൊഴീഡ-

ന്മാർക്കിവെപ്രഭുചദത്തിനമൊത്തതല്ല

30

എന്താണു തനിക്കു വേണ്ടത്? ലെർട്ടീസ്സേ!

ലെർട്ടി—അപ്രയത്നമായ സ്വാമി! പ്രാൻസിലെക്കു ഭടങ്ങിപ്പോ
 വാനിവിടുത്തെ അനുവാദവാങ്ങാനുഗ്രഹവും. അചിടെനിന്നു
 ഞാൻ തിരുമനസ്സിലെ സ്ഥാനാരോഹണസമയം സ്വാമി
 ഭക്തിയെ കാണിച്ചാനായിട്ടു ഡന്മാർക്കിലെക്കു വന്നതാണെ
 കിലും ഇപ്പോൾ അതു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു എന്റെ
 വിചാരങ്ങളും ആഗ്രഹങ്ങളും പ്രാൻസിലെക്കു പിന്നെയും
 ചാഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാൽ തിരുമനസ്സിലെ ദയയോടുകൂടിയ
 അനുവാദമുണ്ടാവേണ്ടതിന്നു താഴ്മയോടുകൂടിയപേക്ഷിക്കുന്നു.

രാജാ—തനിക്കു തന്റെ അച്ഛന്റെ അനുവാദമുണ്ടോ? എന്നാ
 ണ പറയുന്നത പൊളോ നിയസ്സേ!

പൊ—സ്വാമി! ഇവൻ ബുദ്ധിമുട്ടി ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി അപേ
 ക്ഷിച്ചു തെക്കി പിഴിഞ്ഞ അവസാനം മന്ദമനസ്സോടുകൂടി
 സമ്മതിച്ചിട്ടു. യാത്ര അയച്ചിരിക്കേണ്ടതിന്നു ഞാൻ ഇവി
 ടത്തോട അപേക്ഷിക്കുന്നു.

രാജാ—പൊയ്ക്കൊണ്ടിടേണ്ടസമയത്തുയഥേഷ്ടമാർഗ്ഗി

പൊയ്ക്കൊള്ളുകെത്രദിനമെങ്കിലുമന്യനാട്ടിൽ

പാക്കേണമെങ്കിലതുമാംസ്വഹൃത്തുപുലത്താൻ

നോക്കേണമ സ്സമയമൊക്കെമുറയ്ക്കുപക്ഷെ

31

ആ! ജ്യേഷ്ഠന്റെ മകനായ മാംഗലാധര! എന്റെ മകനേ!

മാം—(പതുക്കെ) ജ്യേഷ്ഠന്റെ മകനിൽനിന്നൊന്നുകണ്ടു. മ
 കനായിട്ടുമില്ല.

രാജാ—എന്നാണിത്? ഇപ്പോഴും തന്റെ മുഖത്തു കാൾ വന്നു
 മുടിയിരിക്കുന്നത?

മാം—സ്വാമി അങ്ങനെയല്ല. ഞാൻ നല്ല വെയിലത്താണ്.

റാണി—ഉണ്ണീ! മാംഗലാധര! രാത്രിയെപ്പോലെയുള്ള മലിന
 ക്ലായ താൻ കളയൂ. ഡന്മാർ രാജ്യത്തിന്റെ ഒരു സ്തേഹി
 തനാണെന്നു തന്റെ കണ്ണു തോന്നിക്കൂട്ടേ.

മണ്ണിൽപേനോരുമാന്യൻമഹിമയുടയനി.

നാശനേതേതടവാനാ

ജ്ഞിക്കിഷ്ടായച്ചീട്ടനിശമമരൊലാ

ഹന്തതേബോധ്യമെല്ലൊ

പ്രാൻസ=പരശ്വീസ്സുകാരുടെ രാജ്യം.

കണ്ണിൽക്കാണുന്നജീവാവലിമുഴുവനുമേ
ചത്തുപോകേണമെന്നേ

വിണ്ണിൽപ്പോയിപ്രധാനപ്രകൃതിവഴിയെയാ-
ശ്ശാപതസ്ഥാനമെത്തു

32

മാം— എ! അമ്മേ! ഇതു സാധാരണയാണ്.

റാണി— അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ, പിന്നെയെന്താണിത തനി
ക്കൊരു വിശേഷവിധിയായി തോന്നുന്നത്?

മാം— തോന്നേ? അമ്മേ! അല്ല. അതങ്ങിനെതന്നെയാണ്.
തോന്നിക്ക. അതെനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ.

മാലിന്യാകൃതിയല്ല, തൻമുറകുറച്ചായുള്ളപ്പല്ല, തൻ
മാലിന്നാണെടുവീട്ടുമല്ലൊ, ലിവിടുകണ്ണീരുമല്ലേതുമേ
കാലേവാടിവിയഞ്ഞാരാനനവുമല്ല. പ്പന്യചിഹ്നങ്ങളും
മാലേവാസുവമട്ടുകാട്ടുവതുനല്ലമ്മേ! പരമേദലം

33

ഇവദലമിതുതോന്നിച്ചീടമെന്തെന്നുവെച്ചാ-
ലിവകളിഹ്നനിച്ഛംകാട്ടിടാവുന്നതെല്ലൊ
ഇവയുടെനിലവിട്ടെന്നുള്ളിലാണുണ്ടുസത്താ.

വിയവഴലിനലങ്കാരങ്ങളായ്യാത്രമത്രെ

34

രാജാ— മേ, മാംലൈറേ! അച്ഛനെപ്പറ്റി അനുശോചിച്ചു
കൊണ്ടുള്ള ഞ്ഞ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുന്നതായ തന്റെ സ്വ
ഭാവം നല്ലതും ഞ്ഞപ്രവൃത്തിമാണ്. എന്നാൽ താനൊന്നു മന
സ്സിലാക്കണം. തന്റെ അച്ഛനെ ഒരുക്കുനില്ലാതാവുകയുണ്ടാ
യി. ആ അച്ഛനും ഇല്ലാതെയായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ—ഇരി
ക്കുന്നവൻ അച്ഛന്റെ മരണത്തെപ്പറ്റി കുറച്ചുകാലം വ്യസ
നിക്കുന്നത ധർമ്മമാണ്; എന്നാൽ വാശിയോടുകൂടി വ്യസ
നിച്ചുകൊണ്ടു തന്നെ ഇരിക്കുന്നതു ദൈവവിരോധമായിട്ടുള്ള
പ്രവൃത്തിയാണ്. അതു പെരുന്തപ്പത്തിന്നു ചേരാത്തതുമാണ്.

മുറയ്ക്കാദൈവത്തിന്നടിമയിലടങ്ങാത്തൊരുമന.

സ്സുറപ്പില്ലാതേററക്ഷമയകലവിട്ടോരുമുദയം
പരിഷ്കാരംകിട്ടാത്തറിവി, വകൾകാട്ടുന്നറിയതം
പരിച്ഛേദംവിട്ടീവിധമുയരുമീടുംപമധികം

35

തൻമുറ=തന്റെ നാട്ടുനടപ്പുപ്രകാരമുള്ള. യുറോപ്യർ വ്യസന
സ്ഥയത്തു കരുത്തവസ്ത്രം ധരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു സൂചകം.
പരിച്ഛേദം=അതൃത്തി.

നാമെന്നാലറിയേണ്ടതെന്തറിവുണ്ടെ-

ല്ലാക്കുമേദൈവമായ്

നാമെന്നിന്നിഹനിരസാശ്ചിദവിഭ-

തീടുന്നുഭൂവിചൂഢോ

ആയിചിത്തയിതീശാരണമിഹച-

ത്താൾക്കുംസ്വഭാവത്തിനും

ന്യായംവിട്ടപരാധമാണതുവിശേ-

ഷിച്ചുവിചാരിക്കണം

36

ആദിനരകൃത്യ തൊട്ടീ

മാതിരിജാതിസ്വഭാവമെന്നോളം

പിതൃജനകൃതികഥപതിവിതി

മതിപെട്ടമാലോചനക്കിതപ്രകൃതം

37

ഫലമില്ലാത്ത തന്റെ ഈ ദുഃഖം വലിച്ചു ഭൂതകളുവാനും നമ്മെ തന്റെ അക്ലാപനപ്പോലെ വിചാരിപ്പാനും നാം അപേക്ഷിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ താൻ നമ്മുടെ സിംഹാസനത്തിന്റെ വളരെ അടുത്ത അപകാശിയാണെന്നും ഒരു പ്രിയമുള്ള അക്ലാപന സ്വന്തം മകന്റെ മേലുള്ള വാത്സല്യവിശേഷത്തിൽ ലോകംപോലും കുറയാത്ത വാത്സല്യം നാം തന്റെ പേരിൽ കാണിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ജനങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കട്ടേ. “വിററൻബറ്റി” സർപ്പകലാശാലയിലേക്കു മടങ്ങി പോവാനുള്ള തന്റെ വിചാരം, നമ്മുടെ ആഗ്രഹത്തിന്നു എത്രയോ വിരോധമായിട്ടുള്ളതാണ്. നമ്മുടെ പ്രധാന സേവനം ജ്യേഷ്ഠന്റെ മകനും നമ്മുടെ മകനുമായ താൻ നമ്മുടെ അടുക്കൽ തന്നെ ഉന്മേഷത്തോടുകൂടി സുഖമായി താമസിപ്പാൻ നാം തന്നോടപേക്ഷിക്കുന്നു.

റാണി—മാംഗലാധര! താൻ അമ്മയുടെ അപേക്ഷ മിത്ത്യയാക്കരുതെ, ഞാനപേക്ഷിക്കുന്നു. ഞങ്ങളുടെ താമസിക്കു. വിററൻബറ്റിലേക്കു പോകല്ലേ!

വിററൻബറ്റി—ഈ സർപ്പകലാശാല സ്ഥാപിച്ചത ക്രി. അ. 1502ൽ ആണ്. ഈ കഥ നടന്ന കാലം അതിനുമുമ്പാകയാൽ ഈ സർപ്പകലാശാലയെ ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചത് ഷേക്സ്പിയർ തെറ്റിപ്പോയിരിക്കുന്നു.

ഹാം—അമ്മേ! എന്നാൽ കഴിയുന്നേടത്തോളം ഞാൻ ഇവിടുത്തെ മറാസ്സുപോലെ നടക്കാം.

രാജാ— എന്നാ നല്ല മറവടിയായി. ഡന്മാർക്കിൽ നമ്മെപ്പോലെ തന്നെ ഇരിക്ക. റാണീ വര!

ഹാംലെറ്റ് റിങ്ങിനെ സെമ്യമാൾ നിജമനസ്സാൽ

സ്തംഭമനം നൽകയാൽ

നാം പണ്ഡിതമംഗളത്തിങ്ങിതതിനാൽ

ഡന്മാർ രാജാവു ഞാൻ

പാനം ചെയ്തതു വാനിലാവലിയതോ.

കാക്കായെല്ലിമഹീ

സമാനത്തുള്ളിടിതൻ പ്രതിപാദിതം

ങ്ങട്ടേ നേടിക്കലും

37

വര! (ഹാംലെറ്റ് പ്ലാതവരൊക്കെ വാദ്യഘോഷത്തോടെ പോയി)

ഹാം— ഡാഹോ ദൈവ! കട്ടപ്പിള്ളിയിലായിത്തൊക്കെ

ക്രമാൽ വെള്ളമാൾ

ദേഹാം ശാമമഞ്ഞു പോലെ ചിതറിപ്പോ.

യെങ്കിൽ നന്നിശാ

ഹാം ഹാളം കടമേന്മയെ പെരുതാം

പാപം നരകം നരനി

യാഹാനിത്വ! വിധിച്ചിടാക്കി നൂറുകൊണ്ടും

പോരമമൈവമേ

38

ഇതു നൂലിമുട്ടവിഷമം കടക്കുവാ.

നിതുകെ പലം പഴയതേകരീതിതാൻ

പിന്നിടിക്കിതിരിയൊരു പാലേരുമി.

പിന്നിടിക്കിതിരിയൊരു പാലേരുമി.

39

ഹാം! ഇപ്പോൾ— ഫലത്തിലെ രാജാവു

വിവരികാണുന്ന കരുപരികാതെ

വെളിവാക്കു പലം

വെളിവാക്കു പലം

40

ഇത്രത്തോളമാവെ! തിപ്പുട്ടിട്ടു രണ്ടു മാസമേ ആയിട്ടുള്ള.

ഇല്ല, അത്രയായിട്ടില്ല. രണ്ടില്ല. അത്ര നല്ല ഒരു രാജാവു—

അവിടുന്ന് ഇയ്യൊർക്ക കിന്യുരുഷന്ന സൂര്യൻ തന്നെ. എന്റെ അമ്മയുടെമേൽ അത്ര സ്നേഹമായിരുന്നു. അവിടുത്തെ മുഖത്ത ഒരു കാരറടിപ്പാൻപോലും അവിടുന്ന്യക്കില്ലായിരുന്നു. ദൈവമേ! ഞാനോമ്മ വെക്കണോ? എന്തിനാ—തിന്നതിന്മേലധികമായ ആത്മീയുണ്ടാകുന്ന മാതിരി അവിടുന്ന് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ നടപ്പാനാഗ്രഹിക്കും—അങ്ങിനെ കൈയായിട്ടും—ഒരു മാസത്തിനുള്ളിൽ—ഞാനതിനെപ്പറ്റി വിചാരിക്കാതിരിക്കട്ടേ—ചപലതെ! നിശ്ചയാദ പെണ്ണു തന്നെ—കഷ്ടിച്ചൊരു മാസം—“നിയോബിയെ”പ്ലോലെ കണ്ണീരിൽ മുങ്ങിട്ടു എന്റെ നിർഭാഗ്യനായ പരിശുദ്ധനായ അച്ഛന്റെ ശവത്തിന്റെ പിന്നാലെ പോകുമ്പോളിട്ടിരുന്ന പാദുക പഴകുന്നതിനുള്ളി മുമ്പിൽ—എന്തിനാ അവളു, അവളുകൂടി—അയ്യോ! ദൈവമേ! പൂർവാപരമാലോചിപ്പാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത ഒരു മൃഗം—ഇതിലധികം കാലം വ്യസനിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കും—എന്റെ എളയച്ഛനെ—എന്റെ അച്ഛന്റെ അനുജനെ—കല്യാണം കഴിച്ചു—എന്നാൽ ഞാനും “ഫക്ലിസ്സ്”മായിട്ടുള്ളതിലധികമില്ലാത്തതും എന്റെ അച്ഛനും ആയിട്ടുള്ള സാമ്യം ഒരു മാസത്തിനുള്ളിൽ—

അന്യായമായധികമിട്ടൊഴുകിച്ചകണ്ണീ
 രിന്നുള്ളൊരാപ്പുളിരസാലുവൊതുടപ്പം
 നിന്നില്ലനിരസമെഴുംമിഴികൾക്കുപാത്താ
 ലെന്നെകടുപ്പമതിൽമുമ്പവർവേട്ടവല്ലൊ
 കഷ്ടമുണ്ണിതിയായിട്ടതിവിരുതൊടസം
 ബന്ധസംബന്ധമൊന്നി
 മട്ടിൽതാൻചേർത്തതോത്താലതികറിയമരേ!
 വേഗം! നീടുഷ്ടനത്രെ

നിയോബിക്കു വളരെ മക്കളുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ വളരെ ഗർവ്വിച്ചുയായി. അതിനാൽ അവളുടെ മക്കളെ എല്ലാവരേയും കൊന്നു അവളെ ഒരു കല്ലാക്കി തീർത്തു. അതുനിമിത്തം അവൾ വളരെ ദുഃഖിതയായി ശേഷം കാലം എല്ലാത്തോഴും കരഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരുന്നു.

ഫക്ലിസ്സ്=എല്ലാരിലുംവെച്ചു ശക്തിമാനായ ഒരാൾ.

കട്ടുന്നനല്ലമേലാലൊരുഗുണവുമിതിൽ
കിട്ടുവാനുംപ്രയാസം
പൊട്ടുന്നമാനസംമേപരമിതുപരവാൻ
കൂടിവയ്ക്കുമൂലം

41

(മൊറേഷ്യോ, മാർസലസ്സ്, ബർനാർഡോ, ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മൊ— തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു സുഖിയായിരിക്കട്ടെ.

മാം— തന്നെ ക്ഷേമത്തോടെ കണ്ടതിൽ ഞാൻ സന്തോഷിക്കുന്നു. മൊറേഷ്യോ! എനിക്കുള്ള മാറിയോ?

മൊ— തിരുമനസ്സേ! അവന്തന്നെ. എല്ലാജ്യോഴം ഇവിടുത്തെ പാദസേവകനായ ഒരു ദാസൻ.

മാം— എന്റെ ഒരു നല്ല സ്റ്റേഫിതൻ. ആ പേരാണ് തന്നോടു ഞാനുപയോഗിക്കുന്നതു മൊറേഷ്യോ! മാർസലസ്സോ?

മാർ— സാമീ.

മാം— ഞാൻ തന്നെ കണ്ടതിൽ വളരെ സന്തോഷിക്കുന്നു. നന്നായ്ക്കരട്ടേ; എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ എന്തേ വിരറൻ ബഗ്ഗിൽനിന്നു പോന്നത?

മൊ— മടി തന്നെ തിരുമനസ്സേ!

മാം— നിന്നിൽദേഷമെഴുത്തുനടക്കുമിതോ.

തികേൾക്കുവാൻവയ്ക്കുമെ

നിന്നിൽതെറ്റിതുനീപറഞ്ഞുമൊവകൾ

കേകായ്ക്കുബോധവ്യഥാ

നന്നായ്ഞാനറിയുന്നിനക്കുമടിയി.

ഒല്ലെന്നെൽസിനോർനാട്ടിലെ

തെ?ന്നാലേറെനിനക്കുനാമധ്യക്ഷി.

പ്രാനായ്പടിപ്പിച്ചിടാം

42

മൊ— തിരുമനസ്സേ! ഞാൻ തിരുമനസ്സിലെ അച്ഛന്റെ സംസ്കാരദിനം കാണാൻ വന്നതാണ്.

മാം— മോ സബ്രഹ്മചാരി! എന്നെ പരിമസിക്കരുതെ! ഞാനുപേക്ഷിക്കുന്നു. എന്റെ വിചാരം എന്റെ അമ്മയുടെ കല്യാണം കാണാനായിരിക്കാമെന്നാണ്.

ഹമാ — തിരുമനസ്സേ! തീർച്ചയായിട്ടും അതു കുറച്ചു വേഗമായി
ചോയി.

ഹമാം — ലോഭംലോഭംഹമാരോഷ്യാ? ജനകനടയസം-

സ്വാഭാസംഹാർച്ചിച്ചോ-

രാഭോജ്യംമിക്കതുംവേളിയിലിവിഹമകട്ട-

കുഴഞ്ഞാടപ്പിക്കെടുത്തു

ഇഗേഹാഷംകണ്ടിട്ടാമുന്മുട്ടനതികരിന-

ദേവ്വിയാരാരത്രുന്നെ

നാട്ടുത്തിൽമെനാകുന്നുനാതിനവളരെഞാൻ

കാഷ്ഠകജ്ഞാണ്ടിരുന്നു

43

എന്റെ അച്ഛൻ—എനിക്കെന്റെ അച്ഛനെക്കൊന്നതു
പോലെ തോന്നുന്നു.

ഹമാ — ഹൈ! എവിടെ തിരുമനസ്സേ!

ഹമാം — എന്റെ മനോഹൃദിയിൽ, ഹമാരോഷ്യാ!

ഹമാ — ഞാനവിടുത്തെ ഒരിക്കൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അവിടുന്ന് സു
ഭഗനായിരുന്നു.

ഹമാം — അവിടുന്ന് ഒരു പുരുഷനായിരുന്നു. എല്ലാകൊണ്ടും
നോക്കിയാൽ അവിടുത്തെപ്പോലെ ഒരാളെ എനി കാണാ
ൻ പ്രയാസം.

ഹമാ — തിരുമനസ്സേ! ഇന്നലെ രാത്രി ഞാനവിടുത്തെ കണ്ടു
എന്നു തോന്നുന്നു.

ഹമാം — കണ്ടു? ആരേ?

ഹമാ — തിരുമനസ്സേ! ഇവിടുത്തെ അച്ഛനായ മഹാരാജാവിനെ

ഹമാം — മഹാരാജാവായ എന്റെ അച്ഛനെയോ?

ഹമാ — ഇരിവരിവർസാക്ഷിനില്ക്കെ

പ്രമതിരയമിതുപറഞ്ഞുകഴിവോളം

പരമാത്മതമൊന്നുപതം

റാത്രിനിനൽശ്രദ്ധവെച്ചുവെവിതരണേ

44

ഹമാം — ദൈവാനുഗ്രഹത്തിനാലേണ്ടി ഞാൻ കേൾക്കട്ടേ.

ഹമാം — നന്നാജ്ഞാപൽസ്ഥലത്തായിരുന്നിരുകളിലൊ
ന്നിച്ചുതാൻമാർസലസ്സു-

ബർനാർഡോവുപരപ്പാജ്ഞനരവമി.
 പ്രാപ്തയുള്ളവരാവിൾ
 മുന്നിൽക്കൊണ്ടുതിരുമുടിമുതലറിയിോ-
 ഉപപദത്തായയെഴുപം
 തന്നെത്താനേന്നിയത്രുതുമയിതവതാ
 തൻറമടുത്തുപം

45

ഗാഭീയുണ്ടോഗ്രഭാവംപരമിവവെളിവാ.
 നട്ടിലായിട്ടുനന്നാൽ
 തുറന്നതുംതൻഗതകരയുമകലവഴി.
 ക്കാമമാൻമെല്ലെമെല്ലെ
 സംഭോതിച്ചെടുപേടിച്ചിവരധികൃഷ്ട.
 നന്നുതെല്ലെപ്പോക്കം
 കണ്ണാട്ടിൽകൂടെയെന്തത്തൊരാളനിലയാൽ
 മൂന്നുവട്ടംനന്നു

46

അപ്പോൾ പേടിച്ചിവരുമകി കഴമ്പാവാറായി. ഉഴയെ
 ചോലെന്നിന്നു. അവിടുത്തോടൊന്നും സംസാരിച്ചില്ല. ഇ
 വരുന്നോടിവിവരം വളരെ വളരെ സ്വകാശ്യമായി പറ
 ണ്തു. പിന്നെ ഞാനിവരോടൊന്നിച്ചു മൂന്നാം ദിവസം രാ
 ത്രി കാവലിരുന്നു. അവിടെ ഇവർ പറഞ്ഞ മാതിരി അതേ
 സമയത്തു അതേ സ്വരൂപത്തിൽ പ്രേതം വന്നു. ഞാൻ തി
 രുമാനസ്സിലെ അക്കുന്നെന്നറിഞ്ഞു; ഞാൻ കൈകൾക്കു തമ്മിൽ
 തന്നെ അത്ര സാമ്യമില്ല.

ഹാം— ഇത എവിടെ ആയിരുന്നു?

മാർ— ഞങ്ങൾ കാത്തിരുന്ന മണ്ഡപത്തിൽ സ്ഥാമി.

ഹാം— താനവിടുത്തോടു സംസാരിച്ചില്ലേ?

ഹാം— തിരുമാനസ്സേ! ഞാൻ സംസാരിച്ചു; പക്ഷേ അവിടുന്ന്
 ഉത്തരമൊന്നും പറഞ്ഞില്ല. എന്നാൽ സംസാരിച്ചാൻ മേ
 ഫമുള്ളതുപോലെ അവിടുത്തോടൊന്നിന്റെ തലപൊക്കി മിണ്ടാ
 ന്ൻ ഭാവിച്ചു എന്നിരിക്കു തോന്നി. അപ്പോഴക്കു കോഴി കൂ
 കി. ആ ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ അവിടുന്ന് കുതിച്ചുപ്പോടി ഞ
 ങ്കൾ ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നു മറഞ്ഞു.

മാം— ഇത വലിയ അത്ഭുതം തന്നെ.

മൊ— ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സേ! ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ സത്യമാണിത്. ഇതിവിടെ അറിയിക്കുന്നതു ഞങ്ങളുടെ മുറയാണെന്നു ഞങ്ങൾ വിചാരിച്ചു.

മാം— അതെ, അതെ, സംശയമില്ല. എന്നാൽ ഇതെന്നെ അസ്വസ്ഥനാക്കി തീർന്നു. നിങ്ങൾ ഇന്നു രാത്രിയും കാവലിരിക്കുന്നുണ്ടോ?

എല്ലാവരും— ഉവ്വ, തിരുമനസ്സേ.

മാം— ആയുധം ധരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നല്ലെ പറഞ്ഞത്?

എല്ലാ— ആയുധം ധരിച്ചിട്ടുണ്ട തിരുമനസ്സേ!

മാം— തലമുതൽ പെരു വിരലോളമോ?

എല്ലാ— മുടി മുതലടിയോളം, തിരുമനസ്സേ!

മാം— അപ്പോൾ അവിടുത്തെ മുഖം നിങ്ങൾ കണ്ടില്ലേ?

മൊ— ഓഹോ! ഉവ്വ, തിരുമനസ്സേ! അവിടുന്ന മുഖം മൂടിയിരുന്നതെടുത്തിരുന്നു.

മാം— എന്താ? അവിടുന്ന കോപഭാവത്തോടെനോക്കിയിരുന്നുവോ?

മൊ— കോപത്തെക്കാൾ അധികം വ്യസനത്തോടുകൂടിയ മുഖമായിരുന്നു.

മാം— വിളത്തോ ചുവന്നോ?

മൊ— അല്ല, വളരെ വിളത്താണ്.

മാം— നിങ്ങളുടെ നേരെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിയിരുന്നുവോ?

മൊ— വളരെ സൂക്ഷിച്ചു.

മാം— അാനവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നു.

മൊ— അവിടുന്ന തിരുമനസ്സിലെ വളരെ പരിമേച്ഛിക്കുമായിരിക്കും.

മാം— അങ്ങിനെ വരാം, അങ്ങിനെ വരാം, അവിടുന്നധികം താമസിച്ചുവോ?

മൊ— സാമാന്യം വേഗത്തിലൊരു നൂറുണ്ണുന്നതുവരെ.

മാർ, ബർ— അതിലധികം, അതിലധികം.

മൊ— ഞാൻ കണ്ടപ്പോളില്ല.

മാം— അവിടുത്തെ മീശ കുറേക്കൂടി നരച്ചിരുന്നു. ഇല്ലേ?

മൊ— ഞാനവിടുത്തെ ജീവനോടുകൂടി കണ്ടപ്പോഴത്തെപ്പോലെ തന്നെയാണ കരത്തും വെളുത്തും

ഹാം— ഇന്നു രാത്രി ഞാൻ കാക്കം ഒരു സമയം എനിയും അവിടുന്ന വരാൻ മതി.

മൊ— ഞാനേറെ, അവിടുന്ന വരും.

ഹാം— ആപ്രേതാമമമാന്യതാതനുടെതു-

പത്തികലാണെങ്കിൽഞാൻ
ക്ഷിപ്രംവൻനരകംവിളിച്ചിതുവിരോ
ധിച്ചാക്കിലുംമിണ്ടിടും
മുല്ലാടിക്കഥനിങ്ങൾഗ്രഹനിലയായ്
വെച്ചെങ്കിൽമേലാലുമ.

ങ്ങപ്പാടായ്നിലനിന്നിടട്ടെ, വെളിവിൽ

ചൊല്ലേണ്ടൊരാളോടമെ

47

നിങ്ങളുടെ സ്നേഹത്തിന്നു ഞാൻ പ്രതിഫലം തരും. എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടെ. പതിനൊന്നും പന്ത്രണ്ടും മണികൾക്കുള്ളിൽ ആ മണ്ഡപത്തിൽ നിങ്ങളുടെ അടുക്കൽ ഞാൻ വരും.

എല്ലാ— ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സിലേക്കു അതു ഞങ്ങളുടെ മുറയാണല്ലോ.

ഹാം— നിങ്ങളുടെമേൽ എനിക്കുള്ള മാതിരി നിങ്ങളുടെ സ്നേഹമാണു; നല്ലതു വരട്ടെ; അങ്ങിനെയാട്ടെ.

(മൊറോഷ്യാ, മാർസലസ്സ, ബർണാർഡൊ, ഇവർ പോയി)
എന്റെ അച്ഛന്റെ പ്രേതം, ആയുധപാണി, ആകുപ്പാടെ നല്ല പന്തിയല്ല; മില ഭൂപ്രവൃത്തികളുണ്ടെന്നു ശങ്കിക്കുന്നു. രാത്രി വന്നാൽ നന്നായിരുന്നു. എന്റെ മനസ്സേ! അതുവരെ അനങ്ങാതിരിക്ക.

എല്ലാലോകവുമൊന്നി-

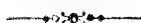
ചെല്ലാജ്ഞാഴംമറച്ചുവെച്ചാലും

വല്ലാത്തഭൂപ്രവൃത്തിക-

ചെല്ലാംമനുജരുടെഭൂമികളിലെത്തും

48

(പോയി)

രംഗം— 3.

(പൊളോണിയസ്സിന്റെ വീട്ടിലൊരു മുറി അകം)
(ലെർട്ടീസ്സു, ഫീഫിയ. ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ലെർ— എനിക്കാവശ്യമുള്ളതൊക്കെ കപ്പലേറികഴിഞ്ഞു. ഞാൻ പോയി വരട്ടെ. കാരറ വളരെ അനുകൂലമായിരിക്കുമ്പോഴും കപ്പലാവഴിക്കു പോകുന്നുണ്ടെങ്കിലും എഴുതുവാൻ മടി കാണിക്കാതെ വിവരം അറിയിക്കണം.

ഫീഫീ— നിങ്ങൾക്കതിനു സംശയമുണ്ടോ?

ലെർ— മോംബെറംതൻപ്രിയങ്കാട്ടിനുവിലക്കുക.

മ്മങ്ങളുംസ്വപ്നമാത്രം

കാലത്തേക്കുള്ളതെന്നുംസ്തരവികൃതിയിലെ

കമ്പമെന്നുംധരിക്കു

ഇപ്പോൾക്കതിൽചെറുപ്പത്തളിരിനടുത്തു-

പ്പാണു,മുൻതള്ളലുണ്ടെ

ന്നാലുംനിഷ്കാ,സുഖംനശപര,മൊരുനിമിഷ

ത്തെസ്സുചംമാത്രമത്രെ

49

ഇതിലധികം ഒട്ടും ഇല്ല.

ഫീഫീ— ഇതിലധികം ഒട്ടും ഇല്ല.

ലെർ— ഇതിലധികം ഒട്ടും ഉണ്ടെന്നു വിചാരിക്കണ്ട.

ഉടൻമാംസത്തിലുപേവം

തടിയതിലുംമാത്രമല്ലവളരുന്നു

ഉടനാത്തമനശ്ചേഷ്ടക

ളുടെച്ചുത്തിയുമുള്ളിലോത്തുവലിക്കാം

50

എന്നാൽ അദ്ദേഹം നിന്നെ ഒരു സ്വയം സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. യാതൊരു ഭൂഷ്മുള്ള കൃത്രിമപ്രവൃത്തികളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിചാരങ്ങളുടെ ഗുണത്തെ ചീത്തപ്പെടുത്തുന്നതുമില്ലായിരിക്കാം. എന്നാലും നീ പേടിക്കണം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലിപ്പം അദ്ദേഹത്തിന്നു ഒരു പ്രതിബന്ധമായതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്നദ്ധത. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ; അദ്ദേഹം തന്നെ അദ്ദേ

മരത്തിന്റെ വൃന്ദസ്ഥിതികയിനനാണു. അദ്ദേഹത്തിന്നു
 സാരമില്ലാത്ത ആളുകളെപ്പോലെ ബോദ്ധ്യംപോലെ നടക്കു
 വാൻ കഴിയുന്നതല്ല. എന്നെന്നാൽ അദ്ദേഹം തിരഞ്ഞെ
 ടക്കുന്നതിലാണു ഞ്ഞു രാജ്യത്തിന്റെ മുഴുവൻ ക്ഷേമവും ഉറ
 പ്പും കിടക്കുന്നത.

അതിനാലേതുജനങ്ങൾ

ശാധിപതിയദ്ദോമവരുടെമിതത്താൽ

അതിരിട്ടിതിനുടയകമേ

മതിയാലവിടെക്കുതെരവുതരമുള്ള

51

അപ്പോൾ അദ്ദേഹം നിന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നു എന്നു പറ
 ണ്താൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവസ്ഥക്കു സാധിച്ചാൻ കഴിയ
 നോടത്തോളമെ നീ വിശ്വസിക്കാമു. അതു ധന്മാർക്കില്ലാത്ത
 ആളുകളിലധികപക്ഷം വിചാരിച്ചാൽ കഴിയുന്നതിലധി
 കമാനുമാവില്ല. അപ്പോൾ

എപ്പോഴും വാക്കുകൾപ്പോലെയെവിടെവന്നുകൊടു-

പ്പൊന്നിലും രണ്ടു കയ്യെന്തേ

കെല്ലോടും കൈവെടിഞ്ഞുറത്തളിരവനിലെന്ന.

പ്പൊന്നിലും നന്നെന്നായാവാൻ

ഉൾപ്പോരിൽ കീഴടങ്ങാത്തുടനടനെയപേ.

ക്ഷിക്കിലിത്തുലാമാംസ്വ.

അപ്പോൾ വെണ്ണൊന്നിലും താൻ വെളി വെട്ടുമെമിമ

ക്കേടനീതുക്കിനോക്കു

52

മെഹിവിധേ ! അതിൽ നീ പേടിക്കണം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ
 പേരിലുള്ള നിന്റെ സ്നേഹമുദ്യമിച്ചിരിക്കുന്ന മാതിരി അദ്ദേഹ
 ത്തിന്റെ ഇഷ്ടങ്ങളെ സാധിച്ചിപ്പിപ്പാനത്ര ദൂരം നീ പോകരുത.

അഴകിറമുഴുമതിയതിനാ

യഴകിറമകാട്ടിക്കൊടുക്കുവാൻപോയാൽ

അറിവൊടു സുക്ഷ്മം നോക്കിട്ട

മരുവയറാൾ ധോരണി പ്രകൃതിയാവും

53

സൽഗുണവും ഉദി അപവാദത്തിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞു പോ
 കുന്നില്ല.

കൂമ്പിട്ടിടുന്നകാലത്തിനുപെട്ടമാരുവെ.

തങ്ങളെത്തല്ലമാത്രം

കൂമ്പിനുള്ളവിടക്കുന്നളവൊരുപുഴവുൾ.

പ്പെട്ടപീഡപ്പെട്ടതും

വമ്പേറുംയൗവനത്തിനുമയമതിലലി.

ഞെളുമഞ്ഞിന്റെമേലേ

മുമ്പേവീശാനെടുപ്പുപെരുതുപകരുമാ

ക്കാരമുററുംജഗത്തിൽ

54

അതുകൊണ്ടു വളരെ കരുതിയിരിക്കൂ. സൂക്ഷിച്ചാലാപത്തില്ല. യൗവനം, അരികെ ആരമില്ലകാൽകൂടി തന്നെ തൊന്നെറുക്കും.

ഫെ—ഈ സദൃശഭാവത്തിന്റെ ഫലത്തെ ഞാനെന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെ കാവൽക്കാരനാക്കി വെക്കും. എന്നാൽ,

കണ്ടനിർദ്വയപുരോഹിതാകൃതികൾ

താൻകൊടുക്കുമുപദേശമുൾ.

കൊണ്ടിടാതെബഹുതണ്ടുതപ്പികൾവി.

ചാരമീനർമദനാത്തരായ്

ഇണ്ടലറുമുട്ടുകൊഞ്ചലാംസുഖവ.

ഴിക്കുപോയ്ക്കുറയുമാവിധം

കണ്ടകാശ്വകടകന്തലാംവഴിയി.

നിക്കുവാനിനകമിക്കൊലാ

55

ലെർ—എയ്! എന്നെപ്പേടിക്കേണ്ട. ഞാൻ വളരെ നേരമായി താമസിക്കുന്നു. ഓ! എന്റെ അച്ഛനിതാ ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നു.

(പൊളോണിയസ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു)

രണ്ടുനഗ്രമുമുണ്ടായാ ലുണ്ടതിനധികംഗുണം

രണ്ടാമതുംയാത്രചൊലാലാ നണ്ടായ്നന്നിതുമേതരം

56

പൊ—അല്ല ലെർട്ടീസ്സിപ്പോഴമിവിടെയാണ്? കപ്പൽക്കേൾ! കപ്പൽക്കേൾ! കുറവുതന്നെ. തന്റെ കപ്പലിന്റെ പായ തീർത്തി ശരിയാക്കിയിരിക്കുന്നു. തനിക്കുവേണ്ടി കാത്തുനില്ക്കുകയാണു. ഇതാ എന്റെ അനഗ്രഹം എപ്പോഴും തന്റെ കൂടെ (ലെർട്ടീസ്സിന്റെ തലയിൽ കൈവെച്ചുകൊണ്ടു)

പുരോഹിതാകൃതികൾ=പുരോഹിതവേഷം കെട്ടിയവർ

•രം ചില തപാങ്ങൾ തന്റെ മനസ്സിൽ ദ്രവമാണ് തിങ്ങി
രിക്കട്ടെ.

മിണ്ടാല്ലാനീവിചാരംപരന്നാടു,ചിതമ-

റോത്തതുംചെയ്തുപോകൊ-

ല്ലുണ്ടാകേണംപരംപലകിട,മതുമചരി-

ഷ്ഠാരമട്ടായ്ക്കൊല്ലാ

വീണ്ടുംസൂക്ഷിച്ചെടുക്കുംസഖികളെറുദയ-

ത്തോടുകോത്തിട്ടുകെട്ടു

വേണ്ടതേകണ്ടുപുത്തൻസഖികളിലിളകി

ക്കൈതഴമ്പാക്കിടൊല്ലാ

57

ആലോചിച്ചിട്ടുവേണംപരന്നൊടിടയുവാൻ

വൈരമായ്ക്കിനുപോയെ-

ന്നാലോനിന്നോമ്മനീനിടണമരിവരന-

മ്മട്ടനീകാട്ടിടേണം

മാലോക്കുകൊക്കെയോതുന്നതിനുചെയ്തൊടു-

ക്കേണമല്ലംചിലകെ-

ചേലോടോതിക്കൊടാവു,പലരുടെമതവും

കേൾക്കു,തന്റൊത്തൊക്ക

58

നീവിത്തരുന്നവസ്ഥക്കുചിതഗുണമുട-

പ്പിട്ടിടേണംവെടിപ്പായ്

കൈവിട്ടുതൃന്തമോടിക്കുതുമിതുമണിയാ-

യ്ക്കൊന്നുമെന്തെന്നുചൊല്ലാ

ഭൂവിങ്കൽതന്നെപ്പാപവരുടെവിലകാ-

ണപ്പെട്ടുംമിക്കവാറും

ശ്രീവിഷ്ണുപ്രാൻസുകാരുത്തമരിതിലുമലം

ദൃഷ്ടിവെപ്പോർക്കളെല്ലാ

59

കടംവാങ്ങിപ്പോയിടത്തുകൊടുത്തീടത്തൊരാൾ-

ക്കടൻനൾകിപ്പോയാലതുമുതലുമസ്സേമിതനെയും

കെടുത്തിക്കാണുന്നപലപൊഴുതിലുംവാങ്ങിടുകിലൊ

ദ്രവംപാകംനോക്കിച്ചിലവിടലതിൻമുക്തകളെയും

60

ശ്ലോത്തലിളംപുറമെത്തൊന്നിതുന്നീനിനക്ക

നാല്ലാരുസത്യപരനാകണമെന്നുമൊന്നാൽ

അല്ലിന്റെ വിവരമെന്തെന്നു പോലെ ചൊല്ലാം.

മിസ്റ്റർ അരിയനായ നാടകക്കാരനാകാം 61

എന്നാൽ പോയി വരു. ഇതെല്ലാം എന്റെ അനുഗ്രഹം കൊണ്ടു തന്റെ മനസ്സിൽ പതിഞ്ഞു കിടക്കട്ടേ.

പെർ— ഞാൻ ഭക്തിപൂർവ്വമായി യാത്ര പറയുന്നു.

പൊ— സമയം തന്നെ ക്ഷണിക്കുന്നു. തന്റെ ഭൃത്യന്മാരും കാത്തു നില്ക്കുന്നു ചെല്ല.

പെർ— ഓഫീലിയെ ഞാൻ പോയി വരുട്ടേ. ഞാൻ പറഞ്ഞതു നല്ലവണ്ണം ഓർമ്മ വെച്ചുകൊള്ളൂ.

ഓഫീ— ഞാനത എന്റെ മനസ്സിൽ വെച്ചു പൂട്ടിയിടുന്നു. അതിന്റെ താക്കോൽ നിങ്ങൾ തന്നെ സൂക്ഷിക്കണം.

പെർ— എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടേ. (പോയി)

പൊ— എന്താ ഓഫീലിയെ! ആയാൾ നിന്നോടു പറഞ്ഞത?

ഓഫീ— സ്വാമി! അവിടെക്കു സമ്മതമുണ്ടെങ്കിൽ—ദാമംലേലറ പ്രഭുവിനെപ്പറ്റി ചിലതാണ്.

പൊ— അതോർമ്മപ്പെടുത്തിയതു നന്നായി. ഇന്ത്യയിൽ വെച്ചു പലപ്പോഴും അദ്ദേഹം നിനക്കു സ്വകാര്യം സംസാരിച്ചു നവസരം തരാറുണ്ടെന്നും നീ അദ്ദേഹത്തോടു വെളിവാലും ധാരാളമായും സംസാരിക്കാറുണ്ടെന്നും ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. എനിക്കു കരുതലിനുവേണ്ടി എന്നോടു പറഞ്ഞ വിധം അതങ്ങിനെ തന്നെയാണെങ്കിൽ എന്റെ മകളാണെന്നുള്ള നിലക്കും നിന്റെ മാനത്തിനും യോജിക്കുന്നവണ്ണം നീ വ്യക്തമായി നിന്നെ അറിയുന്നില്ലെന്നു ഞാൻ പറയേണ്ടതാണ്. നിങ്ങൾ തമ്മിലെന്താണുള്ളതു? എന്നോടു പരമാത്മം പറയൂ!

ഓഫീ— സ്വാമി! ഇന്ത്യയിൽ വെച്ചു അവിടുത്തെ നോട്ടു പ്രേമസൂചകങ്ങളായ പലേ എണ്ണങ്ങളും കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പൊ— പ്രേമമോ ഹൂ! ഈ വക അപകടവിഷയങ്ങളിൽ പരിചയമില്ലാത്ത പ്രായം ചൊല്ലാത്ത പെണ്ണിനെപ്പോലെ നീ സംസാരിക്കുന്നുവെല്ലോ. നീ പറയുന്ന പ്രകാരം ആ കാര്യത്തിൽ നിനക്കു വിശ്വാസമുണ്ടോ?

ഛമീ— ഞാനെന്നാ വിചാരിക്കേണ്ടതെന്നിരിക്ക നിശ്ചയ
 ില്ല, സ്വാമി!

പൊ— ഞാൻ പടിപ്പിച്ചു തരാം. നിച്ചൊരു കൊച്ചുകുട്ടിയായ
 ണെന്നും, നിനക്കു വിലയില്ലാത്ത ആ കാട്ടിത്തന്നാവയെ
 വിലയുള്ളതായി കരുതിപ്പോയിയെന്നും വിചാരിക്കണം.
 നിന്നെ കുറച്ചുകൂടി പ്രിയമുള്ളതായിട്ടു റീ വെക്ക! അല്ലെ
 കിൽ നീ എന്നെ മുട്ടാളനാക്കി തീർക്കാ.

ഛമീ— സ്വാമി! അവിടുന്ന് വലിയ നിലയിലുള്ള പ്രേമം നി
 മിത്തം പല കുറിയും അപേക്ഷിച്ചു തിരക്കിട്ടുണ്ട്.

പൊ— ഓ! വലിയ നില എന്ന പറഞ്ഞോ? അസംബന്ധം,
 അസംബന്ധം.

ഛമീ— അവിടുത്തെ സംസാരത്തിൽ എല്ലാജ്യോഴം ലോകത്തി
 ലുള്ള സകല മാതിരി ശബ്ദങ്ങളും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

പൊ— ഓ, ഛൊ! കാട്ടുകോഴികളെ പിടിപ്പാനുള്ള വലക
 ൾ തന്നെ.

കാമച്ചോരത്തിളപ്പിൽതുരുതുരെയടനാ-

അാവുനാവാനുസത്യാ

സാമാന്യത്തിൽപ്പുറംനൽകിടമിതിഹനമ-

കേരറവുകണ്ടുശിലം

പാരാതെൻപൈതലെ! മൂടില്ലമധികവെളി-

ചുരുത്താടുകരുതുമെന്നാ-

ലീരണ്ടുംകെട്ടുകൊണ്ടാണയരുവതിതുതി-

യെന്നുനിയ്യോത്തിടൊല്ലെ

62

എന്റെ മകളെ! ഇന്നുമുതൽക്കു നീ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടു
 കൽ ചെല്ലുന്ന റം പതിവു യുവതികളുടെ നിലക്കനുസ
 രിച്ചു കുറച്ചു കുറക്ക! സംഭാഷണത്തിന്നു വിളിക്കുമ്പോ
 ളൊക്കെയും ചൊല്ലാതെ അതിനൊന്നു വില കൂട്ട! ഫാംലെ
 ററ പ്രഭുവിന്നു ചെറുപ്പമാകുകൊണ്ടു അത്രമാത്രമെ അദ്ദേ
 ഹത്തിനെ വിശ്വസിക്കാവൂ. നിന്നെക്കാൾ അദ്ദേഹത്തി
 നു സ്വാതന്ത്ര്യമേറും. ചുരുക്കി പറയുന്നതായാൽ, ഛമീലി
 യെ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ സത്യങ്ങളൊന്നും നി വിശ്വസിക്ക
 രരു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ഇക്കണ്ടവായ്യാഴികുറുപ്പാലകളാണിവയു-

ടക്കുന്നതിന്റെനിറമ-

ല്ലാക്കൊണ്ടുളയിനിജവൈവാതിഭക്തിയിവ-

യൊക്കുകരാവടിവിൽ

നില്ക്കുന്നനിൽപ്പുചതിവെക്കംഫലിപ്പതിനു

കണ്ണൊണ്ടതാണകളവാ-

യൊക്കുന്നപേക്ഷകളുപേക്ഷിച്ചിടുകപട

ഭിക്ഷുകളാണിവയെടൊ

63

ഇന്നുമുൽക്ക മാംബലാറ പ്രഭുവിനോടു സംസാരിച്ചു നിന്റെ

സ്വസ്ഥമായ സമയത്തിന്റെ ഒരു നിമിഷംപോലും മീ

ത്തപ്പെടുത്തുവാൻ ഞാൻ സമ്മതിക്കില്ല എന്നാണൊരം പ

റഞ്ഞതിന്റെ എല്ലാംകൂടി സാരം. ഞാൻ പ്രത്യേകം പറ

യുന്നു. മനസ്സിരുത്തിക്കൊള്ള! പോൽ! പോവുക!

മഹീ— പറഞ്ഞതുപോലെ ഞാൻ കേൾക്കാം സ്വാമി.

(രണ്ടാളും പോയി).

രംഗം—4.

(മണ്ഡപം)

(മാംബലാറ, മോറേഷ്യ, മാർസലസ്സ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം— റല്ലാത്ത കാരറടിക്കുന്നു. നല്ല തണുപ്പും.

മൊ— വിണ്ടു പൊളിയുന്ന കാരറാണ.

മാം— എത്ര മണിയായി ഇപ്പോൾ?

മൊ— പന്ത്രണ്ടു മണിയിട്ടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

മാർ— അല്ല, അതടിച്ചു.

മൊ— ഉപ്പോ? ഞാൻ കേട്ടില്ല താനും; എന്നാൽ പ്രേതം ന

ടക്കുന്ന സമയം അടുത്തു തുടങ്ങി. (വാദ്യഘോഷം, ഒരു വെ

ടി ഉള്ളിൽനിന്നു) ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്താ തിരുമനസ്സേ?

മാം— രാജാവിപ്പോളുറങ്ങാതധികമധുരദോ-

ന്മേഷശക്തിക്കുമൊന്തി

ട്ടാജാതോന്നാദമാത്മസ്തുതിയൊടുതലകാ-

ഞ്ഞിട്ടുചാഞ്ചാടിടുന്നു

ഉടക്കുന്നതിന്റെ നിറമല്ല—കാണുന്ന മാതിരിയല്ല

അദ്ദേഹം പാനപാത്രം പലശപഥമൊടോ.

രോന്നതീകുന്നനേരം.

ത്തിദ്ദേശത്തിൽ പുകൾത്തുന്നിതുവിതതമതി

വാദ്യലോഷങ്ങളാലെ

64

ഹോ— ഇത നടപ്പാണ്?

ഹാം— ഓഹോ, അതെ. ഞാൻ റം നാട്ടുകാരനാണെങ്കിലും ജനം മുതൽക്കെ റം സമ്പ്രദായം നിശ്ചയമുള്ളവനാണെങ്കിലും എനിക്കു തോന്നുന്നത റം നടപ്പിനെ മാനിക്കുന്നത, അനുഷ്ഠാനത്തേക്കാൾ ലംഘനം കൊണ്ടാകുന്നു എന്നാണ്. ഇവിടെ എല്ലാ ദിക്കിലും മദ്യങ്കുടിച്ചു തല പൊക്കാതെ കളിക്കുന്ന റം സമ്പ്രദായം മരണാടുകാരുടെ ശകാരത്തിനും നിന്ദക്കും നമ്മെ പാത്രമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. അവർ നമ്മെ കള്ളുകുടിയന്മാരെന്ന് വിളിക്കുകയും ചീത്തവാക്കുകളാൽ നമ്മുടെ വലിച്ചുത്തിന്നു ഹാനി വരുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല നോം എത്ര തന്നെ യോഗ്യതയോടുകൂടി എന്തു ശൂരപ്രവൃത്തിയെങ്കിലും ചെയ്യാലും അതിന്റെ സത്തിനെ റം അപവാദം നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ജന്മത്താൽ തന്റെ തെറ്റൊന്നിയെ വരുവതുമാ.

ലോചനക്കോട്ടു പെട്ടു

നമ്മട്ടായി, ത്രിദോഷപ്രകൃതി, നിലയിൽനി.

പ്ലാതെ ചേർന്നതൊന്നും;

മേന്മേൽ മാലോകർ മാനിപ്പൊരുമഹിമകല.

നീട്ടമാത്മസ്വഭാവ.

ത്തിന്മേൽ കേടേകിട്ടും ട്ടിയയുമിതിജന.

ങ്ങൾക്കുമ്മുന്നണ്ടുദോഷം

65

പ്രകൃതിവകയു, മംഗേദോഷകോപോത്ഥവും, താൻ

വികൃതിയിലുളവാക്കിടുന്നതും, മൂന്നുദോഷം

അവിലഗുണമിണങ്ങുന്നോക്കുമേന്മുനഭാവം

നിവിലരുടെയഭിപ്രായത്തിലും ചേർക്കുമെല്ലാം

66

പെരുതായ്ക്കലവിധമനവധി

വിരതിവരാതൊത്തുണഗണത്തേയും

കരുദോഷബി സമാത്രം
വെരതെവഷ്ടാകുവാൻപോരും

67

(പ്രേതം പ്രവേശിക്കുന്നു)

മൊ— ഹേ! തിരുമനസ്സേ! നോക്ക! ഇതാ വരുന്നു.

മൊ— ദേവകളും പുരോഹിതന്മാരും നമ്മെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

അങ്ങുനത്തമദൈവമായിട്ടകിലും

പൊട്ടപ്പിശാമാകിലും

വിങ്ങുംസപ്തപവായുവോനരകഭ-

ഷ്ഠാരോവഹിളീടിലും

അങ്ങാരിപ്പതുപിത്തയായിട്ടകിലും

സലമ്മായാലുമി

നങ്ങാക്ഷേപകരാകൃതിക്കണകയാൽ,

മിണ്ടുംഭവാനോടുഞാൻ

68

ഞാൻ അങ്ങേ: മാംബരരാജാവ, അച്ഛൻ, ഡന്മാക്കിലെ
രാജാധിപതി എന്നൊക്കെ വിളിക്കും. ഹേ! എന്നോടു സമാ-
ധാനം പറയ! ഞാനീ അറിവില്ലായ്മയിൽ കിടന്നു പൊളി-
യാതിരിക്കട്ടെ.

മൃത്യുശേഷമതിശുദ്ധസംസ്ഥിതിയിലവസ്ഥി

ധാത്രിയിലടിസ്ഥലം

ചേർത്തമുട്ടപടമൊത്തെടുത്തിഹപുറത്തു

വന്നതുകിമത്ഥമൊ

തത്രാങ്ങുരുകത്തുനിന്നുടലെടുത്തു

വെച്ചുപട്ടത്തവെൺ

കുർത്തളംതവഗതത്തിനായ്കുകർവിളർത്ത

തെന്തുപറകത്തരം

69

ഏന്താണത്ഥിതിന്നചത്തശവമ-

ങ്ങാപാദചൂഡംപട-

ക്കേന്തംശസ്ത്രപുമായിമങ്ങിയനിലാ-

വത്തിങ്ങുരണ്ടാമതും

ഹന്തകൂരതരാവിനേകിയിഹലോകാ-

ത്ഥാവിനെത്താരതാരാ

ചിന്തകൊത്തഭയത്തിൽത്തങ്ങെവിര.

പ്രിയപ്പെട്ടതിനായ്ക്കുനീ

70

തെങ്ങെന്തൊ ചെയ്യേണ്ടത?

(പ്രേതം ഫാലേററിനെ മാടി വിളിക്കുന്നു)

ഫൊ— ഇവിടുത്തോട് മാത്രം ചിലത പറയാനിഷ്ടപ്പെടുന്ന മാ
തിരിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ ചെല്ലാനിവിടുത്തെ ഇ
താ മാടി വിളിക്കുന്നു.

മാർ— നോക്ക! കുറച്ച ദൂരത്തേക്കു അതേത്ര മയ്യാദയായി മാ
ടി വിളിക്കുന്നു. എന്നാലതിന്റെ കൂടെപ്പോകരുതെ.

ഫൊ— അരുതെ; ഒരിക്കലും അരുതെ.

ഫൊ— അവിടുന്ന സംസാരിക്കില്ല; അപ്പോൾ ഞാനവിടുത്തെ
പ്രിന്നാലെ പൊവുകയും ചെയ്യും.

ഫൊ— തിരുമനസ്സെ! ചെയ്യരുതെ.

ഫൊ— എന്താ പേടിക്കാൻ? എന്റെ ജീവൻ എനിക്കൊരു തു
ശിയോളംകൂടി വിലയില്ല. പിന്നെ എന്റെ ആത്മാവവിടു
ത്തെപ്പോലെ തന്നെ നശപരമല്ലാത്തതൊക്കെ അവിടുന്ന
നോട്ട കൂട്ടിയാലെന്തു കൂടും. അവിടുന്ന പിന്നെയും എ
ന്നെ മാടി വിളിക്കുന്നു. ഞാൻ പിന്നാലെ ചെല്ലും.

ഫൊ— അല്ലേരാജകുമാര! വാരിയിലൊഴു.

കുത്തികലോതാൻവിളി.

ചുറ്റളങ്കിൽകടകത്തനൈക്കടലടി

പ്രാദുർഭവത്തികലോ

മെല്ലെക്കൊണ്ടുനിർത്തിനിൽതിരുകരൾ.

കാലോചനാബുദ്ധിയ.

തി. പ്രന്നാപടി, ഭാഷമാറിയിവിടെ

ഭാഷാക്കിവിട്ടുകിലോ

71

അതു വിചാരിക്ക.

ഇദിക്കാഴിയിലാഴമുള്ളൊരുതലം

നോക്കുമ്പൊഴുംവീണ്ടുമി.

അദ്വൈതകണ്ഠകടതാമോടുന്നി.

കുന്നൊച്ചുകേൾക്കുമ്പൊഴും

അത്രക്കുള്ളൊരുമേതുവേണ്ടയിതല-

ച്ചോറിന്നുബുദ്ധിക്കയം

വർഷംപടിമാനുഷകൊരുമനോ-

രാജ്യങ്ങളുണ്ടാക്കിടം

72

മാം— പിന്നെയും അവിടുന്ന് മാടി വിളിക്കുന്നു. നടക്കു ഞാൻകൂടെ വരാം.

മാർ— സ്വാമി! ഇവിടുന്ന പോവാൻ പാടില്ല.

മാം— കയ്യടക്ക.

മാം— പറഞ്ഞതു കേൾക്ക. ഇവിടുന്ന പോയിക്കൂടാ.

മാം— എന്റെ വിധി വിളിച്ചു നിലവിളിക്കയും, ഞാൻ ശരിരത്തിലുള്ള തുച്ഛങ്ങളായ ഓരോ രക്തസിരകൾക്കു “നിമിത്തം”യിലുള്ള സിംഹത്തിന്റെ ദശകളുടെ കടുപ്പത്തെ ഉണ്ടാക്കി തീർക്കും ചെയ്യുന്നു. (പ്രേതം മാടി വിളിക്കുന്നു). ഇപ്പോഴും എന്നെ വിളിക്കുന്നു. പിടുത്തം വിട്ടവിൻ (അവരുടെ കയ്യിൽനിന്നു ഉൾട്ട) ഞാൻ ശപഥമാണ എന്നെ തടസ്സം ചെയ്യുന്നവനെ ഞാൻ ഒരു പ്രേതമാക്കും. അങ്ങോട്ടു നീങ്ങി നില്ക്കൂ. നടക്കൂ. ഞാൻ കൂടെപ്പോരുന്നുണ്ട്. (പ്രേതവും മാംഗലാധരും പോയി).

മാം— അവിടെക്കു മനോരാജ്യംകൊണ്ടു ബുദ്ധിമേൽ നന്നെ വലിച്ചു വരുന്നു.

മാർ— നമുക്കുംകൂടെ പോവുക. ഇങ്ങിനെ അവിടുന്ന പറയുന്ന അനുസരിക്കുന്നതു തരമല്ല.

മാം— നമുക്കുംകൂടെ പോവുക. ഇതെങ്ങിനെ കലാശിക്കും?

മാർ— ഡന്മാർക്കുരാജ്യത്തിന്നു ചില തകരാറുകളൊക്കെ വന്നിട്ടുണ്ട്.

മാം— ദൈവം എല്ലാം നേരെയാക്കി തീർക്കട്ടെ.

മാർ— അല്ല. അങ്ങിനെ വെച്ചാൽ പോരാ. നമുക്കു തന്നെ വല്ലതും ചെയ്യണം. (എല്ലാവരും പോയി)

രംഗം-5

(മണ്ഡപത്തിന്റെ കുറച്ചുങ്ങളാൽ).

(പ്രേതവും മാംഗലാധരും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഹാം— എവിടെക്കൊണ്ടെന്നെ ഇവിടുന്ന് കൊണ്ടുപോകുന്നത്?

പറയൂ. എനി അധികം ഞാൻ വരില്ല.

പ്രേതം— എന്നെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കൂ.

ഹാം— അങ്ങിനെ തന്നെ.

പ്രേതം— എന്റെ സമയം വരാനായി. അതു വന്നാൽ ഞാൻ ഗന്ധകമയമായും കഠിനവേദന ഉണ്ടാക്കുന്നതായും ഉള്ള ജ്വാലകൾക്കിടയിൽ വന്നുവരും.

ഹാം— പാവപ്പെട്ട പ്രേതമെ! കഷ്ടം.

പ്രേതം— എന്നെപ്പറ്റി വ്യസനിക്കരുത്. എന്നാൽ ഞാൻ പെട്ടെന്നുവരുന്നതിനെ പ്രത്യേകം മനസ്സിലാക്കി കേൾക്കൂ.

ഹാം— പറയൂ! ഞാൻ കേൾപ്പാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

പ്രേതം— അതുപോലെ തന്നെ ഞാൻ കേട്ടാൽ പ്രതികൂല ചെല്ലാനും.

ഹാം— എന്ത്!

പ്രേതം— നിൻതാതപ്രേതമിതാൻ ഉന്മൂലശയിച്ചുൻ

ചെയ്യാതപ്പോവാലോ

സന്താനംവെന്തതിരുംവരേനിശകളിലി.

ങ്ങാട്ടുലാത്തിപ്പുവാനും

ചിത്തംതിരികൾനിന്നങ്ങിനെപകൽമുഴുവൻ

നോറുകൊണ്ടിപ്പുവാനും

മന്തളേഴപ്പെട്ടമാരാരുവിധിവിധിക.

ലിപ്പുകർമ്മാനുപം

73

എന്നെബുദ്ധിച്ചുകാരാഗ്രഹകഥപറയാ.

മായിരുന്നെങ്കിലല്ലം

ചൊന്നാലുള്ളുനടുങ്ങുതവയുവനിപയോ

ചോരയോടാതുറക്കും

മിന്നംനക്ഷത്രമടുത്തിട്ടുചമമിഴിയും

കെട്ടിത്തൊററരോമം

ചിന്നംപേടിപ്പുളളുൻവടിവിലതുവിധം

ചൊല്ലുവാനുണ്ടസംഖ്യം

74

എന്നാൽ പരലോകത്തിലെ ശ്രദ്ധകഥകൾ ചർച്ചയായ ചെവികൾക്കു അറിവു കൊടുത്തുട്ടോ. കേൾക്കേണ്ടാലോ

റെറ കേൾക്കൂ! തന്റെ ഇഷ്ടമുള്ള അച്ഛനെത്താനെപ്പോഴെങ്കിലും സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ.

മാം— ദൈവമേ!

പ്രേതം— വളരെ നിന്ദാപ്രകൃതിവിരുദ്ധമായും ആയാളെക്കൊന്നതിനു പ്രതികൂലിച്ച ചെച്ചും.

മാം— കൊല്ലുകയോ?

പ്രേതം— വളരെ നികൃഷ്ടമായ ഒന്നാത്തരം കല, എന്നാലതു ചിത്തയായും അത്ഭുതമായും പ്രകൃതി വിരുദ്ധമായും—

മാം— സൂക്ഷ്മാലോചനയുടെയോ, അനുരാഗവിഷയമായ വിചാരത്തിന്റെയോ, ചിറകുകളുടെ വേഗത്തിൽ ഇതിനു പ്രതികൂലിച്ച ചെച്ചാൽവേണ്ടി കുതിച്ച പായാൻ ഇതറിയുവാനിനിക്കു വൈകിയിരിക്കുന്നു.

പ്രേതം— താനതിനുമതി. ഞ്ഞ കാഴ്ചത്തിൽ ഇളകുന്നില്ലെങ്കിൽ താൻ വൈതരണീനമിതീരത്തു ബഹു സുഖമായി പൂച്ചു വളരുന്ന കളുപുല്ലുകളെക്കാൾ അധികം മന്തനാണു. എന്നാൽ മാംബെറ! കേൾക്കൂ! ഞ്ഞെന്റെ ഉദ്യോഗത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുമ്പോൾ ഒരു പാമ്പെന്നെ കടിച്ചു എന്നാണു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ഡന്മാർക്കില്ലാത്ത എല്ലാ ചെവികളെയും എന്റെ മരണത്തിനു കളവായ കാരണം പറഞ്ഞു വല്ലാതെ വഷളാക്കിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ തന്റെ അച്ഛനെ കടിച്ച പാമ്പാണിപ്പോൾ കിരീടം ധരിക്കുന്നതെന്നു ശോശനും ചെറുപ്പക്കാരനുമായ താനറിയണം.

മാം— ദിവ്യചക്ഷുസ്സുള്ള എന്റെ ആത്മാവേ! എന്റെ എളയച്ഛനോ?

പ്രേതം—അതെ; കള്ളൻവല്ലാത്തതൊരുതവിടപട്ടാലം.

ജിട്ടുദാനങ്ങൾകൊണ്ടി-

യുള്ളാളർവൃത്തമാകുമലിയഫലിതമെ !

ദാനമെ!നിങ്ങളമ്പാ-

കൊള്ളാംപാരിത്രമുള്ളോളിവളിതിവെളിവിൻ

കാട്ടുമെൻദേവിയെത്ത.

നാളാലാഭാസകാമത്തൊഴിവിനതുണയാ.

മുട്ടവൻപാട്ടിലാക്കി

75

മേ! മാംലൈറെ! ഇതെത്ര ഭക്തിയില്ലാത്ത പ്രവൃത്തിയാ
യിപ്പോയി!

കല്യാണകാലമതിലന്നുകൊടുത്തസത്യ.

മെല്ലാംപുലർത്തിയൊരതിപ്രിയനെന്നെചിട്ടും

എല്ലാറ്റിലുംപ്രകൃതിയാൽമമകീഴിൽനില്ക്കും

വല്ലാത്തൊരാപനീണങ്ങിയതെന്തുകഷ്ടം

76

ന്യായംവിട്ടൊരുകാമഗോഷ്ടികളിലു.

ഇത്യാഗ്രഹംദൈവത.

പ്രായംവേഷമെടുത്തിരുകിലുമന.

ങ്ങീടാദൃശംസർഗ്ഗം

മായംവിട്ടതുപോലെകാമമഴക.

ഈദേവനോടൊത്തിരി.

ഘായാലുംസുരതല്ലനിർവൃത്തിവെര.

ത്തിമുളപ്പടുംകപ്പയിൽ

77

നില്ക്കട്ടെ! പ്രഭാതവായുവാസിക്കുന്നു. എന്നു തോന്നുന്നു.
ഞാൻ ചുരുക്കിപ്പറയാം. എന്റെ പതിവിൻപ്രകാരം ഉ
ച്ചകുദ്യാനത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുമ്പോൾ ഞാൻ കരുതാത്ത
സമയത്തു തന്റെ എളയച്ഛൻ സ്വകാഞ്ചുമായി, ഒരു കപ്പി
യിൽ അതി വിഷമയുമായി കപ്പത്തിന്റെ മാതിരി ഗന്ധി
കളുണ്ടാക്കുന്ന ഒരു ഭാവകത്തോടുകൂടി, കടന്നു വന്ന അതു
എന്റെ ചെവിട്ടിൽ പാൻ. രസത്തിന്റെ മാതിരിശരീര
ത്തിൽ സകല ദ്വാരങ്ങളിൽക്കൂടിയും പോകുവാൻ തക്കവ
ണ്ണം മനസ്സിന്റെ രക്ഷത്തിനോട അത്ര വിരോധം അതിനു
ഇതിനാൽ വളരെ വേഗത്തോടും ശക്തിയോടുംകൂടി വ്യാ
പിച്ച പാലിൽ പളിച്ചവെള്ളം ചേർന്നുമാതിരി നേരിയ
തും ശുദ്ധമായതുമായ രക്തത്തെ തെരുപോലെയാക്കും.
അത എന്തേത അങ്ങിനെ ആക്കി. ഉടനെ എന്റെ മാർ
വമുള്ള ശരീരം മുഴുവൻ കപ്പത്തിന്റെ മാതിരിയായി. മീ
ത്തായയും വെറുപ്പുള്ളതുമായ ഒരാവരണമായി ചൊരി പുറ
പ്പെട്ടു. ഇപ്രകാരം ഉറങ്ങുമ്പോൾ ഒരു സോദരന്റെ കൈ

കൊണ്ടു വന്നു കിടന്നു രാജനിയും ക്ഷണത്തിവിനി
 ൾ ഇല്ലാതെയായി. എന്ന മാത്രമല്ല എന്റെ പാപം തി
 കഞ്ഞ കാലത്തുകൂടി ഗതിക്കുള്ള മാഗ്ഗങ്ങൾ ചെയ്തതെയും മ
 വിൽക്കൂട്ടി കരുതാൻ അവസരം തരാതെയും, അവസാനകാ
 ലത്തു കൊടുക്കുന്നതുപോലെ പരിശുദ്ധമായ തൈലം എ
 ല്ലിക്കാതെയും എന്നൊക്കുന്നു. ഇതൊന്നും നോക്കാതെ
 കാരങ്ങളല്ലാം എന്റെ തലക്കു വെച്ചു എന്നെ എന്റെ
 വഴിക്കയച്ചു.

ഹാം— കഠിനം, ഭയങ്കരം, വളരെ ഭയങ്കരം.

പ്രേതം— ചത്താതെത്തീർന്നവനാലമരത്തിൽ.

നി വല്ലെങ്കിലുമുണ്ട്

ഡമ്പർപ്പിശതപ്പെട്ടിടത്തിലുപ.

യാതൊന്നുള്ളവയുടെ

വാസംനിഷ്കൃതേയുള്ളപരമാദമവി.

യാക്കൊല്ലമവിഷയം

ക്ലേശംമിതിച്ചിടോത്തമനിദ്രാമവ.

ഉള്ളവെത്തിരുവിട്ടു

78

ഘോരമായിട്ടവർക്കുള്ളിൽച്ചേരുന്നമുള്ളനിത്യവും

എന്റെനിയമംതന്നെകിടന്നിരിക്കുന്നവെകൊള്ളമെ

79

വേഗം പോയ്ക്കാളെ! തനിക്കു നല്ലത വരട്ടെ!

മിന്നാമിനുങ്ങിസൂചിപ്പിക്കുന്നുസൂര്യോദയാഗമം

മന്ദപ്രയോജനമിതിൻവഹിമങ്ങിത്തടുങ്ങിതെ

80

അങ്ങിനെയാവട്ടെ! അങ്ങിനെയാവട്ടെ! ഹാംലെറ്റ്! എ
 ന്ന ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കണം. (പ്രേതംപോയി)

ഹാം— ഫെ സകല ദൈവങ്ങളേ! അല്ല ഭൂമി! എനിയെന്നാ
 ണ നരകത്തിനേയുംകൂടി ഞാൻ കൂട്ടട്ടെ. 'മൃച്ഛ'മൃച്ഛ', 'മൃച്ഛ',
 എന്റെ മനസ്സേ! ധൈര്യത്തോടുകൂടിയിരിക്ക. എന്റെ മാം
 സപേശികളേ! ഉടനെ നിങ്ങൾ വൃദ്ധന്മാരാകരുതെ എന്നെ
 ദൃഢതയോടെ താങ്ങി നിൽക്കവിൻ. ഇവിടുത്തെ ഓർമ്മയു
 ങ്ങായിരിക്കേണമെന്നോ? പാപപ്പെട്ട പ്രേതമെ! മിന്നാ
 കലമായ എന്റെ റോ തലയിൽ ഓർമ്മക്കുള്ള ശക്തി നി
 ഷ്കന്ന കാലം മുഴുവൻ ഞാനങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നുണ്ടു. ഇവി

ഉത്തരം ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കണമെന്നോ? ഓ. അങ്ങിനെ തന്നെ.

എന്നുറപ്പുവരുത്തിനുള്ളിലുമാലകലയും

തുച്ഛകാര്യങ്ങളേയും

പിന്നെ നേമാപദേശങ്ങളെയുമഴകെഴും

മറ്റത്രപങ്ങളേയും

എന്നല്ലാപണ്ടുണ്ടാപ്രതിമകളുടെയാ-

ഗ്നായയുമാമുമ്മരററ

ന്നെന്തെന്നിന്നാജ്ഞപേപ്പ്ൻതെളിവൊടിമതല-

ചോറിൽഞാൻസത്യമാണെ

81

ആയൊ മറ്റൊരുവേ! ആയൊ കള്ള! കള്ള! കാട്ടുകള്ളൻ ചിരിക്കുന്നു! എന്റെ പുസ്തകം, എന്റെ പുസ്തകം, ഒരുത്തന പുഞ്ചിരിയിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കെ കഠിനം കാട്ടാൻ കഴിയും. എല്ലാം എഴുതി വെക്കേണ്ടതാണ്. മറ്റൊരും ഇല്ലെങ്കിലും ഡമ്പാക്കിൽ അങ്ങിനെ ആണു നിശ്ചയം. (എഴുതുന്നു) ആ ഇളയപ്പൻ അവിടെ നില്ക്കട്ടേ! എന്നോടു പറഞ്ഞതു നോക്കട്ടേ! അങ്ങിനെയാട്ടേ! അങ്ങിനെയാട്ടേ! എന്നെ ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കണം എന്നാണ്. ഞാൻ അതു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

ഹൊ— (ഉള്ളിൽ) തിരുമനസ്സേ! തിരുമനസ്സേ!

മാർ— (ഉള്ളിൽ, ഹാംലൈറു പ്രഭുവെ!

ഹൊ— (ഉള്ളിൽ) അവിടുത്തെ ദൈവം രക്ഷിക്കട്ടെ.

മാർ— (ഉള്ളിൽ) അങ്ങിനെയാവട്ടെ.

ഹൊ— (ഉള്ളിൽ) ഓ ഹോ തിരുമനസ്സേ!

ഹാം— ഹോ, ഹോ, ഹോ, വാ പക്ഷി! വാ! വാ!

(ഹോറേബ്ബോ, മാർസലസ്സ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഹൊ— യോഗ്യനായ തിരുമനസ്സേ! എന്താ ഇങ്ങിനെ?

മാർ— സഹമീ! എന്താ വർത്തമാനം?

ഹാം— റാലിയ അത്ഭുതം.

ഹൊ— ഇവിടുന്ന്തളിച്ചെഴുതാലും!

ഹാം— പാടില്ല; നിങ്ങളതു പുറത്താക്കും.

ഹൊ— ദൈവമാണു തിരുമനസ്സേ! അതു ഞാൻ ചെയ്തില്ല.

മാർ— സ്വാമി! ഞാനുമില്ല.

മാം— എങ്ങിനെയാണു നിങ്ങളോട പറയേണ്ടത്? മനുഷ്യന്റെ ഹൃദയത്തിന്നു അതേപ്പോഴെങ്കിലും വിചാരിച്ചുവെന്ന് വെളിമോ! എന്നാൽ നിങ്ങൾ അത്ര സ്വകാര്യമാക്കി വെക്കില്ലേ?

ഹൊ, മാർ— ദൈവമാണു സത്യം തിരുമനസ്സേ!

മാം— ഡബ്ബാക്കിൽ മുഴുവൻ നോക്കിയാൽ ആനക്കുള്ളനായിട്ടല്ലാതെ ഒരു ദൃഷ്ടനേയും കാണില്ല.

ഹൊ— തിരുമനസ്സേ! ഇതു ഞങ്ങളോട പറയുവാൻ ഒരു പ്രേതം ശവക്കുഴിയിന്നു വരികയും മറ്റും വേണ്ടാ.

മാം— ശരി, ശരി, അതുകൊണ്ടു അധികമൊന്നും പറയാതെ നമുക്കു കൈപിടിച്ചു പിരിയുക അതാണു നല്ലതു. നിങ്ങൾ നിങ്ങൾക്കിഷ്ടവും കാര്യവുമുള്ള ദിക്കിലേക്കു പോയ്ക്കൊൾവിൻ. എല്ലാമുണ്ടാവുമെല്ലൊ ഓരോ കാര്യങ്ങളും, ആഗ്രഹങ്ങളും മറ്റും. എന്റെ പാട്ടിൽ ഞാനും പോയ്ക്കൊള്ളാം. എത്ര മോശമായ നിലയായാലും വേണ്ടില്ല.

ഹൊ— ഇതൊക്കു ഒന്നിലും തൊടാതെ പറയുന്ന വാക്കുകളല്ലെ തിരുമനസ്സേ!

മാം— നിങ്ങൾക്കു അവ അസന്തോഷത്തെത്തന്നതിൽ ഞാൻ വളരെ വ്യസനിക്കുന്നു. ഉറപ്പു! സത്യമായിട്ടും വളരെ.

ഹൊ— മുഷിച്ചുലൊന്നുമില്ല തിരുമനസ്സേ!

മാം— ദൈവമാണു! ഉപ്പു, വളരെ മുഷിച്ചിലുണ്ടു താനും ഹൊ റേഷ്യോ! ഇവിടെ ഞാൻ കണ്ടതിനെപ്പറ്റി—അതൊരു സത്യമായ പ്രേതമാണെന്നു പറയട്ടെ. ഞങ്ങൾ തമ്മിലുള്ളതിനെ അറിവാനുള്ള തന്റെ മോഹം കഴിയുന്നേടത്തോളം ഒതുക്കൂ! എന്നാൽ പിന്നെ എന്റെ സ്നേഹിതന്മാരെ! നിങ്ങൾ സ്നേഹിതന്മാരും, വിദ്വാന്മാരും, യോഗാക്കുളമാണെല്ലൊ. ഞാനെന്നപേക്ഷിക്കട്ടേ.

ഹൊ— അതെന്താ? തിരുമനസ്സേ! ഞങ്ങൾ ചെച്ചാമെല്ലൊ.

മാം— ഇന്നു രാത്രി കണ്ടതിനെ നിങ്ങളൊരിക്കലും പുറത്തു പറയരുത.

ഹൊ, മാർ— ഞങ്ങളുതു ചെയ്തില്ല തിരുമനസ്സേ!

ഹാം— അതുപോരാ; എന്നാൽ സത്യം ചെയ്യിൻ.

ഹെമ— സത്യമാണു. ഞാൻ പറയില്ല തിരുമനസ്സേ!

മാർ— സത്യമാണു ഞാനുമില്ല; സ്വാമി!

ഹാം— എന്റെ വാളു പിടിച്ചു

മാർ— ഞങ്ങൾ സത്യം ചെയ്തുവെല്ലാം.

ഹാം— എന്റെ വാളു പിടിച്ചു വിധിപ്രകാരം സത്യം ചെയ്യിൻ.

പ്രേതം— (അധോഭാഗത്തു) സത്യം ചെയ്യിൻ.

ഹാം— അ! ഹാ! ഹാ! അങ്ങിനെ പറയുന്നുവോ? ഇവിടുന്നവിടെയുണ്ടോ? ഇങ്ങോട്ടു വരു! ഇവിടുന്നിങ്ങോളെ ഭൂമിയുടെ താഴെ കൊണ്ടുപോയി സത്യം സമ്മതിപ്പിക്ക.

ഹെമ— സത്യവാചകം പറഞ്ഞാലും തിരുമനസ്സേ!

ഹാം— താനീക്കണ്ടതിനെ ഒരിക്കലും പറയില്ലെന്നു എന്റെ വാളു പിടിച്ചു സത്യം ചെയ്യ.

പ്രേതം— (അധോഭാഗം) സത്യം ചെയ്യ.

ഹാം— സാർവ്വപായിയോ? എന്നാൽ നമുക്കു സ്ഥലം മാറുക.

ഹെമ! ഇങ്ങോട്ടു വരുവിൻ! എന്റെ വാളിന്മേൽ നിങ്ങളുടെ കൈ രണ്ടാമതുംവെച്ചു നിങ്ങളുടേതതിനെ ഒരിക്കലും പറയില്ലെന്നു വാളുപിടിച്ചു സത്യം ചെയ്യിൻ!

പ്രേതം— (അധോഭാഗത്തു) സത്യം ചെയ്യിൻ!

ഹാം— നല്ലവണ്ണം പറഞ്ഞുവോ? മൂത്തപെരിച്ചാഴി! നിനക്കു നിലത്തിരു ക്ഷണം തുരപ്പാൻ കഴിയുമോ? യോഗ്യനായ ചന്ദനൻ കൂട്ടരെ ഒരിക്കൽകൂടി സ്ഥലം മാറുക.

ഹെമ— അല്ലയോ രാപ്പകലെ! നോക്കൂ ഇതെന്തൊരു പുതുമ.

ഹാം— അപ്പോൾ പുതിയ ആളെ ആദരിക്കുന്ന മാതിരി ഇതിനെയും ആദരിക്ക! ഹെമറോഷ്യാ! തന്റെ തത്വശാസ്ത്ര പ്രകാരം കാണുന്നതിലധികം സംഗതികൾ ഞം ഭൂലോകത്തും പരലോകത്തും ഉണ്ടു. എങ്കിലും വരു! നിങ്ങൾ ബുദ്ധിമുട്ടുപോൾ ദൈവത്തിന്റെ കൃപ ഉണ്ടാവുമെന്നു വിചാരിക്കുംപ്രകാരം, എനിമേലാൽ ഞാനൊരു ഭ്രാന്തന്റെ നില നടപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു എന്റെ നടപടിയിൽ എത്ര തന്നെ അസാധാരണതയും ഉണ്ടായാലും അപ്പു

പോൾ ഇങ്ങിനെ കൈകെട്ടിപ്പിണമുകൊണ്ടോ, ഇങ്ങിനെ തല കലുക്കികൊണ്ടോ, അതെ അതെ നമുക്കു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ട എന്നോ, വേണമെന്നു വിചാരിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ ഇതൊക്കെ നമുക്കു വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു എന്നോ, നമുക്കു സംസാരിപ്പാനിഷ്ടമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ— എന്നോ, ഇത വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ സമ്മതിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അതിന്നു കഴിയുന്നവരുണ്ടായിരുന്നു എന്നോ, ഓരോ ദ്വയാത്മവാചകങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടോ, എന്നു കണ്ടാൽ, നിങ്ങൾക്കെന്നെപ്പറ്റി എന്തെങ്കിലും അറിവുണ്ടെന്നു കരിക്കലും പറയില്ലെന്നു സത്യം ചെയ്യിൻ!

പ്രേതം— (അധോഭാഗത്തു) സത്യം ചെയ്യിൻ!

ഫാം— അസ്വസ്ഥനായ പ്രേതമേ! മിണ്ടാതിരിക്ക! മിണ്ടാതിരിക്ക!

ഫൊ, മാർ—(സത്യം ചെയ്യുന്നു)

ഫാം— അങ്ങോട്ടിനിക്കുപെരുന്നതുപോലെവെച്ചു യിങ്ങോട്ടുമാവതിനപേക്ഷയിവന്റെറയിഷ്ടം ഫാംലൊറപോലെയൊരുസാധുവിനാവതോളം.

മാമ്മട്ടുകാട്ടുമിഹദൈവസഹായമെങ്കിൽ 32
നമുക്കു ഒന്നിച്ചു പോവുക. എല്ലായ്പ്പോഴും നിങ്ങളുടെ വിരൽ ചൂണ്ടത്തിരിക്കട്ടേ എന്ന ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. കാലം പിഴച്ചിരിക്കുന്നു. കരുത്തം കെട്ട അസുഖം! ഇത നേരേ ആകാൻ ഞാൻ വന്നു തീർന്നുവെല്ലോ. അല്ലല്ല വര! നമുക്കു ഒന്നിച്ചു പോവുക. (എല്ലാവരും പോയി).

അങ്കം—2. ൧൦൮.൦—1.

(പൊളോണിയസ്സിന്റെ വീട്ടിൽ ഒരു മുറി അകം)

(പൊളോണിയസ്സ്, റൈനാൾഡോ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു)

പൊ— അയാൾക്കീട്ടുണ്ടാവും റെം എഴുത്തുകളും കൊണ്ടുകൊടുത്തേക്കു റൈനാൾഡോ!

റെം— അങ്ങിനെ തന്നെ പോയി!

പൊ— നിജായാളെ ചെന്നു കാണുന്നതിനു മുമ്പായി ആ യാളുടെ നടപ്പിനെപ്പറ്റി അന്വേഷിക്കുന്നതായാൽ വളരെ ഉചിതമായിരിക്കും.

റെ— ഞാനതങ്ങിനെ വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടു സാമി.

പൊ— ശരി! വളരെ നല്ലതുതന്നെ. നോക്കൂ! ഒരു കായ്കും വേണം. ഒന്നാമതായിട്ടു, പാരിസ്സിൽ ഡന്മാർക്കുകാർ എങ്ങിനെയാ? എന്നാ സമ്പ്രദായം? ആരെല്ലാമാണ്? എന്നാ ഉപജീവനത്തിനു വഴി? അവർക്കു എവിടേയാണു താമസം? ആരോടെല്ലാമാണു സഹവാസം? എന്തു ചിലവുണ്ടു? എന്നൊക്കെ എനിക്കു വേണ്ടി അന്വേഷിക്കണം.

അധികലമളമിതുമായി
ട്ടവിടെച്ചോദിച്ചൊട്ടുകൾമെന്തെന്നു
അവരരിയുമെന്നു കണ്ടാ-

ലവരോടാപ്രകൃതമൊന്നുതരിയു 83

ആയാൾക്കുള്ള ക്ലാൻമിത്രലോകങ്ങളെന്ന-
ല്ലായാളായുംമേവേഴയുണ്ടല്ലമാത്രം
നിയമമായിട്ടൊട്ടകുന്നിയുനാട്ടു-
ക്കയായിനില്ക്കേണം, നീധരിക്കുന്നതില്ലെ

84

റെ— സാമി! ഉച്ച. വളരെ നല്ലവണ്ണം.

പൊ— എന്നാൽ കുറച്ചായാളെയും പരിചയം അധികമുണ്ടെന്നു പറയരുത. എന്നാൽ ആയാളെപ്പറ്റിയുള്ള വർത്തമാനത്തിൽ, ആയാൾ വളരെ പോക്കിരിയും, അതുമിതുമൊക്കെ ചൊല്ലാൻ വാസനയുള്ളവനാണെന്നാണങ്കിൽ, ആയാളെപ്പറ്റി ഭൂഷ്യമായി നിനക്കു ബോധിച്ചത കേണീപറഞ്ഞോ. ആയാൾക്കു മാനുഷാനി വരത്തക്കതായിട്ടുള്ളതൊന്നുമാരുത. അതു മനസ്സിലാത്താണു; എന്നാൽ ഒരുത്തന്റെ ശാസനയിലല്ലാത്ത യുവാവുണ്ടാകാവുന്ന പോക്കിരിത്തം ധോരണി റും വക ഭൂഷ്യങ്ങളെപ്പറ്റിപ്പറയാം.

റെ— സാമി! ചുരുക്കമായിട്ടല്ലെ? അതുപോലെ

പാരിസ്സ = പ്രാൻസിസ് പ്രധാന പട്ടണം.

പൊ— അതേ! അല്ലെങ്കിൽ മദ്യപാനം, മല്ലടി, ശവധം, കലമ്പൽകൂട്ടുക അത്രക്കൊക്കെയുവാം.

റെ— സ്വാമി! അദ്ദേഹത്തിന്നതിൽ കുറച്ചു വരും.

പൊ— ധൈര്യം! ഇല്ല, നിന്റെ ശകാരം ഭംഗിയിലാണെങ്കിൽ തരക്കേടില്ല.

ചെട്ടന്നവൻവിടനതെന്നൊതിങ്ങേതുനി.

നച്ചില്ലണാൻജഗതിത

നിയ്ക്കുന്നടപ്പാരുവായിന്നെഴുപ്രകൃതി.

യാലുള്ളമോഷ പിരയോ

മുട്ടത്തമുള്ളകരംകത്തുന്നതോ, ബലികൾ.

കാട്ടുന്നപോക്കിരിതയോ

തട്ടുപലകു, മിവയാണെന്നതോന്നമൊരു.

നന്മട്ടാതറുപറയ

85

റെ— എന്നാൽ, സ്വാമി!

പൊ— നിയ്ക്കിത്തെന്തിനാ ചെയ്യുന്നതെന്നാ?

റെ— അതെ സ്വാമി! എനിക്കുതറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ട.

പൊ— എന്റെ ഉദ്ദേശ്യമിതാണ്. ഇതു ചെയ്താൽ നമ്മുടെ വഴിയൊന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നുണ്ട.

ഓരോന്നിൽപ്പെട്ട ഒരു വിചാരമുണ്ടല്ലോ.

ഭേദംകൂടാത്തവരാണ്.

കോരോരുത്തരും ഒരുമയോടെ നിൽക്കി

കെട്ടിപ്പുറത്തായിത്തു

ചേരേണ്ടതാണെന്നു ചൊല്ലുകയുണ്ടു.

ഗകാരണമെങ്കിലും

നേരമൊഴിയുന്നതിരിക്കിലവിടെ

പിന്നെക്കിട്ടുനിൽക്കണം

86

റെ— വളരെ നല്ലതു സ്വാമി.

പൊ— പിന്നെ ആയാൾ ഇതു ചെയ്യുന്ന—ആയാൾ ചെയ്യുന്ന—ഞാൻ ഏതെ പറയാൻ ഭാവിച്ചിട്ടുണ്ടു? ഞാനെന്തൊ പറയാൻ ഭാവിച്ചിട്ടുണ്ടു. ഞാനെവിടെയാണു നിൽക്കുന്നതു?

റെ- “പിന്താങ്ങിടം നിശ്ചയം” എന്ന ദിക്കിലാണ്.

പൊ- “പിന്താങ്ങിടം നിശ്ചയം” എന്ന ദിക്കിൽ, അതെ.

നിന്നോടായവനൊത്ത ചെല്ലമറിയും

തോന്നിനലെത്തുന്നതോ

മുൻനോട്ടോടുകൂടി പ്രാശ്നപ്രാപ്തവനോ

യെന്നൊന്നുവേണ്ടതാണെന്നോ

ഇന്നങ്ങോതിയപ്പോലെമൂളാ പാരുതി

കണ്ടുകിട്ടിയതും

മിന്നിക്കണ്ടുന്നില്ലകേളിവിളയാ.

ദിക്കണ്ടവനാങ്ങിനെ

87

നിന്നോടോതിയ കിയസത്യബിളിം

ചെല്ലമിട്ടനിസത്യം.

കന്നോരവലയുള്ളതെല്ലാതിനെ

താങ്ങിയെടുക്കുന്നതും

നന്നായി സത്യബിളിം താങ്ങിയിട്ടാൽ

സാക്ഷിമാക്കിയിട്ടു.

നേന്നാലെയെടുത്തുവെക്കുന്നതിൽ നീ.

യെല്ലാശാലിയിട്ടിയോ?

88

റെ- ഉച്ച സ്വാമി.

പൊ- ചെല്ലാ നിന്നെ തന്നെക്കൂട്ടേ പോയി വരു! നല്ലതു വരട്ടേ.

റെ- സ്വാമി.

പൊ- ആഴാളുടെ മാതിരിയെന്താണെന്നു നീതന്നെ തോക്കിയറിയ.

റെ- അങ്ങിനെ തന്നെ സ്വാമി.

പൊ- അപന്ന തോന്നിയതുപോലെ അവൻ നടക്കട്ടെ.

റെ- നല്ലത സ്വാമി.

പൊ- പോയിവരു! നന്മ വരട്ടെ. (റെന്നാശ്വേ പോയി മേലിലിയ പ്രവേശിക്കുന്നു). എന്താ എന്താ മേലിലിയേ? എന്താ?

മേലി- സ്വാമി! സ്വാമി! ഞാൻ വല്ലാതെ പേടിച്ചുപോയി.

പൊ- എങ്ങിനെ?

ഓമി— ഞാനെന്റെ മറികുകത്തിരുന്ന തുണപ്പണിയെടുക്കു
മ്പോൾ,

അക്കുപ്പായംകുടക്കാത, ശകൊടുതലയിൽ
തൊപ്പിവെക്കാതെ, കാലിൽ
സ്നാക്കിങ്സേറെകിഴിഞ്ഞീട്ടിട്ടിട്ടവിമുഖി.
ഞ്ഞിട്ട, ഷട്ടിന്റെമട്ടിൽ
വക്ത്രാപാരംവിളത്താ, നരകകറിനക.
ഷ്ടങ്ങാചൊൽവാൻപുറത്തെ
കൊത്തുമട്ടുള്ളനോട്ടത്തൊട്ടുടകൾവിറ.
ചെത്തിമാംഗലാധരരാജൻ

89

പൊ— നിന്റെ മേലുള്ള കാമംകൊണ്ടു കമ്പം പിടിച്ചിട്ടോ?

ഓമി— സ്വാമി! അതിനിക്കു നിശ്ചയമില്ല. എന്നാൽ സത്യമാ
യിട്ടും ഇതിലെനിക്കു പേടിയുണ്ട.

പൊ— അദ്ദേഹമെന്തു പറഞ്ഞു?

ഓമി— പാരാതെന്നുടെകൈപിടിച്ചുമണിബ.
സ്ഥാനീണ്ടുകൈകൊണ്ടമ.
ത്താരാലൊന്നുവലിഞ്ഞു നിന്നുനിടിലേ
മറെറക്കരംവെച്ചുമോ
നേരിട്ടെന്റെമുഖത്തുചിത്രമെഴുതാൻ
നോക്കിദ്ധരിക്കുന്നമ.
ട്ടേറെതുണ്ണിയിൽനോക്കിയൊട്ടുസമയം
നിന്നീടിനാൻനിശ്ചലം

90

എൻകൈനന്നായ്ക്കുപുക്കിത്തലയൊടുവിചമോ
മൂന്നുപാടാട്ടിയേററം
തൻകായംപൊട്ടിവിഴംവ്യസനമൊടുട്ടഡം
നിശ്ചസിച്ച്ചിട്ടുപിന്നെ

സ്നാക്കിങ്സ= കാലിന്റെ അടിമേൽ ഇടുവാനുള്ള ഒരു ഉറ.
ഷട്ട്= അടിക്കുപ്പായം. (ഷട്ട് സ്നാക്കിങ്സ ഇവ കേവലം ഒ
രു മലയാളവാക്കുകളായി സാധാരണ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന
തുകൊണ്ടു ഇവിടെയും അവ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്).

എൻകൈവിട്ടിട്ടുമന്ദ്രവദനമതുചെരി-

ചിട്ടുപിന്നോട്ടുനോക്കി-

ഒട്ടുകൾക്കണ്ണിട്ടുകൊണ്ടുപടിവരെന്നുകൊ-

ണ്ടീടിവാൻമെല്ലെമെല്ലെ

91

പൊ— വര! നമുക്കു പോവുക. ഞാൻ മഹാരാജാവിനെ കാണാൻ പോകുന്നു.

മാലേകുംമന്മഥഭ്രാന്തിതുപനരിതിനെ

ത്തൻബലത്താൽകൊടുത്തും,

ചാലേലോകസ്വഭാവത്തിനുകെടുതിപെട്ട-

ത്തിട്ടമോരോവികാരം

ംരംലോകത്തിങ്കലുണ്ടാമവയൊടുകഴിവു-

ളോളമങ്ങുളിനെത്തൽ

ക്കാലംവല്ലാതെതൃപ്പിപ്പതിനുമിതു*മിട്ട-

ക്കുള്ളതാണില്ലവാദം

92

ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു. എന്നാ നിയ്യിയുടെ അദ്ദേഹത്തിനോടു കഠിനമായി വല്ലതും പറഞ്ഞുവോ?

രമി— ഇല്ല സാമി! എന്നാൽ അങ്ങനെ കല്പിച്ചപ്രകാരം ഞാനവിടുത്തെ കത്തുകളെ സ്വീകരിക്കാതിരിക്കയും എന്റെ അടുക്കൽ വരുന്നതിന്നു സമ്മതിക്കാതിരിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

പൊ— ആ! അതാണദ്ദേഹത്തിനെ ഭ്രാന്തനാക്കി തീർത്തത്. അദ്ദേഹത്തിന് ഇതിലധികം സൂക്ഷ്മത്തോടും ആലോചനയോടുംകൂടി മനസ്സിരുത്താഞ്ഞതിൽ ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം കളിക്കുക മാത്രമായിരുന്നു എന്നും നിന്നെ ചിത്തപ്പെടുത്തുവാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു എന്നും ഞാൻ ശങ്കിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ എന്റെ അസൂയയെ ഞാൻ ശപിക്കട്ടെ.

സത്യംചെറുപ്പകാലമ.

ബലമതാലോചനക്കുറവിലുണ്ടാം

ഇതഥാമാളശവുദ്ധ.

കത്യാലോചനയിലുംചതികൾപരം

93

*ഇതു = മന്മഥഭ്രാന്തി.

വന്ദ! നമുക്കു മഹാരാജാവിന്റെ അടുക്കലേക്കു പോവുക. അവിടുന്ന്തിരിയണം. ഇതു പുറത്തു പറവാൻ മടിച്ചാലുണ്ടാവുന്ന സ്നേഹത്തേക്കാൾ സ്വകാര്യമായി വെച്ചാലത്തെ വ്യസനമാണു ധികമുണ്ടാവുക. (രണ്ടാളും പോയി).

൨൦൮൦-2.

(രാജധാനിയിൽ ഒരു അകം).

(രാജാവു, റാണി, റോസൻക്രാൻസ്, ഗിൽഡറൻസ്കർൻ പരിവാരങ്ങൾ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— സ്നേഹിതന്മാരായ റോസൻക്രാൻസ്സെ ഗിൽഡറൻസ്കർനെ! നിങ്ങൾ വന്നതു നന്നായി. മുന്പുതന്നെ നമുക്കു നിങ്ങളെ കാണാനാഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. വിശേഷിച്ചു ജ്യോർ നിങ്ങൾ നമുക്കുവേണ്ടി ചിലതു ചെയ്യേണ്ടതായി വന്നിരിക്കുന്നു. അതാണിത്ര ബദ്ധപ്പെട്ടതെ. അയച്ചാനുള്ള കാരണം. നിങ്ങൾ ഹാലേററിന്റെ സ്വഭാവമാറ്റത്തെപ്പറ്റി ചിലതു കേട്ടിട്ടുണ്ടല്ലോ. അങ്ങനെ പറയണം. ആ യാളുടെ ആകൃതിയും പ്രകൃതിയും മുമ്പിലത്തെ മട്ടല്ല. അവനവനെ അറിയാൻ വഴുതുന്ന നിലയിലാണെന്നയാവാൻ ആയാളുടെ അച്ഛന്റെ മരണത്തിന്നുപുറമെ ഒരു കാരണവും ലോരംപോലും നമ്മുടെ സ്വപ്നത്തിൽ കൂടി കാണുന്നില്ല.

കുട്ടിക്കാലമുതൽക്കായവനരികിൽവള-

ന്നോരു നിങ്ങൾക്കവൻതൻ

കുട്ടിശ്ശീലമുതൽക്കുപരിചയമതിനാൽ

കൂടിയാടിത്തരത്തിൽ

ഒട്ടുംനാംകണ്ടിടാതെത്തവനമരവിധി

കൊക്കുമുൾപേദവിത്തെ.

ന്നിഷ്ടന്മാർനിങ്ങൾകാണാൻമുമ്പരിയിലിനി

ത്തെല്ലുപാട്ടാനപേക്ഷ

94

റാണി— യോഗ്യരായ നിങ്ങളെക്കുറിച്ചു ആയാൾ വളരെ പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആയാൾക്കു നിങ്ങളെക്കൂടെയും താല്പര്യമുള്ള രണ്ടാൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരിൽ വേറെ ആരു

മില്ലെന്നുള്ളത എനിക്കു നല്ല വിശ്വയമുണ്ട്. ഞങ്ങളുടെ വിചാരം സാധിച്ചാനുള്ള മാഗ്നം കാണിച്ചാൻവേണ്ടി നിങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ കറച്ച കാലം നിങ്ങളുടെ സമയം ചിലവിടുവാനത്ര ഔദാര്യവും നല്ലമെന്തും കാട്ടുന്നതായാൽ നിങ്ങളുടെ ഓരം വരവു രാജസ്മരണക്കു ഉചിതമാകുമെന്നുള്ള നന്ദിക്കു പാത്രമായി തീരും.

റോസൻ— ഞങ്ങളിൽ തിരുമനസ്സിലേക്കു രണ്ടാൾക്കുമുള്ള രാജാധികാരം നിമിത്തം, നിരസിക്കുന്നതിൽ ഭയങ്കരങ്ങളായ ഓരം ആഗ്രഹങ്ങളെ ശാസിക്കാമെന്നല്ല.

ഗിൽ— ഏകിലും ഞങ്ങൾ രണ്ടാളും കല്പനപോലെ ചെയ്തതും ഇവിടത്തെ രൂപാദങ്ങളിൽ കഴിയുന്നതുപോലെ ഞങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികളെ സമുച്ചിപ്പാൻവേണ്ടി ഞങ്ങളെ തന്നെ ഇവിടെ എഴുപ്പു തരികയും ആവാം.

രാജാ— വളരെ സന്തോഷം.

റാണി— വളരെ സന്തോഷം. ഉടനെ സ്വഭാവം വളരെ മാറിപ്പോയ എന്റെ മകന്റെ അടുക്കലേക്കു, പോയാൽ ഞാൻ നിങ്ങളോടൊപ്പം കഴിക്കുന്നു.

നിങ്ങളിൽ ചിലർ ഇവരുടെയുടെ പോയി ഫാമിലറിന്റെ അടുക്കൽ കൊണ്ടുവരിക.

ഗിൽ— ഞങ്ങളുടെ സാമവാസം അവിടേക്കു സന്തോഷകരമായും പ്രവൃത്തി ഉപകാരമായും തീരേണ്ടുന്നതിന്നു ദൈവം കടകഴിക്കട്ടെ.

റാണി— അതെ, അങ്ങനെ തന്നെ (റോസൻ, ഗിൽ, ചില പരിവാരങ്ങൾ പോയി).

(പൊളോണിയസ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു).

പൊ— സ്വാമി! നാർവെയിൽനിന്നു രാജപ്രതിനിധികൾ സന്തോഷത്തോടെ മടങ്ങി എത്തിയിരിക്കുന്നു.

രാജാ— താനെല്ലാജ്യോഴം നല്ല വസ്തുമാനം കൊണ്ടുവരുന്നവനാണ്.

പൊ— അങ്ങനെയൊന്ന സ്വാമി!

എന്നാൽ അവിന്നുദൈവത്തിനുള്ളതല്ല.

പ്രേട്ടു നില്ക്കുംവിധം.

നന്നായ് രാജ്യം ഗതൃം കനിവുടയുപൻ

കീഴിലെന്നോതിടുന്നേൻ

ഇന്നാമാംഗലാധരൻ ഭാനിനമൊരുശരിയാം

മേതുകണ്ടേനതൊത്തി.

ലെന്നാലീയെൻതലച്ചോർനയവഴികളിൽമുൻ.

മടുത്തുന്നതില്ല

95

രാജാ— ആ! മാ! അതുപറയൂ. എനിക്കു കേൾപ്പാൻവെകി.

പൊ— മുനിൽ രാജപ്രതിനിധികൾക്കു കാണാനവസരം കൊടുക്കുക. ആ വലിയ സദ്യക്കുള്ള പലഹാരമാവട്ടെ എന്റെ ഓരോ വർത്തമാനം.

രാജാ— എന്നാൽ താൻതന്നെ അവരെ ഉപചരിച്ചുകൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരൂ. (പൊളോണിയസ്സു പോയി).

എന്റെ പ്രിയയായ ഗർഭൂഡെ! നിന്റെ മകന്റെ ബുദ്ധിമേത്തിനുള്ള കാരണം മുഴുവൻ കണ്ടു പിടിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന ആയാൾ പറയുന്നു.

റാണി— അതു, മുഖ്യമായ ആ കാര്യത്തിലപ്പുറമൊന്നുമാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ആയാളുടെ അച്ഛന്റെ മരണവും നമ്മുടെ ഓരോ ബുദ്ധപ്പെട്ട കല്യാണവും.

രാജാ— ശരി. നമുക്കായാളെ അരിച്ചെടുക്കാം.

(വോൾട്ടിമാണ്ട, കൊണ്ണീലിയസ്സു ഇവരോടുകൂടി പൊ

ളോണിയസ്സു രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).

എന്റെ നല്ല സ്നേഹിതന്മാരെ! സ്വാഗതം. മേ! വോൾട്ടിമാണ്ടെ എന്നാ നമ്മുടെ നാർവെ പ്രഭു പറഞ്ഞയച്ചിരിക്കുന്നത?

വോൾ— തിരുമനസ്സിലെ ഉപചാരങ്ങൾക്കും ഇഷ്ടങ്ങൾക്കും ഉചിതമായ മറുപടി തന്നിരിക്കുന്നു.

മുൻകൂടിക്കാഴ്ചത്തങ്ങൾക്കുവിടെവടിവില്ല-

ണ്ടായനാൾതന്നെസൈന്യം

മുൻകൂട്ടിശ്ശേഖരിക്കുംമരുമകനുവിരോ-

ധിച്ചവൻതീട്ടയച്ചു

അങ്കപോളൻകാരാജ്ഞാരുവതിനിതെ

ന്നോത്തുപോയ്മുപ്പർസൂക്ഷു-

ത്തിങ്കൽപിന്നെലരിച്ചുതിരുവടിയൊടെതു-
ത്തെന്നതിൽപന്നനായി

96

വാൽക്യാദീനമെന്നുള്ളവയിലവശനെ-
ന്നാലുമൊജ്ഞെടുത്താ
മോട്ടിൻബ്രാസ്സിന്റെനേരേവിധിയിലിഹവിരോ-
ധിച്ചുനാർവെക്കിതീശൻ
തീഞ്ഞാതാംസാരമമ്മാനടെകടുവവ-
സ്സികലാസ്സുദരേണൻ
ധൂത്തൻയോജിച്ചുവന്നിട്ടിഹപടകരുതി
ല്ലെന്നുസത്യംകഴിച്ചു

97

വാട്ടംവിട്ടുരസിച്ച്മുലനടനെ
മുച്ചായിരംക്രൈസ്തവരെ
പാട്ടംകിട്ടിട്ടുശിതന്മമക-
ന്നായേകിസമ്മാനവും
കൂട്ടിക്കൊണ്ടൊരുസൈന്യസംഘമതിനാൽ
പോളാൻകാരാജ്യരണം
കൂട്ടിക്കൊൾവതിനാജ്ഞനൽകി,യിവിടെ
ക്കണ്ടീയൊരഭ്യർത്ഥനം

98

(കടലാസ്സു കൊടുത്തുകൊണ്ടു)

പടക്കായിച്ചോളൻറിനുവര!നിന്നാടിന്റെനടുവെ
കടക്കാൻകല്പിക്കെൻഭടരെയതുഭൂരക്ഷകുമയിതെ
നടക്കേണ്ടുമാഗ്നത്തിനുമിഹകരാർചെയ്തിട്ടുവതിയെ-
ന്നടക്കംചെയ്തിട്ടുണ്ടുശിയാരുപത്രത്തികലതിതാ

99

രാജാ— നമുക്കു വളരെ സന്തോഷമായി. നമ്മുടെ അവസരം
പോലെ ഞ്ഞു കാര്യത്തെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചു മറുപടി പറ-
യും. അതിനിടെക്കു നിങ്ങളുടെ ഞ്ഞു സഹലായ പരിശ്ര-
മത്തിന്നു വളരെ നന്ദി പറയുന്നു. നിങ്ങൾപോയി വി-
ശ്രമിക്കുവിൻ. രാത്രി നമുക്കു കാണിച്ചു ഉവടെ സ്വപ്ന-
ണ്ടു. എന്നാലിപ്പോൾ ഗൃഹത്തിലേക്കു പോവാം.

(ചോരട്ടിക്കാണ്ടും കൊണ്ണീലിയസ്സുംപോയി)

പൊ— റം കാളും ഭംഗിയിൽ കലാശിച്ചു.

സ്വാമി!സ്വാമിനി!നവന്റെനിലയെ.

ഞെന്തൊന്നു കൃപയുമാ.

നാമെന്നാൽ, പകലൊന്നുകൊണ്ടുപകലായ്ക.

വെന്തിനായ്കരാത്രിയായ്

രംമട്ടിൽസമയംപരാസമയമാ.

യെന്നിന്നിവണ്ണവുമാ

നാമോത്താൽ, പകൽ, രാത്രി, കാല, മിവയെ

പ്രോക്ഷണതൊന്നേഫലം

100

പരമാർത്ഥലിതത്തിൻജീവനത്രെചുരുക്കി

പുറയലഥ പൊടിപ്പുത്തൊങ്ങലത്തുക്കുമെല്ലൊ

പറവനിമുചുരുക്കം, യോഗ്യനാജ്ഞാനാരാതിൻ

തിരുമകനൊരു കമ്പം കമ്പമെന്നോതിടുംഞാൻ

101

കമ്പമെന്നാൽ കമ്പം കമ്പത്തിൻമട്ടുവിസ്തരിച്ചിടുകിൽ

കമ്പമതുമെന്നുവരുമീകമ്പം കമ്പമയവ്വെന്നിടുകിൽ

102

റാണി— വാക്കെഴുതലം കുറഞ്ഞിട്ടു കാളുഭാഗം ഏറ്റീട്ടുമാവട്ടെ.

പൊ— അമ്മ! ഞാൻ സത്യം ചെയ്യാം. ഒരു കൈശലവും

പ്രദാനം ചെയ്യുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്നു ഭാഗത്തൊന്നുള്ളതു

വാസ്തവമാണു. അതു കഷ്ടമാണെന്നതു സത്യമാണു. സ

ത്യമാണെന്നതു കഷ്ടമാണു. ഞെ! ഇതു വാസ്തവമായിട്ടുള്ളൊ

രലകാരം തന്നെ. അതുപോലെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ: ഞാ

നൊരു കൈശലവും എടുക്കില്ല. അദ്ദേ, അദ്ദേഹം ഭാഗത്ത

നാണെന്നു പറയുക. എന്നാൽ, റം ഫലത്തിന്റെ കാര

ണം, അല്ല, സ്വന്തയുടെ - എന്നെന്നാൽ, റം സ്വന്തയുള്ള

ഫലം വരുന്നതു കാരണംപോണ്ടാണു. കണ്ടുപിടിക്കേണ്ട

തുണ്ടു. അതങ്ങിനെ—എനി ബാക്കിയിങ്ങിനെ. മനസ്സി

രുത്തി കേട്ടോളൂ.

ഒരുപെൺകുട്ടനുമുണ്ടുവളി.

യൊരുനമ്മുടെയായിവരുന്നളവിൽ

ഗുരുശാസനകേടുമറക്കുവാൻ

ഒന്നായനാളിതുനോക്കുകതന്നിതുമേ

103

ഇപ്പോഴൊന്നാലോചിച്ചു നോക്കൂ. (വായിക്കുന്നു)

“ദിവ്യവും എന്റെ ആത്മാവിന്നു പുജിച്ചുനുള്ള ബിംബവും അതിസുന്ദരിയാക്കിയവളായ ചെലിയകു” ഇതു ചീത്തവാക്കു, വഷളവാക്കു. അതിസുന്ദരിയാക്കിയവർ എന്നതു ചിത്തവാക്കു തന്നെ; എങ്കിലും ഇതാ ഇവിടുന്നു ചേർക്കൂ. (വായിക്കുന്നു) “അവളുടെ മനോഹരമായ നിർമ്മലഹൃദയത്തിൽ ഇവർ”

റാണി— അവർക്കിതു ഹാലോറിന്റെ വക്കൽനിന്നു വന്നുവോ?

പൊ— സുശീലയായ അമ്മേ! കുറച്ചു നേരം ക്ഷമിക്കൂ. ഞാനൊന്നും മറച്ചു വെക്കില്ല നിശ്ചയമുള്ളതു സകലതും അറിയിക്കാം. (വായിക്കുന്നു)

“തോരാതെത്തന്നെത്തന്നെ, മിതൻപലിക്കും

നേരായിയെന്നുമായി: സൗ സത്യവാക്യം

പാരാതെത്തൻപറയുമെന്നും, ചൊരിയുൽത്തോന്നാം

ചേരമമപ്രണയവൃത്തിവശകമാത്രം”

104

“ഹേ പ്രിയപ്പെട്ട ചെലിയെ! എനിക്കു പദ്യരചനയിൽ വാസന നന്നെ കുറവും. മാത്രശരിയായി കണക്കാക്കുവാൻ പോലും ശീലമില്ല എന്നാൽ ഞാൻ നിന്നെ നല്ലവണ്ണം സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഓ! വളരെ, അതു വിശ്വസിക്കൂ. എന്നാലങ്ങിനെയാവട്ടെ. ജീവനുള്ള കാലത്തൊക്കെ വളരെ പ്രിയപ്പെട്ട സ്ത്രീരത്നമേ! എല്ലാജ്യോഴം നിന്റെ സ്വന്തമായ—ഹാലോറി” ഇത എന്റെ കല്പനയനുസരിച്ചു എന്റെ മകളെനിക്കു കാണിച്ചു തന്നതാണ്. വിശേഷിച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപേക്ഷകളെ കാലദേശോപസ്ഥകളോടുകൂടെ എന്നോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

രാജാ— എന്നാവലുയായാളുടെ പ്രേമത്തെ എങ്ങിനെ വെച്ചിരിക്കുന്നു?

പൊ— ഞാനാരെന്നാണിറിച്ചു വിചാരിക്കുന്നത്?

രാജാ— വളരെ വിശ്വസ്തരും മാന്യന്മാരെന്നാണ്.

പൊ— അതു ചെയ്തിട്ടുള്ളതുവാണിനിക്കും വളരെ ശാൽപത്യമുണ്ട്.

അപ്രേമപ്രേരഡി, പക്ഷാപദവിയൊടുപര-

ത്തിട്ടുഞാൻകണ്ടെന്നാ-

യപ്പെണ്ണോതുന്നതിന്മുമ്പ്, തുമിഹപരയാം,

മേഴ, ബുക്കി, കണ്ണക്കൊ

അപ്പോഴുംകണ്ണടച്ചുമയുടെനിലയിലൊ,

തള്ളൽനിത്തലിരുന്നു

ലിപ്പോൾസാമി, മെന്നിൽക്കരുണയുടയ്ക്കാ-

ജ്ഞിക്ക, മെന്തോത്തു കൂടാ

105

ഞാനങ്ങിനെയാണിപ്പോൾ. അവിൽ പ്രയത്നംചെയ്തു മോം ലൊറപ്രഭു ഒരുരാജാവെന്നും നിന്റെ ഭാഗ്യത്തെക്കാൾ എത്രയോ അധികം ഭാഗ്യമുള്ളവനെന്നും എന്റെ കട്ടിയോടു ഞാൻ പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിന്നു വരാൻ വല്ലാത്ത ദിക്കിൽ നിയിരിക്കണമെന്നും, യാതൊരു ഭൂതന്മാരേയും കടത്തി വിടരുതെന്നും, പ്രേമചിഹ്നങ്ങൾ യാതൊന്നും സ്വീകരിക്കരുതെന്നും ഞാൻ അവൾക്കുപദേശിച്ചു കൊടുക്കുകയുണ്ടായു. അതിൽപിന്നെ അവൾ എന്റെ ഉപദേശപ്രകാരം നടന്നു.

അതിൻപ്രകാരമാനതാംഗികൈവടിഞ്ഞുവാരവ-

ന്നതിങ്കൽവന്നുബുദ്ധിമാന്ദ്യമുണ്ടാകുന്നമാനതായ്

അതിൽകുറഞ്ഞുനില്ക്കേ, ദേഹശക്തികെട്ടു, നമ്മൾമാ

ലതിൽപ്പെട്ടവടിക്കുവൻതിരിഞ്ഞിടുന്നകമ്പമായ് 106

രാജാ— ഇത ഇങ്ങിനെയാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ?

റാണി— അങ്ങിനെ ആയിരിക്കാം.

പൊ— ഞാൻ തീർച്ചയായിട്ടും ഇങ്ങിനെയാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ടു അങ്ങിനെ അല്ല എന്നു തെളിഞ്ഞിട്ടു ഏതെങ്കിലും ഒരു കാര്യം ഇതിന്നു കീഴിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ എന്നറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാമായിരുന്നു.

രാജാ— എന്റെ അറിവിൽ ഒന്നുംതന്നെയില്ല.

പൊ— (തലയും കഴുത്തും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടു) ഇതിങ്ങിനെ

അല്ലെങ്കിൽ ഇത ഇതിൽനിന്ന എടുത്തു കളഞ്ഞുകൊള്ളുക
 വേണ്ടു. എന്തെങ്കിലും സംഗതികൾ എനിക്കു വഴികാട്ടി
 തരുമെന്നുവെങ്കിൽ സത്യം എവിടെയാണോളിച്ചു കിടക്കു
 ന്നത എന്നു ഞാൻ കണ്ടു പഠിക്കാം. ഭൂമിയുടെ നടുവിൽ
 പോയൊളിച്ചാലും വേണ്ടില്ല.

രാജാ— നാം എങ്ങിനെയാണിതിനെയും പരീക്ഷിക്കുക?

പൊ— ഇവിടെ റോ ശാലയിൽ ചിലപ്പോൾ അദ്ദേഹം വ
 ള്ള ഒരു നേരം നടക്കാറുണ്ടെന്നിവിടേക്കറിയാമല്ലോ.

റാണി— ഉവ്വ. ആയാളങ്ങിനെ ചെയ്യാറുണ്ട്.

പൊ— ആ സമയത്തു ഞാനെന്റെ മകളെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ
 അടുക്കലേക്കു വിടാം. അപ്പോൾ നോം ഒരു തെരശ്ശിലയുടെ
 ഉള്ളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണം. എന്നിട്ടവർ തമ്മിലുള്ള കൂടിക്കാ
 ള്ള നോക്കുക. അദ്ദേഹം അവളെ സ്നേഹിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും
 അതു നിമിത്തം അല്ല ബുദ്ധിമേട് എങ്കിലും, ഞാനൊരു രാ
 ജമന്ത്രിയായിരിക്കുന്നില്ല. ഒരു കൃഷിസ്ഥലവും കന്നിനെമേ
 കുന്നവരേയും സമ്പാദിച്ചു കളയാം.

രാജാ— നമുക്കതു പരീക്ഷിക്കണം.

റാണി— എന്നാൽ, നോക്കൂ. എവിടേക്കാണ് ആ സാധു, ഭാഗ്യ
 മില്ലാത്തവൻ വായിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്നത്.

പൊ— എഴുന്നള്ളിയാട്ടെ, ഞാനവേക്ഷിക്കുന്നു. രണ്ടാളും എ
 ഴുന്നള്ളിയാട്ടെ, ഞാനിപ്പോഴദ്ദേഹത്തിനോടു വാക്കുകൊ
 ണ്ടുതൃക്കും. (രാജാവും, റാണിയും, പരിവാരങ്ങളും പോയി).
 (മാംഘെറ വായിച്ചുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു)

പൊ— എനിക്കുനവാദം തരണേ, യോഗ്യനായ മാംഘെറ
 പ്രഭുവേ! ഇവിടെക്കെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു.

മാം— ദൈവാനുഗ്രഹത്താൽ സൗഖ്യം തന്നെ.

പൊ— ഇവിടുണെന്നെ അറിയുമോ തിരുമനസ്സേ?

മാം— ഓഹോ! വളരെ നല്ലവണ്ണമറിയും. താനൊരു മത്സ്യക്ക
 ചുവടക്കാരനാണ്.

പൊ— അതു ഞാനല്ല തിരുമനസ്സേ!

മാം— എന്നാൽ താനത്രസത്യവാനായെങ്കിൽ കൊള്ളാമായി
 രുന്നു.

പൊ— സത്യവാനോ തിരുമനസ്സേ?

മാം— അതെ, മേ! ഇക്കാലത്തു സത്യവാദിപത്നിയായിരത്തി
ലൊന്നെപ്പോലെയുള്ളു.

പൊ— അതു വളരെ സത്യമാണു തിരുമനസ്സേ.

മാം— എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ജന്തുക്കളുടെ മാംസത്തെ ചുമ്പി
ക്കുന്ന ഒരു ദൈവമാക്കുവാൻ ചന്തനായയിൽ സൂര്യൻ കൃ
മിപ്പിക്കുന്നു എങ്കിൽ— തനിക്കൊരു മകളുണ്ടോ?

പൊ— ഉണ്ടു തിരുമനസ്സേ.

മാം— അവൾ വെച്ചിട്ടുള്ള നെക്കൊതിരിക്കട്ടേ, ഗർഭം ധരിക്കു
ന്നത കരണഗ്രഹണമെന്നായാണു. എന്നാൽ തന്റെ മകൾ ധ
രിക്കുന്നതു പോലെപ്പോലുള്ളല്ല. മേ മൂപ്പരെ! ഇതു മനസ്സിൽ
തരി കേൾക്ക.

പൊ— (സ്വഗതം) ഇതിനെന്താ പറയുക? എപ്പോഴും എ
ന്റെ മകളെപ്പറ്റിത്തന്നെ പറയുന്നു. എന്നാൽ എന്നെ
ഇദ്ദേഹം ആദ്യം കണ്ടിട്ടറിഞ്ഞില്ല. ഇദ്ദേഹം ഞാൻ ഒരു മ
ത്സ്യക്കച്ചവടക്കാരനെന്നു പറഞ്ഞു. ഇദ്ദേഹത്തിന്നു ഭാ
നു മുഴങ്ങിരിക്കുന്നു. നന്നെ കടന്നു. സത്യമായിട്ടാ എന്റെ
ചെറുപ്പക്കാലത്തെ അനുരാഗം നിമിത്തം ഞാൻ വളരെ സു
ഖപ്പെടുന്നുവെച്ചിട്ടുണ്ടു. ഇശ്ശിയിതുപോലെ തന്നെ ഞാ
നെന്നിയും ഇദ്ദേഹത്തോടു ചേർന്നിരിക്കട്ടേ. (പ്രകാശം) ഇവിടു
ന്നൊരാൾ വായിക്കുന്നത?

മാം— വാക്കുകൾ വാക്കുകൾ.

പൊ— എന്താ കാര്യം?

മാം— ആര തമ്മിൽ?

പൊ— ഇവിടുന്ന് വായിക്കുന്നതിന്റെ തൽപര്യമെന്താണെന്നാണു ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതു.

മാം— ശകാരങ്ങളാണെങ്കിലും എന്തെന്നാൽ, വയസ്സുമാർക്കു ന
മുച്ച താടിയുണ്ടു, മുകൾ ചുളിഞ്ഞിട്ടാണു, അവരുടെ കണ്ണിൽ
നിന്നു കൊഴുത്ത അമ്പരം, പ്ലാവുകുത്തിന്റെ പശയും വ
രും. അവർ ബുദ്ധിക്കുറവു ധാരാളമുണ്ടു. വളരെ ശൗചികര
ത്തെ മുട്ടിന്റെ എപ്പുറുണ്ടെന്നും മറ്റും ആ പരിഹാസകക്ഷി
പറയുന്നു. ഇതെല്ലാം നല്ല ഭൂലമായി ഞാൻ വിശ്വസിക്കു

നങ്ങളെങ്കിലും ഇങ്ങിനെ എഴുന്നള്ളി മയ്യായെന്നു വിചാരിച്ചു. എന്നാണെന്നു വെച്ചാൽ തനിക്കു ഒരു തണ്ടിന്റെ മാതിരി പിന്നോക്കം നടപ്പാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ താനെങ്ങോ എന്നെപ്പോലെ വയസ്സുനാവണം.

പൊ— (സ്വഗതം) ഭാത്താണെങ്കിലും ഇതിന്നൊരു സക്രമം ഉണ്ടു (പ്രകാശം) തിരുമനസ്സീനു പുറത്തു കാറ്റത്തേക്കു വരുമോ?

ഹാം— എന്റെ ശവക്കുഴിയിലെക്കോ?

പൊ— അതു കാറ്റിന്റെ പുറത്തു തന്നെ (സ്വഗതം) ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മരവടികൾ ചിലപ്പോൾ എത്ര സാരഗന്ധിതങ്ങളാണു! ഭാത്ത പലപ്പോഴും സംഗതിവശാൽ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതും ആലോചനയും തന്റോടത്തിനും ഇത്ര ശരിയായും വെടിപ്പായും പുറപ്പെടുവിക്കുവാൻ കഴിയാത്തതും ആയ ഓരോ ഭംഗിവാക്കുകൾ! ഞാനിദ്ദേഹത്തെ ഇവിടെ വെട്ടി എന്റെ മകളുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ചക്കു ഉടനെ തരമുണ്ടാക്കട്ടെ (പ്രകാശം) എന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സേ! ഞാൻ പോവാൻ വളരെ താഴ്മയോടുകൂടെ ഇവിടുത്തെ അനുവാദം എടുക്കട്ടെ.

ഹാം— ഞാനതിലധികം മനസ്സായി ഉപേക്ഷിക്കുന്ന യാതൊന്നും എന്റെ കയ്യിൽ നിന്നൊട്ടുവാൻ തനിക്കു വളരെ എന്റെ ജീവനൊഴികെ, എന്റെ ജീവനൊഴികെ, എന്റെ ജീവനൊഴികെ.

പൊ— എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടേ തിരുമനസ്സേ!

ഹാം— റോ ശല്യങ്ങളായ വൃദ്ധമൂഢന്മാർ!

(റോസൻക്രാൻസ്റ്റം ഗിൾഡൻസ്തർനും പ്രവേശിക്കുന്നു)

പൊ— ഹാംലൊറ പ്രഭുവിനെ തിരഞ്ഞു പോവുകയാണ്? അദ്ദേഹം അതാ അവിടെ.

റോസൻ— (പൊളോണിയസ്സിനോടു) ദൈവം അങ്ങേ രക്ഷിക്കട്ടേ, (പൊളോണിയസ്സ് പോയി)

ഗിൽ— എന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സേ!

റോ— എന്റെ അത്രയും പ്രിയപ്പെട്ട തിരുമനസ്സേ!

ഹാം— എന്റെ അത്രയും സുശിഖന്മാരായ സ്നേഹിതരേ! ഹേ

ഗിത്സർൻസൂർനെ! എന്നാ വത്ത്മാനം? ഫെ റോസൻക്രാൻസ്സേ! സുഹൃദ്യലന്മാരായ എന്റെ കൂട്ടുകൾ സുഖമല്ലേ?

റോ— ഭ്രമിയിലുള്ള സാധാരണ ആളുകളെപ്പോലെ.

ഗിൽ— ഞങ്ങൾക്കു അതിനുപുറമെല്ലാത്തതിനാൽ സുഖമാണ്. ഭാഗ്യത്തിന്റെ ശിരോരത്നം ഞങ്ങളല്ല.

മാം— അതിന്റെ പാടുകയുടെ അടിയുമാണ്.

റോ— രണ്ടുമാണ് തിരുമനസ്സേ!

മാം— എന്നാ വത്ത്മാനം?

റോ— ഞങ്ങൾ ചോരത്തിൽ സത്യം വെച്ചിട്ടു തുടങ്ങി; അതല്ലാതെ ഒന്നും ഇല്ല.

മാം— എന്നാൽ ലോകം അവസാനിക്കാറായി; എങ്കിലും നിങ്ങളുടെ വത്ത്മാനം സത്യമല്ല. ഞാൻ വിവരമായി ചോദിക്കട്ടേ. നിങ്ങളെ ഇവിടെ തടവിലേക്കയപ്പാൻ മാത്രം, ഭാഗ്യത്തിന്നു ഫേ കൂട്ടരെ! നിങ്ങളെന്തു പിഴച്ചു.

ഗിൽ— തടവോ? തിരുമനസ്സേ!

മാം— ഡന്മാർ ഒരു കാരാഗൃഹമാണ്.

റോ— എന്നാൽ ഭ്രമി മഴുവനം ഒരു കാരാഗൃഹമാണ്.

മാം— തടവിലിട്ടവാനുള്ള അനവധി സ്ഥലങ്ങളും; മുറികളും, കണ്ടറകളും, ഉള്ള വലുതായ ഒന്നു. അതിൽ ഡന്മാർ ഒക്കെ തിലും വെച്ചിട്ടുണ്ട്.

റോ— ഞങ്ങളെങ്ങനെ വിചാരിക്കുന്നില്ല.

മാം— ഉം എന്നാൽ നിങ്ങൾക്കെങ്ങനെ ഒന്നുമല്ല. നല്ലതെന്നും ചീത്തയെന്നും ഒന്നും ഇല്ല. എല്ലാം വിചാരംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതാണ്. എനിക്കതൊരു കാരാഗൃഹമാണ്.

റോ— ഇവിടുത്തെ അത്യാശയാണു അതങ്ങനെ ആക്കിത്തീർന്നത. അത ഇവിടുത്തെ മനസ്സിന്റെ അവസ്ഥയെ വീണ്ടും കുറഞ്ഞതാണ്.

മാം— ഞാൻ ഭൂസ്വപ്നം കണ്ടിരുന്നില്ലെങ്കിൽ എന്നെ ഒരു കഞ്ഞിയിലിട്ടുപ്പാൽകൂടി സീമയില്ലാത്ത സ്ഥലത്തിന്നു രാജാവെന്നു എന്നെ ഗണിച്ചാണെന്നു കഴിയും.

ഗിൽ— ആ സ്വപ്നം നിശ്ചയമായിട്ടും അത്യഗ്രഹമാണ്. എ

ഞെന്നാൽ അത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ സ്വരൂപം ഒരു സ്വപ്നത്തിന്റെ മായമാത്രമാണ്.

ഹാം— സ്വപ്നം തന്നെ ഒരു മായ മാത്രമല്ലേ?

റോ— ഭൂരിയാണ ആകാശതുല്യമായും അതിലുപരിയായുള്ള അത്യാഗ്രഹം ഒരു മായയുടെ മായമാത്രമാണെന്നു ഞാനഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ഹാം— അപ്പോൾ നമ്മുടെ ഏറ്റപ്പാളികൾ ശരീരങ്ങളും, നമ്മുടെ രാജാക്കന്മാരും അതിയോഗ്യരായ നായകന്മാരും ഏറ്റപ്പാളികളുടെ മായകളും മാത്രമാണ്. നമുക്കു കോടതിക്കു പോവുക. എന്നെന്നാൽ സത്യമായും എനിക്കു ന്യായം പറയാൻ കഴികയില്ല.

റോ,ഗിൽ— ഞങ്ങൾ അങ്ങോട്ടിവിടുത്തെ ഒരുമിച്ചു വരാം.

ഹാം— അതൊന്നും വേണ്ട. ഞാൻ ശിഷ്ടമുള്ള പരിചാരകന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ, നിങ്ങളെ കൂട്ടിപ്പ. എന്നെന്നാൽ, സത്യമായിട്ടും നിങ്ങളോടു പറയാം. ഞാൻ വളരെ ഭയങ്കരമാകുംവണ്ണം പരിചരിക്കപ്പെട്ടു വരുന്നു. സ്നേഹിതന്മാരോടു ചോദിക്കാം മാതിരി ചോദിക്കട്ടേ. എന്തിനാ നിങ്ങൾ എൽസിനോ റിലേക്കു വന്നിരിക്കുന്നത്?

റോ— ഇവിടുത്തെ കാഞ്ചാൻ തിരുമനസ്സേ! അല്ലാതെ മറ്റെന്തെങ്കിലും.

ഹാം— ഞാനൊരേറ്റപ്പാളിയാകുകൊണ്ടു കൃതജ്ഞത ഭാവിക്കുന്നതിനും ദരിദ്രനായിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും നിങ്ങളോടു നന്ദി പറയുന്നു. എന്റെ പ്രിയവയസ്സന്മാരേ! ഞാൻ പറയാം. എന്റെ നന്ദി ഒരരപ്പനിയെക്കാൾ അധികം വിലയുള്ളതാണ്. നിങ്ങൾക്കുള്ള അയച്ചിരുന്നില്ലേ? ഇതു നിങ്ങളുടെ സ്വന്തമനസ്സാ? നിങ്ങൾ സ്വന്തമനസ്സാലെയാണോ എന്നു കാഞ്ചാൻ വന്നിരിക്കുന്നത്? വരു! എന്നോടു ചുറ്റാക്കു പ്രവൃത്തിക്കു! വരു! വരു!—അല്ല, പറയൂ.

ഗിൽ— ഞങ്ങളെന്താ പറയേണ്ടതു തിരുമനസ്സേ?

ഹാം— എന്നാ കാഞ്ചാൻകൂടാതെ എന്തെങ്കിലും ആവാം. നിങ്ങൾ

കു ആളെ അയച്ചിരുന്നു. നിങ്ങളുടെ ഭൃഷ്ടിയിൽ ഒരു മാതിരി സമ്മതം കാണുന്നുണ്ടു. അതു മറച്ചു വെക്കാൻ നിങ്ങളുടെ വിനയത്തിന്നു കതിയായ സാക്ഷ്യമില്ല. സത്തക്കൂറായ രാജാവും റാണിയും നിങ്ങൾക്കു ആളെ അയച്ചിരുന്നു എന്നു എനിക്കറിയാം.

റോ— എന്നാവശ്യത്തിന്നു തിരുമനസ്സേ?

മാം— അതു നിങ്ങളെന്നോടാണു പറയേണ്ടത.

ഇങ്ങാരാൽപ്പണ്ടെഴുന്നമുടൈമതവഴി.

കോ,ചെറുപ്പാമുതൽക്കോ

ചെങ്ങാതിത്താവഴിക്കോ,ഉൾമിമകൾക്കെ.

ട്ടിടുമിപ്പുവഴിക്കോ,

ഭംഗിക്കോതുന്നവഴിൽഇണവഴിയെന്നിയും

കാണലിന്നാവഴിക്കോ,

നിങ്ങൾക്കാൾവന്നുവോചൊല്ലവിനിമയെളിവിൽ

സത്യമെന്നെന്നപേക്ഷ

107

റോ— (ഗിൽ,നോട്ടസ്വകാര്യം) തന്നെത്തു പറയുന്നു?

മാം— (സ്വഗതം) ആ! പിന്നെ! നിങ്ങളുടെമേൽ എന്റെ കണ്ണുണ്ടു. (പ്രകാശം) എന്നെ സ്നേഹമുണ്ടെങ്കിൽ ഒന്നും മറച്ചു വെക്കരുതെ.

ഗിൽ— തിരുമനസ്സേ! ഞങ്ങൾക്കുളെ അയച്ചിരുന്നു.

മാം— എന്തിനാണെന്നു ഞാൻ പറയാം. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ പുറത്തു പറഞ്ഞു എന്നു വരാതെയും, രാജാവും റാണിയും, നിങ്ങളും തമ്മിലുള്ള സ്വകാര്യാവസ്ഥയെ മാറ്റാതെയു മരിക്കട്ടെ. ഇങ്ങുടയിൽവെച്ചു, എന്നാ സംഗതി എന്നെ നിക്കു നിശ്ചയില്ല എന്നിങ്ങു ഉല്ലാസമൊക്കെ ഇല്ലാതെയി. പതിവുണ്ടായിരുന്ന വ്യാധാമങ്ങളൊക്കെ തീരെ ഉപേക്ഷിച്ചു. ഇതെന്റെ സ്വഭാവത്തിന്നു എത്രയോ വിരോധമായിട്ടുള്ളതാണു. എന്നെന്നാൽ ഇതുനിമിത്തമിപ്പോൾ—

രംഭംവേകക്കൊരുനല്ലിരിപ്പുമതി-

മന്നോമകുമാരന്മാർ,

മേലോട്ടാണെന്നല്ല, കാണുകയുമാ-

യ്ക്കേൽത്തുണ്ടു മിയംബരം

മാലേപൊൻകന്താർതാമരമാർത്തിയൊരുമെൻ

കൂടാണിതെ, നിന്നുമേ-

ന്മേലേപൊൻവതിവററുട്ടു പകരം

കാറ്റിന്റെറകൂടായിമെ

108

രം മനുഷ്യൻ എന്തൊരു സൃഷ്ടിയാണ്! ആലോചനയിൽ
എത്ര യോഗ്യൻ. മനുഷ്യൻ എത്ര ധാരാളം. ആകൃതിയും
നടപ്പും എത്ര കൃത്യവും അത്ഭുതവും ആണ്. പ്രവൃത്തിയിൽ
ദേവകളോടൊതു സാദൃശ്യമുണ്ട്! വിചാരിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ
രംശാപരനോടുകൂടുന്ന എത്ര സാമ്യം. രംലോകത്തിന്റെ
ഒരപകാരമെന്നു. ജീവജാലങ്ങളിൽവെച്ചു മേത്തരം. ഏ നീ
ടും മണ്ണിന്റെ രം സത്ത എനിക്കെന്നോ? മനുഷ്യനെനി
ക്കൊരു സന്തോഷത്തെയും തരുന്നില്ല. ഇല്ല, സ്രീയമില്ല.
നങ്ങളുടെ പുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടു അങ്ങിനെയുള്ള അത്ഥം സൂചി
ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും; ഇല്ല.

റോ—ഞാനങ്ങിനെയൊന്നും വിചാരിച്ചിട്ടില്ല തിരുമനസ്സേ.
ഹാം— എന്നാൽ പിന്നെ എന്തെ, മനുഷ്യനെ സന്തോഷി
പ്പിക്കുന്നില്ല എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ചിരിച്ചത്?

റോ— ഇവിടുന്നു മനുഷ്യനെക്കൊണ്ടു സന്തോഷിക്കുന്നില്ലെങ്കി
ൽ എത്ര തുച്ഛമായ ഒരു സർക്കാരമാണു ആ നാടകക്കാർ
കിട്ടാൻ പോകുന്നത എന്നു വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങൾ
വഴിയിൽവെച്ചു അവരെ കണ്ടു. ഇവിടുത്തെ തിരുമുമ്പിൽ
സേവിച്ചാനവരിങ്ങോട്ടു വരുന്നുണ്ട്.

ഹാം— രാജാവിന്റെ വേഷം കെട്ടുന്നവന്ന എന്റെ സ്വാഗ
തം! അദ്ദേഹം എന്റെ കരഗ്രഹണത്തിന്നു പാത്രമായിവ
രും സാഹസികമായ പോരാളികൾ അവരുടെ വീഴ്ച ന
ല്ലവണ്ണം കാണിക്കണം. വിരഹികളുടെ ഉൾക്കണ്ണയും വെ
റുതെയൊരുക്കണം. ചപലന്മാർ മതിയാവോളം വകയുണ്ടാ
വണം. അല്ലാതെ ചിരിക്കുന്നവരെ വിദ്വേഷകൻ ചി
രിപ്പിക്കണം. നായക അവളുടെ അനാഗൃതം നിശ്ശേഷമാ
യി അറിയിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ അതിന്റെ കുറ്റം അ

വരുകല്ലു; പട്ടത്തിനാണ്. അവരേതു നാടകക്കാരാണ്? റോ— ഇവിടെക്കു കാണാൻ സന്തോഷമുണ്ടായിരുന്ന ടുപെപ്ലുവസായി കഥ നടിക്കുന്നവരായ പട്ടണത്തിലെ നാടകക്കാരാണ്.

മാം— എന്തെ അവർ നടപ്പാൻ തുടങ്ങിയത്? മാനവും ആദായവും നോക്കിയാൽ അവർക്കുവരുടെ സ്ഥലം തന്നെയൊന്നെല്ലൊ നല്ലത.

റോ— ഇത്രയടുത്ത പുതിയ നിശ്ചയംകൊണ്ടു അവർക്കു തടസ്സം നേരിട്ടിട്ടുണ്ടു എന്നാണു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു.

മാം— ഞാൻ പട്ടണത്തിലായിരുന്ന അന്നത്തെപ്പോലെ അത്ര പ്രീതി ജനങ്ങൾക്കു അവരുടെമേൽ ഇപ്പോഴുമുണ്ടോ? അവരെ അത്ര മേം ഇപ്പോഴുമുണ്ടോ?

റോ— ഇല്ല. അത്രയില്ല.

മാം— ഉം. എന്നേത്? തുരുമ്പു പിടിച്ചു തുടങ്ങിയെന്നുണ്ടോ?

റോ— ഒട്ടാ ഇല്ല. അവരുടെ ശ്രമം മുമ്പിലത്തെപ്പോലെ തന്നെയുണ്ടു. എന്നാൽ അവിടെ ഉറക്കു നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടു ചില പിള്ളരുടെ—ചെറിയ പ്രാപ്പിടിയന്മാരുടെ—ഒരു കൂട്ടമുണ്ടു. ഇവരുടെ നിലവിളിയെ കേമമായി സൂതിക്കുന്നവരും ഉണ്ടു. ഇപ്പോഴത്തെ സമ്പ്രദായം ഇങ്ങിനെയായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ സാധാരണ നാടകശാലകളിൽ വല്ലാത്ത ഒച്ചയുണ്ടാക്കുന്നതുകൊണ്ടു യോഗ്യരായും കവിയുടെ തൂപ്പുൽമാത്രം ആയുധമായ ഇവരെ പേടിച്ചവിടെ വരാറില്ല.

മാം— എന്താ അവർ പിള്ളരോ? ആരാ അവർക്കു ഉപജീവനത്തിന്നു കൊടുക്കുന്നതു? എങ്ങിനെയാണവർക്കു ശമ്പളം കൊടുക്കുന്നതു? അവർക്കു പാടാരായാൽ പിന്നെ നാടകത്തിന്നു ചേരില്ലേ? അവർ സാധാരണ നടന്മാരായാൽ—വേറെ നല്ല വഴിയില്ലെങ്കിൽ അങ്ങിനെയാവണം നിശ്ചയംതന്നെ— അവർ ശീലിക്കേണ്ട പണിയെപ്പറ്റി അവരെക്കൊണ്ടുതന്നെ കുറും പറയിക്കുന്ന കവികൾ അവർക്കുപരായം ചെയ്യുന്നു എന്നു അവർ പിന്നെ പറയില്ലേ?

പട്ടണം—പണ്ടൻ പട്ടണം

റോ— സത്യമായും ഇതിനെപ്പറ്റി രണ്ടു പക്ഷവും നല്ലവണ്ണം വാദമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അവരെ വാദത്തിൽ ചാടിക്കുന്നത് ഒരു പാപമാണെന്നു നാട്ടുകാർ വിചാരിക്കുന്നതുമില്ല. കവിയും നടനുംകൂടി പ്രാരംഭത്തിൽ ഒരു തമ്മിൽത്തല്ലിപ്പെങ്കിൽ കുറച്ചുകാലം നാടകത്തിനു പണം തന്നെ കൊടുത്തിരുന്നില്ല.

ഹാം— അങ്ങിനെ വരുമോ?

ഗിൽ— ധാരാളമായി, കൊണ്ടുപിടിച്ചു വാക്കലമുണ്ടായി.

ഹാം— പിള്ളരതിൽ മെച്ചം കൊണ്ടുപോയ്ക്കൂടെയുമോ?

റോ— ഉവ്വ. നിശ്ചയമായിട്ടും ഫക്സ്ലീസ്സിനെ ആയാളുടെ ഭാരത്തോടുകൂടി.

ഹാം— അതത്രതളിമില്ല. എന്റെ എളയച്ഛൻ ഡമ്പാക്കിലെ രാജാവാണ്. എന്റെ അച്ഛൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരെ കൊഞ്ഞനം കാട്ടിയിരുന്നവർ ഇപ്പോൾ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ചെറിയ ഒരു ചിത്രത്തിന്നു ഇരുപതു, നാല്പതു, അമ്പതു അല്ല നൂറു ഡക്കററും കൊടുക്കുന്നു. തത്പശാസ്രത്തിനു കണ്ടു പിടിച്ചാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ, സത്യമായി പറയാം, ഇതിൽ സാഹാധികമായിട്ടുള്ളതിൽ കുറച്ചുകൂടിയിരിക്കുന്നു.

(ഉള്ളിൽനിന്നു വാദ്യഘോഷം)

ഗിൽ— അതാ നാടകക്കാർ.

ഹാം— നിങ്ങൾ എൽസിനോറിൽ വന്നതു സന്തോഷം. നിങ്ങളുടെ ഒരു കാണ്മട്ടേ ഇങ്ങോട്ടു വരു!

ഉപചാരമാതിരികൾകൊ.

ണ്ടുപചിതമാംവെളുകിംജഗത്തിങ്കൽ

സൽക്കാരത്തിന്നുള്ളൊരു

മുഖ്യമതാമംഗമാണെല്ലൊ

109

ഫക്സ്ലീസ്സ്...=ഫെക്സ്ലീസ്സ് എന്ന ശക്തിമാൻ ഭൂമി മുഴുവൻ ഭേദിക്കാണ്ട ഒരു ചിത്രം ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിലെ “ഗ്ലോബ് തിയറർ” എന്ന നാടകശാലയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു; അതാണ സൂചകം. ഡക്കററം=ഒരു വക നാണു.

ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു ചെയ്യുന്ന ഉപചാരത്തെക്കാൾ അധികം ശ്രദ്ധയോടുകൂടിയ ഉപചാരം നാടകയോഗങ്ങൾക്കു ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നാതിരിപ്പാൻ വേണ്ടി ഞാൻ വിധം നിങ്ങളെ ഉപചരിക്കട്ടേ. നിങ്ങൾക്കു സ്വാഗതം! എന്നാൽ എന്റെ എളയപ്പുറം ചെറിയമ്മയമ്മക്കും ചതി പറവീരിക്കുന്നു.

ഗിൽ— എന്തിൽ തിരുമനസ്സേ?

മാം— സൂക്ഷ്മത്തിലെന്റെമനമാകുമൊരാവടക്കു.

• നോക്കിക്കമ്പമൊരുഭാഗമതിന്നുമാത്രം
തെക്കോട്ടുകാറ്റണകിലിങ്ങൊരുത്തറയേയും

പാക്കിൽപിറാപ്പിടിയനേയുമറിഞ്ഞുകാണാം 110

(പൊളോണിയസ്സു രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).

പൊ— ഹേ യോഗ്യരേ! നിങ്ങൾക്കു നല്ലതു വരട്ടേ.

മാം— കേൾക്കൂ! ഗിൽഡർൻസർൻ താനും, ഹാരോരുത്തരോരോ ചെവി തരുവിൻ. അവിടെ കാണുന്ന ആ വലിയ കൊച്ചു കുട്ടി എന്നിയും അതിനെ മൂടീട്ടുള്ള ശിലയിൽനിന്നു പുറത്തു വന്നിട്ടില്ല.

റോ— പക്ഷേ രണ്ടാമതും അതിലേക്കു വന്നതായിരിക്കാം. എന്തെന്നാൽ വാല്കും രണ്ടാമത്തെ ശിശുത്വമാണത്രേ.

മാം— ഞാനിപ്പോൾ പറയാം. ആയാൾ നാടകക്കാരെപ്പറ്റി എന്നോടു പറയാനാണു വരുന്നത. നോക്കിക്കൊള്ളൂ, താൻ പറയുന്നതു ശരി തന്നെ. തികച്ചാലു രാവിലെ അതങ്ങിനെ തന്നെ.

പൊ— തിരുമനസ്സേ! എനിക്കൊരു സംഗതി ബോധിപ്പിച്ചു നുണ്ടായിരുന്നു.

റോ— തിരുമനസ്സേ! എനിക്കൊരു സംഗതി ബോധിപ്പിച്ചു നുണ്ടു. റോഷ്യസ്സു റോമിൽ ഒരു നടനായിരുന്നപ്പോൾ.

പൊ— നാടകക്കാരവിടെ വന്നിട്ടുണ്ടു.

മാം— കമ്പം, കമ്പം.

പൊ— എന്റെ ആത്മാവാണു സത്യം.

മാം— “അപ്പോളോ, രോനടൻ, തന്നുടെകഴുകുകൾ
റിട്ടുവന്നെത്തിയത്രേ

പൊ— ഭൂപപത്നവസായിയോ, സുപപത്നവസായിയോ, ചരിത്രവീഷയിയോ, ഗ്രാമ്യജനസ്വഭാവമർത്തിയോ, ഗ്രാമ്യജനസ്വഭാവമർത്തിയിൽ സുപപത്നവസായിയോ, ചരിത്രവീഷയിയിൽ ഗ്രാമ്യജനസ്വഭാവമർത്തിയോ, ഭൂപപത്നവസായിയിൽ ചരിത്രവീഷയിയോ സുപഭൂപപത്നവസായിയും ചരിത്രവീഷയിയും ഗ്രാമ്യജനസ്വഭാവമർത്തിയും കൂടി മേന്മയോ എന്നെങ്കിലും നാടകം നടപ്പാൻ ഭൂമിയിൽ ഒന്നാകിട നടന്നാരാണിവർ. രംഗം ഭഞ്ജിക്കാതെയും പദ്യം അസംപ്രദായമുള്ളതായാലും ചേണ്ടില്ല. “സെനിക്കാ” അധികം കഠിനമല്ല. പ്ലാട്ടസ്സു അധികം എളുപ്പവുമല്ല. ലക്ഷണപ്രകാരമുണ്ടാക്കിയതിന്നും അങ്ങിനെ അല്ലാത്തതിന്നും ഇവർ മാത്രമേ ഉള്ളൂ.

മാം— ഹേ ഇന്ദ്രേയിലെ ജന്മിയായ ജിപ്സോമ! തനിക്കെന്തൊരു നിധിയാണുണ്ടായിരുന്നത്?

പൊ— അദ്ദേഹത്തിനെന്തൊരു നിധിയാണുണ്ടായിരുന്നത് തിരുമനസ്സേ?

മാം— ഒന്നാന്തരംമകളുവന്നുവിശേഷമായ്.

റെറാനില്ല, വന്നുവരിലിഷ്ടമനസ്സുമെല്ലൊ

പൊ— (സ്വഗതം) എപ്പോഴും എന്റെ മകളുടെ മേൽ തന്നെ.

മാം— കിഴവനായ ജിപ്സോമേ! ഞാൻ പറഞ്ഞതു ശരിയല്ലേ?

പൊ— എന്നെ, ജിപ്സോമേ എന്നു വിളിക്കുന്നു എങ്കിൽ ഞാൻ നല്ലവണ്ണം സ്നേഹിക്കുന്ന ഒരു മകളുനിക്കുണ്ടെന്നു വരുമില്ലേ?

മാം— ഇല്ല, അതു വരുമില്ല.

പൊ— പിന്നെന്താ വരുന്നത്?

മാം— വന്നിട്ടുമാകുവിധിപോലറിയാംവിധിക്കു

വന്നുവരട്ടെപ്പാഴറിയാംവഴിയെന്നിന്നക്കും

112

വൈദികഗാഥയിലെ ആദ്യത്തെ പദ്യം ഇതിലപ്പുറമൊക്കെ കാണിച്ചു തരും. എന്നെന്നാൽ നോക്കൂ, എന്നെ തടസ്സപ്പെ

സെനിക്കാ=ലക്ഷണം തിടഞ്ഞ ഒരു നാടകം. പ്ലാട്ടസ്സു=ലക്ഷണമുള്ള മറെറൊരു നാടകം. ഇന്ദ്രേയിൽ=ഒരു രാജ്യം.

ടുത്തുനവർ അതാ വരുന്നു. (നാലഞ്ചുനാടകക്കാർ പ്രവേശിക്കുന്നു) നിങ്ങൾക്കു സ്വാഗതം! യോഗ്യരേ! നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സ്വാഗതം!! നിങ്ങളെ ക്ഷേമമായി കാണുന്നതിൽ ഞാൻ വളരെ സന്തോഷിക്കുന്നു. ഓ, എന്റെ പഴയ ചങ്ങാതി! ഞാൻ മുമ്പു കണ്ടതിനെക്കാൾ വിശേഷവിധിയായി ഇപ്പോൾ നിന്റെ മുഖത്തു മിശകൂടി ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു. എന്നെ ഡന്മാർക്കിൽ എത്രപ്പാൻ വന്നിരിക്കുകയാണ്? എന്താണ്? എന്റെ യുവതിമണിയായ ആ സുന്ദരിയോ? മേരിയമ്മയാണ് സത്യം. പാട്ടുകയുടെ ഉള്ളിൽ മരക്കുപ്പണം വെച്ചിട്ടു ഭവതി ഞാൻ മുമ്പു കണ്ടപ്പോഴത്തെക്കാളധികം ആകാശത്തേക്കടുത്തിരിക്കുന്നു. നിന്റെ ചെറു നടപ്പില്ലാത്ത സ്വർണ്ണനാമ്പത്തിന്റെ മാതിരി യാതൊരുപകാരവുമില്ലാത്തതിലയിൽ ഭേദപ്പെട്ടു വരാതിരിപ്പാൻ ദൈവത്തെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. ഹേ യോഗ്യരേ! നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സ്വാഗതം! പ്രാൻസിഡെ പ്രാപ്പിടിയന്മാരെ വളർത്തുന്നവരെപ്പോലെ, തൽക്കാലം കാണുന്ന എതിന്റെങ്കിലും നേരേ നമുക്കു ചെല്ലാം. നമുക്കു നല്ല ഒരു പ്രസംഗം വേണം. വരു! നിങ്ങളുടെ സാമർത്ഥ്യം എത്രണ്ടു വയ്ക്കും? ഒന്ന് കാണിച്ചാട്ടേ! വരു! വികാരജനകമായ ഒരു പ്രസംഗം. ഉം.

പ്രധാനനടൻ— എന്തു പ്രസംഗമാണു തിരുമനസ്സേ?

മാം— മുന്മുൻ പ്രസംഗം താനിനിക്കു കേൾപ്പിച്ചു തന്നിട്ടുണ്ടു. പക്ഷെ അതു നടക്കു ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഉണ്ടെങ്കിൽ തന്നെ ഒരു തവണയിലധികമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ— നാടകം എനിക്കോർമ്മയുണ്ടു—ബഹുജനങ്ങളെ രസിപ്പിച്ചില്ല. അതിന്റെ രസങ്ങൾ സാമാജികന്മാരിൽ അധികപക്ഷത്തിന്നു സുഗമങ്ങളല്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ അത എനിക്കും എന്നേക്കാൾ ആലോചനാ ശക്തിയുള്ളവർക്കും ഒന്നാൽമായ ഒരു നാടകമായിരുന്നു. രംഗങ്ങളെല്ലാം നല്ലവണ്ണം പരിശോധിച്ചതും, സാമർത്ഥ്യത്തോടും അതിനനുസരിച്ചു യോജിച്ചോടുകൂടി നിശ്ചയിച്ചതുമായിരുന്നു. പദ്യങ്ങളും

ശരിയമ്മ—യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ അമ്മ

ഉിൽ അസത്തക്കളുടെ തമിഴു പഠിയ വഷളത്തങ്ങളൊ
 നുമില്ലെന്നും, ഗ്രന്ഥകർത്താവു ധാഷ്ട്യകാരനാണെന്നു പറ
 വാൻ ഭാഷയിൽ യാതൊന്നാമില്ലെന്നും, അതിന്റെ നൂത്ര
 ദായം വളരെ നിഷ്പ്രഭമായതും മാധുര്യമുള്ളതുപോലെ ത
 ന്നെ ദോഷരഹിതമായുള്ളതും, ദോഷിയേക്കാളധികം സൗ
 ക്മായുണ്ണോടു കൂടിയതുമാണെന്നും, ആരോ ഒരാളവിടെ വെ
 ച്ചു പറഞ്ഞത ഇപ്പോഴും എന്നേക്കും തോന്നുന്നുണ്ട്. അ
 താലെ ഒരു പ്രസംഗം എനിക്കു വളരെ ബോദ്ധ്യമായിരുന്നു.
 അത “ഏനിയ” ഡിഡോവിനോടു പറയുന്ന കഥയാണ്.
 “ഐശ്വര്യം”നെ കൊന്നതിനെപ്പറ്റി പറയുന്ന ഭാഗം പ്ര
 ത്യാലിപ്പം— അതു നിങ്ങൾക്കുമേയുണ്ടെങ്കിൽ—ഇതാ ഇ
 വാടെനിന്നു തുടങ്ങുവിൻ. നോക്കട്ടേ നോക്കട്ടേ.

പെരുത്തുഗർവ്വപ്രതാപിനരെരിപറസ്സു—
 അങ്ങിനെയല്ല പറസ്സു പറഞ്ഞാലും.

പിറസ്സുഗർവ്വവിക്രിയമിഹതുസുവിചിച്ഛിമൊരാ-
 മരകെ ഏളള ശ്വാഭരമതില്ലാളിപ്പന്ന പനടെ
 കരൾപ്പോരിന്നൊത്താറിശയെതുകരിക്കെകളുടയോൻ
 കരുപ്പിന്മേൽപുരീ. പരിയയോരാമറെറാരുനിറം 113

കഷ്ടംതൽക്കലയിൽത്തുണച്ചവികട

കൂറപ്രകാശംപരം

തട്ടംവീധികൾച്ചുടിലമ്മജനകൻപൈ-

തങ്ങുതൻശോണിതം

പററിപ്പറിയുണങ്ങിരകുമയമാം

കേശാദിപാദത്തെടും

പ്രൈം=ഒരു രാജാവിന്റെ പേർ.

പിറസ്സു=ഗ്രീക്കുകാരും ട്രോയിക്കാരും തമ്മിലുണ്ടായ യു
 ദ്ധത്തിൽ ഗ്രീക്കുകാരിൽ ചിലർ മരംകൊണ്ടു കതിരുകളെ ഉ
 ണ്ടാക്കി അതിൽ അടച്ചിരുന്ന സാമോപായംകൊണ്ടു ട്രോയി
 ക്കാരുടെ കോട്ടയുടെ ഉള്ളിൽ വെച്ചിട്ടു. രാത്രി അവാർ അതു താ
 ന്ന പുറത്തു ചാടി ട്രോയി നഗരം നശിച്ചു. പിറസ്സു അങ്ങിനെ
 ഉളിച്ചിരുന്നവരിൽ ഒരാളാണ്.

പറീടുംകട്ടുകോവവഹികളിൽവെ.

നീടുംപിറസ്സുതൻ

114

പ്രമേഹക്കുരുമായകൈക്കൊണ്ടുകാണം.

ന്നമേയോലൂടകൂരനേരൂണ്ടുളോടും

മഹാവൃദ്ധനായുന്റെമുത്തക്കുനാകും

മഹാൻപ്രൈമിനെത്തേടിനോക്കുന്നുവെല്ലൊ

115

അവിടുന്നങ്ങോട്ടാട്ടെ.

പൊ— ഇതു ശബ്ദസൗഷ്ഠ്യവത്തോടും അത്ഥവ്യക്തിയോടും കൂടി നല്ല ഭംഗിയിൽ ചൊല്ലി.

പ്ര:ന— മുത്തൻതന്നുടെവാളുകൊണ്ടെതിരിട്ടു-

നോരോടെതുച്ഛാൻതനി-

ക്കെത്തില്ലെന്നുധരിച്ചുതൻപഴയവാൾ

കൈവിട്ടുതാഴത്തുപോയ്

യുദ്ധത്തിന്നിരുകക്ഷിയുംസമനില.

കല്ലാ,പിറസ്സാത്തതി

കൂലൻവെട്ടി,പിഴച്ചു,കാറ്റിലലസൻ

മുത്തക്കുനോ,വീണതെ

116

പരംചൈതന്യംകെട്ടിലയമമിവെട്ടേറവിധമാ.

യെരിഞ്ഞീടുംമൂലാവടിയതിലണച്ചുൽക്കടരവം

പിറസ്സിൻകണ്ണത്തെത്തവേവനനൽകുപടിവലി.

ച്ചരംനിർത്തിനോക്കുവിരവിനൊടത്തെന്നുപറയാം

വാൽക്യാകലങ്ങുന്നപൂജ്യതമനാം

പ്രൈമിന്റെപാൽവണ്ണമാം

മൂലാവിൽപതിയുന്നവാളുഗഗനെ

പെട്ടെന്നുതഞ്ചിതദാ

ചിത്രംകൂരനതാംപിറസ്സിരുപുറ-

ത്തേക്കുചലിക്കാതെവൻ

ചിത്രത്തിങ്കൽവരച്ചുകാട്ടിയപെരു.

മ്പോരാളിയെപ്പോലെയായ്

118

ഇലിയം = ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ പേർ.

വൻകാറിനുകുറച്ചുമുഖ ഗഗനം
 നിശ്ശബ്ദമാം, ചിന്നിടും
 വൻകാർനിശ്ചലമാം, മരുത്തനിലയാം
 ചത്തോണമാംഭൂതലം
 ഹുംകാരത്തൊടുവായുമാഗ്നിമിടിയാൽ-
 പിന്നെപ്പിളർക്കുംതഥാ
 നോക്കാണുവടിമുന്നിരട്ടികടുവാ-
 യീന്തുപിറസ്സേററവും

119

പണ്ടത്തെപ്പടിപോർതുടന്നുടനവൻ
 ചെഞ്ചോരചോരുന്നവാൾ
 കൊണ്ടുപ്രൈമിനെവെട്ടിട്ടുപോളുവാം
 കാരുണ്യലേശത്തിലും
 കൊണ്ടാൽചട്ടയറാത്തമാർസിനുമേൽ
 പണ്ടനുസൈക്യോപ്പകൾ
 കണ്ടാംവെട്ടിലൊരണുവുമാടുകുറ-
 ണ്ണത്തല്ലായിരുന്തുളം

120

തേവിടിശ്ശി!യെടി!ഭാഗ്യലക്ഷ്മി!യെടി!നീപു-
 റത്തെടിപുറത്തുപോ
 ദേവലോകർസഭകൂടിയിലപലതന്റെ.
 ശക്തികൾക്കുറക്കണം
 ചക്രമാമിതിനരങ്ങളൊക്കെയുമരുത്തു-
 വക്കുകളടച്ചുടൻ
 ശക്തലോകശിഖരാൽദൂരംനടുപിശാച-
 നാടതിനരുട്ടണം

121

പൊ— ഇതിന്നു നീളം കുറച്ചുകൊണ്ടു തന്നെ ആണു.

ഹാം— അത തന്റെ താടിയോടുകൂടി ക്ഷുരകന്റെ വീട്ടിലേക്കു
 ഒന്നു പോയി വരട്ടേ; ചൊല്ലു. ഇദ്ദേഹത്തിന്നു ചിരിക്കു
 തക്കതായോ, ആഭാസമായോ ഉള്ള കവിയാണു വേണ്ട

മാർസ്സ = ഒരു ദേവന്റെ പേര്. സൈക്യോപ്പകൾ = ദൈവത്തിന്നു ഭൂമി ദേവിയിൽ ഉണ്ടായ പുത്രന്മാർ.

ത. അല്ലെങ്കിൽ ഉറക്കം തൂക്കം ചൊല്ലൂ; “മിഹിബ”യുടെ അവിടെയാണത്രേ.

പ്ര: ന— ഞാൻ കണ്ടാൽ ഉറക്കം ഉറക്കം ചെയ്താൽ —

മാം— ഉറക്കം ഉറക്കം ചെയ്താൽ?

പൊ— അതിനെ തെറ്റിപ്പ. ഉറക്കം ഉറക്കം ചെയ്താൽ എന്നുള്ളതു തരക്കേടില്ല.

പ്ര: ന—

റാൽനീക്കം മട്ടുബാഷ്

തൂകിപ്പണ്ടാക്കിരിട്ടെടുവിനമുടിമേൽ

മുണ്ടമിട്ടു മേത്താൽ

പാടെപെറ്റിപ്പണ്ടാക്കിയമൊടുശിഥില.

പ്രായമാമുരുതലം

മുടാൻ നല്ലാകുന്ന ചുറ്റിത്തന്നെടുത്തു.

യോടിയെത്താവിധത്തിൽ

122

അരിട്ടുശുദ്ധമുരുതലം

ഭാഗ്യത്തെ നീന്തിച്ചിടാ.

പാടെപെറ്റിപ്പണ്ടാക്കിയമൊടുശിഥില.

യോടിയെത്താവിധത്തിൽ

പാടെപെറ്റിപ്പണ്ടാക്കിയമൊടുശിഥില.

രത്തെജ്ജ നിപ്പിക്കല.

നേരം വേഗത്തെത്തിലും കനിവൊടും

കണ്ണിൻ കരക്കുളം

123

പൊ— നോക്കൂ. ഇല്ലാത്ത നിറം ചാരി കണ്ണിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞിട്ടേ? നോക്കൂ! മതി.

മാം— ഇതു നന്നായി. ബാക്കി ഉടനെ തന്നെ കൊണ്ടു ഞാൻ ചൊല്ലിച്ചു കൊള്ളാം. ഹേ! രാമ നാടകക്കൾ വേണ്ടതൊക്കെ കൊടുത്തു സുഖമാക്കാൻ ഗ്രന്ഥക്കാർ? കേട്ടുവോ? ഇവർ വേണ്ടതൊക്കെ കൊടുത്തു. ഇവർ കാലത്തിന്റെ സാഗ്രാമം സാക്ഷ്യം ചെയ്തുവന്നു. താൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഉള്ള ഇവരുടെ ദൃഷ്ടി പ്രസ്താവത്തെക്കാൾ മരി

മിഹിബ—പ്രൈമിന്റെ ഭാഗ്യം.

മുതിന്നു ശേഷം സാക്ഷാദർശനമല്ല നിന്ദിതമായ ഒരു ശിലാ
ലേഖനം വെക്കുന്നതാണ് നല്ലത.

പൊ— തിരുമനസ്സേ! ഇവരുടെ യോഗ്യതപോലെ ഞാൻ ആ
ദരിക്കാം.

മാം— അതു വളരെ നല്ലതു തന്നെ. എല്ലാവരെയും അവരവ
രുടെ യോഗ്യതപോലെ സർക്കരിക്കുന്നതായാൽ ആകാണ
തല്ലുകയാതെ കഴിയുക? തന്നെ മാനമയ്ക്കാവോലെ ഇവരെ
സർക്കരിക്ക. ഇവരുടെ (ആവശ്യം കറയുന്നേടത്തോളം) ത
ന്നെ ഒരുതരം പ്രകാശിക്കാം. ഇവരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോവൂ.

പൊ— വരുവിൻ.

മാം— ഇപ്പോഴുള്ള പൊയ്ക്കൊടുവിൻ. ഞാൻ നാളെ ഒരു
കഥ കേൾക്കാം. (പൊയ്ക്കൊടുവിൻ പ്രമാണമടങ്ങി)
ശിക്ഷ മാനദണ്ഡം നടന്നുപോയി. മേ പഴയവർക്കായി!
ഞാൻ പറയുന്നതു മനസ്സിലാവുന്നതോ? നിങ്ങൾക്കു ഗോ
സ്താഗോവധം അഭിനയിക്കാമോ;

പ്ര: ന— ഓഹോ.

മാം— നാളെ രാത്രി നമുക്കുതാവാം. പത്രങ്ങളോ പതിനാറോ
വരിയുള്ള ഒരു പ്രസംഗം ഞാനുണ്ടാക്കി അതിൽകൂട്ടി ലേ
ത്താൽ ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ പഠിച്ചുകൂടെ.

പ്ര: ന— ഓഹോ.

മാം— വളരെ നല്ലത. അദ്ദേഹത്തിന്റെയടുത്തു പൊയ്ക്കൊടു.
അദ്ദേഹത്തിനെ പരിചരിക്കുതെ (പ്രധാനമടങ്ങി)
യി. എന്റെ സ്നേഹമിതമാണ്! രാത്രിയെ ഞാൻ നിങ്ങളെ
പരിചരിക്കട്ടെ. നിങ്ങൾ എഴുന്നേൽക്കു വന്നതു
നന്നായി.

റോസൻ— വേണ്ടില്ല തിരുമനസ്സേ!

മാം— ശരി. എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടെ. ദൈവം സഹായി
ക്കട്ടെ. (റോസൻ. ഗിൽ. പോയി). ഇപ്പോൾ ഞാൻ തന്നെ
ആയി.

പഴയവളുടെ കാലം മുമ്പു മുതൽക്കേ പരിചയമുള്ള.

ഞാനെത്രകള്ളനൊരുദൃഷ്ടതാമുള്ളടിമയാ-
 ണീനടൻപൊളിയതായ്
 താനകവിപ്രഭുതകാട്ടംകഥകുകരാ
 ചേർന്നുള്ളചേഷ്ടയോടിതാ
 താനേമുഖംവിളിബാഷ്പംകലൻമിഴി
 നില്ലാതെവിസാരതയായ്
 സ്ഥാനെചമഞ്ഞിതിതൊരേത്രക്രമംസകല-
 മില്ലാത്തവസ്തുവിലമോ 12
 മിക്കുബക്കായിയാണീസ്സുകലവുമിവനാ-
 രാണമിക്കുബ,മിക്കു-
 ബക്കാരാണിയിവൻമാലിതുവിധമവളെ-
 പ്രാറിമുപ്പുക്മുപ്പാൻ
 ദുഃഖത്തിൻമൂലവുംനമ്മുടെനിലയിൽവികാ-
 രങ്ങളുംചേർന്നിരുന്നു.
 ലക്കാലത്തിനടൻസങ്കടവികടതയെ-
 ഞ്ഞൊക്കയുംകാട്ടുമെന്നോ 12
 കപ്പംകണ്ണിരിൽമുക്കുംസഭയേദവച-
 സ്സാലെകണ്ണുപിളക്കും
 സല്പ്രകാം,കുറുമുള്ളാളുകളെമുഴുവനും
 ഭ്രാന്തരാക്കിച്ചമക്കും.
 സ്വസ്ഥക്കുംചേടിയാക്കുംദുഃഖതരമറിവ-
 റോരയൊന്നമ്പരത്തും
 ചിത്രംകണ്ടാതിവക്കുരുതഭരമിവനേ-
 വർമുണ്ടാക്കിവെക്കും 12
 ഞാനോബുദ്ധി കുറഞ്ഞു തന്നുടെതല-
 ചോറിനലംശക്കുകെ-
 ഞാനോത്താൽപ്പട്ടകള്ളനെപ്പൊഴുതു-
 ക്കുംതുക്കുമാറാകൊപ്പമേ
 താനാലോചനശക്തിമങ്ങിയറിവി-
 ല്ലാതായഭീഷ്ടംനട-
 താനായിട്ടൊരുതിച്ചമെ!സ്തുതിനമൊ-
 ന്നൊതാനമാളല്ലമോ 12

സ്വത്തുപെരുത്തഭിമതസ്ഥിതിയാൻജീവ
സ്വത്തുപതിച്ചുകലയാക്കിയൊരാളുപൻ
കൃത്യത്തിൽവേണ്ടിയവനല്ല, വനായതല്ല,
പ്രത്യുത്തമുള്ളികിട്ടുന്നൊരുഭിരുവാണോ?

128

ആരാണെന്നെക്കള്ളനെൻ വിളിക്കുന്നത്? എന്റെ തല ക
രു ഭാഗത്തുനിന്നു മറ്റേഭാഗത്തേക്കു തള്ളി ഉടക്കുന്നതാ
ണു? ആരാണെന്റെ മീശ പരിച്ചെടുത്ത എന്റെ മുഖത്ത
ക്കു തന്നെ വരത്തക്കവണ്ണം കാണത്തിടുന്നത്? എന്റെ മൃ
ക്ഷപിടിച്ചുപലിക്കുന്നതാണോ? ഞാനാണെങ്കിലു ചെയ്യുന്ന
എന്നു പറയുന്നതാണോ? ഇതൊക്കെയൊര ചെയ്യും?

ദൈവത്തിന്മുറിയാണുസത്യമിതുഞാ-

നൊക്കെക്കുറിക്കേണ്ടതാ.

നേവംപേടിപെടുംകപോതമതുപോ.

ലായിട്ടുധൈര്യത്തിനാൽ

രംവിശ്വീകൃതകാരിവൈരിനിരയിൽ

കൊന്നുവെക്കുകൊള്ളുവാൻ

ഭാവിക്കുന്നതിനെങ്കിലുംവിരതി.

ഓംശക്തിയില്ലായ്മയാൽ

129

അല്ലെന്നാലിനാടി.

ലുളളൊരല്ലാപ്പുറത്തുപടയേയും

കള്ളനതാമിവനെക്കൊ.

ണ്ടല്ലാത്തീറ്റിപ്പലത്തിയേനേക്കാൻ

130

മൊരച്ചിക്കള്ളൻ ദയയില്ലാത്ത ദുഷ്ടതയോടുകൂടിയ വിടനാ
യ മൊരച്ചിക്കള്ളൻ. ഓ! പ്രതികാരമെ! ഞാനെന്തു കഴുത
യാണ.

കൊല്ലപ്പെട്ടെഴുമിഷ്ടതാതന്നുപിറ

നോന്നത്തരംചെയ്യുവാൻ

ചൊല്ലിട്ടുംസുരലോകവുനരകവും,

ധൂത്താംഗനക്കൊപ്പമെ

ദൈവത്തിന്മുറി = യേശുക്രിസ്തുവിന്നു ശത്രുക്കളിൽനി
ന്നു തട്ടിയതായ മുറി.

വല്ലാത്തവചനങ്ങൾക്കുണ്ടിരുന്ന
 നാടകങ്ങളെപ്പോലെയല്ലേ.
 ലല്ലെങ്കിൽതന്നെയാണിരിക്കുക.
 കണ്ടുമാറിയെടുത്തു മാത്രം

131

എമ്മ! കുറവുതന്നെ. എന്റെ തലച്ചോറ് ഉണയ.
 കുറവുതന്നെയാണിരിക്കുക
 കാണിച്ചുകാണാവിടയെ
 പരമംതന്നെയോവെട്ടുകലിയാ
 ന്നാത്തവെട്ടുകലിയാ
 മുറുമുറുതോഴിസന്തോഷമാറിതം
 കണ്ടുതന്നെയോവെട്ടുകലിയാ
 കുറവുതന്നെയോവെട്ടുകലിയാ
 തന്നെയോവെട്ടുകലിയാ

132

കലയോനോക്കിയുടനാവിൻ
 തലയില്ലതിനെങ്കിലും
 വലിയോരതന്നെയോവെട്ടുകലിയാ
 നിലയെല്ലാംപറഞ്ഞിട്ടം

133

ഈ നാടകക്കാരെക്കൊണ്ടു എന്റെ അച്ഛനെ കൊന്നുമാ
 തിരി ഒരു കഥ എന്റെ എളയച്ഛന്റെ മുമ്പിൽവെച്ചു ഞാ
 ന് നടിപ്പിക്കും. ആയാളുടെ മുഖഭാവം ഞാൻ വേറൊരു
 കിണ്ണിയുള്ള ഭാഗത്തോക്കെത്തൊട്ടും. അച്ഛൻ ആയാൾ
 ചൂടിയാൽ എന്റെ വഴി എനിക്കറിയാം.

എന്നാൽഞാൻപ്രേതമാണ്. ഞാനുവലിയപിറാ
 ചായിരിക്കാംപിറാമാ.

ഞെന്നാൽസന്തോഷമേകാധിപമുട്ടലേട്ട
 പ്രാനവൻശക്തനെല്ലോ.

പിന്നെപ്പോയിച്ചിട്ടുംഒപ്പംനാമമിവനെ
 കൊണ്ടു കുറവുതന്നെയോവെട്ടുകലിയാ

എന്നെന്നത്താനെന്നെപ്പിപ്പിതിനുമുതിരുക്ക
 ന്നായ്ക്കുമാകിലാട്ടെ

134

ഇതിനെക്കാളും സൂക്ഷ്മം
സ്ഥിതിയിൽ സംഗതികൾ മുഴുവനറിയേണം
അതിനു തരം നടനം, വൃദ്ധ
നിതിലെ മനസ്സാക്ഷി ഞാനിഹ കടക്കും
(പോയി).

135

അങ്കം—3. രംഗം—1.

(രാജധാനിയിൽ ഒരു മുറി അകം).

(രാജാവും, റാണിയും, ചൊല്ലോണിയസ്സും, ഛീലിയയും,
റോസൻക്രാൻസും, ഗിൽഡർൻസ്റ്റർനും പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ആയാൾക്കിട്ടുകൾ പോലെ നല്ല സുഖമാൽ

വാഴേണ്ട കാലത്തില-

ആയാസാലഴലാൻ കമ്പമുള്ള വാ-

മിച്ചുറലിൻ ചാരണം

ആയാളോടു വളഞ്ഞിട്ടു വെച്ചിട്ടോ,

സേവകനിന്നോ ചൂടി-

ഞായാൽ വല്ലവഴിക്കു മൊന്നറിയുവാൻ

നിങ്ങൾക്കു നാധികമോ

136

റോ— ചൊല്ലുന്നതുകൊണ്ടു തന്നെ എവിടെ-

കണ്ടല്ല മുൾഭാത്തിയെ.

നൊല്ലാമേതു ചിയാത്തിലും പാവതി-

ല്ലെന്നാലതിൻ ചാരണം

ഗിൽ— ഉള്ളിൽപ്പെട്ടതു കാട്ടുവാൻ തിരുമനം

കണ്ടില്ല ഛായാത്തങ്ങൾ-

ആളോടൊരിക്കൽ തിരികുമാവിട്ട-

ന്നാഭാത്തൻ കെഴുശ്ശവാൽ

137

റാണി— ആയാൾ നിങ്ങളെ നല്ലവണ്ണം സിംഹിതച്ചുവോ?

റോസ— വളരെ മെച്ചമുണ്ടുണ്ടെ.

ഗിൽ— പക്ഷെ വളരെ ഞെരുങ്ങിട്ടു.

റാണി— ഞാനിവിട്ടു പരയുമ്പോലെ കേൾക്കാം. ഫേ ഓഫീലിയെ! നിന്റെ നിർമ്മലമായ സൗന്ദര്യമാണു ഹാപെറിന്റെ ഉന്മാദത്തിന്നു കാരണമെന്നായി തീർന്നാൽ കൊളാമായിരുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നിന്റെ ഗുണം, നിങ്ങൾക്കു രണ്ടാൾക്കും മാനുണ്ടാകത്തക്കവണ്ണം ആ ധാരാള മുമ്പിലത്തെ വഴികൾ തന്നെ തിരിച്ചു കൊണ്ടു വരുന്നുള്ള വിചാരം എനിക്കു വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാമല്ലോ.

ഓഫീ— അമ്മേ! അതങ്ങിനെയാവാൻ ഞാനും ആഗ്രഹിക്കുന്നു. (റാണിപോയി).

പൊ— ഇവിടെ നടക്കു ഓഫീലിയെ!— സ്വാമി! ഇവിടെക്കു സന്തോഷമുണ്ടെങ്കിൽ, നമ്മെ കാണാത്ത ദിക്കിൽ നോക്കു പോയിരിക്കുക. (ഓഫീലിയയോടു) റോ പുസ്തകം വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്ക. നിശ്ചിതം പരിശ്രമിക്കുകയാണെന്നു തോന്നിക്കൂ. അതു നിന്റെ റോ ഏകാന്തവാസത്തിന്നു മതിയായ കാരണമായി തോന്നിക്കും.

നമ്മൾക്കോരോവിചാരംചിന്തപൊഴുതുവിശാ-

ചത്തിലുംചിത്തയാകും

കമ്മത്തിന്റെവികൃതസ്ഥിതിയുവിമുഖഭാ-

വങ്ങൾക്കൊണ്ടായതെല്ലാം

മൊമ്മേമുട്ടുന്നകാഴ്ചപ്പിറമ്പവധിനോം

തെറ്റുകാരായ്ക്കു

ണ്ടിന്മട്ടായിട്ടുനേകംതവണവെളിവിപാ.

യിട്ടുകണ്ടിട്ടുണ്ടേ

139

രാജാ— (സ്വഗതം) ഓ! ഇതു വളരെ പരമാർത്ഥം തന്നെ. റോ പറഞ്ഞത എന്റെ മനസ്സാക്ഷിക്കു എത്ര ചുട്ട അടിയാണു കൊടുക്കുന്നത്?

മിന്നംനൽപ്പൊടിയിട്ടുതേരിയിൽമിന്ന

കീടുന്നവേഗമുഖ-

ത്തിന്നുംനല്ലപൊടിക്കുളുണദോ-

ഷത്തിന്റെഭേദത്തിനും

ചിന്നംനന്മതിച്ചുവാക്കിനമിനി-

കുളുപ്രവൃത്തിക്കുമാ-

യിന്നുളോരകലിച്ചയില്ലനിയതം

സൂക്ഷ്മത്തിൽനോക്കുവിധം

140

പൊ— ഇതാ അദ്ദേഹം വരുന്നതു കേൾക്കുന്നു. അയ്യോ നി

ർഭരമായ മനോവ്യഥതന്നെ. സ്വാമി! നോക്കു പോവുക

(രാജാവും പൊളോണിയസ്സും പോയി).

(മാംബെറ പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാം— ജീവിച്ചുകൊണ്ടിവിടെവാഴ്വതോനമുക്കു

ചാവുന്നതൊഗുണമതാണൊരുസംശയംമേ—

ശൂരതാംഭേന്ന്ഭാഗ്യകുളിയുടെകരണ-

കുലമന്ദിരസമിമച്ചാ-

ട്ടേറെക്കേഴുന്നതൊക്കണ്ടപക്ഷവികടാ-

ണ്ണിക്കുനേരിട്ടുമാടി-

ഘോരാസ്രംകൊണ്ടതായിട്ടെത്രുപൊരുതിനശി-

പ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നതോവൻ-

പേരുംയോഗ്യതാമുഹൂർത്താണൊരുമാഹിതമന-

ശ്ലക്കികാട്ടുന്നകാര്യം

142

ചാവുന്നതിന്നു ചിതമോടുകിടന്നുറങ്ങി

പ്പോവുന്നതിൽപരമതായൊരുവസ്തുവില്ല

141

എന്നാലീയൊരുനിക്കൊണ്ടുവൃദ്ധ-

ത്തിന്നുള്ളൊരാപിഡയും

പിന്നെത്തൻപ്രകൃതിക്കുപെട്ടുപെരുക്കം

മറുക്കുളുവങ്ങും

ഒന്നായിട്ടുനമുക്കുതീരുമുടനെ-

ന്നാണെങ്കിലേതെങ്കിലും

നന്നീക്കണ്ടവസാനമായതുകൊതി-

ച്ചിടേണ്ടതാണേവനും

143

മരിക്കുക എന്നുവെച്ചാൽ ഉറങ്ങുക—ഉറങ്ങുക—പക്ഷെ സ്വ

പ്നം കാണുകയും—ആ! അവിടെയാണു തകരാറു. എന്തെ

ന്നാൽ,

ചാക്കുന്നള്ളാരുക്കമാകിലതിൽനോ.
 മീനശ്ചരക്കുട്ടൻ
 നീക്കിട്ടങ്ങുചുറ്റത്തു ചാടുമളവെ.
 നെല്ലാംവിധംസ്വപ്നമോ
 വെക്കുകണ്ടുവരേണ്ട ഓക്കഥ,വിചാ.
 രിക്കുമ്പാളീനമ്മളെ
 ചിക്കുന്നങ്ങുനിറത്തിട്ടുന്നിതഴലി
 നോരുന്നിതായുസ്സിനെ

144

എന്തെന്നാൽ—

കാലത്തിൻതല്ലപിന്നെത്തരിയിവയരിത.
 നന്നകൃമം,ഗർവ്വഹാസ്യം,
 ചേലിൽസ്രീപ്രേമഭംഗവ്യഥ,നിയമനില.
 കേടും,മന്ത്രിഭ്രമയശ്ചം,
 ചാലേമന്ദൻമഹാനിൽപഴിപറവതി,തൊ-
 കെസ്സമിക്കുന്നതാരൊ
 മേലിൽസ്വാതന്ത്ര്യമേകുന്നതിനതനതുക.
 ധാരമെന്നൊന്നിരിക്കെ

145

മരണത്തിനുശേഷംവരു
 മൊരുവകചിലതിൽഭ്രമംഭവിക്കാഴ്ചിൽ
 പരമശൽപെരുങ്കുഞ്ജീവിത
 ഭരമേന്തിവിയത്തുനില്പതാരിവിടെ
 ആരുപോയാൽമടങ്ങാതെയുമിതുവരെന്നോ
 കണ്ടിടാതേയുമുള്ളോ.

146

രാജാജം;സംഭമിച്ഛിച്ചൊരുവിവരവുമി.
 പ്ലാതകണ്ടാപ്രദേശ
 പാരംഭഃപെങ്ങുണ്ടാമതിനതലയിടാൻ
 പോവതിൽഭേദമിങ്ങി.

ചേരുംശ്ലേഷംസമിച്ഛിട്ടമരുവതുമു.
 കെണുതോന്നിച്ചിട്ടനു

147

നമ്മെങ്ങീരുകുകുന്നിതുപെരുതുമന-
 സ്സാക്ഷി,യിമ്മട്ടുതീർപ്പിൻ

മെന്തേലാലോചനാനാമമൊടൊരുവിളം

ചായവ്യാതേച്ചിടുന്നു

ഉന്മേഷാലുദ്യമിക്കുംശ്രമനദിയൊലിവു

ഹന്തനിത്തന്നാചിന്നെ

മൊമ്മേസോത്സാഹശിലതപവുമിവിടെനമു-

കുസ്മിച്ഛിച്ചിടുന്നു

148

ശി! നില്ക്കട്ടെ. ഇതാ സുന്ദരിയായ ഫെമിലിയ—ദേവീ! നീ പ്രാർത്ഥിക്കുമ്പോൾ എന്റെ പാപങ്ങളെക്കൂടി ഓർന്നേ.

ഫെമീ— ഏന്റെ നല്ലതിരുമനസ്സു! ഇയ്യടെ ഇവിടെക്കെങ്ങിനെ?

മാം— നല്ലതുതന്നെ. നല്ലതുതന്നെ. നല്ലതുതന്നെ.

ഫെമീ— ഇവിടുന്ന ഓർമ്മക്കുവേണ്ടി പ്രേമസൂചകങ്ങളായി ചിലതു തന്നിട്ടുള്ളതു മടക്കിത്തരുവാൻ കുറച്ചു ദിവസമായി ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ അതു വാങ്ങിയാൽ കൊള്ളാമെന്നു ഞാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നു!

മാം— ഞാനോ! ഞാൻ നിനക്കൊന്നും ഒരിക്കലും തന്നിട്ടില്ല.

ഫെമീ— എന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട തിരുമനസ്സു! ഇവിടുന്ന തന്നെ എന്നാൽ ഇവിടെക്കു നല്ലവണ്ണം അറിയാമല്ലോ. അവയെ അധികം വിലയുള്ളതാക്കുവാൻ വളരെ മാധ്യമ്യമുള്ള സൗരഭ്യത്തോടുകൂടിയ വാക്കുകളുണ്ടായിരുന്നു. അവയുടെ സൗരഭ്യമെല്ലാം നശിച്ചു. എന്നി മടക്കി എടുക്കാം, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, യോഗ്യത വിലപിടിച്ച സമ്മാനങ്ങൾ കൂടി, കൊടുത്തവരുടെ സ്നേഹം കുറഞ്ഞു കണ്ടാൽ, നിസ്സാരങ്ങളായി തീരുന്നു.

മാം— ആ! ഹാ! നീ ചാരിത്രമുള്ളവളോ?

ഫെമീ— അതെ.

മാം— നീ സുന്ദരിയോ?

ഫെമീ— ഇവിടുന്നെന്താ പറയുന്നത്?

മാം— നിനക്കു ചാരിത്രവും സൗന്ദര്യവും ഉണ്ടെങ്കിൽ, ചാരിത്രത്തിന്നു സൗന്ദര്യത്തിനോടു സംസർഗ്ഗം ഉണ്ടാവാൻ എട്ടു വഴത്തുണ്ട്.

ഒമീ— സൗന്ദര്യത്തിനു സംസ്കൃതം ചെമ്പ്യാൻ ചാരിത്രത്തോളം നന്നായിട്ടു മറെറൊന്നാണുള്ളതേ?

ഹാം— ആ! ശരി തന്നെ. എന്നെന്നാൽ, ചാരിത്രത്തിനു സൗന്ദര്യത്തെ തന്നെപ്പോലെയാക്കാൻ കഴിയുന്നതിലധികം വേഗത്തിൽ സൗന്ദര്യത്തിനു ചാരിത്രത്തെ അതിന്റെ സ്വന്തനിലയിൽനിന്നു ഒരു ചെടിയാക്കി മാറ്റുവാൻ കഴിയും. ഇതൊരു സംബന്ധമാണെന്നു ഒരു കാലത്തു വിചാരിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ ഇപ്പോൾ വാസ്തവമാണെന്നു മനസ്സിലായി. ഞാനൊരു കാലത്തു നിന്നെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നു. അല്ലേ?

ഒമീ— ഇവിടുണെന്നെ അങ്ങിനെ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു നിശ്ചയം.

ഹാം— നീ എന്നെ വിശ്വസിക്കുകയായിരുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞ്ഞു മനുഷ്യപ്രകൃതിയിൽ, അതിന്റെ ദൃഷ്ടിയെ കുറച്ചുകിലും ഇല്ലായ്മചെയ്യാതെ, ഗുണത്തിനു ചേരുവാൻ കഴിയില്ല. ഞാൻ നിന്നെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നില്ല.

ഒമീ— എന്നാൽ എനിക്കധികം ചതി പറ്റി.

ഹാം— നീ ഒരു കന്യാമഠത്തിലേക്കു പോയ്ക്കോ. നീ എന്തിനാണു ഭർത്തൃജകളെ ഉൾപ്പാടിപ്പിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നത്? ഞാനൊരു മാതിരി ഗുണവാനാണ്. എങ്കിലും എന്റെ അമ്മ പ്രസവിക്കാതിരുന്നാൽ എത്ര നന്നായിരുന്നു എന്നും മറ്റും എന്നെത്തന്നെ ശകാരിച്ചാണെന്നിരിക്കു വൈക്കും. എനിക്കു ഡംഭാ പ്രതികാരം ചെയ്യാൻ വാസനയും, അത്യാഗ്രഹവും, വിചാരങ്ങൾക്കു വഹിപ്പാനും, മനോരാജ്യത്തിനു രൂപം കൊടുപ്പാനും, കാലത്തിനു പ്രവൃത്തിപ്പാനും കഴിയാത്ത കുറ്റങ്ങളും ഉണ്ടു. എന്നെപ്പോലെയുള്ള ആളുകൾ ഭൂമിയുടെയും സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെയും നടുക്കു കിടന്നുഴലുന്നതെന്തിനാണ്? ഞങ്ങളൊക്കെ മൊരച്ചികളുള്ളവരാണ്. ഞങ്ങളെ ആരെയും വിശ്വസിക്കേണ്ട. നിന്റെ പാട്ടിൽ നീ കന്യാമഠത്തിലേക്കു പോയ്ക്കോ. നിന്റെ അച്ഛനെവിടെ?

ഒമീ— ഗൃഹത്തിൽ തിരുമനസ്സെ.

ഹാം— ആയാളുടെ വീട്ടിലല്ലാതെ വേറെയെങ്ങോ വിസ്തീവ്യേ

ഈ കെട്ടാതെയിരിപ്പാൻ ആയാളെ ഇട്ടു വാതിലടക്കൂ. എ
ന്നാലങ്ങിനെയാട്ടേ.

മമീ— ഹാ! ദൈവമെ ഇവിടുത്തെ രക്ഷിക്കണം!

മാം— നീ കല്യാണം കഴിക്കുന്നു എങ്കിൽ സ്ത്രീധനമായിട്ടീ ക
ഷ്ടതയെ നിനക്കു ഞാൻ തരാം. നീ മഞ്ഞിൻ കട്ടുപോലെ
ശുദ്ധിയോടും പാതിപ്രത്യുത്തോടും കൂടിയിരുന്നാൽ കൂടിയും
അപവാദത്തിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞു പോയില്ല. നീ ഒരു കന്യാ
മാന്തിലേക്കു പോയ്ക്കോ. പോ! എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടേ. അ
തല്ല കല്യാണം കഴിച്ചു കഴിയു എങ്കിൽ ഒരു മുട്ടാളനെ കെ
ട്ടിക്കോ. എന്നാണെന്നു വെച്ചാൽ ബുദ്ധിമാന്മാർ നിങ്ങളു*
വരെ എന്തു രൂപമാണാക്കി തീർക്കു എന്നു നല്ലവണ്ണം അ
റിയാം, കന്യാമാന്തിലേക്കു പോ വേഗം! നല്ലതു വരട്ടേ.

മമീ— ഹാ! ദൈവീകശക്തികളെ! ഇവിടുത്തെ, മുൻനിലയി
ലാക്കണം!

മാം— ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ചായം തേക്കുലൊക്കെ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.
നല്ലവണ്ണം നിങ്ങൾക്കൊരു മുഖം ദൈവം തന്നിട്ടുണ്ട്. നി
ങ്ങൾ അത വേറെ ഒന്നാക്കും. നിങ്ങൾ റുത്തം വെക്കും, ക
ണ്ടങ്ങി കണ്ടങ്ങി നടക്കും, കൊഞ്ചിക്കൊഞ്ചി സംസാരിക്കും,
ഓരോരുത്തർക്കു ഓരോ ശകാരപ്പേരിടും, ഇതൊക്കെ ചെയ്യും.
എന്നിട്ട സ്ത്രീത്വമില്ലായ്മയുടെ കാരണം നിങ്ങളുടെ അറിവി
ല്ലായ്മയാണെന്നാക്കി തീർക്കുകയും ചെയ്യും. പോ! ഇതൊന്നും
ഞാനിനി സമ്മതിക്കില്ല. ഇത എന്നെ ഭ്രാന്ത പിടിപ്പിച്ചു.
ഞാൻ പറയുന്നു, നമുക്കിനി കല്യാണമുണ്ടാവില്ല. ഇപ്പോ
ൾ കല്യാണം കഴിച്ചവരൊക്കെ ഒന്നൊഴികെ മറ്റൊരാളോടു
വിച്ചിരിക്കും. ബാക്കിയൊക്കെ ഇപ്പോഴത്തെ മാതിരിതന്നെ
ഇരിക്കും. കന്യാമാന്തിലേക്കു പോ! (മാംഗലാധരപോയി)

മഞ്ഞിൻകട്ട = ബിലാത്തി വളരെ തണുത്ത പ്രദേശ
മാണ്. മഞ്ഞിൻകട്ട വളരെ നിമ്ബമായി ധാരാളം കാണാവു
ന്നതുകയാൽ ഈ ഉപമ പ്രയോഗിച്ചതാണ്.

* ഭ്രാന്തു പതിവുതയല്ലാത്താൽ ഭർത്താക്കന്മാർ കൊമ്പ
വരും എന്നു യൂറോപ്യരുടെ ഇടയിൽ ഒരു വിചാരം ഉണ്ടായി
രുന്നു.

ചെമ്മീൻ— അയ്യോ കഷ്ടം! എത്ര മഹത്തായ മനസ്സാണിതിനെ കീഴ്ത്തേണ്ടതെന്നു കിടക്കുന്നത.

പുതുമ്പിഴംവെട്ടിയ, യോദ്ധാക്കൾ, തന്മയ,
കുഞ്ജൻ, നാലു, വാളു, കട്ടമി
മന്ത്രികളിലെവിചാരത്തിനാസ്പദം
മീനാടിനാഭരണവും
പുത്തൻപരിഷ്കൃതികൾക്കുണ്ടാകുന്ന സകല
കാമ്യാകൃതിപ്രതിമയും
സത്തകൾക്കുതന്നെയുമാമീമഹാൻകരിന-
മിതുകെട്ടുവെക്കതെ

149

ഇന്നിപ്പോൾ ജാതിയിൽ ഭക്തകൾ വളരെ-
കെട്ടാരിട്ടുണ്ടു യാതൊരു
മുന്നിമാന്ത്രികന്റെ സത്യപ്രിയമൊഴിച്ചു സേ-
വിച്ചു നന്ദിച്ചൊരാളി-
ക്കുന്നതും പൂണ്ടരാലോചന, മണികടവാ-
ക്കൊട്ടിട്ടുവോലെ സൗഖ്യം
ഭിന്നിച്ചു ഭാഗത്തിലീയെഴുവനസുഭഗനശൽ-
പ്പെട്ടുമാക്കുണ്ടുവെല്ലൊ

150

അയ്യോ!! ഇവിടുത്തെ അന്നത്തെ മാതിരിയും ഇന്നത്തെ മാ-
തിരിയും കാണാൻ സംഗതി വന്ന ഞാൻ നശിച്ചു പോട്ടേ.
(രാജാവും, പൊളോണിയസ്സും രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).
രാജാ— പ്രേമമോ? ആയാളുടെ മനസ്സിന്റെ പോക്കു ആ വഴി
കുല്ല. ആയാളുടെ സംസാരം സയക്കുകമായിരുന്നില്ലെങ്കി-
ലും ഭാഗത്തിന്റെ മട്ടല്ല.

മനസ്സിലേതാണുവന്നുണ്ടതിന്മേൽ
കുന്തതമൗഛ്യം കയറിപ്പൊങ്ങുത്താൻ
ഇതന്നിട്ടുണ്ടെന്നു മനസ്സിലാക്കാം
വിരിഞ്ഞിടാനെന്നിഹതോന്നിട്ടു

151

കട്ടവായി=കുറിയായ നാദത്തിൽ താളം പിടിച്ചുകൊണ്ടു.

അതില്ലാതാക്കാൻവേണ്ടി, നമുക്കു ബിലാത്തിയിൽനിന്നു കിട്ടേണ്ടതും ഇതുവരെ അടച്ചു തരാത്തതുമായ കുപ്പം പിരിപ്പാനായി ആയാളെ ഉടനെ അങ്ങോട്ടുയപ്പാൻ നാമിതാതീച്ചയാക്കിയിരിക്കുന്നു.

യാത്രക്കുള്ളിൽവഴിക്കുവസ്തുപലതും
കാണുന്നരാജ്യങ്ങളും
പാത്തിടുകടലിന്റെമടുക്കളമ-
ങ്ങായാറുകുചേർച്ചാന്തരെ
ചിത്തത്തിൽകടികൊടാവതുംപുനരതിൽ
ചിത്തംപ്രവൃത്തിപ്പതും
സ്വാസ്ഥ്യനീട്ടുതുമായകാഴ്ചമകലെ-
ത്തള്ളിടമെന്നുംവരാം

152

താനെന്നാ അതിനെപ്പറ്റി വിചാരിക്കുന്നത്?

പൊ— അതു നല്ലതു തന്നെ. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യസനത്തിന്റെ കാരണവും ആരംഭവും പ്രേമഭാഗത്തിൽ നിന്നാണെന്നാണു ഇപ്പൊഴും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത്. എന്താ കഫീലിയെ! ഇങ്ങോട്ടു വന്നത്? മാംബരപ്രഭു പറഞ്ഞതൊന്നും നീ തെങ്ങുളോടു പറയേണ്ടാ അതൊക്കെ ഞങ്ങൾ കേട്ടിരിക്കുന്നു. സ്വാമി! ഇവിടുത്തെ ഇഷ്ടംപോലെ പ്രവൃത്തിക്കാം. എന്നാൽ ഇവിടക്കു യുക്തമെന്നു തോന്നുന്നപക്ഷം കളി കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം റാണിയായ അമ്മ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യസനസംഗതി പറവാനായി അപേക്ഷിക്കട്ടേ. അവിടുന്ന് അദ്ദേഹത്തിനോടു വെളിവാഴി സംസാരിക്കട്ടേ. വേണമെങ്കിൽ ഞാൻ അവർ പറയുന്നതു കേൾപ്പാൻ തക്കവിധത്തിൽ ഒരു സ്ഥലത്തു നില്ക്കാം. അമ്മക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്ത പക്ഷം ബിലാത്തിക്കു പറഞ്ഞയക്കുകയോ ഇവിടുത്തെ യുക്തിപോലെ എവിടെയെങ്കിലും താമസിപ്പിക്കുകയോ ആവാം.

രാജാ— അങ്ങിനെ ആക്കാം. വലിയ ആളുകളുടെ ഭ്രാന്തു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കാതെ വിടരുത. (എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം--2.

കോട്ടയിൽ ഒരു ശാല.

(മാംബലരും നടകക്കാരും പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം— ഞാൻ പറഞ്ഞു തന്നതുപോലെ ആ പ്രസംഗം പറയുക തന്നെ. നിങ്ങൾ സാധാരണ നടന്മാരെപ്പോലെ തെരുങ്ങി പിടിച്ചിട്ടെ പറയൂ; എങ്കിൽ എന്റെ പദ്യങ്ങൾ മൊല്ലുവാൻ പട്ടണങ്ങളിൽ കിണ്ണം മുട്ടി അറിയിക്കുന്നവരെ എല്ലിച്ചു കളയാം. നിങ്ങളുടെ കൈകൊണ്ടിങ്ങിനത്ത സമ്പ്രദായത്തിൽ ഗോഷ്ടി കാണിക്കരുത. എല്ലാം ഭംഗിയായി ചെയ്യിൻ. നിങ്ങളുടെ മനോവികാരങ്ങളുടെ പ്രവാഹത്തിലും കൊടുങ്കാറ്റിലും അല്ല ചുഴലിക്കാറ്റിലുംകൂടി അവയെ സൗമ്യമായി കൊണ്ടുനടത്തുവാൻ തക്കവണ്ണമുള്ള ഒരു രൂപമുണ്ടായിരിക്കണം. അപ്രകൃതങ്ങളായ ഉഷ്മളതകളും കച്ചയുമൊഴികെ വേറെ ഒന്നും അറിഞ്ഞു രസിക്കുവാൻ വയ്യാത്തവരുടെ സന്തോഷം തന്റെ കച്ചയ്ക്കൊണ്ടു സമ്പാദിച്ചാൻ വേണ്ടി വരുന്ന ഒരു നടൻ വളരെ ഹൃദ്യമായ രസത്തിന്നു ഭാഗം വരുത്തി നശിപ്പിക്കുന്നത എനിക്കു വലിയ മുഷിച്ചിലാണ്. എനിക്കു തരമുണ്ടെങ്കിൽ, “ടമ്മഗാൻറിന്റെ” കൂരതയിലും കവിത്തരം പ്രവൃത്തിക്കു ഞാനവനെ നല്ല അടി അടിക്കാം. ഇതു ഫിറോസിന്റേതിലും കവിത്ത പ്രവൃത്തിയാണ്. നിങ്ങളിതു കൂടാതെ കഴിക്കേണമെന്നാണു ഞാൻ പറയുന്നത.

പ്ര: നടൻ— അങ്ങിനെ ഒന്നും വരില്ലെന്നു ഞാനേറും.

മാം— എന്നാൽ നന്നെ മന്തനാവുകയും അരുതു. നിങ്ങളുടെ വിവേകം നിങ്ങളുടെ ഗുരുനാഥനായിരിക്കട്ടെ. നാട്ടും വാക്കിനും, വാക്കു നാട്ടുത്തിനും ചേർന്നതായിരിക്കണം. പക്ഷെ സ്വാഭാവികസ്ഥിതിയെ അതിക്രമിക്കരുതെന്നു പ്രത്യേകം കരുതണം. ഹിന്ദുക്കൾ, അങ്ങിനെ എ

ടമ്മഗാൻറർ=അതിസാധാരണിയായ ഒരു ദൈവം.

ഫിറോഡ്=ക്രിസ്തു അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടു, അദ്ദേഹത്തെ നശിപ്പിക്കേണമെന്നുവെച്ചു അനന്താധി നിദ്ദോഷികളെപ്പോലെയെപ്പോലെ നശിപ്പിച്ചു മറ്റൊരു ജനനായ്ക്കാൾ.

ഞെങ്കിലും പ്രവൃത്തിച്ചാൽ അതു, നടിക്കുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശത്തിന്നു വിരോധമാണ്. പണ്ടുമുതൽ ഇന്നേവരെ ഇതു പ്രകൃതിക്കു ഒരു കണ്ണാടി കാണിപ്പാനും, സൽഗുണത്തിന്നു തന്റെ രൂപം കാണിച്ചു കൊടുപ്പാനും, ശകാരത്തിന്നു അതിന്റെ പ്രകൃതി കാണിച്ചു കൊടുപ്പാനും കാലത്തിന്റെ പ്രായത്തിന്നും ശരീരത്തിന്നും അവയുടെ ആകൃതിയേയും അടയാളങ്ങളേയും കാണിച്ചു കൊടുപ്പാനുമാണ്. അപ്പോൾ നിങ്ങൾ കുന്നുകിലോ പാടിക്കടക്കുക, അല്ലെങ്കിൽ എന്തെങ്കിലൊക്കെത്തൊഴി ഇരിക്കുക, ഇങ്ങിനെ ആയാൽ അത അറിവില്ലാത്തവർക്കു രസമായി തീരുമെങ്കിലും ആലോചനാശക്തിയുള്ളവർക്കു വ്യസനമുണ്ടാക്കി തീർക്കാതിരിക്കുകയില്ല. ഞങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിയുടെ അഭിപ്രായം, നാട്ടുശാല നിറച്ചുള്ള മുട്ടാളന്മാരുടെ അഭിപ്രായത്തിനേക്കാളധികം വിലയുള്ളതാണെന്നു നിങ്ങൾ സമ്മതിക്കണം. ഞാൻ, ചില നടന്മാർ നടിക്കുന്ന കണ്ടിട്ടും, ചിലർ അതിക്രമമായി സൂതിക്കുന്നതു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അവരെപ്പറ്റി ദുഷ്ടമായി പറയുകയല്ല. പരിഷ്കാരം സിദ്ധിച്ച യോഗ്യരുടെ സംസാരമാവട്ടെ, യോഗ്യരുടെയോ മറ്റുള്ളവരുടെയോ എന്നു വേണ്ടാ മനുഷ്യരുടെതന്നെ മാതിരി ഗതിയാവട്ടെ ഇല്ലാത്ത അവർ ഇതുകൊണ്ടു ഉറ്റകൊണ്ടായി നടക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടു, പ്രകൃതിയുടെ ശിഷ്യന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും മനുഷ്യരെ സൃഷ്ടിച്ചു പഠിക്കുമ്പോൾ ഇത്ര ആഭാസമായ പ്രതിമയുണ്ടാക്കിയതാണോ ഇവർ എന്നുള്ളതിന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പ്ര: ന— സ്വാമി! അതൊക്കെ ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ യോഗത്തിൽ പഠിക്കുകയുണ്ടാകട്ടെ.

മാം— ഓ! മഴവൻ പരിഷ്കരിക്കണം. നിങ്ങളുടെ ചിന്തയ്ക്കു നാം അവർക്കു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതിലധികം പറയാതിരിക്കട്ടേ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഫലിതം ലേശംപോലും ഇല്ലാത്ത കാഴ്ചക്കാരെ ചിരിപ്പിച്ചാണായി തങ്ങൾ തന്നെ ചിരിക്കുന്ന ചിലർ ഇതിലുണ്ടാവാം. അതിന്നിടക്കു ക്ഷമയില്ലെന്ന് മുമ്പായി ചില സംഗതികൾ പ്രവൃത്തിച്ചാണുണ്ടായാലും വേണ്ടില്ല, അതു കള്ളത്തരമാണ്, എന്നുമാത്രമല്ല, അതു ചെ

യുന്ന വിദ്യാർത്ഥികൾ വല്ലാത്ത ഭ്രാന്തനായിത്തീർന്നു കൂടി അ
തുകൊണ്ടു വരുന്നു. പോയി തെയ്യമായി കൊൾവിൻ.
(നാടകക്കാർ പോയി).

(പൊളോണിയസ്സു, റോസൻക്രാൻസ്സു, ഗിൽഡൻസ്തർൻ
ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

എന്താ പ്രഭോ! രാജാവു ഞന കൃതി കേൾക്കുമോ?

പൊ— റാണിയുംകൂടി— ഉടനെത്തന്നെ.

മാം— നാടകക്കാരോടു വേഗമാവട്ടെ എന്നു പറയു. (പൊളോ
ണിയസ്സു പോയി).

അവരെ ബദ്ധപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് നിങ്ങളുടെ സഹായി
ക്കുമോ?

റോ, ഗിൽ— അങ്ങനെ തന്നെ തീരുമെന്നു. (റോസ. ഗി
ൽ പോയി).

മാം— ആര? ഹാ! ഹൊറേഷ്യോ! (ഹൊറേഷ്യോ പ്രവേശി
ക്കുന്നു).

ഹൊ— ഇതാ ദയാലുവായ തിരുമനസ്സു! ഇവിടുത്തെ ഇഷ്ടം
പോലെ നടപ്പാൻ തയ്യാറ.

മാം— മനുഷ്യരായി ഞാനിടവിട്ടു തുടങ്ങിയതൽ, ഇത്ര മയ്യോ
ദമോരനായി വേറെ ആരെയും കണ്ടിട്ടില്ല.

ഹൊ— ആ! ഹാ! തിരുമനസ്സു.

മാം— ഞാൻ മുഖസ്തുതി പറയുകയാണെന്നു വിചാരിക്കുണ്ട്.
എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, തന്റെ അന്നവസ്ത്രാദികൾക്കുകൂടി
തന്റെ സൽഗുണമല്ലാതെ, വേറെ ഒന്നും വരവില്ലാത്ത ത
ന്റെ കയ്യിൽനിന്നു എന്തൊരു പ്രയോജനം എനിക്കു ദുർലഭം
നല്ലത? ദരിദ്രന്മാരെ എന്തിനു സ്തുതിക്കുന്നു?

മുട്ടാളത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര.

പാപചാതുര്യമുണ്ടോർ

മുട്ടാളത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

പാപചാതുര്യമുണ്ടോർ

മുട്ടാളത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

മുട്ടാളത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

മുട്ടാളത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

മുട്ടാളത്തങ്ങളുതപ്പിപ്രവരരിൽമധുര

കേൾക്കുന്നില്ലേ?

എന്നാത്മാവുതിരഞ്ഞെടുത്തു മനുജ-
 ന്മാരെ ഗ്രഹിപ്പാൻ തുട.
 നന്നാർ തൊട്ടതികച്ചു നിന്നെയതെടു-
 ത്തിട്ടുണ്ടതെന്തെന്നതോ
 വന്നാപത്തിലിരിക്കിലും പ്രഗമപുറ-
 ത്താകാത്ത ചക്രത്തിൽ നീ
 യൊന്നായ് ഭാഗ്യമതിന്റെ തല്ലുമൊരു പോ-
 ലേല്ലെന്നു സമ്മാനവും

154

ഭാഗ്യം തോന്നിയ മാതിരി കരുതലിൽ
 കൈവെച്ചു പൊത്തി സ്വരം
 ലാക്കിൽ താൻ പലമട്ടി പൂതു മൊരു ന-
 ളോടുകൂടി കൈപ്പറ്റേ
 നില്ക്കാനുള്ള വികാരവൃത്തി കളു-
 ഞാലോപനാശം കിയും
 തൽക്കാലം ബഹു കൃത്യമൊത്തൊരു റാനോ,
 ദൈവം കടക്കു ചുവൻ

155

കാരോ വികാരരതി കൾക്കിടപ്പെടാതെ
 യാരോ നമുക്കൊന്നെ നൽകുക വേണമെന്നാൽ
 നേരോടെ ഏത്തി നൂടെ ഏത്തി നകത്തുതന്നെ,
 കൂറോടു നിൻ നിലയിൽ വെക്കുമെ യാളെയും ഞാൻ

156

ഇതു കറച്ചു ധികം വിസ്മരിച്ചു. ഇന്നു രാത്രി രാജാവിന്റെ മുമ്പാകെ ഒരു നാടകമുണ്ടു. ഒരു രംഗം എന്റെ അടുത്തു നിൽക്കുന്നതാണെന്നു പറഞ്ഞതിന്നു ഏകദേശം സാദൃശ്യമുള്ള നിലയിലാണു. നടിക്കുന്നതു കാണുമ്പോൾ, തന്റെ മനസ്സിന്നു കഴിയുന്നോടത്തോളം പ്രഭാവമുള്ള എന്റെ എളയപ്പൻ നോക്കി കാണു.

അദ്ദേഹം ഹൃദയത്തിൽ മുടിയൊളിപ്പാ.

ജ്ഞാതനൊരാൾക്കുറവും

പ്രത്യേകിച്ചൊരു നൽ പ്രസംഗമതിനാൽ

പ്രത്യക്ഷമാകാജ്ഞിപൊ

സത്യംനോപനരനകണ്ടതുമഹാ-

ചേട്ടത്തരംപ്രേതമാ,

അദ്ദേഹമമവഹിപദ്യതമതിൽ

തീക്ഷണ്യലമോടൊക്കുമെ

157

അദ്ദേഹത്തിനെ വളരെ മനസ്സിലുരുത്തി നോക്കൂ. എന്റെ കണ്ണുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തിലുകാതെ പതിച്ചു വെക്കും. പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെ പററിയുള്ള, നമ്മൾ രണ്ടുപേരും അഭിപ്രായങ്ങൾ കൂട്ടിനോക്കാം.

ഹമാ— നല്ല തിരുമനസ്സു! നാട്ടുസമയത്തു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും കള്ളനോട്ടമോ, ചപനമോ ഞാൻ കാണാതെ പോയാൽ ഇവിടെക്കു ബോധിച്ച പ്രകാരം എന്നെ ശിക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക വേണ്ടു.

ഹമാ— അവർ നാടകത്തിന്നു വന്നു തുടങ്ങി. ഞാൻ അശ്രദ്ധനായിരിക്കണം. താനൊരു സ്ഥലം പിടിച്ചുകൂട്ട (വാല്യപ്പോഷം, രാജാ, റാണി, പൊളോണിയസ്സു, ഫെർലിയോ, റോസൻക്രാൻസ്സു, ഗിൽഡർൻ സ്കർൻ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— എങ്ങിനെ കഴിയുന്നു ഹാംലെറെറു?

ഹമാ— വളരെ നല്ലവണ്ണം. ഓത്തിന്റെ മാംസമാണു ഭക്ഷണത്തിന്നു. ഞാൻ വാഗ്ദത്തംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞ ആകാശമാണു ഭക്ഷിക്കുന്നതു. ഇവിടെക്കു കോഴികളെ അതുപോലെ വളർത്തുവാൻ കഴികയില്ല.

രാജാ— ഹാംലെറെറു! രംഗം ഉത്തരമായിട്ടുനിൽക്കാനും സംബന്ധമില്ല. ഇതെന്തെന്തല്ല.

ഹമാ— അല്ല ഇപ്പോൾ എന്തെന്തും അല്ല. (പൊളോണിയസ്സിനോടു) താനൊരിക്കൽ സർപ്പകലാശാലയിൽനിന്നു അഭിനയിച്ചിട്ടുണ്ടു എന്നാണു പറയുന്നതു അല്ലേ?

പൊ— അങ്ങിനെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു. നല്ല നടനാണെന്നു ഗണിക്കപ്പെട്ടിട്ടും ഉണ്ടു.

ഹമാ— താനെന്തൊരു ഭാഗമാണു നടിച്ചതു?

പൊ— ഞാൻ ജീവിയസ സീസറായിരുന്നു. എന്നെ കാപ്പി റോളിൽവെച്ചു ബ്രൂട്ടസ്സു കൊന്നു.

മാം— ഇത്ര നല്ല ഒരു പശ്ചാത്യൻ അവിടെ വെച്ചു കൊന്നത ആയാളുടെ മൃഗപ്രായമായ പ്രവൃത്തിയായിപ്പോയി. നടന്മാർ തയ്യാറായോ?

റോസ— ഓമോ! തുടങ്ങുവാൻ അനുവാദം കിട്ടാൻ നിൽക്കുകയാണ്.

റാണി— ഇങ്ങോട്ടു വരൂ! എന്റെ ഉണ്ണി! മാംബരറേ! എന്റെ അടുക്കലിരിക്കൂ.

മാം— അങ്ങിനെ അല്പ അമ്മേ! അതിലധികം വശ്യമായ സാധനം ഇവിടെയുണ്ട്.

പൊ— (രാജാവിനോട്) ഹൈ! ആതു കേൾക്കുന്നുണ്ടോ?

മാം— കന്യാരണമേ! ഞാൻ ഭവനിയുടെ മടിയിൽ കിടക്കട്ടേ? (ഛെലിയയുടെ പാദത്തിൽ കിടക്കുന്നു).

ഛെലി— അതതേ തിരുമനസ്സേ.

മാം— എന്റെ തല നിന്റെ മടിയിൽ വെച്ചു.

ഛെലി— ഇവിടുന്ന് പ്രസന്നനായിരിക്കുന്നു.

മാം— ആരേ? ഞാനോ?

ഛെലി— അതെ.

മാം— ദൈവമാണു സത്യം, നിനക്കു ചിരിപ്പാൻ തക്ക കവിതയുണ്ടാകാൻമാത്രം പ്രസന്നനായിരിക്കുകയല്ലാതെ ഒരു മനുഷ്യനെന്താ വേണ്ടത്? എത്ര ഉന്മേഷത്തോടു കൂടിട്ടാണു എന്റെ അമ്മ നോക്കൂ! എന്റെ അച്ഛൻ രണ്ടുമണിക്കൂറിനു ഇിലാണു മരിച്ചിരിക്കുന്നതും.

ഛെലി— ഹൈ! അതു രണ്ടു മാസത്തിലിരട്ടിയായിരിക്കുന്നു. തിരുമനസ്സേ?

മാം— അത്ര അധികമായോ? എന്നാൽ അങ്ങിനെ അല്പ പീശാച കറുപ്പു വസ്ത്രം ധരിക്കട്ടേ. ഞാനും അതിനനുസരി

കാപ്പിറോൾ=റോം നഗരത്തിൽ ഒരു സ്ഥകലം. കാപ്പിറോളിൽ വെച്ചല്ല സീസറെ കൊന്നത. ഇതു ഷെക്കുസ്സിയർ തൊരിപ്പോയതാണ്.

മൂ കൊള്ളാം. ഹാ ദൈവമേ! രണ്ടു മാസം മുമ്പെ മരിച്ചിട്ടു
എനിയും മറക്കാതിരിക്കെ! അപ്പോൾ യോഗ്യനായ ഒരു
ടെ ഓമ്മ ആയാളുടെ ജീവശേഷം അരവപ്പുറംകൂടി നില്ക്കു
മെന്നുള്ളതു വിചാരിക്കാം. പക്ഷെ ആയാൾ അതിനു ദേ
വാലയങ്ങൾ പണി ചെയ്യിച്ചിരിക്കണം. അല്ലാത്ത പക്ഷം
മറവായിമറവായി

“നരമായാമിതിഗാഥശവകടീശിലയിൽ

എഴുതിയനരമായമതുവിധ

മഴകിലവൻമറവിസമ്മതിക്കേണം

158

(കുഴൽ— ഉഴമക്കുളി പ്രവേശിക്കുന്നു).

(പരസ്പരം ആലിംഗനചെയ്തുകൊണ്ടു വളരെ താല്പ
യ്ക്കത്തോടുകൂടിയ ഒരു രാജാവും രാജ്ഞിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.
രാജ്ഞി മുട്ടുകുത്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാക്കൽ നമസ്കരിക്കുന്ന
മാതിരി കാണിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം അവിടുത്തെ എടുത്തു അ
വിടുത്തെ കഴുത്തിൽ തല ചാക്കുകയും, പിന്നെ ഒരു പുഷ്പ
തല്പത്തിൽ കിടക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം ഉറങ്ങി എ
ന്നു കണ്ടു രാജ്ഞി അദ്ദേഹത്തെ വിട്ടു പോകുന്നു. ഉടനെ ഒ
രുത്തൻ വന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കിരീടമെടുത്തു ചുംബിച്ചു
രാജാവിന്റെ ചെവികളിൽ വിഷം പകർന്നു പോകുന്നു. രാ
ജ്ഞി മടങ്ങി വരുന്നു. രാജാവു മരിച്ചതായി കണ്ടിട്ടു വലിയ
വ്യസനം നടിക്കുന്നു. വിഷം പകർന്നവൻ വേറെ രണ്ടുമൂന്നു
ഉഴമക്കുളോടുകൂടി പിന്നെയും വന്നു രാജ്ഞിയോടുകൂടി വ്യസ
നിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു. ശവമെടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്നു.
വിഷം പകർന്നവൻ സമ്മാനങ്ങളെക്കൊണ്ടു രാജ്ഞിയുടെ സേ
വ കൂട്ടുന്നു. കുറച്ചു നേരത്തിന്നു അവിടുന്ന വൈരസ്യം നടി
ക്കുന്നു. ഒടുവിൽ അവന്റെ അനന്തരാഗത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നു.
എല്ലാവരും പോയി).

ഒഫീ— ഇതിന്റെ സാരമെന്താ തിരുമനസ്സെ?

ഹാം— ദൈവമാണ സത്യം, ഇതൊരു ശ്രദ്ധപ്രവൃത്തിയാണു.

ഒഫീ— ഒരു സമയം റോ ഉഴമക്കുളി റോ നാടകത്തിന്റെ കഥ

സൂചിപ്പിക്കുകയായിരിക്കാം. (സൂത്രധാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഹാം— ഇവനിൽനിന്നു നമുക്കറിയാം. നടന്മാർ സ്വകാര്യ

മൊന്നും സൂക്ഷിച്ചു വെക്കുക വയ്യ. അവരെക്കെ പറയും.
 ഫമീ— ഞ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടെ സാരമെന്താണെന്നു ഇവൻ ന
 മോഴ് പറയുമോ?

മാം— ഓ ഫമീ! എന്നു മാത്രമല്ല; നീ അവനു കാണിച്ചു കൊ
 ട്ടെന്നു ഏതു കളിയുടെയും— നീ കാട്ടുവാൻ നാണിക്കുന്നി
 ലെങ്കിൽ അതിന്റെ താല്പര്യമെന്തെന്നു പറവാൻ അവനും
 ലജ്ജിക്കില്ല.

ഫമീ— സാരമില്ല. സാരമില്ല. നാടകം ഞാൻ നോക്കട്ടേ.

സുത്ര— കരുണയടയനിങ്ങൾക്കുള്ള പ്രിയമെന്തെ
 ന്നറിവതിനുവേണ്ടാക്കുള്ള പാദങ്ങളിൽത്താൻ
 മരണമൊട്ടുവിലായിട്ടുപെടുത്താക്കിട്ടുനീ-
 ചെറിയകഥയെപ്പറയുന്നിതാഞ്ഞെളേയും 159

മാം— ഇതു പ്രാദംഭമോ? അതോ മോതിരത്തിന്മേലുള്ള ഒരു
 പദ്യമോ?

ഫമീ— ഇതു കുറച്ചു ഉള്ള തിരുമനസ്സേ!

മാം— സ്ത്രീയുടെ രാഗംപോലെ. (രാജാവും രാജ്ഞിയുമായി ര
 ണ്ണ നടന്മാർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

ന: രാജാ— ഉപ്പാകംവരുണാലയത്തിനടുത്ത്.

ണ്ടുളളൊരിളക്കംപ്രിയെ!

കെല്ലായ്മപ്പെട്ടുപുററിഭാരം, കടമാം

കാന്തപ്രകാശത്തെപ്പോ

ഇപ്പോൾപ്പെട്ടുപത്തിരണ്ടുശരിയും

തത്സംഖ്യാപരീനമു-

കുറച്ചുപുറമ്പുരമ്പിനപ്പുറമിയാം

പാണിഗ്രഹത്തിനുമേൽ

160

ന: രാജ്ഞി— എന്നാൽനൊമ്മൾക്കെഴുന്നൽപ്രണയനിലവിട്ടും

മുന്ദസുഷ്ടേന്ദ്രയം

നന്നായ്ഭൂമിക്കുപുറംപുഴുവതുവിരം

കാണമാറാജ്ഞരട്ടെ

ഒന്നാണെങ്കിലുംപണ്ടുള്ളൊരുസുഖമൊഴ

ന്മേലുംകെട്ടരോഗം

വന്നാക്കായ്ത്തിൽമേസുകടമതിലിവിടെ

കിണ്ടത്തോന്നേണ്ടതാനം

161

എന്തെന്നാൽ സ്ത്രീകളുടെ പേടിയും സ്നേഹവും അവയുടെ വിഷയങ്ങൾക്കു സദശമായിട്ടുള്ളതല്ല. ഒന്നുകിലൊ നന്നെ കുറച്ചു, അല്ലെങ്കിൽ വളരെ അധികം, ഇങ്ങിനെയാണു. എന്റെ സ്നേഹം എങ്ങിനെയാണെന്നു ഇവിടെക്കു അനുഭവം കൊണ്ടറിയാമല്ലോ. അത്ര വലിപ്പത്തിൽ തന്നെയാണുന്റെ പേടിയും.

പെരിയസ്നേഹമുള്ളപ്പൊഴിതാപെരുപോടിയും

പെരുതാവേടിയോടൊപ്പവെരുതാംസ്നേഹമെപ്പൊഴും 162

ന: രാജാ— അല്ലേ! കാന്തേ! നമുക്കോഭവതിയെവിടണം

വേഗമെന്നാലതെന്തെ

ന്നല്ലേ, ജാഗ്രതമുള്ളിന്റിയനിരയവശ-

പ്പെട്ടു, നിയെന്റെരണ്ടേം

ഇക്ഷോണിത്തട്ടിൽവാണീടുകസുഖമതിയാ

സ്നേഹമാനങ്ങളോടും

പക്ഷേമൽതുഴുനായിട്ടൊരുവരനപരൻനിന്നെ—

ന: രാജ്ഞി—

മിണ്ടാജ്ഞപിന്നെ 163

ഹാഹാചിത്തം വെരുതീടണമിവിടെയിവി.

കീ, മേംഹന്തരാജ

ദോഹം, മുൻകാത്തനെക്കൊന്നവളൊഴികെനട-

ത്തില്ലരണ്ടാംവിവാഹം

ഹാം— കാഞ്ഞിരം—കാഞ്ഞിരം

രണ്ടാംവേളിക്കുമോഹംധനദൂരധിയതം

സ്നേഹമല്ലാ, ശയിച്ചാ

രണ്ടാംഭർത്താവുചംബിപ്പവർമുതപതിയെ

പിന്നെയുംകൊന്നിടുന്നു

164

ന: രാജാ— നിശ്ചിച്ഛോൾ പരയുന്നതു നി വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. എന്നാൽ നോം തിച്ഛപ്പെട്ട ആനുന്നതിന്നു പലപ്പോഴും ഭംഗം വരുത്താറുണ്ട്.

പട്ടനിശ്ചയങ്ങളോർമ്മ.

കുടിമകൾജനനാലുറച്ചവകൾപക്ഷെ

പാടേക്കൊക്കെ പാകണക്കെ

ചോടേക്കൊഴിയുംപഴക്കമേമ്പാൾ

165

നമുക്കുകിട്ടേണ്ടകടംമറന്നാൽ

നമുക്കുതെറ്റിപ്പിഴവേണ്ടതത്രെ

വികാരകാലത്തിന്നുമുമ്പാൽ

വികാരനാശത്തിലതുംനശിക്കും

166

ഓംസുഖംപരമിവരകൾമുച്ചിപ്പിനെ

തീർന്നുതന്നെയുമതിന്നുതീർപ്പിനേയും

സൗഖ്യംസുഖിക്കിലഴലാമഴലിന്നു,ഓം

സൗഖ്യമെപ്പിടീൽസുഖമതിന്നുതൊരപ്പമേതെ

167

ലോകംനിഷ്ഠിപ്പിതെന്നും,പ്രണയമതുദൃഢം

ഭാഗ്യമാറത്തൊടൊപ്പം

ലോകേമാറുന്നതല്ലതമരുകനമു-

ക്കായതെന്നെന്തവെച്ചാൽ

സ്നേഹംഭാഗ്യത്തെയും,ഭാഗ്യമതവിലരിലും

സ്നേഹബന്ധത്തെയോതാ-

നാകംവണ്ണമെന്നതെന്നതുചുനരതിനി

ത്തിച്ചയാക്കേണ്ടപോലും

168

യോഗ്യൻതാഴെമ്പാഴാസ്സേവകരുടനനെ

വിട്ടൊഴിക്കുന്നുനോക്കു

ഭാഗ്യാൽവിത്തംദരിഭ്യുന്നണകിലരികലം

മിത്രമാജ്ഞിടനു

പാരിൽഭാഗ്യത്തിൽനിൽക്കുംമമത,ധനികനാ

ക്കില്ലമിത്രം,ക്ഷയിച്ചോ

നാരിപ്പോൾനന്ദികെട്ടാസ്സവിധെയുമരിയാ

ക്കാൻപരീക്ഷിച്ചുനോക്കും

169

എന്നാൽ ഞാൻ പറഞ്ഞിരുന്ന വിഷയത്തെ തന്നെ പറയട്ടെ.

കാലേമനസ്സുമധികംവിധിയുനമുക്കു
 ഉളാലോചനാഫലവഴിക്കെതുതള്ളിനില്ക്കും
 ആലോചനാഗതികൾനമ്മുടെയാണവരിൽ
 കോലുംഫലങ്ങളിഹനമ്മുടെയല്ലതാനും 170

അതുകൊണ്ടു, രണ്ടാംവേളിയൊരിക്കലും
 മുണ്ടാകില്ലെന്നുതന്നെനീകരുതു
 ഒന്നാംവരരുടെമരണമൊ
 ഒന്നാളുൾനിശ്ചയംനശിക്കട്ടേ 171

ന: രാജ്ഞി— എന്നാലിങ്ങൊന്നൊരിക്കൽ ഭയിത! വിധവയാ-
 ബ്ബിനെയുംഭായ്യയായാൽ
 പിന്നീടുണ്ണാൻതരേണ്ടാധരണി, മമനഭ-
 സ്സംവെളിച്ചത്തരേണ്ടാ
 എന്നെക്കാട്ടാതെപോട്ടെപകലിരവുവിനോ-
 ഭത്തെയുംവിശ്രമത്തെ
 തന്നെയുംകെട്ടുപോട്ടെസതതമവിലവി-
 ശ്വാസവുംമോഹവുംമേ 172

“ഒരുതടവിൽപ്പെട്ടുഴലു
 ഒന്നാരുസന്യാസിജ്ഞാസംസുഖമാത്രം
 പാരമിനിക്കലഭിച്ചാൽ
 പോരുംമരണാനുമേലഭിക്കേണ്ടാ” 173

ഭൂലഭേഷംസൗഖ്യത്തെത്തടവിനേരിട്ടിടകയാ
 ലുടൻസൗഖ്യത്തിനാസ്സുഖതവിളപ്പിക്കു, മരുമെ-
 സ്സടംകാംക്ഷിച്ചീടുജയനിരതക്കുടയവിലം
 കിടക്കുടൊൻമാലോടിഹപരലോകങ്ങളിലലം 174

മാം— ഇപ്പോളിവ ഇതു വിഴപ്പിച്ചാലൊ.

ന: രാജാ— ഞ്ഞു സത്യം വളരെ കഠിനം തന്നെ. ഓമനേ! എ-
 ന്ന കുറച്ചു നേരത്തെക്കു ഇവിടെ വിട്ടു പോവൂ. ക്ഷീണം
 എന്നെ ബാധിക്കുന്നു. ഞ്ഞു ബുദ്ധിമുട്ടോടുകൂടിയ ദിവസം
 ഉറങ്ങിക്കഴിപ്പാൻ ഞാനിച്ഛിക്കുന്നു. (ഉറങ്ങുന്നു)

ന: രാജ്ഞി— ഉറക്കം ഇവിടുത്തെ വിശ്രമിച്ചിരിക്കട്ടെ. നമുക്കു
 യാതൊരാപത്തും വരാതിരിക്കട്ടെ. (പോയി)

മാം— അമ്മേ! ഞാൻ നാടകമെങ്ങിനെ?

റാണി— ആ അമ്മ പറഞ്ഞതു വല്ലാതെ കവിഞ്ഞു പോയി.

മാം—ഓ! എന്നാൽ അവർ പറഞ്ഞപോലെ ചെയ്യാം.

രാജാ— താനിതിന്റെ കഥ കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? ഇതിൽ യാതൊന്നും വിരോധമായിട്ടില്ലേ.

മാം— ഇല്ല, ഇല്ല. അവർ കളിയായിട്ടല്ല ചെയ്യുന്നത്? കളിയിലല്ല വിഷം പകരുന്നത്? ഒരു വിരോധവുമില്ല.

രാജാ— ഞാൻ നാടകത്തിനെന്താ പേര്?

മാം—എലിക്കുണി—എങ്ങിനെ? അലങ്കാര പ്രയോഗമാണു, ഇത. “വിയന്നാ”വിൽ വെച്ചുണ്ടായ ഒരു കലയുടെ ക്ലാസ്സാണു. “ഗോൺസാഗോ” എന്നാണു പ്രഭുവിന്റെ പേരു. അവർ വിട്ടത്തെ ഭാഷ് ബാപ്റ്റിസ്തയാണ്. ഉടനെ കാണാം. ഇതൊരു കള്ളക്കവിതയാണ്. എങ്കിലും ഇതു കൊണ്ടെന്താ? ഏതു ലാഭമാക്കുകയോ ഇവിട്ടത്തെയും ഞങ്ങളെയും ഇതു ബാധിക്കില്ല. കുറേ ചെലവിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നവർ ഇതുകൊണ്ടു ഭയപ്പെട്ടോട്ടെ. നമുക്കു ഭയപ്പെടാനില്ല. (പ്രസിയാനസ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു). ഇതു രാജാവിന്റെ മരുമകനായ പ്രസിയാനസ്സു എന്ന ഒരാളാണു.

ഫെീ— ഇവിട്ടെന്നൊരു ശങ്കിടിക്കാരൻ തന്നെ തിരുമനസ്സേ!

മാം— പാവകളുടെ വിനോദമിനിക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ നീയും നിന്റെ പ്രിയനും തമ്മിലുള്ളതും എനിക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും.

ഫെീ— കുറച്ചു ഭേദം. വഷളം.

മാം— അങ്ങിനെയാണു നിങ്ങൾ നിങ്ങളെ ഭർത്താക്കന്മാരെ സ്വീകരിക്കേണ്ടത. ആ! തുടങ്ങൂ. നരഹത്തിക്കാരൻ, ഗോഷ്ടികാട്ടുന്നതൊക്കെ മതിയാക്കു ആ വര.

* “കരയുടകരടംപ്രതികൂലിക്കാർ

കറവെച്ചുൽക്കടമാക്കുരഞ്ഞിടുന്നു”

175

വിയന്നാ=ആസ്ട്രിയരാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാന പട്ടണം.

* ഇതു ഷേക്സ്പിയറുടെ പേരെ ഒരു നാടകത്തിലെ ഒരു പദ്യത്തെ ചുരുക്കി എഴുതിയതാണു.

പുസി— കരതാണിനിക്കുള്ളിൽനിൽക്കുംവിചാരം
 പെരുത്തുമിട്ടുണ്ടു്കൈകൾക്കുപിന്നെ
 കരുത്തുള്ളതാണൊഷ്ടധാനല്ലനേരം
 തരത്തികലായാരുമില്ലനികത്തിൽ 176
 അല്ലേ! ഭൃഷ്ടതയുള്ളതു്വിഷമെ!
 ഞാനലംരാത്രിക്കുതേൻ
 മെല്ലേവന്നുപരിച്ചുതന്നുകുറിയാ-
 ജീയുമാഴുപ്പിച്ചുനീ
 ചൊല്ലേറത്തവസിദ്ധശക്തിപെരുക.
 നാഭീഷണവ്യാപ്തിയാൽ
 ചൊല്ലേണംപരിശുദ്ധജീവനെയുടൻ
 തള്ളിപ്പറത്താക്കണം. 177

(ഉറങ്ങുന്നാളുടെ ചെവിട്ടിൽ വിഷം പകരുന്നു).

ഹാം— അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യത്തിനുവേണ്ടി ആയാൾ തോ-
 ടത്തിൽ വെച്ചു വിഷം എല്പിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേ-
 ര ഗോൺസാഗൊ എന്നാണ്. കഥ ഇപ്പൊഴും നടപ്പുള്ളതും
 നല്ല ഇററാപിയൻ ഭാഷയിൽ എഴുതിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഗോൺ
 സാഗൊവിന്റെ ഭാര്യയുടെ സ്നേഹം പൂർണ്ണം നരഹത്തിക്കാ-
 രനെങ്ങിനെ സമ്പാദിക്കുന്നു എന്ന ഉടനെ നിനക്കു കാ-
 ണാം.

കുമാരി— രാജാവെഴുന്നീൽക്കുന്നു.

ഹാം— എന്ത! കള്ളത്തിയുകൊണ്ടു പേടിച്ചിട്ടോ?

റാണി— എങ്ങിനെ മോ?

പൊ— റം നാടകം വേണ്ടാ എന്നു വെക്കുക.

രാജാ— ഒരു വെളിച്ചം കാണട്ടെ— പോട്ടെ.

എല്ലാവരും— വെളിച്ചം, വെളിച്ചം, വെളിച്ചം.

(ഹാംപെരും ഹോറേഷ്യോവും ഒഴികെ എല്ലാവരും പോയി).

ഹാം— തല്ലുകൊണ്ടു ഗുണ്ടക്കേണടനോടിടട്ടെയോദ്ധ്യം
 തെല്ലുള്ളിലണഞ്ഞിടാത്തവനിനിടട്ടെകളിച്ചുതാൻ
 നല്ലനിമുയിലായിട്ടുംചിലരപ്പൊൾനിടവെടിഞ്ഞുതാൻ !
 കല്യായ്ചിലർകാക്കുമിങ്ങിനെപോയിട്ടെന്നിതുലോകവും

എന്റെ ഉപജീവനത്തിന്നു മറുവഴികളില്ലാതായാൽ ഇ
തും തക്കതായ ശിരോലങ്കാരവും ഭംഗിയുള്ള ഒരു കൂട്ടം പാദ
കളും ഉണ്ടായാൽ അവ എനിക്കു നാടകത്തിലൊരുവന്റെ
സ്ഥാനം മേടിച്ചു തരില്ലേ?

മൊ— പകുതി.

മാം— നന്നു മുഴുവൻ തന്നെ. എന്റെ പരമസ്നേഹിതനായ
തനിക്കറിയാമല്ലോ.

ഉഴയിയിതെവനിൽനിന്നൊ

പാടിത്തട്ടിപ്പിച്ചിതവിടുന്നൊ

അഴകിയജൊവാംദൈവം

“മയിലു”ഭവന്തന്നെയിപ്പൊഴുള്ളുവൻ 179

മൊ— ഇവിടെക്കു പ്രാസമുണ്ടാകാമായിരുന്നു.

മാം— “മൊറോഷ്യാ! ഞാനാപ്രേതത്തിന്റെ വാക്കിന്നു ആ
യിരം പവൻ വില കൊടുക്കും. താൻ കണ്ടുവോ?

മൊ— വളരെ നല്ലവണ്ണം തിരുമനസ്സു.

മാം— വിക്മേലിച്ച സംഗതി പറഞ്ഞപ്പോഴൊ?

മൊ— ഞാൻ വളരെ നല്ലവണ്ണം അദ്ദേഹത്തെ നോക്കി.

മാം— ഹാ! ഹാ! കുറച്ചു സംഗീതമാവട്ടെ. കുഴലാട്ടെ.

ഒരുസുഖപത്മവസായിത

തിരളുന്നൊരുനാടകത്തിൽഗുപനിഷ്ടം

കുരുതീലെന്നാലെന്താ

ണൊരുസമയംരസവുമില്ലയെന്നുവരാം

പാട്ടാകട്ടെ.

180

(റോസൻക്രാൻസ്സ് ഗിൽഡർൻസ്കർനും
രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഗിൽ— നല്ല തിരുമനസ്സു! ഇവിടുത്തോടൊരുവാക്കു പറ
ഞ്ഞാട്ടെ.

മാം— ഹെ! ഒരു ചരിത്രം മുഴുവനും ആട്ടേ.

ഗിൽ— രാജാ—

ജോവ=യഹൂദരുടെ ഒരു ദൈവം. പ്രാസം=മയില എന്നതി
ന്നു പകരം കഴുത എന്നു.

മാം— ആ! എന്താ അദ്ദേഹത്തിന്നു?

ഗിൽ— വല്ലാതെ ബുദ്ധി ഭീമിച്ചു, പള്ളിയരയിലാണ്.

മാം— കുടിച്ചിട്ടോ മേ?

ഗിൽ— അല്ല, പിത്തക്ഷോഭംകൊണ്ടാണ്.

മാം— ഇതു വൈദ്യനെ അറിയിക്കുന്നതായാൽ താനധികം ബുദ്ധിയോടുകൂടി പ്രവൃത്തിക്കുകയായിരിക്കും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ വിരോധനത്തിന്നു മരുന്നു കൊടുക്കുന്നതായാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിത്തം അധികമാകയെ ഉള്ളു.

ഗിൽ— നല്ലത, തിരുമനസ്സു! ഇവിടുത്തെ ബുദ്ധിയെ വല്ല കൂട്ടിലും ഇട്ടു ഇത്ര വെറുപ്പിനെ എന്റെ കാൽക്കൽ നിന്നു ചാടാനയക്കരുത.

മാം— ഞാനിണങ്ങിയവനാണ് പറയു.

ഗിൽ— റാണിയായ ഇവിടുത്തെ അമ്മക്കു മനസ്സിന്നു വളരെ കണ്ണിതായിട്ടു എന്നെ ഇവിടുത്തെ അടുക്കലക്കയച്ചിരിക്കുകയാണ്.

മാം— തനിക്കു സ്വാഗതം.

ഗിൽ— അല്ല, തിരുമനസ്സു! ഞാൻ ഓടാത്തും ഞാൻ അവസരത്തിന്നു ചേരുന്നതല്ല. ശരിയായ മരവി തരുവാനിവിടെ ഒരു സന്തോഷമാണെങ്കിൽ ഇവിടുത്തെ അമ്മ പറഞ്ഞയച്ചതു പറയാം. അല്ലെങ്കിൽ ഇവിടുത്തോടു മാപ്പു ചോദിച്ചു എന്റെ കാൽ കലാശിപ്പിച്ചു കളയാം.

മാം— എനിക്കു കഴിയില്ല, മേ!

ഗിൽ— എന്ത തിരുമനസ്സു?

മാം— നിനക്കു ശരിയായ മരവി തരാൻ— എന്റെ ബുദ്ധി ക്കു ദീനമാണ്. എന്നാൽ, മേ! എനിക്കു കഴിയുംപോലെയുള്ള ഉത്തരങ്ങൾക്കു താൻ, അല്ല, എന്റെ അമ്മ ആവശ്യപ്പെടാം. അതുകൊണ്ടു അധികം പറയാതെ കാൽ പരയു. എന്റെ അമ്മ— താനെന്താ പറയുന്നതു?

റോസ — എന്നാൽ— അവിടുന്ന് ഇവിടുത്തെ സ്വഭാവംകൊണ്ടു പരിഭ്രമത്താലും അതഭൂതത്താലും പരവശയായിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നു.

മാം— മാ! ഒരമ്മയെ ഇതേ അതഭൂതപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുന്ന

അത്ഭുതമകനേ! ഞം അത്ഭുതമല്ലാതെ ഒന്നും പറയാനില്ലെ? പറയൂ.

റോസ— ഇവിടുന്ന് കിടക്കുന്നതിന്നു മുമ്പായി അവിടുത്തെ സ്വകാര്യമുറിയിൽവെച്ചു ഇവിടുത്തോടു സംസാരിപ്പാൻ താല്പര്യപ്പെടുന്നു.

ഫാം— പത്തു പ്രാവശ്യം നമ്മുടെ അമ്മയായാൽകൂടി അതു നാം സമ്മതിക്കാം. നമ്മായിട്ടിനി വല്ല കച്ചവടവുമുണ്ടോ തനിക്കു?

റോസ— തിരുമനസ്സേ! ഒരു കാലത്തിവിടുണെന്നെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നു.

ഫാം— ഞം കൈകളാണു സത്യം, ഇപ്പോഴും ഞാനങ്ങിനെ തന്നെയാണു.

റോസ— നല്ല തിരുമനസ്സേ! എന്താണിവിടെക്കു ഞം ബുദ്ധിമുട്ടിനാ കാരണം? ഇവിടുത്തെ വ്യസനകാരണം ഇവിടുത്തെ സ്നേഹിതന്മാരോടു പറയുന്നില്ലെങ്കിൽ നിശ്ചയമായും ഇവിടുന്ന അതിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞു പോരുമെന്നുള്ള വഴിയെടുക്കുകമാത്രമാണു.

ഫാം— ഫെ! എനിക്കു ഒന്നുതും കുറവാണ്.

റോസ— ഡന്മാർക്കിലെ പിന്തുടച്ചവകാശത്തിന്നു രാജാവിന്റെ സഹായം തന്നെ ഉണ്ടാകുമ്പോൾ അതെങ്ങിനെയാവും?

ഫാം— അതു ശരിതന്നെ ഫെ! എന്നാൽ പുല്ലു വളരുമ്പോൾ— ആ പഴഞ്ചൊൽ കുറച്ചു പുത്തതാണു.

(നാടകക്കാർ കഴലോട്ടുകൂടി രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ആ! കഴലുകൾ, ഞാനെന്നാണു നാക്കുട്ടെ—തന്നോട്ടുകൂടി പോ

രാൻ— എന്തിനാ എന്റെ ഉള്ളുടുക്കുവാൻ ഭാവിക്കുന്നത?

തിൽ— ഫെ! തിരുമനസ്സേ! എന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽ ഞാൻ കവിഞ്ഞു നടക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും എന്റെ സ്നേഹമാണു ഇത്ര മയ്യാദയില്ലാത്തവനാക്കി തോന്നിക്കുന്നതു.

ഫാം— എനിക്കതു നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാകുന്നില്ല, താൻ ഞം കഴൽ വിളിക്കാമോ.

ഗിൽ— തിരുമനസ്സേ എനിക്കു വയ്യാ

ഹാം— ഞാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നു.

ഗിൽ— ഞാൻ പറയുന്നതു വിശ്വസിക്കൂ. എനിക്കു വയ്യാ.

ഹാം— ഞാനപേക്ഷിക്കുന്നു.

ഗിൽ— എനിക്കു തൊടേണ്ടതെന്നു നിശ്ചയിച്ചു.

ഹാം— അതു പൊളി പറയുന്ന മാതിരി അത്ര എടുപ്പുമാണു-
 ൾം ഓട്ടുകളെ തന്റെ വിരലുകൾ ഭരിക്കട്ടെ. തന്റെ വാ-
 യകൊണ്ടു അതിന്നു ശ്വാസം കൊടുക്കൂ. എന്നാലതു നല്ല
 ഭംഗിയിലുള്ള പാട്ടു പുറപ്പെടിക്കും. നോക്കൂ— ഇതാണോ
 ടുകൾ.

ഗിൽ— എന്നാൽ സ്വരമേച്ചപ്പോഴുള്ളപ്പോഴും പുറപ്പെടിക്കാ-
 നിവരുന്നോസിപ്പാനെന്നിരിക്കു കഴിയില്ല. അതിനെന്നി-
 കൂ സാമത്വമില്ല.

ഹാം— ആ! ഇപ്പോൾ നോക്കൂ! താനെന്നെ എത്ര നിസ്സാരമാ-
 യ ഒരു സാധനമാക്കുന്നു! തനിക്കെന്തു കളിപ്പിക്കാം. എ-
 ന്റെ പഴുതുകൾ തനിക്കറിയാമെന്നു തോന്നുന്നു. എന്റെ
 സ്വകാര്യത്തിന്റെ ഹൃദയമെടുക്കേണമെന്നാണു തനിക്കു
 മോഹം. ആദ്യം മുതൽ അവസാനം വരെയുള്ള രാഗങ്ങളൊ-
 കൂ നോക്കേണമെന്നാണാഗ്രഹം. ഇതിൽ വളരെ സംഗീത-
 വു മേൽത്തരം ശബ്ദമുണ്ടുതാനും. എങ്കിലും തനിക്കതി-
 നെ സംസാരിപ്പിച്ചാൻ കഴിയില്ല. ദൈവമാണു സത്യം.
 എന്നെ റും കഴലിനെക്കാളധികമെടുപ്പത്തിൽ ഉത്തരിക്കു-
 യാമെന്നു താൻ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ? എനിക്കെന്തെങ്കിലും
 പേരിട്ടോളൂ. എന്നെ മുഷിപ്പിച്ചാൻ തനിക്കു കഴിയുമെങ്കി-
 ലും കളിപ്പിച്ചാൻ തനിക്കു കഴികയില്ല. (പൊളോണിയ
 സ്സു പ്രവേശിക്കുന്നു) ദൈവം തന്നെ കടാക്ഷിക്കട്ടെ.

പൊ— തിരുമനസ്സേ! മഹാരാജാവിന്നു ഇപ്പോൾ തന്നെ ഇവിടു-
 ത്തോടു സംസാരിപ്പാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

ഹാം— ഏകദേശം ഒട്ടകത്തിന്റെ മാതിരി അതാ ദൂരത്തോടു
 മോഹം കാണുന്നില്ലേ?

പൊ— ഉവ്വ. അത ഒട്ടകത്തിന്റെ മാതിരി തന്നെയാണെന്നും.

മാം— അത ഒരു “വീസലി”നെപ്പോലെയാണെന്നു തോന്നുന്നു.

പൊ— വീസലിന്റെ പുറമ്പോലെയാണു.

മാം— അതോതിമിംഗലത്തെപ്പോലെയാ?

പൊ— തിമിംഗലത്തിന്റേയും നല്ല മറയലുണ്ട്.

മാം— എന്നാൽ ഞാനമ്മയുടെ അടുക്കലേക്കു വേഗം വരാം. (സ്വപതം) എന്നിക്കത്രത്തോളമാവാം! അത്രത്തോളം അവരെന്ന വിശ്വസിക്കുന്നുണ്ട്. (പ്രകാശം) ഞാൻ വേഗം വരും.

പൊ— ഞാനങ്ങിനെ പറയും.

മാം— വേഗം എന്നെങ്കിലും തിരിച്ചുപറയാം. (പൊളോണിയസ്സ് പോയി). സ്നേഹിതന്മാരെ! എന്നെ പിരിഞ്ഞു പോയില്ല. (മാംഗലാധരനാടകം മററല്ലാവരും പോയി).

പാരംമാരണകാലമീനിശ, യിതിൽ

അനാശ്വശാനസ്ഥം

ലോരംവായപാളിപ്പതും, നരകമാ-

ദ്യക്ഷാദവിശ്വനതും

ഏകംചൂടോടുപോരമോത്തുവതിനും,

പാത്താൽപകൽക്കുറയം

ചേരുംമറകടുപ്രവൃത്തിയതിനും

ഞാൻപോരുമീരാത്രീയിൽ

181

നിഷ്കളംഭം—എന്റെ അമ്മ— ഹൃദയമേ! നിന്റെ പ്രകൃതി വിടരുതെ. “നീറാ”വിന്റെ ആത്മാവു നിന്റെ ദൃഢമായ ഹൃദയത്തിൽ പ്രവേശിപ്പാൻ ഒരിക്കലും സമ്മതിക്കരുതെ.

മട്ടാളനിഷ്കളംഭനനായിവരുട്ടെയിന്നാൻ

കിട്ടാജ്ഞപ്രകൃതിജാതിവിരോധിഭാവം

വീസൽ=നാലു കാലുള്ളതും മാംസം മാത്രം തിന്നു ജീവിക്കുന്നതും ആയ ഒരു ജന്തു.

നീറോ, വളരെ കഠിനമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയെ കൊന്നിരിക്കുന്നു.

കട്ടാരമൊത്തമൊഴിഞ്ഞൊമ്പലോടുകൂടും
കട്ടാരമുൽക്കടമെടുക്കുകയില്ലതാനും 182

ഇക്രിയയിൽക്കുപടത്തൊടു
നില്ക്കട്ടേനാവുമെൻറയാത്താവും
എന്തവളൊടുത്തൊൻമൊല്ലിലു-
മാന്തരമാത്താവുമുകുത്തരുതെ 183
(പോയി).

രംഗം—3.

(രാജധാനിയിലെ ഒരു മുറി അകം)

(രാജാവും, റോസൻകുറുന്തും, ഗിൽഡർൻസ്റ്റർനും
പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ആയാളെഞ്ചോലുമില്ലാമമളം, മവനി.
ഭാനുനോംസമ്മതിപ്പാൻ
പോയാൽവെഷമുമാനമുടകഥയതിനാൽ
നിങ്ങൾസന്നദ്ധരാവിൻ
ചെയ്യേണ്ടതുകൃത്യമെന്തെന്നുസന്ദർശിപ്പതരം.
മെങ്കിലോനിങ്ങളൊന്നി-
ച്ചിയാലുംപോന്നിട്ടെവിരവിനൊടുബിലാ-
ത്തിക്കുപോകുന്നതേരം 184

ക്ഷണംവായ്ക്കുമിയാൾക്കെഴുത്തുപാത്രത്താൽ
മണിക്കൂർമണിക്കൂറിൽമുക്കുന്നമട്ടിൽ
നമുക്കുൽഭവിപ്പാനടുത്തുള്ളദോഷം
ക്ഷമിക്കുന്നതല്ലൊട്ടുമെരാജപട്ടം 185

ഗിൽ— ഞങ്ങൾ തെയ്യറായിക്കൊള്ളാം.
തിരുമേനിയെയാശ്രയിച്ചുജീവി.
ഏകാന്തനാജനനന്ദകൾക്കുവേണ്ടി
കരുതിട്ടുമൊരിബ്ബയംപെരുത്തം
പരിശുദ്ധംനൂപ! ദൈവികമുഖത്താൻ 186

റോസ— ഒന്നുള്ളിവരുമാവ.
ത്തരൊഴിവാൻചിത്തശക്തിചട്ടകൾവേണം

- എററജീവികളിൽസ്സവ-
മേററന്നാജീവനെത്രകരുതീടേണം 187
മന്നിൻനാഥനമാനിയെന്നതൊരുപ-
നല്ല, ധർമ്മശബ്ദപ്രായമായ്
തന്നിൽക്കണ്ടവയുവലിക്ക, മിതുവൻ
കന്നിമെൽവൻചക്രമാം
എന്നല്ലാപതിനായിരംചെറുവക-
സ്സാമാനവുംപേർത്താ
ഒന്നൊന്നായിട്ടിതുപോകിൽമറവകളും
കഷ്ടത്തിലാക്കിയിട്ടും 188
“ലോകംപ്രതിലാപനിക്കാതീലോകത്തിലൊരുഭൂപനം
ആകലപ്പെട്ടുടുവിച്ചതാകിലില്ലസംശയം” 189
രാജാ— ഓരം വേഗത്തിലുള്ള സമുദ്രോത്രക്കു നിങ്ങൾ കോപ്പി
ടുവിൻ.
ഇങ്ങിപ്പോൾസ്വാതന്ത്ര്യം
തിങ്ങി, ചോരുന്നൊരീശ്വര്യപദത്തിൽ
എങ്ങിനെയായാലുംഞാൻ
ചങ്ങലവെക്കാതിരിക്കില്ല 190
റോ. ഗിൽ— ഞങ്ങൾ വേഗം തെയ്യറായിക്കൊള്ളാം. (റോ. ഗി
ൽ. പോയി). (പൊളോനിയസ്സ് പ്രവേശിക്കുന്നു).
പൊ— അദ്ദേഹം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയുടെ സ്വകാര്യമുറി
യിലേക്കു പോകുന്നു. അവിടെ കഴിയുന്ന വർത്തമാനം കേ
ൾപ്പാൻ ഞാൻ തിരയുടെ പിൻഭാഗത്തു നിൽക്കാം. അവി
ടുന്നു മനസ്സിൽ തട്ടത്തക്കവിധം അദ്ദേഹത്തോടു പറയും.
ഞാനേറ. ഇവിടുന്നു കല്പിച്ചുപോലെ അതു നല്ല കാര്യമാ
ണ താനും. പ്രകൃതി അവരെ പക്ഷവാതികളാക്കുന്നതിനാ
ൽ അമ്മയല്ലാതെ വേറെ ചിലർ കൂടി പിൻഭാഗത്തു നിന്ന
തു കേൾക്കണം. ഇവിടക്കു നല്ലതു ചരട്ടെ. ഇവിടുന്നു പ
ള്ളിക്കുറുപ്പാവുന്നതിന്നു മുമ്പിൽ ഇവിടെ ഞാൻ വന്നു അ
റിഞ്ഞെത്തോളം അറിയിക്കാം.
രാജാ— മേ സ്റ്റേഫിതാ! വളരെ സന്തോഷം. (പൊ. പോയി)

എൻകരംബഹുചീത്തവാതിലുമിതിൻ

ഗന്ധാപരക്കുന്നതു

ണ്ടെങ്കൽശ്ശാപമതാദ്യപൂർണ്ണവയ-

ത്തിന്മട്ടുതട്ടുന്നിതാ

എൻകാമംകരച്ചെന്നിവാറസ്ഥമു-

ത്സാഹിക്കിലുപ്രാത്ഥന-

ത്തിങ്കൽക്കയ്യവരാപിഴക്കബലമേ-

രന്തുവിചാരത്തിലും

191

രണ്ടുകായ്ത്തിലുദ്യോഗം

കൊണ്ടൊരാളെന്നപോലെഞൻ

പ്രാരംഭത്തിൽത്തന്നെശങ്ക-

യേറിനീട്ടുന്നുരണ്ടുമേ

192

ഭൃഷ്ടതാപൂണ്ടകയ്യഗ്രജനിന്നമതിനാൽ

ചീക്കിലുംതേച്ചുമഞ്ഞിൽ

കട്ടക്കൊപ്പംപെട്ടപ്പിപ്പതിനവിമലമാ-

മംബരാഭ്യന്തരത്തിൽ

ധാരാളംവൃഷ്ടിയില്ലെടുചമതിലെതുക-

ണ്ണിട്ടുകറഞ്ഞെയെല്ലാം

ഭൂരംപേടിച്ചുകത്തുന്നതിനൊഴികെയിതെ-

ത്തിന്നുകാരണ്യഗന്ധം

193

പതനത്തിനുമുമ്പുകാക്കുവാനും

പതനപ്പിറേയഘംപൊറക്കുവാനും

ഇരുസംഗതിയിൽശിപാൾയേന്ത്യ

പരമീപ്രാത്ഥനകൊണ്ടുസാധ്യമുണ്ടോ

194

എന്നാൽ ഞാൻ മേല്പൊട്ടു നോക്കട്ടേ. എന്റെ തെറ്റുക

ശിത്തതാണ്. എന്നാൽ, അയ്യോ! ഏതു രൂപത്തിലുള്ള പ്രാ

ത്ഥനക്കാണ് എന്നെ സഹായിപ്പാൻ കഴിയുക. “എന്റെ

ആദ്യപൂർണ്ണവയം=ആദാമിന്റെ മക്കളായി എബൽ എന്നും കേൻ എന്നും രണ്ടാളുണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ കേൻ എബലിനെ കൊന്നു. അതിന്നു ദൈവം കേനിനെ ശപിച്ചു. റേം കഥയാണ ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ഹിനമായ കലയെ ക്ഷമിക്കണെ" എന്നായാലോ? ഞാൻ എന്തു ഫലങ്ങൾക്കുവേണ്ടിക്കല ചെയ്യുവോ. അവകളായ എന്റെ കിരീടം, എന്റെ സ്വന്തം അത്യാശ, എന്റെ രാജ്ഞി, ഇവകൾ ഞാൻ ഇപ്പോഴും കൈവശം വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അതു പററില്ല. കുററം ചെയ്യതിന്റെ ഫലം അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ ഒരുത്തൻ മാപ്പു കിട്ടുമോ?

എപ്പോഴുംമലിനതപമാണൊരിഹലോ-

കത്തിന്നൊഴുകിപ്പുറം

കെല്ലോടുംധനമുള്ളകുറമുടയോൻ

നീതിക്രമംതള്ളിടും

കുററംകൊണ്ടുവശപ്പെടുത്തിയധനം

താനേനയത്തേവില.

മേറെറിങ്ങോട്ടുപിടിച്ചതാസ്തുപതരം

കാണുന്നതുണ്ടുഴിയിൽ

195

എന്നാൽപരലോകത്തി

യുന്യായംപറകിലുകൾയിൽ

നിരുംപ്രവൃത്തിയങ്ങിനെ

സത്യസ്ഥിതിയിൽകിടക്കുന്നു

196

നമ്മേക്കുറങ്ങുകുമാർ

ത്തമ്മിൽമുഖംനോക്കിനിത്തിമറുപോലെ

തെളിവുകൊടുപ്പാനേററം

വെളിവൊടുനിബ്ബന്ധവുമെന്തും

197

എന്താ വേണ്ടത്? ആരാ സമാധാനം? പശ്ചാത്താപംകൊണ്ടു കഴിവുള്ളതൊക്കെ ശ്രമിച്ചു നോക്കട്ടെ. എന്താണതിനു വയ്യാത്തത്? എന്നാൽ അങ്ങിനെ പശ്ചാത്തപിച്ചാൽ കഴിയാത്തവന്നു അതെന്താണു ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നത?

മാമാദുഷ്ടനാടേ!മൃതിയെരൂമലിന.

കുറയുമാംചിത്തമെമെ!—

മാമാകഷ്ടത്തിലുൾപ്പെട്ടൊഴിവിനപകട.

കണ്ടിലാണ്ടാത്മമുതെന്ത!

മാമാദൈവങ്ങളേ!നോക്കുവിനൊരുതുണവെ.

യീടുവിൻകാത്തുകൊൾവാൻ

ഹാമാപാടുള്ളമട്ടിൽത്തനിയുവിനിവനെ-

ത്താങ്ങുവാൻനിങ്ങളെല്ലാം

198

നൈരാശ്യമുള്ളമമുടുകലേ! വണങ്ങിൻ
പാരാതിരുമ്പുമയശാപകലൻമുത്തേ!
ചോരക്കിടാവിനുടെമാംസദശക്കുതലും

പാരമുദൃതമണയുന്തുമോഷ്ടരദൈ

199

(പിന്നോക്കം മാറി മുട്ടു കരയുന്നു). (ഹാംലെറു പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഹാം- ഇപ്പോൾ എനിക്കിതു സാവകാശമായിട്ടു ചെയ്യാം. ഇതാ ആയാൾ പ്രാർത്ഥിക്കുകയാണ്. ഇപ്പോൾ ഞാനതു പ്രവൃത്തിക്കുകയും ചെയ്യും.

അങ്ങിനെയായാളാവഴി

യങ്ങിനെവാനോർപുറിക്കുപോയിട്ടും

ഇങ്ങിനെഞാൻപ്രതികാരവു.

മിങ്ങിഹചോദിക്കുകയംകഴിക്കുന്നു

200

അതു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കണം.

ഒരുവികൃതിചതിച്ചെന്നുക്കുനെയക്കൊന്നതിന്നാ.

യൊരുവനതനതാകുംപുത്രനാക്കുള്ളനെത്താൻ

പരഗതിയതിലെത്തിക്കുന്നുവെന്നാജ്ഞതും-

ഓ! ഹോ! ഇതു വാടകക്കു വാങ്ങി പ്രതിഫലം കൊടുക്കുകയാണ്.

പരമിതുപകരഞ്ചോദിച്ചതാകുന്നതല്ല

201

എല്ലാപ്പാവുമായവന്നധികമാ-

യ്ക്കാട്ടിട്ടു, മദ്ധ്യത്തളിർ

ഞെല്ലുളോരുമപ്പശക്കെരുമനോ

നോദിക്കുരക്കുവേം

പ്രതിഫലം=ആയാൾക്കു ഉപകാരം ചെയ്യുകയാണ്.

ആയവൻ, എളയകുൻ.

മദ്ധ്യത്തളിർഞെല്ലുളോരുമപ്പശ = യൌവനദശയിലുള്ള വൃക്കുത്തിന്റെ പദം.

വല്ലാതെ സിരതോരമേറമൊഴുകിക്കൊ-

ണ്ടാണവൻ സൗഖ്യമായ്

മെല്ലെപ്പുറത്തുവരുന്നൊരൻജനകനേ

വഞ്ചിച്ചു ചിംസിച്ചതും

202

അവന്റെ കണക്കെങ്ങിനെയാണെന്നു ദൈവത്തിനല്ലാ
തെ ആർക്കറിയാം. എന്നാൽ നമ്മുടെ ഉപമാപോഥശാക്തി
കൊണ്ടു നോക്കിയാൽ അത അവന്നു ഭാരമായിട്ടാണ്.

അവന്റെ യാത്ഥാപുവിതൃദ്ധമാക്കി-

ട്ടവൻഗതിക്കായ്ക്കുഴിനോക്കിടുമ്പോൾ

അരംവധ! ചാൽപ്രതികാരമെന്നായ്

വരുന്നതോയെൻതൊഴിലിപ്പതില്ല

203

വാളെ! ഉറയിലേക്കുപോ! ഇതിലും ഭയങ്കരമായ അവസരം
നോക്ക.

പാനമെന്തല്ലുറക്കും, കപിതദശ, യഗ-

മ്യാംഗനാസംഗമംകൊ-

ണ്ടാനന്ദാവസ്ഥ, പിന്നെക്കളി, ശപഥ, മിത.

ല്ലാതെയും മോക്ഷമാഗ്നം

ഒന്നുംനോക്കാത്തനേരത്തവനെയമരനാ-

ടങ്ങുകാലാൽപവിട്ടി

ത്തന്നാത്ഥാവെത്തുചെല്ലുന്നരകകരിനിറം

കൊള്ളുവാൻകൊത്തണംനീ

204

എന്റെ അമ്മ നില്ക്കുന്നു. ഞ്ഞ മരുന്ന നിന്റെ ദീനകാലം
നീട്ടുക മാത്രമേയുള്ളൂ. (പോയി)

രാജാ— (എഴുന്നീറ്റ) എന്റെ—

വചസ്സുമേല്ലൊട്ടുപറന്നിടുന്നു

വിചാരമോതാഴെയുഴന്നിടുന്നു

വിചാരമോടൊത്തുകലന്നിടാത്ത

വചസ്സുപോകാപരമാംപദത്തിൽ

205

(പോയി)

നരകകരിനിറം = നരകവും പാപികളുടെ ആത്മാവും ക
രത്താണെന്നു പ്രസിദ്ധം.

രംഗം—4.

(റാണിയുടെ സ്വകാശ്ചമുരി)

(റാണിയും പൊളോണിയസ്സും പ്രവേശിക്കുന്നു).

പൊ— അദ്ദേഹം ഇപ്പോൾ വരും. ശരിയായി ഉത്തരം പറയാതിരിപ്പാൻ വയ്ക്കാത്ത നിലയിൽ ഇവിടുന്നു പോട്ടുകൊണ്ടു തിരക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കമ്പക്കളി എനി സഹിപ്പാൻ വയ്ക്കാതായിരിക്കുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരെ ഉണ്ടാവാവുന്ന അധികമായ രാജകോപത്തിൽനിന്ന അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിപ്പാൻ ഇവിടുന്നു ചാടി വീണിട്ടുണ്ടെന്നും പറയണം. ഞാനിവിടെ കളിച്ചിരിക്കാം. അദ്ദേഹത്തോടു കഴിയുന്നിടത്തോളം സ്പഷ്ടമായിപ്പറയണം.

മാം— (ഉള്ളിൽനിന്ന) അമ്മേ! അമ്മേ! അമ്മേ!

റാണി— തനിക്കുപകടം വരില്ല ഞാനേറും. എന്നെ പേടിക്കേണ്ട. പോവൂ! അയാൾ വരുന്നതു കേൾക്കുന്നു. (പൊളോണിയസ്സ് തെരക്കുകത്തൊളിക്കുന്നു. മാംലെറെ പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം— എന്താ അമ്മേ കാര്യം?

റാണി— മാംലെറെ! താൻ തന്റെ അച്ഛനെ വല്ലാതെ മുഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

മാം— അമ്മേ! അമ്മ എന്റെ അച്ഛനെ വല്ലാതെ മുഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

റാണി— വത്ര! വത്ര! താൻ ദുസ്സങ്കമമായ ഉത്തരം പറയുന്നുവല്ലോ.

മാം— പോവൂ! പോവൂ! അമ്മ പോട്ടും ചോദിക്കുന്നുവെല്ലോ.

റാണി— അ! മാ! എങ്ങിനെയോ അതു മാംലെറെ?

മാം— എന്താ ഇപ്പോൾ കാര്യം.

റാണി— താനെന്നെ മറന്നുവോ?

മാം— ഇല്ല. കരിശാണ സത്യം. അങ്ങിനെയില്ല ഇവിടുന്നു മ

ക്രിസ്തുവിനെ ഒരു മരത്തിന്മേൽ വെച്ച ആണി തറച്ചപ്പോൾ അത + റം അടയാളത്തിന്റെ മായയിലായി ഇപ്പോൾ റം അടയാളത്തിൽ മരംകൊണ്ടൊ മററോ ക്രിസ്തു നികളുണ്ടാക്കി വെക്കുന്നതിന്നു കരിശ എന്നു പറയും.

മാരാജ്ഞിയാണു. ഭർത്താവിന്റെ സോദരന്റെ ഭാര്യയുമാണു. അങ്ങനെയായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ—ഇവിടുത്തെന്റെ അമ്മയുമാണു.

റാണി— ആഹാ! ഇങ്ങനെയോ? എന്നാൽ തന്നോടു സംസാരിപ്പാൻ കഴിയുന്ന ആളുകളെ ഞാനയക്കാം.

മാം— വത്ര! വത്ര! ഇരിക്ക! ഇവിടുനിൽകരുത. ഇവിടുത്തെ ഹൃദയത്തിന്റെ ഹൃദയം കാണാവുന്നതായ ഒരു കണ്ണാടി ഞാൻ കാണിച്ചു തന്നതിന്നു മുമ്പായി ഇവിടുന്നു പോവരുത.

റാണി— താനെന്താ ചെയ്യുക? താനെന്നെക്കൊല്ലുമോ അയ്യോ സഹായിക്കണം! സഹായിക്കണം!!

പൊ— (പിന്നിൽനിന്നു) എന്താ? ഹോ!! സഹായം! സഹായം! സഹായം!

മാം— എന്താ അത രൈലിയോ? ഹോ! ചത്തു ചത്തു.

(വാൾ തിരയ്ക്കുളളിൽകൂടി കുത്തിക്കടത്തുന്നു)

പൊ— (പിന്നിൽനിന്നു) അയ്യോ! എന്നെ കൊന്നുവെ!

(വിണു ചാവുന്നു).

റാണി— അയ്യോ കഷ്ടമേ! എന്തെ താൻ ചെയ്യരുത്?

മാം— ഒന്നുമില്ല. എന്തിന്നു നിശ്ചയമില്ല. അതു രാജാവാ?

റാണി— എന്ത്? എന്തു സാഹസമായ ഭൂഷുപ്രവൃത്തിയാണിത്?

മാം— ഒരു ഭൂഷുപ്രവൃത്തി. നല്ലമ്മെ! ഒരു രാജാവിനെ കൊന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സോദരനെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതിനോളം ഏകദേശം മീത്തയാണു.

റാണി— രാജാവിനെ കൊല്ലുകയോ?

മാം— അതെ അമ്മെ! അങ്ങനെയൊന്നു പറഞ്ഞു.

(തിരപൊക്കി പൊളോണിയസ്സിനെ കാണുന്നു).

ഭൂഷുനായി, സാഹസിയായി, അനാവശ്യകാര്യങ്ങളിൽ മാറിപ്പിഴുന്ന മുട്ടാളനായ തനിക്കു നല്ലതു വരുട്ടേ. ഞാൻ തന്നെത്തന്നിലും വലുതായ ഒരാളാണെന്നു മാറി ധരിച്ചുപോയി. തന്റെ വിധിയെ എടുത്തുകൊള്ളു. താൻ എന്തൊരു രൂപകടത്തിൽ അതിക്രമമായി കൊണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നു

എന്നു തോന്നുന്നു. കൈതിരുവുന്നതു മതിയാകൂ. സമാ
ധാനിക്ക! ഇരിക്ക! ഞാൻ ഇവിടുത്തെ ഏദയം മറ്റിക്കട്ടേ.

കുത്തിടിക്കത്തുപാറുന്നൊരുവകയതിനാൽ

തീർത്താണെങ്കിലുംനിൻ.

ചിത്തംശീലിച്ചിടുംമുൻവെടിയതുകൊ-

ണ്ടിട്ടുബോധത്തിനൊന്നും

എത്തിക്കൂടാത്തമട്ടായരിനിരതയും

പിച്ചുളക്കുട്ടയൊക്കും

ഭിത്തിപ്രായത്തിലല്ലെങ്കിലുമുടനീളംഞാൻ

ചെയ്യിടുംതീർച്ചതന്നെ

206

റാണി— ഇത്രയൊക്കെ മയ്യാദവിട്ടു ലഹള കൂട്ടത്തക്കവണ്ണം ഞാ
നെന്നാ ചെയ്യിടുള്ളത?

ഹാം— സദൃശത്തത്തിൽതുടങ്ങാത്തീടമഴകുകെടു-

ത്തുന്നതായ്, സർഗ്ഗണത്തിൽ

സിദ്ധിച്ചിരുന്നതായിക്കുടിലത, വിമല.

പ്രേമനേരറിത്തടത്തിൽ

മാത്തുംനൽപ്പുപ്പനീക്കിപ്പൊളകുന്നതിൽമുള-

പ്പിച്ചതാജ്ഞേഹിനാശത്തെ

സ്തംഭമായകളിക്കാർമൊഴിയെയ്തുപൊളിയാ-

ക്കുന്നൊരാളുഷ്ടകർമ്മം

207

ഹാകഷ്ടംവേളിനാശമെച്ചയൊരുവലിയകരാ-

റിനടക്കക്കളൊരാത്താ.

വാനെക്കുത്തിപ്പറിക്കുന്നതുമറിവുതകം

വേദസമുപസാരം

ലോകമിത്യാപ്രലാപക്കളിയുടെവകയെ

നാക്കിവെക്കുന്നതുംതാ.

നാകുന്നാദൃഷ്ടകർമ്മംഗുലമിതിൽവിധിവ-

ക്രമംചെയ്യിച്ചിടുന്നു

208

എന്നല്ലാപ്പടയൊരൂഴിവിചാരണക്കു-

ള്ളുന്നുളപോലെയശ്വലാണ്ടമുഖത്തിനൊട്ടം

വിചാരണ=ധർമ്മരാജാവിന്റെ വിസ്താരം.

അത്യന്തശക്തമെഴുതിക്കിട്ടിരിക്കുന്നപ്രകാരം.

യോത്തിട്ടുനിഷ്ഠമനോവ്യഥതേടിട്ടു 209

റാണി— അയ്യോ കഷ്ടം! പ്രസ്താവനയിൽ ഇത്രയുറക്കു ശബ്ദിക്കുന്നതും ഇടി വെട്ടുന്നതുമായ ഏന്റെ പ്രവൃത്തി ഏതാണ്?

മാം— ഇതാ നോക്കൂ. റോ മായയും, ഇതും, രണ്ടു സോദരന്മാരുടെ തത്സാമ്രാജ്യം—

നോക്കൂഎന്തൊരുഭംഗിയാണിരിക്കില.

സ്ഥാനത്തിനെന്ന്, ഹൃദയം.

നൊക്കുന്നവരുടേതാണിതൊത്തപുരികം—

തന്നെ, ഭയം, ശാസനം,

നൊക്കുന്നോക്കിയതോന്നിട്ടു നമിപ്പിയോ

മാർസിന്റെമാനന്താടം

നൽകുന്നിതെല്ലാത്തതേവേസവിവൻ

നില്ലാത്തതീനിൽപ്പമേ 210

അവിടുത്തെയോഗ്യതക.

ഇവിടെയൊക്കെപ്പിടിച്ചുവെട്ടിയോടെ

ദൈവങ്ങൾമുമ്പേയല്ലോ.

രീവണ്ണമണ്ണമിണങ്ങുമിത്രപം 211

ഇതിവിടുത്തെ ഭർത്താവായിരുന്നു. എനി ഇങ്ങപ്പുറത്തുനോക്കൂ. ഇവിടെയിതാ ഇവിടുത്തെ ഭർത്താവ. സ്വന്തം ഹൃദയത്തായ സോദരനെ നശിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ചാഴിയുള്ള കതിര. ഇവിടെക്കു കണ്ണുണ്ടോ? റോ നല്ല പദ്യത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചതിന്നു തടിപ്പാൻ റോ ചളി പ്രദേശത്തേക്കു പോവുക വൈക്കുമോ? കഷ്ടം! ഇവിടെക്കു കണ്ണുണ്ടോ? ഇതു പ്രേമമാണെന്നു പറയാൻ പാടില്ല എന്തെന്നാൽ—

പോരത്തുള്ളവടങ്ങി.

ചേരുന്നതാലോചനത്തിനീപ്രായം

ഏതാലോചനകൊണ്ടി.

ദിതവിട്ടിവിടുന്നുകഷ്ടമിതെടുത്തു 212

മാർസ്സു, ദേവസവിവൻ = ഇവല്ലോ! ഓരോ ഗ്രാമങ്ങളാണു.

ജ്ഞാനം ഇവിടെക്കുണ്ടു തീർച്ച തന്നെ. ഇല്ലെങ്കിലാഗ്രഹമുണ്ടാവില്ലല്ലോ. എന്നാൽ നിശ്ചയമായിട്ടും ആ ജ്ഞാനത്തിന്നു അതിന്റെ പ്രവൃത്തി എടുപ്പാൻ വശ്യാതായിരിക്കുന്നു.

എന്തെന്നാൽ—

നൂനംഭാനേവമാകില്ല,തുവിധമുമാം

ഭേദങ്ങളിലലം

ജ്ഞാനംസാരത്തെനോക്കിത്തെയ്യവതിനുവേ-

ണ്ടാലോചനബലം

സ്ഥാനേസൂക്ഷിച്ചുവെക്കാനുടനമുഴവനം

ചേതോവികൃതിയിൽ

ത്താനേതാൻകീഴടങ്ങിട്ടനിശമുഴലുവാൻ

നില്ക്കില്ലനിയതം

213

കണ്ണു കെട്ടിക്കളിയിൽ എത്ര ഭയപ്പെട്ടിരാം ചാണിവിടുത്തെ ഇങ്ങിനെ ചതിച്ചുത?

സ്വർംവിട്ടൊരുഭയപ്പെട്ടിയൊ,മിഴിസമാ.

യിക്കാത്തൊരാസ്വർംമോ

സ്വർം,ഭയപ്പെട്ടിയിവറവിട്ടമൊ,വിയൊ,

മൂന്നുംവിടംപ്രാണമോ

സത്യജ്ഞാനമതിന്റെറിനമിയലു.

നേതെങ്കിലുംഭാഗമോ

സത്യം,സത്യമിതിരബുദ്ധികുറവാ.

ജിഹ്വീത്തരംകാട്ടിടാ

214

കുറവു തന്നെ. ഇവിടുത്തെ വൈവർണ്ണ്യം എവിടെ?

പറഞ്ഞാൽകൂട്ടാക്കാത്തൊരുനരകമെ!പ്രായമതിയാ

യൊരുത്തിക്കുള്ളിൽത്തവലമമകൂട്ടാൻകഴിയുകിൽ

ചെറുപ്പത്തിച്ചാളുന്നവലയിൽനില്ക്കുന്നഗുണമ.

അരക്കിൻമട്ടായിട്ടവളുടയൊരത്തിച്ചിലുരുകം

215

ആജ്ഞാബലത്തുവമംഗജവഹനിനരംക

മാജ്ഞക്കുടമുഖതകാട്ടരുത്തതെന്നാൽ

ചേലോട്ടമണ്ണുശിലകത്തിവരുന്നിതുള്ളി.

ന്നാലോചനാലലനഭൂതിയുമായിട്ടു

216

- റാണി— അയ്യോ! മാംബലററ! അധികം പറയരുതെ
എന്നുടകെണ്ണുകയാണു്.
വിനുള്ളിൽത്തുള്ളിടുന്നനീയിവയിൽ
എന്നുമായാച്ചായ.
ത്തിനടച്ചുള്ളി കൾകരുത്തുകാണുന്നു 117
രോവാക്കുന്നടൈമ! വികളി.
ലാവുകട്ടാരമായ്ക്കുകക്കുന്നു
മാ! നന്ദന! മാംബലററ!
നീനിപ്പരമിനിയുമധികമോതരുതെ 218
മാം— അയ്യോമിംസകുഴിച്ചൊരിവലനനിൻ
മുൻകാത്തനൊക്കുംഗുണം
ചെയ്യേപതുപകത്തൊന്നിരുപതാ.
കിടന്നതുംനാസ്തിതാൻ.
മൂലൻനല്ലടിമയ്ക്കുവേണ്ടവനവൻ
കോമാളിരാജാവുതാൻ
നാടുംനാട്ടിവിപതവുംമകുടവും
കട്ടോരുള്ളുൻദൃശം 219
റാണി— മതി മതി.
മാം— രാജതപത്തിന്റെ മുറിക്കുണ്ടങ്ങാ കൂട്ടി കത്തിയ ഒരു
രാജാവ. (പ്രേതം പ്രവേശിക്കുന്നു).
ദൈവഭടന്മാരെ! നിങ്ങളുടെ ചിറകു പരത്തി എന്റെ മേലെ
നിന്നെന്നെ രക്ഷിക്കണം. മാന്യരൂപനായ ഇവിടെക്കു
എന്താ വേണ്ടത?
റാണി— കഷ്ടമേ! ഇയ്യൊർക്കു ഭ്രാന്തുണ്ടോ?
മാം— പാരംഗെരവമുള്ളതുംഭയമുദി.
പ്പിപ്പോന്നതുംതന്നെയോ
യോരീനിന്തിരുശാസനത്തിനെതട-
ത്താതെനിരുത്സാഹനായ്
ഓരോചിത്തവികാരമുഹൂനകല-
ന്നിണ്ടൽപ്പട്ടംമട്ടിലായ്
നേരംനീട്ടിയപത്രനെഞ്ചുതലവൻ
നിന്ദിക്കുവാൻവന്നതോ 220

പറയു.

പ്രേ— അതു മറക്കരുതേ.

എന്നാലീവരൊട്ടുമുച്ചകുറവായ്
കാണാമ്രമംപിന്നെയും
നന്നായ്മുച്ചയിടുന്നതിന്നുദയ,മെ-
ന്നാലിങ്ങുതാൻനോക്കെടൊ
അത്യുൽഭാത്തികലന്നിൻജനനിയും
സ്വാത്മാവുമായിപ്പരം
യുദ്ധംവെട്ടിവരുന്നു,താനിതിനിട-

കുടപ്പെട്ടുനിന്നീടണം

221

ഡംഭുജപ്പലരായോരിൽ

വമ്പുകാട്ടിട്ടുമേറവും

മാംബലറെറ!താൻപറഞ്ഞാലു-

മമ്മയോടൊന്നുവല്ലതും

222

മാം— എന്താ അമ്മെ! ഇവിടെക്ക?

റാണി— താൻ ആകാശത്തെക്കു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടു,
അശരീരമായ കാരറിനോടു സംസാരിപ്പാൻ, തനിക്കെന്താ?
തന്റെ കണ്ണുകളിൽകൂടെ ആത്മാവു വളരെ പരിമേത്തോ
ടെ പുറത്തെക്കു നോക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല,

ഉറങ്ങായോദ്ധാവടപകടമണഞ്ഞെന്നറികിലേ.

ററിരികുംമട്ടായിസ്സട്ടതിതവരോമങ്ങുപാമുഴുവൻ

പരംജീവൻകൂടാത്തവയവമപോജീവനുളവാഴ്

വരുമ്മട്ടിൽപെട്ടെന്നിളകിയെഴുനീല്ക്കുന്നിതധുനാ 223

ബുദ്ധിമേത്തിന്റെചുട്ടു

കതതുംനാളത്തിലാശുനീ

തെളിവേരുംക്ഷമാവാരി

തളിക്കുകതണക്കുവാൻ

224

എന്തിനേലാണ താൻ നോക്കുന്നത്?

മാം— അവിടുത്തെ അവിടുത്തെ, അവിടുത്തെത്ര വിളുത്തു മു
ഖത്തോടുകൂടിയായ നമ്മെ നോക്കുന്നത്! നോക്കു-

അവിടുത്തെത്രപവുംപുന.

രവികലമതിനുള്ളമേതുവുമുട്ടി

അല്ലെങ്കിലോ പക്ഷെ മെയ്

കല്പിതമുള്ള കലങ്ങിയ ലിപി വെണ്ടാ

225

എന്റെ നേരെ നോക്കേണ്ടാ. ഞാൻ ദയനീയ പ്രവൃത്തികൊണ്ടുണ്ടാകാം എന്റെ ദുഃഖനിശ്ചയിതരനിന്നിടകം വന്നാകാം. അപ്പോൾ ഞാൻ ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തിക്കു മതിയായ ന്യായമുണ്ടാവില്ല. രക്ഷത്തിന്നു പകരം ഒരു സമയം കണ്ണീരായിപ്പോവൂ.

റാണി— താൻ രോടാണിതൊക്കെ സംസാരിക്കുന്നത്?

മാം— ഇവിടുനിൽ ഇവിടെയൊന്നും കാണുന്നില്ല?

റാണി— ഒന്നും ഇല്ല. എങ്കിലും ഞാൻ ഉള്ളതൊക്കെ കാണുന്നുണ്ട്.

മാം— ഒന്നും കേൾക്കുന്നതുമില്ല?

റാണി— ഇല്ല. നൊമ്മെ രണ്ടാളെയും അല്ലാതെ... ഇല്ല.

മാം— ഉം. അങ്ങോട്ടു നോക്കൂ. എങ്ങിനെയാണവിടുന്നു മെല്ലെ മരുന്നതെന്നു നോക്കൂ. എന്റെ അച്ഛൻ ഇരുന്നിരുന്ന കാലത്തു ഉടുപ്പോടു കൂടി എവിടെക്കാണ് അവിടുന്ന് പോകുന്നതെന്നു നോക്കൂ. (വാതിൽ കടന്നു പ്രേതം പോയി).

റാണി— ഇതുതന്റെ തലച്ചോറിൻ
കൃതിയാണില്ല സംശയം
ഭ്രാന്തിനില്ലാത്തതുണ്ടാക്കാൻ
മനസ്സാമത്വമേറുമെ

226

മാം— ഭ്രാന്താണു അല്ലെ?

എന്റെ നാഡിശരിയായി നിങ്ങളുടെ നാഡി

പോലെ സമമാത്രയിൽ

തന്റെ നല്ല സുഖസുഖകന്ദം പരമാടുണ്ട്-

ടിപ്പിട്ടവതെപ്പോഴും

എന്റെ വായ്ക്കുഴികൾ കമ്പമല്ല, തുപരിക്കു

ചെയ്യുക പറഞ്ഞാൽ.

എന്റെ വായ്ക്കുപറയാം ക്രമത്തിലതു കമ്പ-

മാകിൽ മറയില്ലയോ

227

അമ്മേദൈവകൃപാകടാക്ഷമതിനായ്
 കാംക്ഷിച്ചതുണ്ടെങ്കിലി.
 ആന്മേധത്തെറ്റാടുകെന്നിനരികിൽത്താ.
 നീവണ്ണമാതുന്നതും
 എല്ലാമെന്നുടെകമ്പമാണുതിർകവി.
 ണ്ണിട്ടുള്ളൊരീനിൻനട.
 പ്രല്ലായെന്നുധരിച്ചുപേതസിസമാ.
 ധാനപ്പെടാജ്ഞേതമേ.

228

ഇതുപൊറുകെട്ടിമുട്ട-
 ന്നതാൻവ്രണമതിനപക്ഷയുള്ളല്ലാം
 അതിയാജ്ഞാശിച്ഛുഷ്ട
 നതിലേവിഷമേറ്റമേറ്റിടും

229

ഇവിടുന്ന ദൈവത്തിനോടു സമ്മതിക്ക. കഴിഞ്ഞതിനെപ്പു
 ററി പശ്ചാത്തപിക്ക. വരാൻ പോകുന്നതിനെ തടുക്ക. ക
 ഉപ്പല്ല വളരാൻ വളം പേർക്കുത. എന്റെ റം സൽഗുണ
 തെ ക്ഷമിക്കണേ.

ധാരാളംവിഷയക്കുളികളരിയിൽ
 പെട്ടുഞ്ചദംപൂണ്ടിട്ടു.
 നോരീക്കാലമുയന്നുടുത്തുണഗണ-
 തോടേറവുംസൽഗുണം
 നേരോപ്പിനിരക്കണംഗുണമതി-
 നാണ്ടാക്കുവാൻപോലുമേ
 പാരംകാത്തുകഴൽക്കുപ്പിയടിമ
 ചെട്ടിട്ടുപാത്തിടണം

230

റാണി— അയ്യോ! ഹാംലൈറേറ! താനെന്റെ ഏദയംരണ്ടാക്കി
 പിളർന്നു.

ഹാം— അതുവെന്താ? എന്നാൽ, അതിന്റെ ചീത്ത ഭാഗമൊക്കെ
 കളഞ്ഞു ഗുഡമായിട്ടുള്ളതിനെ മറ്റൊ പകുതിയോടുകൂടി
 ചേർത്തുപോക്ക. നല്ലതു വരട്ടെ. എന്റെ എളയപ്പുറന്റെ
 സമശയനത്തിന്നു പോകരുതെ. ഇവിടെക്കു സൽഗു
 ണമില്ലെങ്കിലും അതുണ്ടെന്നു നടിക്ക.

പ്രകൃതിയുടേ കൂടെക്കാവൽനില്ക്കും പിശാചായ്
 സ്തംഭലമറിവുതിന്നും നന്മാചാരമെന്നാൽ
 ഇതുവിധിമനസ്സ് കർമ്മത്തിനും യോഗ്യഭാവം.
 സ്ഥിതിയതിനൊരുട്ടപ്പേകുന്നതിൽ ദൈവഭൂതൻ 231

പ്രകൃതിപലതും മാരാനാചാരമേറെമിടുകനാം
 വികൃതികളുതും ദൃഷ്ടമുത്തേയടക്കവതിന്നുമേ
 അതിശയമതില്ലെന്നാലത്യുത്തമാതിശക്തികൊ-
 ണ്തിനെയകലെത്തട്ടിപ്പായിക്കുവാൻ കഴിയും ധ്വംസം 232

ഇവിടെക്കു ദൈവാനുഗ്രഹമുണ്ടാകേണമെന്നു എപ്പോൾ
 ആഗ്രഹമുണ്ടാകുന്നുവോ അപ്പോൾ ഞാൻ ഇവിടുത്തോടനു-
 ഗ്രഹിച്ചാൻ അപേക്ഷിക്കാം. (പൊളോണിയസ്സിനെ കാ-
 ണിച്ചിട്ടു) ഇയ്യൊളെപ്പററി ഞാൻ പശ്ചാത്തപിക്കുന്നു. ഇതു
 കൊണ്ടെന്ന ശിക്ഷിക്കുവാനും എന്നെക്കൊണ്ടിതിനെ
 ശിക്ഷിച്ചിപ്പാനും തക്കവണ്ണം ഞാൻ പ്രതികൂിയ ചെപ്പാ-
 നുള്ള ദൈവത്തിന്റെ രൊളായിരിക്കേണമെന്നാണു അ-
 വിടുത്തെ താല്പര്യം. ഞാനിപ്പോളെ എടുത്തു കളകയും കൊ-
 ന്നതിന്നു മതിയായ സമാധാനം പറകയും ചെയ്യാം. എ-
 ന്നാൽ നന്മ വരട്ടെ. ഞാൻ ദയാലുവായാൻ മാത്രമാണു മൂ-
 ക്കുപനായിരിക്കുന്നത. ഇപ്പോൾ ചീത്ത തുടങ്ങി ഇതിലും
 ചീത്ത പിന്നാലെ ഇരിക്കുന്നു. ഒരു വാക്കുകൂടി പറഞ്ഞോ-
 ട്ടെ അമ്മേ!

റാണി— ഞാനെന്താ ചെയ്യേണ്ടത?

മാം— ഞാൻ ചെയ്യാനേല്പിക്കുന്ന ഇതു മാത്രം അരുത.

ചീത്തോരാമന്നവൻതേസഹശയനരസം

കൂട്ടുവാൻ നോക്കുവാനും

ചിത്തോത്സാഹാൽക്കപോലങ്ങളിൽ നവനഖചി-

ഹങ്ങളുന്തിട്ടുവാനും

ബലപ്രേമാർദ്രസംബുദ്ധികൾ പലവടിചൊൽ-

വാൻ ഞാനുതകളു

കൃത്യന്താനെന്നു നിൻ വായ്ക്കൊഴിയവൻ കൊടു-

പ്പാനുമാധിസമ്മതിക്ക

ഇവിടുന്ന് അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചാൽ നന്നായിരിക്കും എന്തെന്നാൽ—

അരിയൊരഴകതന്റേടംമഹാബുദ്ധിയെന്നീ.

പെരിയഗുണമിണങ്ങുംരാജ്ഞിവിട്ടാരുവേറെ

ഒരു വെളയതല്ല,ല്ലാവല,ാപ്പുച്ചയായു.

ഉള്ളാവനിലിഹഗ്രന്ഥപ്രേരഡകാൽമരേക്കും 234
ഇവിടുത്തെ ബുദ്ധിയും ഗോപ്യാവസ്ഥയും കൂട്ടാക്കാതെ വീ
ട്ടിന്റെ മുകളിൽവെച്ചു കൊട്ടയഴിച്ചു പക്ഷികളെ പറപ്പി
ക്ക. ആ ശ്രുതിപ്പെട്ട ആ മക്കടത്താന്റെ മാതിരി പരീക്ഷി
ച്ചു നോക്കാൻ ആ കൂട്ടിലെക്കിറങ്ങി ഇവിടുത്തെ സ്വന്തം
കഴുത്തു കൂടി മുറിക്ക.

റാണി— ശ്വാസംനിമിത്തമിഹവാക്കുജനിപ്പതെങ്കിൽ

ശ്വാസംജനിക്കുവതുജീവനിലെന്നിരിക്കിൽ

എന്നോടുതാൻചിലതു ചൊന്നതിനിപ്പറഞ്ഞ

കൊന്നോതിടുന്നതിനെനിക്കിമ്മജീവനിലു 235

മാം -- എനിക്കു ബിലാത്തിക്കു പോണം. ഇവിടെക്കുതു നി
ശ്ചയമുണ്ടോ?

റാണി— ഓ! ഞാനതു മറന്നിരുന്നു. അതങ്ങിനെ തീച്ചയാ
ക്കിരിക്കുന്നു.

മാം -- മുഖവെച്ചു എഴുത്തുകളുണ്ടു. വിഷപ്പല്ല പഠിക്കാത്ത വ
ലിയ പാണ്ഡിനെപ്പോലെ ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്ന എന്റെ
രണ്ടു സബ്രഹ്മചാരികൾക്കു കല്പനയുണ്ടു. അവർ എന്റെ
വഴി അടിച്ചു നന്നാക്കി എന്നെക്കള്ളത്തരത്തിലേക്കു കൊ
ണ്ടു നടത്തുന്നു. അതങ്ങിനെ നടക്കട്ടെ. ഒരു എഞ്ചിനീയർ
ആയാളുടെ സ്വന്തം വെടിമരുന്നു യന്ത്രംകൊണ്ടു തന്നെ
ആകാശത്തേക്കു പൊങ്ങുന്നതു കാണാനല്ലെ ഒക്കേതിലും
നേരം പോക്കു. ഞാൻ അവരുടെ കഴികൾക്കു ഒരു വാരതാ
ഴേ കഴിച്ചു അവരെ ആകാശത്തേക്കു പറപ്പിച്ചില്ലെങ്കിൽ
വളരെക്കഷ്ടമായും. ഒരേ വരിയിൽ രണ്ടു കള്ളത്തൊഴിലുക
ൾ നേരിട്ടു മുട്ടിയാൽ ബഹുരസമുണ്ടു ഞാനീശ്വരം അങ്ങേ
മുറിയിലേക്കു വലിക്കാം. അമ്മേ! ഞാൻ രാത്രി ശ്രമോജ്വര
പ്പെട്ടു. ഞാൻ മന്ത്രി ഇപ്പോൾ അനങ്ങാതെയും വളരെ സ്വകാ

യ്യമായും അത്യന്തം ഗൗരവത്തോടുകൂടിയുമാണു ഇരിക്കുന്നതു. ഞാൻ ആൾ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ വെറുതെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള അറിവില്ലാത്ത കള്ളനായിരുന്നു. വരു മേ! തന്നെ അവസാനിപ്പിക്കട്ടെ. അങ്ങനെയൊട്ടെ അമ്മേ! (കാരോരുത്തരായിട്ടു പോയി മാംഗലാധര പൊളോണിയസ്സിനെ വലിച്ചുകൊണ്ടു പോയി).

അങ്കം-4 രംഗം-1.

(രാജധാനിയിൽ ഒരു മുറിയകം)

(രാജാ, റാണി, റോസൻക്രാൻസ്സ്, ഗിൽഡർൻസ്റ്റർൻ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാജാ— ഞാൻ ദീപ്തശാസങ്ങളിൽ, ഞാൻ വലിയ വലികളിൽ അസാരമൊന്നുണ്ടു. അതു നാം അറിയേണ്ടതാണെങ്കിൽ എന്താണെന്നു നിമനസ്സിലാക്കിത്തരണം. നിന്റെ മകനെ വിടേ?

റാണി—കുറച്ചുനേരത്തെക്കു ഇവിടെ ഞങ്ങളെ മാത്രമാക്കണമെന്നു. (റോസ. ഗിൽ. പോയി) അയ്യോ! എന്റെ പ്രാണനാഥ! ഞാൻ ഇന്നു രാത്രി എന്താ കണ്ടത?

രാജാ— എന്താ ഗർഭഭ്രൂ! മാംഗലാധരനെ എങ്ങനെയിരിക്കുന്നു?

റാണി—കുടലുംകാറ്റുമായുമ്മിൽകുടശരണിയിൽമത്സരാൽ

ഇടയുപെട്ടിതാൻകമ്പംപിടിപെട്ടിതവന്നാമോ 136

ആയാളുടെ ഭാഗിയിൽ തെരയുടെ ഉള്ളിൽ മിലതനങ്ങുന്നതു കേട്ടിട്ടു ഉടനെ വാഴ്ത്തലി, കരളി, കരളി എന്നു നിലവിളിച്ചു മറഞ്ഞുനിന്നിരുന്ന ആ സാധുക്കൾ വന്നു കൊന്നു.

രാജാ— കഷ്ടം! വല്ലാത്ത പ്രവൃത്തി. നാം അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ നമുക്കു ഇതുതന്നെയായിരുന്നു ഗതി. ആയാളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം നമുക്കെല്ലാം വളരെ ആപത്താണ്. നിനക്കു നമുക്കു എല്ലാവർക്കും ഈ കടുപ്പവൃത്തിയെ എന്താ സ

മാധാനം പറയുക? നമ്മുടെ മുൻകരുതൽകൊണ്ട് ഈ ഭ്രാന്തനായ യുവാവിനെ ബന്ധനത്തിൽ, ജനങ്ങൾ ചെല്ലാതെയുള്ള ഭിക്ഷിപ്പിനെക്കുറിച്ചറിയാൻ ഈ പ്രവൃത്തിയുടെ അപരമായ നമ്മുടെമേൽ തന്നെ വരും.

അന്നാളേററയെക്കുമെന്തെന്നോക്കാൻ
തോന്നാതാക്കീനൊമ്മെന്തെന്നോക്കാൻ
എന്നാൽചിത്തവ്യാധിമൂടീട്ടുപോയി
നിന്നാൽകൂടിസ്സമ്മതിച്ചോണമായി

237

ആയാളെവിടെ പോയിരിക്കുന്നു?

റാമ്പാ— ആയാൾ കൊന്ന ശരീരത്തെ വഴിയിൽനിന്നെടുത്തു കളുവാനായി പോയിരിക്കുന്നു.

ലോമക്കുഴിക്കുകമെടുപ്പാരുതാനാജാതി
ലോമങ്ങൾതന്നിടയിൽമിന്നിനപൊന്നുപോലെ
ആഹ്ലാസമൊഴിവില്ലാത്തവെളിച്ചമുണ്ടിടയ്ക്കു
മോഹമെന്തെല്ലാത്തവനിതോരുതകരഞ്ഞിടുന്ന

238

റാമ്പാ— ഗർഭഭയം! പോയ.

അകൻശിലോച്ചയശിരസ്സുതൊടുമ്പൊഴേതാൻ
നൽകുപ്പൽകേൾക്കുവെന്തെന്നോക്കാൻ
ഇത്രരക്ഷനരനാഥത, കണ്ണുചീമ്മി
നിൽക്കേണമെൻവിരുതമാപ്പിനനോക്കിടേണം

139

ഹേ ഗിൽഡർൻസ്കർനെ! (റോസ. ഗിൽ. രണ്ടാമതും പ്രവേശിക്കുന്നു). സ്റ്റേഫിതന്മാരായ നിങ്ങൾ രണ്ടാളും വേഗം ചിലരെ കൂടി സഹായത്തിന്നു കൂട്ടിക്കൊൾവിൻ. ഹാലൈറു ഭ്രാന്തിൽ പൊളോണിയസ്സിനെ കൊന്ന ആയാളുടെ അമ്മയുടെ സ്വകാര്യമുറിയിൽനിന്നു വലിച്ചുകൊണ്ടു പോയിരിക്കുന്നു. ആയാളെ പുറത്തു പോയി തിരിഞ്ഞു നല്ല വാക്കിനെ പറഞ്ഞു ശവം പള്ളിയിലേക്കു കൊണ്ടു വരുവിൻ. ഇതു വേഗം വേണം. (റോസ. ഗിൽ. പോയി). ഗർഭഭയം! വരു. നമുക്കു നമ്മുടെ അതിബുദ്ധിശാലികളായ സ്റ്റേഫിതന്മാരെ വിട്ടിട്ടു നോം ചെയ്യാൻ വിചാരിക്കുന്നതും അസമയത്തു വെല്ലു പോയതും അറിയിക്കുക.

എന്നാൽവൻതോക്കൊഴിക്കുന്നൊരുവിഷമയമാ.

മുണ്ടലാക്കിനവിട്ടാ-

പെന്നാമട്ടുഴിയങ്ങുതലവരെയാരുമ-

ട്ടാഞ്ഞുചെല്ലുന്നതായി

മന്ദംവീഴംശകാരംപരമിവിടെനമു-

ക്കൊട്ടുമേൽക്കാത്തമട്ടാ-

യൊന്നുംകേടേറിടാത്തംബരവഴിപതറി-

ട്ടാഞ്ഞുവെന്നുംവരാമെ

240

വരു! എന്റെ ആത്മാവു വല്ലാതെ അസ്വസ്ഥതയോടെ ഭയപ്പെട്ടു വിറച്ചു വശായിരിക്കുന്നു. (രണ്ടാളും പോയി).

രംഗം-2.

(രാജധാനിയിൽ മറ്റൊരു മുറിയകം).

(മാംബര പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം— ഭദ്രമായി വെച്ചു.

റോ. ഗിൽ— (ഉള്ളിൽനിന്നു) മാംബരേ! മാംബരേ പ്രഭുവേ!

മാം— നില്ക്കട്ടെ. എന്താ ചെയ്തു? ആരാ മാംബരറിനെ വിളിക്കുന്നത്. ആ! ഇതാ അവർ വരുന്നു. (റോസൻ. ഗിൽ. പ്രവേശിക്കുന്നു).

റോ— തിരുമനസ്സേ! ഇവിടുന്ന ശവം എന്തു ചെയ്തു?

മാം— അതിനോടു സംബന്ധമുള്ള മണ്ണോടു ചേർത്തു.

റോ— അത എവിടെയാണെന്നു ഞങ്ങളോടു പറയൂ. അതവിടെ നന്നടുത്തു ഞങ്ങൾ പള്ളിയിലേക്കു കൊണ്ടുപോയോട്ടെ.

മാം— എനിക്കു വിശ്വാസമാവുന്നില്ല.

റോ— എന്താ വിശ്വാസമാവാത്തത്?

മാം— നിങ്ങളുടെ സ്വകാര്യം എനിക്കു സൂക്ഷിപ്പാൻ കഴിയുമെന്നും, എന്റെ സ്വന്തം വശത്തുനിന്നും ഉള്ളത. വിശേഷിച്ചു ഒരു “സ്പഞ്ചാണ” ആവശ്യപ്പെടുന്നതും ഒരു രാജാവിന്റെ മകൻ എന്നൊരു മറുപടി പറയേണ്ടതും?

റോ— ഞാനൊരു സ്പഞ്ചാണെന്നാണു തിരുമനസ്സിൽനിന്നു വിചാരിക്കുന്നത്?

ഹാം— അതെ ഫെ! രാജാവിന്റെ സ്നേഹവും സമ്മാനങ്ങളും അധികാരങ്ങളും വലിച്ചെടുക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ. എന്നാൽ അങ്ങിനത്തെ ആളുകളാണു രാജാവിന്നു അവസാനം അധികം ഉപകരിക്കുക.

തിന്നാൻകിടക്കുന്നതുമകുടത്താൻ

മുന്നംകുരട്ടത്തിടുമെന്നപോലെ

മുന്നംഗുപൻനിങ്ങളെയെല്ലാവരെയും

പിന്നെക്കുതിന്നാനിതവെച്ചിടുന്നു

241

നിങ്ങൾ ശേഖരിച്ചിട്ടുള്ളത അദ്ദേഹത്തിന്നാവശ്യം വരുമ്പോൾ എനി ഞങ്ങളേയേ വേണ്ടു. എന്നാൽ സ്ത്രീ! നീ പിന്നെയും നീരില്ലാതെയൊ.

റോ— എനിക്കിവിടുന്നു പറയുന്നതു മനസ്സിലാവുന്നില്ല. തിരുമനസ്സേ.

ഹാം— ഞാനതുകൊണ്ടു സന്തോഷിക്കുന്നു. കടിലയാക്കുകൾ മുട്ടാളച്ചെലികളിൽ ഉറങ്ങുകയുള്ളു.

റോ— തിരുമനസ്സേ! ഇവിടുന്നു, ആ ശരീരമെവിടെയാണെന്നു ഞങ്ങളോടു പറയും ഞങ്ങളൊന്നിച്ചു രാജാവിന്റെ അടുക്കലേക്കു പോരികയും വേണം.

ഹാം— ശരീരം രാജാവിന്റെ അടുക്കലാണു. എന്നാൽ രാജാവു ശരീരത്തോടുകൂടിയല്ല താനും. രാജാവ— ഒരു— ഒന്ന— ഗിൽ— ഒന്നോ തിരുമനസ്സേ?

ഹാം— ഒന്നുമല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കലേക്കു ഏതെന്നു കൊണ്ടു പോവൂ. കരകുൻ ഒളിച്ചു. മറ്റൊരാളായതും അവനെ തിരഞ്ഞു പിടിച്ചിൻ. (എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം—3.

(രാജധാനിയിൽ വേറെ ഒരു മുറി അങ്കം).

(രാജാവും പരിവാരങ്ങളും പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ആയാളെ തിരയുവാനും ആ ശവം കണ്ടു പിടിച്ചു

ഒളിച്ചുകളിയിൽ ഒളിക്കുന്നവൻ കരകുൻ എന്നു മലയാളത്തിലും മലിപേടത്തു നടപ്പുണ്ടു.

നും ഞാൻ ആളെ അയച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇയാളെ ഇങ്ങിനെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി വിടുന്നത എത്ര അപായമാണ്! എന്നാൽ കഠിനമായ നിയമം ആയാളുടെമേൽ നടത്തരുത്.

ഏറ്റവും ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടുവെന്നയിഹതല.

ചോറിലെഴുക്കിക്കേട്ടോ.

രേററമാലോകരുന്നാലവരതുളംമാ.

ലോപനാമുലമല്ല.

മുറംകണ്ണുനാണുകൊണ്ടാണവർബഹുശരിയായ്

തുകിനോക്കിട്ടമുണ്ടാ

കറകാരൻററുണ്ഡംപുനരതുവിധമി-

തൊറനോക്കിലതാനും

242

കെബ്ബംഗിയിലാസ്സുരാനവനെഞാൻ

പെട്ടെന്നയക്കുന്നതും

ദീപ്തലോപനചെയ്താച്ചവിധിയാണെ.

നേവനുംതോന്നണം.

മാറാൻദൃഷ്ടമെന്നതോന്നിയവിധം

വാസ്തവസ്പോരായം

മാറാനഗ്രഹമരുന്താനതകണം

പററിലുമാറൊന്നുമേ

243

(റോസൻ. പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഇപ്പോഴെന്തെ ഉണ്ടായത്?

റോ— ശവം എവിടെയാണ് സൂക്ഷിച്ചു വെച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന, തിരുമനസ്സേ! അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ ഞങ്ങൾ വിചാരിച്ചാൽ പററിലു.

രാജാ— ഏകിലും ആയാളെവിടെ?

റോസ— ഇവിടുത്തെ ഇഷ്ടമെന്തെന്നറിയുന്നതുവരെ ഒരാളുടെ ബന്ധനത്തിൽ പുറത്തു നിറത്തിയിരിക്കുകയാണ്.

രാജാ— ആയാളെ ഹൃദയുടെ മുന്ധാകെ കൊണ്ടുവരൂ.

റോ— ഹേ ഗിൽഡർൻസൂർനെ! അകത്തെക്കു കൊണ്ടുവരൂ.

(ഹാംലെറ്റും ഗിൽഡർൻസൂർനും പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— ഹാംലെറ്റേ! ചൊല്ലോണിയസ്സെവിടെ?

ഹാം— അത്താഴത്തിങ്കലാണ്.

രാജാ— അത്യാഴത്തിങ്കലോ? എവിടെ?

ഹാം— ആയാൾ ശാഖപ്പട്ടന്നേടത്തല്ല. ആയാളെ ശാഖപ്പട്ടന്നേടത്താണ്. ഒരു കൂട്ടം നയജ്ഞനാരായ കൃമികൾ ഇപ്പോഴും ആയാളായിട്ടു കൂടിയിരിക്കുന്നു. ഭക്ഷണത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം കൃമിയാണെന്നു മുമ്പെ മഹാ രാജാവ. നൊമ്മെ തടിപ്പിച്ചാൻ നോം മറെറല്ലാജന്തുക്കളെയും തടിപ്പിക്കുന്നു. നോം തടിക്കുന്നതോ പഴക്കംകൂ വേണ്ടിയോ നമ്മുടെ തടിച്ച രാജാവും, മെലിഞ്ഞ എറപ്പാളിയും രണ്ടവക ഭക്ഷണസാധനങ്ങളെ നോം മാത്രമെ ഉള്ളൂ. ഒരു മേശപ്പുറത്തെക്കുള്ളവ തന്നെ ആണു. അങ്ങിനെയാണു കലാശം.

രാജാ— കഷ്ടം! കഷ്ടം!

ഹാം— ഒരു രാജാവിനെ തിന്നിട്ടുള്ള പഴവിനെകൊണ്ടു ഒരാൾക്കു മത്സ്യം പിടിക്കാം. ആ പഴവിനെ തിന്നിട്ടുള്ള മത്സ്യത്തെ ഭക്ഷിക്കുകയുമാവാം.

രാജാ— എന്താ ഇതിന്റെ ഒക്കെ അർത്ഥം.

ഹാം— ഒന്നു ഇല്ല. ഒരു രാജാവിന്നു എങ്ങിനെയാണു ഒരു പിടിച്ചുകാരന്റെ കടൽമാലയിൽകൂടി എഴുന്നള്ളുവാൻ കഴിയുക എന്നിവിടെ കാണിച്ചു തരികമാത്രമാണു.

രാജാ— പൊളോണിയസ്സെവിടെ?

ഹാം— സ്വർഗ്ഗത്തിൽ; അവിടെ നോക്കാനാളെ അയക്കൂ. ഇവിടുത്തെ ആൾ ആയാളെ അവിടെ കണ്ടില്ല എങ്കിൽ മറെറൊരിക്കൽ ഇവിടുന്നു തന്നെ തിരഞ്ഞു നോക്കൂ. ഓരോ മാസത്തിൽ ആയാളെ ഇവിടുന്നു കണ്ടില്ലെങ്കിൽ ഇവിടുത്തെക്കൂ, സ്വകാര്യമുറിയിലെക്കു കോണി കേറി പോകുമ്പോൾ ആയാളുടെ നാറ്റം കേൾക്കാം.

രാജാ— (ചില ഭൂതന്മാരോടു) പോയി ആയാളെ അവിടെ തിരഞ്ഞു നോക്കൂ.

ഹാം— നിങ്ങൾ ചെല്ലുന്നതുവരെ ആയാൾ നില്ക്കും.

രാജാ— ഹെ! ഹാംലെറേ!

കഷ്ടംനിന്നുടൊപ്പമുണ്ടായിരിക്കുന്നതിനോ
സ്നേഹത്തോടുകൂടി.

മ്മട്ടിൽത്താൻവിലയുള്ളനിന്നടെയൊരാ

പ്രത്യേകരക്ഷകൂടൻ

തിട്ടംനിന്നടെയീപ്രവൃത്തിയതുതാൻ

നിന്നെജ്ജവാലീസ്ഥലം

വിട്ടുതുനയിച്ചിടേണമതിനാൽ

സന്നദ്ധനാക്കൊള്ളട്ടെ

244

ഇഹകപ്പൽവന്നുനിലവുണ്ടു,

മഹിതപവനൻസഹായിതാൻ

സ്നേഹിതരുമിതതുണക്കുവരും,

സഹവേണ്ടതുണ്ടിഹബിലാത്തിപോകുവാൻ 245

മാം— ബിലാത്തിക്കൊ?

രാജാ— അതെ മാംബെററേ.

മാം— നല്ലത.

രാജാ— അങ്ങിനെ തന്നെയാണു, താൻ നമ്മുടെ ഉദ്ദേശങ്ങളെ അറിയുന്നതായാൽ.

മാം— അവയെ കാണുന്ന ഒരു ദൈവഭൂതനെ ഞാൻ കാണുന്നു. ആട്ടെ, വരു. ബിലാത്തിക്കു— പ്രിയപ്പെട്ട അമ്മെ—നല്ലതു വരട്ടെ.

രാജാ— തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട അച്ഛൻ മാംബെററേ.

മാം— എന്റെ അമ്മ— അച്ഛനും അമ്മയും ഭർത്താവും ഭാര്യയുമാണു. ഭർത്താവും ഭാര്യയും ഒന്നാണു. അപ്പോൾ എന്റെ അമ്മ, മതി വരു. ബിലാത്തിക്കു. (പോയി).

രാജാ—അവനുടനികടത്തിൽത്തന്നെയൊപ്പംനടക്കു ജവഹാസവനുപോതംകേറുവാൻമോഹമാക്കു അതിനരുതൊരമാന്തം,പോണമീരാത്രിയിൽതാ.

നതിനടെസഹകാർത്തത്രതെച്ചൊറശേഷം

246

വേഗമാവട്ടെ (റോ. ഗിൽ. പോയി).

ഹെ! ഇംക്ലാണ്ടെ!

നീയെന്നിഷ്ടത്തിനപ്പംവിലകരുതുകിലി,

യെന്റെഡന്മാർക്കുമാർത്തൻ

കഷ്ടകുപ്തസ്തർക്കപ്രണകലയതുനിൻ

മെച്ചിലുണ്ടാകകൊണ്ടും

പയ്യെസ്വാതന്ത്ര്യമേറുംഭയമിഹകരമേ-

കുന്നകൊണ്ടുനിന്നുകൊൻ

വീഴ്ചകൊണ്ടുധിയുണ്ടാക്കിട്ടു,മതപസമാ-

കൊല്ലമേരാജശാസ്ത്രം

247

അതിന്റെമുഴുവൻസാര-

മതുമാംലൊറുതൻവധം

ഇതപേക്ഷിച്ചയക്കുക.

അതിലുണ്ടതുസൂപ്പും

248

ഇംക്ലാണ്ടെ! അതു ചെയ്യ. എന്നുകൊണ്ടെന്നാൽ.

എൻമോരക്കുള്ളിലായാളിരവുകലിള-

ക്കാതെനിത്യജപരത്തിൻ

തഞ്ചത്തിൽകേളിയാടുന്നിതുദൃഢമതനി

ഭേദമാക്കിത്തരണം

ഇക്കാര്യംനീനടത്തിടിനകഥയറിയാ-

തെന്തുവന്നിടിലുംഞാൻ

തൽക്കാലംഭാഗ്യമായെന്നതുമനസിവിചാ-

രിച്ചുകൊള്ളുന്നതല്ല

249

(എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം-4.

(ഡമ്പാക്കിൽ ഒരു മൈതാനം).

(ഫോട്ടീൻബ്രാസ്സും ഒരു പടനായകനും പട്ടാളക്കാരും നടന്നുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഫോട്ടീൻബ്രാസ്സും— ഫെ പടനായക! ഡമ്പാക്ക് രാജാവിനോട് എന്റെ വന്ദനത്തെ പറയൂ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുവാദത്തോടുകൂടി മുന്പു സമ്മതിച്ചപോലെ പട്ടാളക്കാരെ കടത്തി കൊണ്ടു പോവാൻ ഫോട്ടീൻബ്രാസ്സുപേക്ഷിക്കുന്നു എന്നു പറയൂ. ഞങ്ങളുടെ സങ്കേതസ്ഥലം നിശ്ചയമുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹം വല്ല സംഗതിക്കും നമ്മെ കാണാനാഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അവിടെ ചെന്നു നമ്മുടെ ആശ്രിതഭാവത്തെ കാണിച്ചാൻ തെച്ചൊറാണെന്നും അറിയിക്കൂ.

പടനായകൻ— അങ്ങിനെയാവട്ടെ സ്വാമി.

മോ— സാവധാനത്തിൽ പോവൂ. (മോട്ടിൻബ്രാസ്സും പട്ടാളവും പോയി)

(മാംചെററ, റോസൻക്രാൻസ, ഗിൽഡർൻസ്റ്റർൻ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

മാം— ഫെ റെ സൈന്യം ആരുടെയാണ്?

പടനാ— അതു നാന്റെ രാജാവിന്റെയാണ്.

മാം— എന്നാണുദ്ദേശം?

പടനാ— പോളൻറിലെ ചില ഭാഗത്തിനെതുകാനാണ്.

മാം— ആരാ പടനായകൻ?

പടനാ— വയസ്സനായ നാന്റെ രാജാവിന്റെ മരുമകൻ മോട്ടിൻബ്രാസ്സാണ്.

മാം— പോളൻറരാജ്യത്തിനു തന്നെയോ? അതോ അതിന്റെ ഏതെങ്കിലും അതൃത്തിക്കോ?

പടനാ— സത്യം പറയാം കൂട്ടാനുമില്ല. പേരല്ലാതെയോ തൊരു ലാഭവും കിട്ടാനില്ലാത്ത ഒരു ചെറിയ സ്ഥലം കൈവശപ്പെടുത്താനാണ് ഞങ്ങൾ പോകുന്നത്. അഞ്ചു ഡൂക്കറുകൊടുത്തു. അഞ്ചുമാത്രം ഞാനതു പാട്ടത്തിനു വാങ്ങി. അതു വിറാൻകൂടി നാന്റെക്കോ പോളൻറിനോ അതിലധികം ഒരു സംഖ്യ കിട്ടില്ല.

മാം— എന്നാൽ അപ്പോൾ പോളൻറുകാർ അതു രക്ഷിച്ചാൻ നോക്കില്ല.

പടനാ— ഉവ്വ. ഇപ്പോൾ അവിടെക്കു പട്ടാളത്തിനെ അയച്ചിരിക്കുന്നു.

മാം— രണ്ടായിരമാളും ഇരുപതിനായിരം ഡൂക്കററും പലപോലെയുള്ള കായ്കളും തീച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയില്ല.

മാം— പ്രാജ്യശ്രീഷിലുമിതുനിമി

രാജ്യക്ഷേമത്തിലുമുളളുകൾ

ഉൾവഴിവൊട്ടുമെന്ത്യൻ

മാവാൻകാണില്ലകാരണംപുറമെ

250

ഞാൻ നിങ്ങളെ വളരെ വണക്കത്തോടെ വന്ദിക്കുന്നു.

പടനാ— ദൈവം നിങ്ങളെ സഹായിക്കട്ടെ. (പോയി).

റോസ— തിരുമനസ്സേ! പോവാതിരിക്കട്ടെ സമ്മതമല്ലേ?

മാം— ഞാൻ തന്റെ ഒപ്പം വരാം. കുറച്ചു മുഖെ നടന്നു കൊള്ളൂ.

(മാംഘലരെറാഴികെ മറവരൊക്കെപ്പോയി).

എല്ലാ അവസ്ഥകളും എന്നെപ്പറ്റി ഭൂഷം പറഞ്ഞ മുമ്പായില്ലാത്ത ആ പ്രതികാരമേയെ എങ്ങനെ എളുക്കി വിടുന്നു.

രേവതൻറകാലമതിലു-

ളെളാരുഗുണവുമില്ലയുമിങ്ങുറങ്ങാനും

ഉണ്ണാനുമാകിലാപ്പു-

പൊണ്ണച്ചാരുടയജന്മമെന്തിന്നൊ

251

ഒരു ഗുണം അധികമെന്നുമില്ല.

പാരിൽഭൂതംവേദിച്ചുത്തിവയുമറിയുവാൻ

തക്കൊരാശ്ശുക്കിനമ്മെ-

സൈപരംസൃഷ്ടിച്ചവൻതന്നതു,ദുഃഖതരമാ.

ശ്ശുക്കിയുംദൈവതുല്യം

ഓരോരാലോചനാശക്തിയുമൊരുവിഷയ-

ത്തിങ്കലുംതാൻനടത്തി-

പ്പോരാതെമന്ദമന്ദംവരമതുപഴതെ

ചിമുനാരാനതല്ല

252

മിന്നുംമേതു,മനസ്സു,ശക്തി,വഴിയെ-

ന്നീവേണ്ടതുണ്ടെങ്കിലും

ജന്തുപ്രായമറക്കലോമനസിക്ത-

ലാലോചനാബുദ്ധിയും

മുക്കുൽഭീരുതയുംകലിന്നിഹവിചാ-

രത്തിങ്കലെശ്ശുക്കയൊ

ലാക്കിപ്പെട്ടെഴുന്നമെന്നുചൊല്ലിയിനിയും

ജീവിപ്പുവാൻമേതുമേ

253

എന്നെ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചാനവധി ദുഷ്ടാന്തങ്ങളുണ്ടു. ഇതുതന്നെ നോക്കു.

ആശുരത്വശിർകവിന്റെശ്വേതപഥമാസ്യ

മോടമ്പവബാലഭൂ-

- മീശനിങ്ങിനെനടത്തിടുംചിലവൊടാടൽ
 കേട്ടുകൾപെട്ടംപട
 അത്രകോഴിയുടെമൊട്ടയോടിനശരിപ്പെ.
 ടുന്നൊരുപദത്തിനായ്
 മൃത്യുഭാഗ്യഭരവസ്ഥകൾക്കഭയമാമ.
 ചക്കെതിരിട്ടനിതാ 254
 വലുതായമേതുവില്ല.
 നമ്പമോത്തികാതിരിക്കുവതിലല്ല
 മാനംപോകിൽതുച്ഛ-
 സ്ഥാനത്തുമെത്രുകിലാണൊരുവലിപ്പം 255
 അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പോൾ—
 എന്നാലോചനരക്കുമെന്നിവചൊടി-
 ളിപ്പാൻമഹാമൂലമായ്
 കൊന്നിട്ടുള്ളൊരുതാതനുംമലിനയാ-
 കിത്തിത്തുവിട്ടുമയം
 ഇന്നുണ്ടാകിലുമീവിധംപുനരിവ-
 കെല്ലാമുറങ്ങിപ്പൊ-
 നെന്നുംസമ്മതവുംകൊടുത്തുവരുമീ
 നില്ലെന്തുനില്ലാണമേ 256
 മാനക്കളിമേമന്നിനായവക്കൊരുപരി-
 ക്ഷക്കുമങ്ങമരണം
 താനേല്ക്കുകിൽശ്ശവകടിക്കും,സ്ഥലംസുലഭമേ
 ല്ലാത്തമന്നിനമുടൻ
 യുദ്ധത്തിൽമെത്തയുടെമട്ടിൽശ്ശവക്കുടിലുകേ-
 രംശരദപയശതം
 മത്ത്യാളിമൃത്യുബതലജ്ജക്കുണ്ടിട്ടമൊരൻ
 നില്ലിത്തെന്നിലയോ 257
 ഇന്നുതൊട്ടെൻവിചാരങ്ങൾ
 നന്നെകൂറങ്ങുവാനം
 അല്ലെങ്കിൽവിലയൊന്നിനും
 തെല്ലമില്ലാതയാവണം 258
 (പോയി)

രംഗം-5.

(എൽസിനോർ കോട്ടയിൽ ഒരു മുറിയകം).

(റാണി, ഫൊറോഷ്യാ, വെറേ റാൾ ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു)

റാണി-- ഞാനവളോടു സംസാരിക്കില്ല.

ആൾ-- അവളു ലൗകിയപ്പെട്ടതന്നു. തീർച്ചയായും ഭ്രാന്തായിരിക്കുന്നു. അവളുടെ സ്ഥിതിയെപ്പറ്റി നിശ്ചയമായും വ്യസനിക്കുന്നതാണ്.

റാണി-- എന്താ അവൾക്കാവശ്യം?

ആൾ-- അവളുടെ അച്ഛനെ പറ്റി ഇശ്ശിപറയുന്നുണ്ട്. ഈ ലോകത്തിങ്കൽ കള്ളപ്പണികളുണ്ടെന്നു കേൾക്കുന്നുണ്ടത്രെ. നിലവിളിച്ചു മാറത്തടിക്കുക, പല്ലിന്റെ നേരെക്ഷമയില്ലാതെ തട്ടുക, അത്ഥം മനസ്സിലാവാത്ത മാതിരി ചിലതു പറയുക, ഇതൊക്കെയാണ് അവൾ പറയുന്നതിനർത്ഥമെന്നു മില്ല.

എന്നാലുപന്തിയല്ലാത്തിവളുടെയുപയോഗത്തിൽനിന്നർത്ഥമേതാ.

ണ്ടെന്നാലോചിക്കുവാനാർക്കുതനിയുവതിനുതോ.

നിമുക്കേൾക്കുജനത്തെ

നെല്ലുംബുദ്ധിമുട്ടിച്ചിട്ടു,മവർതനതാ.

ലോചനക്കൊത്തവണ്ണം

തുന്നിക്കത്തിടുമെന്നീട്ടവൾപറയുമന.

ത്ഥാർത്ഥവാക്യങ്ങൾതമ്മിൽ

259

കമനിയിവകഥിപ്പാൻകണ്ണുചീമ്മുമിഴിക്കാ

കിമപിതലകലുക്കുംനാട്ടുഭേദങ്ങൾകാട്ടും

പലതിവയവളിൽതാൻമങ്ങിയവ്യക്തമായി.

ച്ചിലകടകഥനിൽപുണ്ടെന്നുതോന്നിക്കമാക്കും

260

ഫൊ-- അവളോടു സംസാരിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കും. ഭൂഷാത്മാക്കളോട അവൾ ഒരു സമയം ഓക്കാതെ അപകടങ്ങൾ സൂചിപ്പിച്ചേക്കാം.

റാണി-- അവളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വര. (ഫൊറോഷ്യാ പോയി)

എന്നാത്മാവിപ്പൊഴുസ്വസ്ഥതയിലക്ഷമതി-
 നുള്ളസൂക്ഷ്യസ്വഭാവ-
 ത്തിന്നൊപ്പംതുളുമ്പേതുകുളുമരിയവിപൽ
 സ്ഥാപനക്കെന്നുകാണാം
 തന്നെത്തട്ടിപ്പറത്താക്കിടുമിതിഭയമുൾ.
 ചെട്ടുതാനേപുറത്തായ്
 വന്നത്തുംകൂട്ടുകൂടാത്തൊരുചൊലിമെപ്പൊ
 ശങ്കയാൽക്കുറുമെല്ലൊ

261

(മൊറേഖ്യാ ഒമീലിയയോടുകൂടി രണ്ടാമതാ പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഒമീ— അതിസുന്ദരിയായ ഡനാക്ക് മഹാരാജ്ഞി എവിടെ?

റാണി— എന്താ ഇപ്പോൾ ഒമീലിയെ?

ഒമീ— (പാടുന്നു) ഞാൻനിന്റെസ്നേഹപ്രമാണം—മറോ

രോണിൻനിന്നെങ്ങിനെകാണാം

കാക്കൾമീനോടുതിരണ്ടാ—തൊപ്പി

നൽകൊൽചെരിപ്പിവകൊണ്ടാം

റാണി— കഷ്ടമെ! സൂര്യ! എന്താ െര പാട്ടിന്റെ താല്പര്യം?

ഒമീ— അതാ ചോദിക്കുന്നത് ഇതാ നോക്കിക്കൊള്ളൂ.

(പാടുന്നു) അദ്ദേഹംചത്തുപോയെല്ലൊ—അമ്മേ

അദ്ദേഹംചത്തുപോയെല്ലൊ

നോക്കുതലക്കൊരുപുല്ലം—കട്ട

കാക്കലൊരുകരിങ്കല്ലം

റാണി— മതി ഒമീലിയെ എന്നാൽ

ഒമീ— നോക്കൂ (പാടുന്നു) അദ്ദേഹത്തിന്നുടമമേല—മുട്ടം

വസ്ത്രമൊരുകുന്നിൻമേല

തിങ്ങിടുംമഞ്ഞന്നപോലെ—ബഹു

ഭംഗിയിലായിട്ടുചാലെ

(രാജാ പ്രവേശിക്കുന്നു).

റാണി— ഹേ! ഇങ്ങോട്ടു നോക്കൂ. എന്റെ ഭർത്താവ—

കാക്കൾ എന്നത ഒരു വക മത്സ്യമാണ്.

ഓമീ— (പാടുന്നു) ചാടുപുഷ്പംതിങ്ങിമുടി—മറഞ്ഞ
കുടശ്ശവള്ളിയിൽകൂടി
സത്യപ്രണയമഴയി—നാലെ
നിത്യംകരയുവാനായി

രാജാ— സുന്ദരിയായ ഭവതിക്കിപ്പോൾ എങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു?

ഓമീ— നല്ലവണ്ണമെന്നെ. ദൈവം ഇവിടുത്തെ കടാക്ഷിക്കട്ടെ. കുമൻ അപ്പക്കാരന്റെ മകളാണെന്നു പറയുന്നുണ്ടു. നോം എന്താണെന്നു നമുക്കു നിശ്ചയമുണ്ടു. പക്ഷെ എന്നാവാമെന്നു നിശ്ചയമില്ല താനും. ഇവിടുന്നു ഭക്ഷിക്കുമ്പോൾ ദൈവം കടാക്ഷിക്കട്ടെ.

രാജാ-- അവളുടെ അച്ഛനെ പററിയുള്ള വിചാരമാണു.

ഓമീ— ഇതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയാതിരിക്കുക. എന്നാൽ ഇതിന്റെ താല്പര്യം എന്തെന്നു ചോദിക്കുന്നവരോടൊതു പറഞ്ഞാളു.

(പാടുന്നു) സെൻറവാലൻന്റെന്റെനാളായ്—നാളെ
എന്റെവേളിക്കെത്രകോളായ്
കാലെകണിക്കായിനൂനം—തവ
ജാലെയുവതിയാംഞാനും

രാജാ— ഇവളെത്രകാലമായി ഇങ്ങിനെ ആയിട്ടു?

ഓമീ— എല്ലാം നന്നായി വരുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. നോം ക്ഷമിക്കണം. അവരദ്ദേഹത്തെ തണുത്ത നിലത്തു കിടത്തിയതു വിചാരിക്കുമ്പോൾ എനിക്കു കരയാതിരിപ്പാൻ വയ്യ.

കുമൻ...=യേശുക്രിസ്തു ഒരുപ്പക്കാരന്റെ അടുക്കൽ പോയി ഒരുപ്പം ചോദിച്ചപ്പോൾവന്റെ ഭാഷ്യ വലുതായ ഒരുപ്പം കൊടുത്തു. അതിന്നു മകൾ വിരോധം പറഞ്ഞപ്പോൾ അവളെ ശപിച്ച ഒരു കുമനാക്കി. ആ കഥയാണ് ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത.

സെൻറവാലൻറയിൻ...=രം വിശേഷദിവസം രാവിലെ കണ്ടുമുട്ടുന്ന സ്രീപുരുഷന്മാർ തമ്മിൽ വിവാഹം നടക്കുമെന്ന ഒരു വിശ്വാസമുണ്ടു.

എന്റെ ജ്യേഷ്ഠനായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങളുടെ സ
 ഭാപദേശത്തിന്നു ഞാൻ വാങ്ങി പറയുന്നു. എന്റെ വണ്ടി
 യെവിടെ? ഞാൻ രാത്രി നല്ലതായി ഭവിക്കട്ടെ. അമ്മമാരെ!
 നല്ലതു വരട്ടെ. സൗഭാഗ്യവതികളെ നല്ലതു വരട്ടെ. എ
 ന്നാലങ്ങിനെയാട്ടെ. (പോയി)

രാജാ— അവളുടെ ഒപ്പം കൂട്ടം അവളെ സൂക്ഷിച്ചു കൊള്ളൂ.
 (മൊറെ. പോയി)

വല്ലാത്തഗാധവ്യസനത്തിൽനിന്നു
 നില്ലാതെവായ്ക്കുംവിടമാണിതെന്നാൽ
 എല്ലാംപിതാവിൻമരണത്തിൽനിന്നു
 വല്ലാതവർക്കിങ്ങിനെ വന്നതാണെ

262

മേ ഗർഭഭയ! ഗർഭഭയ!

ഒറ്റക്കൊറ്റായ് നടക്കാവ്യസനമുടനടൻ
 കൂട്ടരെക്കൂട്ടിയൊപ്പം
 ചുറ്റിക്കൊണ്ടുവരൂ, തജ്ജനകനെയിഹകൊ-
 നെന്നവർക്കൊന്നുപിന്നെ
 ഓക്കുന്നിൻപുത്രയാത്രാവിധി, യതിനവനേ-
 മൂല, മാച്ചാക്കിലുള്ളും
 വാക്കുംകട്ടച്ചമാലിന്യമൊടുനളവാ-
 കുന്നാട്ടാർകലക്കും

263

ഇങ്ങിനെ ശ്രദ്ധമായി ബദ്ധപ്പെട്ട ആ പൊളോണിയസ്സി
 നെ മറവു ചെയ്തു നമ്മൾ നല്ലവണ്ണമാലോചിക്കാതെയാ
 യിപ്പോയി.

മത്ത്യാളിചിത്രനിരയോമൃഗഭേദമോയെ-
 ന്നോത്തിടവേണ്ടനിലയാമിതൊഴിഞ്ഞുപോയാൽ
 അത്രക്കുനല്ലഗുണമാംനിജബുദ്ധിയായി
 ടിത്തച്ചൊച്ഛീലിയയകന്നിതുപാപമയ്യോ

264

എന്നുമാത്രമല്ല. അവളുടെ സോദരൻ പ്രാൻസിൽനിന്നു
 ശ്രദ്ധമായി വന്നിട്ടു ഞാൻ അതിശയാവസ്ഥയെപ്പറ്റി വി
 ചാരിച്ചു മൗഢ്യത്തോടുകൂടി മൗനത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കു

നന്നെ. ഇതു മറെറൊന്നും കൂടിപ്പോയതോളം ഗൗരവമുള്ള
രേഖസ്ഥയാണ്.

ആയാളോടുകൂടി നാപ്പെട്ടൊരുമരണകഥാ-

ഭാഗമോരോന്നുദൃഷ്ട-

പ്രായംപാടിമെവിടെപ്പൊഴുത്തുപുതകം

കൂട്ടരുണ്ടാമസംഖ്യം

ആയോഗ്യന്മാർകഥിക്കുന്നതിനതെളിവിനാ-

യന്ത്രമാഗ്നാകിട്ടാ-

തായാൽകററന്നമുക്കാക്കിട്ടമതിനമടി.

കുന്നകൂട്ടത്തിലല്ലാ

265

എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ഗർഭഭയ! ഇതൊരു ഭീരകിപോലെ
ധാരാളം മരണത്തെ ഉണ്ടാക്കും. (ഉള്ളിൽ നിന്നൊരു ശ
ബ്ദം).

റാണി— മേ! എന്താ റം ചെയ്?

രാജാ— എന്റെ— എന്റെ ഭടന്മാരെവിടെ? അവർ വാതിൽക്ക
ൽ നിൽക്കട്ടേ (ഒരാൾ പ്രവേശിക്കുന്നു). എന്താ?

ആൾ— സൂക്ഷിച്ചു കൊള്ളൂ, തിരുമനസ്സേ!

തട്ടംപോരത്തിളപ്പുള്ളൊരുപുതിയയുവാ-

വായലേട്ടിസ്സുപോഷം

കൂട്ടംനാട്ടാരൊടൊന്നിച്ചയി! തവഭടരേ

കീഴടക്കുന്നതേക്കാൾ

ഒട്ടംക്ഷോഭംപെരുക്കുകലുടനതിർവി.

ട്ടിട്ടുമുദ്ധാവുപൊക്കി

ഒട്ടാട്ടുമട്ടിൽസ്സമക്ഷാതലമതുകയറി

തിന്നുതീക്കുന്നതില്ല

266

ഇക്കൊള്ളിക്കാരവന്നായുടമയുതകവാൻ

സമ്മതംപൂണ്ടുലോകം

തക്ഷ്ണാക്ഷമാത്രമുണ്ടാപടിപഴമര-

നാമംക്രമംധിക്കരിച്ചും

ഒക്കെയുംസമ്മതിക്കേണ്ടതുതന്നെതന്നെ-

ണ്ടതുംതങ്ങളെന്നായ്

വെക്കംലെട്ടീസ്സുവേണംതുപനിതിമതമെ

നാത്തുപോയിച്ചിട്ടു

267

തൊപ്പികൾ, കൈകൾ, നാവുകൾ, ഇവകളെക്കൊണ്ടു ലെ
ട്ടീസ്സു രാജാവായണം, ലെട്ടീസ്സു രാജാവായണം എന്നുള്ള
അവരുടെ തിട്ടിനെ ആകാശത്തോളം മുട്ടിച്ചു ലഹള കി
ട്ടുന്നു.

റാണി— കള്ളനാററം നോക്കി എത്ര സന്തോഷത്തോടെ അ
വർ പായുന്നു. ഹേ! ഡന്മാക്കിലെ കള്ളനായ്ക്കളേ! ഇതു
തെറ്റായ വഴിയാണ്.

രാജാ— വാതിൽ പൊളിച്ചു. (ഉള്ളിൽനിന്നു ശബ്ദം).

(ലെട്ടീസ്സു ആയുധപാണിയായി പ്രവേശിക്കുന്നു. ഡന്മാ
ക്കുകാർ പിന്നാലെ കടക്കുന്നു).

ലെ— രാജാവെവിടെ? ഹേ കൂട്ടരെ! നിങ്ങളൊക്കെ പുറത്തു നി
ല്പിൻ.

ഡന്മാ— അല്ലാ. ഞങ്ങളും വരട്ടേ.

ലേ— എന്നെത്തന്നെ പോവാൻ അനുവദിച്ചിൻ.

ഡന്മാ— ഓ ഹോ! അങ്ങിനെ തന്നെ അങ്ങിനെ തന്നെ. (അ
വർ വാതിലിന്റെ പുറത്തേക്കു പോകുന്നു).

ലെ— നല്ലത വാതിൽ കാത്തു കൊൾവിൻ. എടാ ഭൃഷ്ട രാജാ
വെ! എന്റെ അച്ഛനെത്തന്നെ

റാണി— സുശീലനായ ലെട്ടീസ്സു! സുവധാനത്തിൽ—

ലെ— ക്ഷമയോടുകൂടിയ രക്ഷബിന്ദു എന്നെ കലടാപുത്രനാക്കും.

രാജാ— ലെട്ടീസ്സു തന്റെ ലഹള ഇത്ര ഭയങ്കരമായി തോന്നു
ത്തക്കവിധത്തിലാവാനെന്നാ കാരണം. ആയാൾ കടന്നോ
ട്ടേ ഗർഭഭൂലേ! നമ്മെപ്പറ്റി പേടിക്കേണ്ട.

മോഹംതോന്നുന്നകാഴ്ചയ്ക്കുള്ളയുയരുകിലോ

നോക്കിടാമന്തരാജ-

ഭോമത്തിന്നത്രമാത്രം ക്രിയകൾതട്ടരുവാൻ

പറകിലാവിധത്തിൽ,

പാരിൽപുത്ഥപിശചന്മാരുടെചുഴലവെയും

വേലിയാഴ്ത്തന്നെയെന്നും

പാരമ്പര്യത്തിൽപ്പണ്ടമിതമമിമവാ.

ചിട്ടമെരച്ചസാരം

268

ലെട്ടീസ്സെ! എന്തിനാ താനിത്ര കോപിച്ചിരിക്കുന്നതെ
ന്ന എന്നോട പറയ. ഗർഭഭയ! ആയാൾ കടന്നു പൊ
യ്ക്കോട്ടേ. സംസാരിക്ക മനുഷ്യാ.

ലെ— എന്റെ അച്ഛനെവിടെ?

രാജാ— മരിച്ചു പോയി.

റാണി— അദ്ദേഹത്തെ മരിക്കുകയില്ല.

രാജാ— ആയാൾക്കു ചോദിച്ചുനുള്ളതു മുഴുവനാക്കട്ടേ.

ലെ— എങ്ങിനെയാണ അദ്ദേഹം മരിച്ചത്? കണ്ടെത്താനും
എന്നോട പറയില്ല. ആശ്രിതഭാവം നരകത്തിലെക്കും, സ
ത്യങ്ങൾ മൊരങ്കരത്ത പിശാചിന്റെ അടുക്കലേക്കും, മന
സ്സാക്ഷിയും മതവിശ്വാസവും വലിയ കണ്ടിലേക്കും പോ
ട്ടെ. എനിക്കു എന്നെക്കും നില്ക്കുന്ന നാടും വന്നാലും
വേണ്ടില്ല. രണ്ടു ലോകങ്ങളെപ്പറ്റിയും ഞാനഗ്രാമ്യനായി
രിക്കുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിരിക്കുന്നു. വരുന്നതൊക്ക വരട്ടേ.
എനിക്കെന്റെ അച്ഛനെ കൊന്നതിന്നു നല്ലവണ്ണം പക
രം ചോദിച്ചാൽ മതി.

രാജാ— ആരാണ് തന്നെത്താമസിപ്പിച്ചുനുള്ളത്?

ലെ— എന്റെ മനസ്സു. അല്ലാതെ ഞരം ലോകങ്ങൾ മുഴുവൻകൂ
ടിയാലും പോരാ. എന്റെ ശക്തി കുറച്ചു ഉള്ള എങ്കിലും
വളരെ ദൂരം പോകത്തക്കവണ്ണം ഞാൻ നല്ലവണ്ണം സൂ
ക്ഷിക്കും.

രാജാ— സുശീലനായ ലെട്ടീസ്സെ! തന്റെ അച്ഛന്റെ മരണ
ത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്സംഗതിയറിവാൻ താനാഗ്രഹിക്കുന്നു എ
ങ്കിലും—

കളിയിൽവിജയിപോലെബാധ്യവൻശത്രുപിന്നെ.

ഞെളിപൊട്ടുമ്പോഴൊന്നുകൊണ്ടുവൻതോറ്റവിദ്വാൻ

ഇതിസകലരാടുംനീമന്തനേരിട്ടെടുപ്പാൻ

പ്രതികൂതിവിധിപത്രേചേർത്തുവെച്ചിട്ടുള്ളങ്ങോ 269

ലെ— അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശത്രുക്കളോടൊഴികെ വേറെ ആരോ
ടുമില്ല.

രാജാ— അവരെ താനറിവാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നുവോ?

ലെ— ഇഷ്ടംപിതാവിനുപെരുത്തഴവോർത്താൻകൈ-

നീട്ടിക്കൊടുക്കമിതമാതിരിസാനുകമ്പം

കട്ടിക്കുതീനിനടലേകിനശീമവത്തിൻ

മട്ടെൻറലോരയുമവകശനത്തിനേകം

270

രാജാ— ആ ഇപ്പോൾ താൻ ഒരു നല്ല കുട്ടിയുടെയും, ശരിയാ

യ ഒരു മയ്യുദക്കാരന്റെയും മാതിരി സംസാരിക്കുന്നുണ്ടു.

നിന്നു നേററമരണത്തിലെനിക്കുതെറി.

ഒല്ലന്നുംപരമ്പ്യസനമുണ്ടതുമൂലമെന്നും

ചിന്നംവെച്ചിച്ഛമിതദൃഷ്ടിയിലേറററുവോ-

ലെന്നുംതവസ്തുതിയിലേററററച്ചിടട്ടേ

271

ഡന്മാ— (ഉള്ളിൽനിന്ന) അവളിങ്ങോട്ടു കടന്നോട്ടേ.

ലെ— ഏന്താ ഇപ്പോൾ? എന്തൊച്ചയാണത്? (ഒഫീലിയ പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഏടെ! നിന്റേതലച്ചോരടനുനൈവര-

ട്ടിട്ടു, കപ്പാറസത്താൽ

ച്ചാടംകണ്ണീരിരട്ടിച്ചിമ്മമിഴിഗുണവും

കാഴ്ചയുംപോക്കിടട്ടേ

ദൈവത്താനാണുസത്യംതവമതിമറിവി.

നന്നുതെൻതുലാസ്സിൽ

കോൽവിഴംമട്ടുഭാരംപ്രതിവിധിയവരേ

കൊണ്ടുവെണ്ണിക്കുമീത്താൻ

272

നവയൗവനയുക്കേ! ഇഷ്ടമുള്ള യവതി! ദയയുള്ള സോദരി!

സൗഭാഗ്യമുള്ള ഒഫീലിയെ! അയ്യോ!

ദൈവമേയവതിക്കുള്ളോരാവിധാനല്ലബലിയം

വൃദ്ധന്റെജീവനെപ്പോലെലണ്ണനാശമതാകയോ!! 273

ഇഷ്ടപ്പെടുന്നവിഷയെപ്രകൃതിസ്വഭാവ-

മൊട്ടേറുംമുട്ടുലമാം, മുട്ടുവാമിടത്തോ

ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതനടക്കമിടത്തുകൂടെ

വിട്ടിടമേറെവിലയേറിയസാധനത്തെ

274

ഒഫീ— (പ്രാപ്തം).

അവരഭേദമെന്തെല്ലാം—ശവചങ്ങി കംകേറി
ജവമോട്ടും ചുമ്പും—തവിടെക്കൊണ്ടുപോയി
നനിനന്നിനനിനന്നി—നനിനന്നിനനിനന്നി
സ്സമഭേദമെന്നേരും—കുടികൊള്ളും ശവക്കണ്ടിൽ
ചുട്ടുകണ്ണീർമഴപെയ്തു—പൊടിപാറീബഹുനേരം

ഹേ! പുത്ര വത്സലാ നല്ലതു വരട്ടേ.

ലെ— നീ സ്വബോധത്തോടുളടി എത്ര തന്നെ പ്രതികാരം
ചെയ്യാനുത്സാഹിച്ചിപ്പോലും ഇത്ര എന്നെ ഇളക്കുവാൻ ക
ഴികയില്ല.

ഹേ!— (പാടുന്നു).

ഒരുമണ്ണിൻതിണ്ടതായി—പരമഭേദമെന്നാകിൽ
പരിചിൽ ചോടുചോടായി—ഓരുപാട്ടിന്നുനീപാട്ടു
ഹേ! അതിന്നാപ്പല്ലവി എത്ര യോജിച്ചാണു! കള്ളകാൽസ്ഥ
നാണു എജമാനന്റെ മകളെ കട്ടത.

ലെ— ഞ്ഞു അസംബന്ധത്തിന്നു കാൽമായി പറയുന്നതിനെ
കാലുകൾ ശക്തിയുണ്ട്.

ഹേ!— ഇതാ “റോസമേരി” അത കാൽയ്ക്കു ശക്തിയുണ്ടാവാ
നാണു. സ്നേഹത്തോടുളടി കാൽയ്ക്കുണ്ടാവണം. അതാ “വാ
ൻസീസ്സ” അതു വിചാരങ്ങളുണ്ടാവാനാണു.

ലെ— വിചാരത്തിന്നും കാൽക്കും ഓരോ അടയാളങ്ങളുണ്ട്. ഭ്രാ
ന്തു പാടിപ്പിക്കുകയാണു.

കള്ളകാൽസ്ഥൻ=ഇത ഒരു പാട്ടിൽ പറഞ്ഞ കഥയുടെ
സൂചകമാണു. ആ പാട്ടു ഇതുവരെ കണ്ടു കിട്ടിയിട്ടില്ല.

റോസമേരി=(യൂറോപ്യരുടെ എടയിൽ പൂപ്പുഭാഷ എന്ന
ഒരു ഭാഷയുണ്ട്. ഓരോ പൂപ്പുങ്ങളെ ഓരോ വികാരലക്ഷണങ്ങ
ലായും മറ്റും സങ്കല്പിച്ചു വാക്കുകൊണ്ടു സംസാരിക്കുന്നതിന്നു
പകരം പൂപ്പുങ്ങളെ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും കൊടുത്ത അവനവ
ന്റെ മിതത്തെ അറിയിക്കാം. ഇതാണു ഹേലിയോ പൂപ്പു
ങ്ങളെ പററി ഇത്ര ഇവിടെ പറയുന്നതു.) റോസമേരി, സ്മരണ
സൂചകമായ പൂപ്പു.

വിചാരസൂചകമായ പൂപ്പു=വാൻസീസ്സ.

ഓമീ— ഇതാ അങ്ങക്കു ശതകുപ്പയും കൊളംബയിനും അതാ ഇവിടെക്കു വൃക്കരച്ചെനിക്കുമുണ്ട്. ഇതിനെ ഞായറാഴ്ച ദിവസങ്ങളിലെ ദൈവകടാക്ഷവല്ലി എന്നു വിളിക്കാം. അങ്ങു വൃക്കരച്ചെനൽ വളരെ വ്യത്യാസം കാണാം. ഇതു മുകുറ്റിയാണു. ഞാൻ കുറച്ചു കായാമ്പു തരാം. പക്ഷെ അതൊക്കെ എന്റെ അച്ഛൻ മരിച്ചപ്പോൾ വാടിപ്പോയി. അദ്ദേഹം യോഗ്യതയിൽ മരിച്ചു എന്നാണു പറഞ്ഞു കേൾക്കുന്നത.

(പാടുന്നു).

പരമോത്സാഹിയാം യോഗ്യ—തരോബിന്നാണതെന്നാൽ പരിപോടിയെനിക്കുള്ള പരിതോഷം മുഴുവനും

ലെ— ഇവൾ മൌഢ്യം, കഷ്ടപ്പാട്, എന്നു വേണ്ട നരകവും കൂടി സുഖവും ഭംഗിയും ഉള്ളതാക്കി തീർക്കുന്നു.

ഓമീ— (പാടുന്നു) അദ്ദേഹം തിരിയെ പരില്ലേ— എന്നാൽ

അദ്ദേഹം തിരിയെ പരില്ലേ

ഇല്ലില്ല അദ്ദേഹം ചത്തു— നൂനം

ഇല്ലില്ല അദ്ദേഹം ചത്തു

ചത്തീടുവാൻ നിന്യാമെല്ലേ— ഞൊയ്ക്കോ

അദ്ദേഹം തിരിയെ പരില്ലേ

മീശമഞ്ഞിൻ കട്ടതന്റെ— വെള്ള

വാശിയാണദ്ദേഹത്തിന്റെ

കേശവും വക്കിന്റെ നാരിൽ— നിന്നു

ലേശവും തോപ്പില്ല നേരിൽ

അദ്ദേഹം പോയെല്ലൊ കഷ്ടം— കഷ്ടം

അദ്ദേഹം പോയെല്ലൊ കഷ്ടം

നമ്മൾ വുമായിലെ മീനും— ഭൂഖ

മിമ്മട്ടുകാട്ടിടുന്നിനും

ശതകുപ്പ് = സൂസിസുചകം.

കൊളംബയിൻ = കൃതച്ഛതാസുചകം.

വൃക്കരച്ചെനൽ = പാണിയോടു പറയുന്നതാണു.

മുകുറ്റി = വിശ്വസിപ്പാൻ പാടില്ലായ്മയെ കാണിക്കുന്നു.

കായാമ്പു = സ്നേഹത്തെയും ഭക്തിയെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

അമ്മമാനെന്നുംസദയം—ദൈവം
നന്മയിൽചെയ്യാസഹായം
ദൈവം അങ്ങയുടെകൂടെ ഉണ്ടായാനായി ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. (പോയി)

ലെ— ഹാ ദൈവമെ! അങ്ങിതു കാണുന്നുണ്ടോ?

രാജാ— ലെട്ടീസ്സേ! തന്റെ വ്യസനത്തോടുകൂടി എനിക്കു സംസാരിക്കണം. അതിന്നു സമ്മതിക്കാത്ത പക്ഷം താനെന്റെ അവകാശത്തെ നിഷേധിക്കുകയായും. പുറത്തു പോയി, തനിക്കു വളരെ നല്ല ഉപദേശം തരുവാൻ തക്കതന്റെ സ്നേഹിതന്മാരെത്തിരഞ്ഞുകൊണ്ടുവത്ര. നമ്മൾ രണ്ടാളും പറയുന്നതിനെ അവര കേട്ടതിൽ—

നേരിട്ടോശ്രദ്ധമായോപരമിതിനന്തനാം
നിന്നൊന്നായവർ
ത്തേറിക്കാണുന്നപക്ഷംപദവിപലതുമു-
ള്ളൊൻറരാജ്യം,കിരീടം
എറെസ്സത്തായജീവൻപലതിവകളത-
ല്ലെൻറസ്വസ്വവുംനാം
തീരാൽനൾകുന്നതുണ്ടേതവമനസിസമാ-

ധാനമെന്നൊന്നിനായി

275

അങ്ങിനെയല്ലെങ്കിൽ തന്റെ ക്ഷമയെ എനിക്കു കടം തരുവാൻ മനസ്സുണ്ടാവണം. എന്നാൽ, തന്റെ ആത്മാവിന്നു ശരിയായ സമാധാനത്തെ ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുപ്പാൻ നാം തന്നോടു കൂടി യത്നിക്കാം.

ലെ— അങ്ങിനെയാട്ടെ.

അദ്ദേഹത്തിന്നുപെട്ടാച്ചരമതീയതി-
നട്ടു,മോമ്മക്കുവേണ്ടി
പ്രത്യേകംതത്ത്വപത്രപ്രതിമ,യസി:പട-
ക്കോപ്പിതസ്ഥിസ്ഥലത്തിൽ
ആസ്ഥാപിക്കാതവസ്ഥക്കെതിർവിഭവവുമി.
ല്ലാത്തസംസ്കാരവു,വ-
ന്നത്തുച്ചത്തിൽപുലമ്പുന്നിവഴിയിതിനെ-
ഞ്ഞെന്നുനോക്കിപ്പിടിച്ചാൻ

276

രാജാ— അതങ്ങിനെ തന്നെ വേണാം. കാറ്റുമുളളടത്തു വന്മഴ
വീഴട്ടെ. എന്റെ കൂടെ പോരു. (എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം-6.

(രാജധാനിയിലൊരു മുറിയകം).

(മൊറോഷ്യോവ്യാ ഒരു ദാസനാ പ്രവേശിക്കുന്നു).

മൊ.- എന്നോടു സംസാരിപ്പാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന അവര
ആരാണു്?

ദാസൻ— കപ്പൽക്കാരാണു് യജമാനനെ. അങ്ങക്കു കത്തുകളു
ണ്ടത്രെ.

മൊ.— ഇങ്ങോട്ടു വരാൻ പറയൂ. (ദാസൻ പോയി).

ചൊല്ലാൻ മാംഗലാധരനാട്ടുകാർ നിന്നി.

ട്ടല്ലാജിജ്ഞാപനം താങ്ങി നിന്നോ-

എത്തുന്ന സംഭാവനയെന്ന നിന്നെ-

ന്നോത്തിട്ടിലും ലേശമറിഞ്ഞുകൂടാ

277

(കപ്പൽക്കാർ പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഒന്നാമൻ— ദൈവം അങ്ങെ കടംകൊടുക്കട്ടെ.

മൊ.— നിങ്ങളേയും.

ഒന്നാമൻ— അതദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സുണ്ടെങ്കിലുണ്ടാവും. ഞാ
ൻ മനസ്സിലാക്കിയതു പോലെ അങ്ങേയുടെ പേർ “മൊറോ
ഷ്യോ” എന്നാണെങ്കിൽ അങ്ങനെയൊരു കത്തുണ്ടു്. അതു
ബിലാത്തിക്കു പോയിരുന്ന രാജപ്രതിനിധിയുടെയാണു്.

മൊ.— (വാങ്ങി വായിക്കുന്നു) ഹേ മൊറോഷ്യോ! താനിതു
വായിച്ചതിന്നു ശേഷം ഇവരെ വല്ല പ്രകാരവും രാജാവു
ന്റെ മുമ്പിലേക്കയക്ക. ഇവരുടെ കയ്യിൽ അവിടെക്കുള്ള ക
ത്തുകളുണ്ടു്. ഞങ്ങൾ കടലിലായിട്ടു രണ്ടു ദിവസം കഴിയു
ന്നതിന്നു മുമ്പായി നല്ലവണ്ണം ഒരുക്കങ്ങളോടുകൂടിയ കടൽ
കപ്പലുകളുടെ ഒരു കപ്പൽ ഞങ്ങളുടെ പിന്നാലെ വന്നു.
ഞങ്ങളുടെ കപ്പൽ വളരെ മന്ദഗതിയാണെന്നു കണ്ടിട്ടു ഞ
ങ്ങൾ നിവൃത്തിയില്ലാതെ, ധൈര്യം നടിച്ചു പരമാവധി
ഞാനവരുടെ കപ്പലിൽ കേറി അപ്പോൾ അവർ ഞങ്ങളുടെ
കപ്പൽ വിട്ടു പോയി. ഞാൻ മാത്രം അവരുടെ തടവുകാര

നായി. അവർ ദയയുള്ള കള്ളന്മാരെപ്പോലെ എന്നെ നോക്കി വരുന്നുണ്ട് എന്നാൽ അവരുടെ റം ദയക്കു കാരണങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ അവർക്കു നല്ലതായ ഒരു സഹായം ചെയ്തുകൊടുക്കേണമെന്നാണ്. ഞാനയച്ച കത്തുകൾ രാജാവിന്റെ കയ്യിലെത്തട്ടേ. ജീവനുവേണ്ടിപ്പോയുന്ന മാതിരി വേഗത്തിൽ എന്റെ അടുക്കലക്കു വരു. തന്നെക്കുറിച്ചു നോക്കി തീർത്തുകു വാക്കുകൾ തന്റെ ചെയ്തിയിൽ എനിക്കു പറയാനുണ്ട്. എന്നാൽ അവർക്കു കാൽക്കൽവെത്തിന്റെ അവസ്ഥക്കു കനമില്ല. സാധുക്കളായ ഇവർ ഞാനിരിക്കുന്നേടത്തേക്കു തന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരും. റോസൻ ക്രാൻസ്റ്റം ഗിൽഡർൻസ്കർനും ബിലാത്തിക്കു പോയിരിക്കുന്നു. അവരെപ്പറ്റിത്തന്നോടെനിക്കു വളരെ പറയാനുണ്ട്. നല്ലതു വരുട്ടേ. തന്റെ സ്വന്തമെന്നു വിചാരിക്കുന്ന ആ ഹാംലെറ്റിനെ. വരുവിൻ! നിങ്ങൾക്കു റം എഴുത്തുകൾ കൊടുപ്പാൻ ഞാൻ വഴിയുണ്ടാക്കാം. ഇതു തന്നയച്ച അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കലക്കെന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയിൻ. അതു വേഗം ചെയ്യണം.

രംഗം-7.

(രാജധാനിയിലൊരു മുറി അകം).

(രാജാവും ലെട്ടീസ്സും പ്രവേശിക്കുന്നു).

രാജാ— തന്റെ യോഗ്യനായ അച്ഛനെക്കൊന്നു ആ മനുഷ്യൻ എന്റെ ജീവന്റെ പിന്നാലെ കൂടി പോയി നോക്കി എന്നിപ്പോൾ മനസ്സിരുത്തി താൻ കേട്ടുവെല്ലോ. എനി തന്റെ മനസ്സാക്കി എന്നെ നിർദ്ദോഷനാക്കി വിടുകയും തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ എന്നെ ഒരു സ്നേഹിതനായി കരുതുകയും വേണം.

ലെ— അതു പ്രത്യക്ഷമായി കാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഇവിടുത്തെ രക്ഷജ്ഞാനം മുതലായവ ഇവിടുത്തെ ശക്തിയോടുകൂടി പ്രവൃത്തിപ്പാൻ ഉത്സാഹിപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രകൃത്യാ അത്ര കഠിനകരമായ റം പ്രവൃത്തിക്കു ശിക്ഷിപ്പാൻ യാ

താനും ചെയ്യാതെ ഇവിടുനിൽനിന്നുതെക്കുകൊണ്ടെന്നേ
നോട്ടു പറയൂ.

രാജാ— ആ! രണ്ടു പ്രത്യേകസംഗതികൾ കൊണ്ടാണു. അവ ത
നിക്കു സാരമില്ലാത്തവയായി തോന്നുമെങ്കിലും എനിക്കു
ബലമുള്ളവയായിട്ടാണു തോന്നുന്നതു.

ആയാൾതന്നുടെയമ്മനമ്മുടെമഹാ-

റാണിക്കുമുക്കാലമി.

നായാൾതന്മുഖമാണൊരാശ്രയമെങ്ങോ, !

ജീവിച്ചിരുന്നീടുവാൻ

ഇയ്യങ്ങോനവൾതൂല്യുത്തിഗുണഭോ-

ഷങ്ങൾക്കൊരാലംബനം

വയ്യേവിട്ടിടുവാൻനടുപ്പവഴിന-

ക്ഷത്രത്തിനെന്നൊണമേ

278

നാം പരസ്വമായി വിചാരണ ചെയ്യാത്തതിന്റെ മറ്റൊ
ക്കാരണം നാട്ടുകാക്കായാളുടെ പേരിലുള്ള സ്നേഹമാണു.

പരമവരവനേരംകുറമിഷ്ടത്തിൽമുക്കി-

ട്ടുവൃത്തകരിങ്കല്ലാക്കിമാറുന്നപോലെ

ചിരമവനുവിധിക്കുംശ്രംഖലാബന്ധനത്തെ

പ്പെരിയൊരുഗുണമാകുംമട്ടിലായ്ക്കുറിക്കുന്നു

279

അതിനാൽ—

എറ്റൊമുഴക്കമൊടുപ്പുറിവരുന്നകുറൻ

കാറ്റിൽക്കനക്കുറവിനാലുതകാത്തതായി

മുറുന്നലാക്കിലണയാതെതിരിച്ചുവില്ലിൽ

പ്പുറുന്നിതുകൊടുമയെക്കിലുമെന്റെറബാണം 280

ലെ— അങ്ങിനെ. എന്റെ യോഗ്യനായ അച്ഛൻ എനിക്കു
പോയി ഒരു സോദരിയുള്ളതു, തിരിച്ചു കിട്ടാൻ മാർഗ്ഗമില്ലാ
ത്ത സ്ഥിതിയിൽ വലിയ കഷ്ടാവസ്ഥയിലാകയും ചെയ്തു.

എന്നാലായവൾതന്റെറനന്മമിയൊ-

പിമ്പൊട്ടുനീങ്ങാംസ്തുതി.

കൊന്നാലുത്തമനാരിമാർചിതമാ-

മോരോളുന്നെസദ്യവും

നോയിട്ടുതികഞ്ഞൊരുത്തിയിതുപോ-
ലാരെന്നുകുന്നിന്റെമേൽ
നിന്നാരാൽമദമോടുപോരിനുവിളി-
ക്കാവുന്നിലകാണമോ

281

എങ്കിലും എന്റെ പ്രതികാരമുണ്ടാവും.
രാജാ- നേരേവെന്നുവിചത്തുമീശകൾവലി-
ച്ചാലുംകളിക്കാണിതെ.
നോരുന്മട്ടുഗിർകേട്ടമണ്ണിനുപട-
ച്ചോർനമ്മളെന്നാകൊലാ
താനിതുംകൂടി കേൾക്കണം.
ഞാൻനിന്നുപുറപ്പെട്ടുനില്ക്കുമെന്നൊരുവനാ
ണെന്നല്ലനാത്തമ്മിലും
നന്നായ്നന്ദിപെടുന്നു,നിന്നെയിതുമേ.
ലോപ്പാൻപരിചിച്ചിട്ടും
(ഒരു ദൂതൻ പ്രവേശിക്കുന്നു).

282

എന്താ ഇപ്പോൾ വർത്തമാനം?
ദൂതൻ- ഫാറിലെറ്റ പ്രഭുവിന്റെ എഴുത്തുകുണ്ടു തിരുമന
സ്സെ! ഇതു തിരുമനസ്സിലെക്കും- ഇതു മഹാ രാജ്ഞിക്കും.
രാജാ- ഫാറിലെറ്റിന്റെയോ! ആരെ കൊണ്ടു തന്നത?
ദൂതൻ- കുപ്പൽക്കാരനാണെന്നാണു പറയുന്നത. ഞാനവരെ
ക്കണ്ടില്ല. എന്റെ പക്കലുള്ള “ക്ലാഡിയോ” ആണു തന്നത.
അതുകൊണ്ടു വന്നവന്റെ പക്കൽ നിന്നാണവൻ മേടി
ച്ചത.
രാജാ- ലെട്ടീസ്സേ! താനിതു കേൾക്കണം. പൊയ്ക്കോ (ദൂത
ൻപോയി). (വായിക്കുന്നു). ഐന്നതുപരാക്രമങ്ങളോടുകൂ
ടിയുള്ളോവെ! എന്നെ അവിടുത്തെ രാജ്യത്തിൽ നഗ്നനാ
യിക്കൊണ്ടു വിട്ടിരിക്കുന്നു എന്നുവിട്ടുനറിയണം. നാളെ
അവിടുത്തെ തിരുമുഖം കാണാൻ സമ്മതമുണ്ടാവാതപേ
ക്ഷിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അവിടുത്തെ അനുവാദമുണ്ടെങ്കിൽ
പെട്ടെന്നുണ്ടായതും വിചാരിക്കാത്തതുമായ എന്റെ മടക്ക
ത്തിന്റെ സംഗതി ഉണർത്തിക്കാം. ഫാറിലെറ്റ, എന്താ ഇ
തിന്റെ സാരം? ബാക്കിയെല്ലാവരും മടങ്ങി വന്നുവോ? അ

തൊ ഇതൊരു വ്യാജം മാത്രമോ?

ലെ— ഇവിടെക്കു കയ്യക്ഷരം അറിഞ്ഞുകൂടേ?

രാജാ— ഇതു മാംഗലാധരിന്റെ അക്ഷരമാണ്. നഗ്നനോ?

ഇവിടെ രണ്ടാമതെഴുതിയതിൽ ആയാൾ പറയുന്നു “തന്നെ” എന്നു. താനിതെന്നിക്കു വെളിവാക്കി തരാമോ?

ലെ— ഞാനതിൽ വല്ലാതെ അമ്പരന്നിരിക്കുന്നു സ്വാമി! ആട്ടേ. അദ്ദേഹം വരട്ടേ.

അന്നങ്ങിതുചെയ്യില്ലേ,

എന്നുമുഖംനോക്കിനിന്നുപോദിച്ചാൻ

ഇന്നിവനുജീവനുണ്ടാ-

മെന്നോത്തമനസ്സിൽമാലിനാശാസം

283

രാജാ— അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ലെട്ട്!സ്സേ! എങ്ങിനെയാണതാവുക? എങ്ങിനെയാണല്ലാതെയാവുക?— താൻ ഞാൻ പറഞ്ഞപോലെ നടക്കുമോ?

ലെ— ഓഹോ. അദ്ദേഹത്തോടു ലെഴുകിയമായിരിക്കണമെന്ന ഇവിടുന്നു പറയില്ലെങ്കിൽ, ആവാം.

രാജാ— തന്റെ സ്വന്തം ക്ഷേമത്തിനാണ്. ആയാൾ കപ്പൽ യാത്രയിൽനിന്നു തമ്മിൽ തല്ലി ഇപ്പോൾ മടങ്ങി വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും എനി അതിന്നു മനസ്സില്ലെങ്കിലും ഞാൻ ഇപ്പോൾ ആലോചിച്ചതിൽ ഉണ്ടായതായ ഒരു പ്രവൃത്തിക്കു, ആയാളെ ഉത്സാഹിപ്പിക്കും— അതിൽ ആയാൾ നശിക്കാതെ കഴികയില്ല. ആയാളുടെ മരണത്തിൽ ലേശംപോലും ശകാരമായ വീശില്ല. ആയാളുടെ അമ്മയുംകൂടി നമ്മുടെ കൌശലത്തെ കുറപ്പെടുത്താതെ ഇതൊരു യുക്തമാസം ഭവമെന്നു പറയൂ.

ലെ— സ്വാമി! ഇവിടുന്നു പറയുംപോലെ ഞാൻ നടക്കാം. ഞാനതിന്നു മേതുവാകത്തക്കവണ്ണം ആലോചിക്കുന്നതായാലധികം തെച്ചാറ.

രാജാ— അതു ശരിയായി വരുന്നുണ്ട്. തന്റെ രാജ്യസഞ്ചാരത്തിന്നു ശേഷം, താൻ കേമനാണെന്നു ജനസമമുള്ള ഒരു വിദ്യയിൽ, തന്നെപ്പറ്റി ജനങ്ങൾ വളരെ വാഴ്ച സംസാരിച്ചു വരുന്നുണ്ട്. അതു മാംഗലാധര കേൾക്കട്ടെ

ല ആണു താനും. അതു ആയാൾക്കു ഉണ്ടാക്കിയപ്പോൾ
അസൂയ, തന്റെ മറെറല്ലാ യോഗ്യതകളും ഒന്നായി കൂട്ടി
കൂടി ഉണ്ടാക്കിയിട്ടില്ല. എന്നാൽ അതെന്റെ അഭിപ്രായത്തി-
ൽ വളരെ മോശമാണെന്നാണ്.

ലെ— എന്തു യോഗ്യതയാണു സ്വാമി?

രാജാ— യുവാക്കന്മാർക്കു സ്വപ്നമായ ഒരു ശിരോലങ്കാരം അത്ര
മാത്രം. എന്നാൽ അതു ആവശ്യമുള്ളതാണു താനും.

വന്ദേദനുശിർകെട്ടവുമായതി.

ഒന്നാക്കംസുഖത്തിനാമാ.

ഗാംഭീർ്യത്തിനുമൊത്തതായസിതമാ.

മാരോമവസ്രത്തിലും

എന്റെതന്നെമെരുപ്പമായതിനാൽ

കുട്ടിത്തമില്ലാത്തതായ്.

പാരമജിയവണ്ണമെന്നിട്ടുമുട്ട-

പ്പൊക്കത്തല്ലൊട്ടുമേ

284

രണ്ടു മാസമുണ്ടു നാർമണ്ടിയിൽനിന്നൊരു വിദ്വാനി
വിടെ വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പ്രാൻസുകാരെ ഞാൻ തന്നെ
കണ്ടിട്ടും അവരോടൊരുത്തിട്ടുണ്ടു. അവർ അശാലാസത്തി-
ൽ നിപുണന്മാരാണു താനും. എന്നാൽ റോ വിദ്വാനിതി-
ൽ ആഭിചാരവുംകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നു.

ചോടേജീനിയൊടൊത്തമൻവളരെ

ശ്രുതമുള്ളാമൃഗ.

തോടെചേർന്നുടൽപാതിയശ്ചമയമാ-

ഒന്നെന്നാനുതോന്നുംവിധം

പാടെചിത്രമതശ്ചവിദ്യപലതും

കാട്ടീമനോരാജ്യമായ്

കൂടെഞാൻകരുതുമിട്ടുകേകളിലും

മേലേകടന്നുവൻ

285

ലെ— ഒരു നോമനായിരുന്നു?

രാജാ— അതെ ഒരു നോമൻ.

നാർമണ്ടി = പ്രാൻസിൽ ഒരു പ്രദേശം.

ലെ— എന്റെ പ്രാണനാണു സത്യം ലേമണ്ടാണു.

രാജാ— ആയാൾ തന്നെ.

ലെ— ഞാനായാളെ നല്ലവണ്ണമറിയും. ആയാൾ എല്ലാജാതിക്കാരായും കണ്ഠാലങ്കാര ആരേണവും ശിരോരത്നവും ആണു.

രാജാ— ആയാൾ, തന്നെ സ്മരിച്ചു. തന്റെ തടവിനുള്ള ശസ്ത്രനെപ്പണ്ണുത്തെയും അഭ്യാസത്തെയും പററിയും പ്രത്യേകിച്ചും തന്റെ പരാഗ്യാസത്തെ കറിച്ചും വളരെ കേമമായി സ്മരിച്ചു തന്നോടെതിരിട്ടവാൻ ഒരുത്തനങ്ങെങ്കിൽ ഒരു വിശേഷകാഴ്ച തന്നെയായിരിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞു. അവന്റെ കൂട്ടത്തിലുള്ള ആയുധാഭ്യാസക്കാരോടു താൻ നേരിടുന്നതായാൽ അവർക്കു കളിയാവട്ടെ കരുതലാവട്ടെ, കണ്ഠാവട്ടെ ഉണ്ടാവില്ലെന്നു ആയാൾ സത്യം ചെയ്തു. മേ! ആയാളുടെ റം വിവരണം, തന്നോടുകൂടി കളിപ്പാരാവാനു താൻ വേഗം മടങ്ങിയെത്താൻ മോഹിച്ചു പ്രാർത്ഥിക്കുകയല്ലാതെ വേറെ ഒന്നും ചെയ്യാൻ വല്ലാത്ത വിധത്തിൽ അസൂയകൊണ്ടു മാംഗലാധരനെ വിഷപ്പെടുത്തി. ഇപ്പോളുതുകൊണ്ടു—

ലെ— എന്താ അതുകൊണ്ടു സ്വാമി?

രാജാ— ലെട്ടീസ്സ!

തപത്താതനിൻപ്രിഗമിയന്നവനോത്തോനി

ചിത്രത്തിലുള്ളാരതിഭൂവിതന്നെനമ്പോലെ

ചിത്തംവിനാവ്യസനഭാവനയെപ്പറഞ്ഞു

വൃത്തിക്കകാട്ടുമൊരുനന്ദബമാത്രമാണോ

286

ലെ— എന്തിനാ ഇവിടുന്നിതു ചോദിക്കുന്നത?

രാജാ— തന്റെ അടുക്കനെ താൻ സ്നേഹിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ

മമതക്കകാലമൊരുമു-

ല,മതിനനലനംസ്സലിംഗവും

മാറവതുമരിയകാല

മതാം,മതിയായനേകതെളിവുണ്ടതിങ്കൽമേ

287

ഇപ്പോഴെന്നാരുവിടുകിലുണ്ടതുകേടുന്ന-
തിന്നതിരിയോമപ്പി.

കുട്ടയോനിയതുമിങ്ങനുമ്പറ്റുകാല-
മൊന്നിൽതിലനിനിടാ

പുഷ്പിവാഴ്ത്തിലതുകൊണ്ടതാനതനരിച്ചു
പോകുമിഹനമ്മളും

ത്തട്ടിലോത്തതടനേനടത്തണമതാഗ്ര-
ഹിച്ചുസമയത്തുതാൻ

283

ഉൾക്കൊള്ളുകാംക്ഷിതംചാരിട്ടമിഹകരയും
താമസിക്കുന്നമുഹൂർത്തം

നാക്കുകയ്യാമരാൽസംഭവവുപകിലി
ങ്ങത്രയുണ്ടത്രമാത്രം

സൗഖ്യത്തിൽബുദ്ധിമുട്ടിച്ചിട്ടമലമതിദി-
വാളിയെന്നാൽപുകൾനാ

ദീപ്തംസംഭവത്തെപ്പറ്റിവരുപെടും
കൃത്യനിർവ്വന്ധചിന്ത

284

എന്നാൽ പ്രണത്തിന്റെ മുമ്പസ്ഥലത്തെക്കു ഫാലേറു മ-
ടങ്ങി വരുന്നു. വാക്കിനേക്കാളധികം പ്രവൃത്തികൊണ്ടു താ-
ൻ തന്റെ അച്ഛന്റെ മകനാണെന്നു കാണിച്ചാൻ എന്നാ-
ലെയ്ക്കാൻ വിചാരിക്കുന്നത?

ലെ— പള്ളിയിൽവെച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഴുത്തു മുറിപ്പാ-
റാണു.

രാജാ— കുലക്കു രക്ഷ പ്രാപിച്ചാനുള്ള സ്ഥലം തീർച്ചയായിട്ടും
അതല്ല. പ്രതികാരത്തിന്നു യാതൊരു തടസ്സവുമുണ്ടാകരു-
തു. എന്നാൽ സുരീലനായ ലെട്ടീസ്സ്! താൻ തന്റെ അ-
റയിൽ അടച്ചിരിപ്പാനെങ്ങിനെ? ഫാലേറു മടങ്ങി വന്നാ-
ൽ, താൻ തിരിയെ വന്നു എന്നറിയണം. തന്നെ സ്മരി-
ക്കുന്നവരെ നാം പറഞ്ഞേല്പിച്ച ആ പ്രാൻസുകാരൻ ത-
ന്നെപ്പറ്റി ചെയ്ത സ്മരിക്കാരു വാണീസ്സ് ഇടട്ടേ. ഒടുവി-
ൽ നിങ്ങളെ രണ്ടാളെയുംകൂടി നിറുത്തി വാതു പറയാം.
ആയാൾ മനസ്സിരുത്തുന്ന ആളല്ലാത്തതിനാലും ദയാലുവും
ചിതകളില്ലാത്തവനും ആയതിനാലും വാളുകൾ പരിശോ-

വിച്ചു നോക്കിപ്പ. അപ്പോൾ എടുപ്പത്തിൽ അല്ലെങ്കിൽ കുറച്ചു വിദ്യയെടുത്ത ഒരയില്ലാത്ത ഒരു വാൾ തനിക്കെടുക്കാം. എന്നിട്ടു ചതിയായി ഒരു കത്തുകൊണ്ടു ക്കുനപകരംവിട്ടാം

പെ— ഞാനതു ചെയ്യും. അതിനായിട്ടു ഞാനെന്റെ വാൾമെഴുകിടട്ടെ. ഒരു മുറിയെവെച്ചുനോട്ടു ഞാനൊരു തൈലം വാങ്ങിട്ടുണ്ട്. അതു വലിയ വാൾമാണ്. അതിൽ മക്കിയ ഒരു കത്തികൊണ്ടു വാൻ, രക്തം പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ കൂടി, ചന്ദ്രന്റെ കീഴിലുള്ള ശക്തിയോടുകൂടിയ എല്ലാ സിദ്ധൗഷധങ്ങളിൽനിന്നും ശേഖരിച്ചിട്ടുള്ള അപൂർവ്വമായ പോൾട്ടീസ്സിനുപോലും മരണത്തിൽനിന്നു വിടുത്തുവാൻ കഴികയില്ല. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൊലി കുറച്ചു വാന്നാൽ അതുകൊണ്ടു മരണമുണ്ടാവത്തക്കവിധം റം വിഷത്തിൽ എന്റെ വാൾ മുക്കും.

ജാ— നമുക്കിതിനെപ്പറ്റി എനിയുമാലോചിക്കുക. നമ്മുടെ ഉദ്ദേശത്തിന്നു അനുകൂലിക്കത്തക്കവിധം സൗകര്യമുള്ള സമയവും വഴികളും നോക്കുക. ഇതിൽ പിഴച്ചു നമ്മുടെ സാമർത്ഥ്യക്കുറവു നിമിത്തം നമ്മുടെ ഉദ്ദേശ്യം വെളിപ്പെടുന്ന താണെങ്കിൽ ഇതിന്നു പുറപ്പെടാതിരിക്കുന്നതാണ് ഗുണം. അതുകൊണ്ടു റം കാര്യം ശ്രമിക്കുമ്പോൾ ചിന്നിപ്പോയാൽ സഹായിപ്പാനായി ഒരു കരുതൽ വേണം. നില്ക്കട്ടെ— ഞാൻ നോക്കട്ടെ. തന്റെ വിരുതിന്മേൽ ഞാൻ വാതു വെക്കട്ടെ— ഞാനൊന്നു കണ്ടിട്ടുണ്ട്. നിങ്ങളുടെ കളിയിൽ ഉഷ്ണംകൊണ്ടു ദാമിച്ചു—അതിന്നു തന്റെ തിരികുലും വളക്കുലും കഴിയുന്നേടത്തോളം ശക്തിയോടുകൂടിയായിരിപ്പാൻ മനസ്സിരുത്തണം. ആയാൾ വെള്ളം ചോദിക്കുമ്പോഴു ക ഞാൻ ഒരു പാനം കപ്പു തെയ്യറാക്കിക്കൂയാം. ആയാൾ ഒരു സമയം തന്റെ വിഷമയമായ വാളിന്റെ മുമ്പിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞു പോയാലും അതൊന്നു മോന്തിയാൽ നമ്മുടെ ഉദ്ദേശ്യം അവിടെ സാധിക്കും. (രാജ്ഞിപ്രവേശിക്കുന്നു) എന്നാ ഇപ്പോൾ സൗഭാഗ്യവതിയായ രാജ്ഞി?

* ചന്ദ്രൻ കാഷ്ഠി നാഥനാണെല്ലോ.

റാണി— ഓരോപത്തു മറ്റൊന്നിന്റെ മടമ്പിന്മേലാണു നടക്കുന്നത; അത്ര വേഗം അവ പിന്നാലെ വരുന്നു. ലെട്ടീസ്സ്! തന്റെ സോദരി മുങ്ങി ചത്തു.

ലെ— മുങ്ങി ചാവുകയോ അയ്യോ എവിടെ?

റാണി— സ്വപ്നസ്വാദികാകാതിയുള്ളപ്പഴയിൽചാ.

ഞിട്ടുതുവെള്ളയാൽ
നൽച്ചേലുള്ളിലകാട്ടിയാട്ടിയരളി.
ത്തയ്യാന്നുനിൽപ്പുണ്ടുകേൾ
സ്വപ്നനംപലകാട്ടുവള്ളിതളിർപൂ.
വിത്യാദിയാൽകമ്പമാം
കാഴ്ചക്കൊത്തൊരുമാലചാത്തിയവിട
കുത്തനപിചെന്നെത്തിനാൾ 290
ലാക്കിൽമാഞ്ഞൊരുകൊമ്പിൻതലയിലവൾതല
കുട്ടൊരാമാലകെട്ടി
തുക്കാൻപൊത്തിപ്പിടിച്ചുങ്ങിനെകയറമിട
കീഴ്ചയാൽകൊച്ചുശാഖ
വെക്കംപൊട്ടിച്ചെരിഞ്ഞുവൃസനമൊടകര-
ഞ്ഞീടുമാറികലപ്പോൾ
ചിന്നുമാലയോടൊത്തവളതികറിനം
ഛന്താഴത്തുവീണ്ടു 291

അന്നേരത്തവൾതന്നെടുപ്പു ചുഴലെ
ച്ചുറിപ്പരന്നിട്ടുടൻ
താൻനേരേലമാനുഷിനിലയിലാ
യത്തനപിയെത്താങ്ങിതെ
ഛന്താപത്തറിയായ്ക്കയോപരിചയം
വെള്ളത്തിലുണ്ടാകയോ
യെന്നോപാവമിടകിടക്കുമിതും
പാടിടിനാളപ്പൊഴം 292

എന്നാലതേറെനിലനിന്നതുമില്ലവെള്ളം
നന്നായ്ക്കുടിച്ചുകനമാന്നൊരുടുപ്പുതന്നെ
അന്നാശുസാധുവിനെനല്ലൊരുപാട്ടിൽനിന്നി
ട്ടൊന്നായ്ക്കുടിച്ചിതുകലങ്ങിയചാക്കിലെക്കം 293

ലെ— കഷ്ടം അച്ഛാ! അവൾ മുങ്ങിച്ചത്തു അല്ലെ?

റാണി— മുങ്ങിച്ചത്തു. മുങ്ങിച്ചത്തു.

ലെ— തിണ്ണത്തിൽനിന്നു കിട്ടിയ കഷ്ടമല്ലേ?

മേ! പാവമോ മീലിയേ!

കണ്ണിരിങ്ങതി നാൽനിന്നെക്കുറിയുകയേ

നൽകുന്നതല്ലെന്നു ഞാൻ

എന്നാൽ നമ്മുടെ യാത്രാപോയിതമോ,

നാണവിരോധം പരം

ചെന്നാലും പ്രകൃതിക്കു തന്റെ നിയമം

മാറാൻ മനസ്സാജ്ഞ

294

ഈ കണ്ണിരി പോയാൽ സ്ത്രീത്വം പോയി. ഞാൻ പോ
ട്ടെ, സ്വാമി!

ഉടനീക്കം കണ്ണിരിയെഴുതി

കെട്ടത്തുവാൻ വന്നു കൂടിയില്ലെങ്കിൽ

സ്വദാഷ്ടിയിൽനിന്നു കയ്യെടുത്തു

കെട്ടുകയെടുത്തു പ്രസംഗമുണ്ടായിട്ടെ

295

(പോയി)

രാജാ— ഗർഭിണി! നമുക്കു പോവുക. ഇപ്പോഴുടൻ കോപം ശ
മിപ്പിക്കുവാൻ ഞാനെത്ര ബുദ്ധിമുട്ടി. ഇത അതിനെ രണ്ടാ
മതും പുറപ്പെടുവിക്കുമെന്നു ഞാൻ പേടിക്കുന്നു. അതുകൊ
ണ്ടു നമുക്കു ഇടയ്ക്കു പോവുക. (എല്ലാവരും പോയി)

അങ്കം—5 രംഗം—1.

ശ്ലോകം

(കയ്യോട്ടോടു കൂടി രണ്ടു വില്ലികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഒന്നാ— സ്വേച്ഛപ്രകാരം തന്റെ സ്വന്തം മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കു
നോക്കുന്ന അവൾക്കു ക്രിസ്തുമതപ്രകാരമുള്ള സംസ്കാരം പാ
ടുണ്ടോ?

രണ്ടാ— അവൾക്കു പാടുണ്ട്, ഞാൻ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ടു
ഉടനെ അവളുടെ ശവക്കുഴിയുണ്ടാക്കുക. ക്രൈസ്തവർ അവളു

ക്രൈസ്തവർ— കൊറോണർ എന്ന ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ.

ടെ കാഴ്ചത്തിൽ ക്രിസ്തമതപ്രകാരമുള്ള സംസ്കാരമാവാമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

ഒന്നാ— സ്വയം രക്ഷിക്കുവേണ്ടി അവർ മുങ്ങി ചത്തല്ലാതെ അതെങ്ങിനെയൊ പാടുമുള്ളത?

രണ്ടാ— എന്താ? അതങ്ങിനെയാണെന്നു കണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഒന്നാ— അത ആത്മഭോധത്തിനായിരിക്കണം, അല്ലാതെവരില്ല. ഇങ്ങിനെയാണു. ഞാൻ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു മുങ്ങിച്ചത്താൽ അതൊരു ക്രിയയായി. ഒരു ക്രിയക്കു മൂന്നംശമുണ്ടു. അതു ചെയ്യുക, പ്രവൃത്തിക്കുക, കാട്ടുക. അതുകൊണ്ടു ഹ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു മുങ്ങിച്ചത്തു.

രണ്ടാ— അങ്ങിനെയല്ല. എടൊ! ശവക്കുഴി കരയുന്ന മൂപ്പരേ കേട്ടോളൂ.

ഒന്നാ— വരട്ടെ ഇവിടെ ഇതാ വെള്ളം, നല്ലത. ഇവിടെ ഇതാ ആൾ നില്ക്കുന്നു. ശരി. ആ ആൾ ആ വെള്ളത്തിൽ പോയി മുങ്ങിച്ചത്താൽ മനുഷ്യനായാലും അല്ലെങ്കിലും അവൻ പോവും. അതു മനസ്സിലാക്കൂ. എന്നാൽ ആ വെള്ളം അവന്റെ അടുക്കലേക്കു വന്നു അവനെ മുക്കുന്നതായാൽ അവൻ തന്നെത്താൻ മുങ്ങി ചാവുകയായില്ല. അപ്പോൾ തന്റെ മരണത്തിൽ അവൻ കുറ്റകാരനല്ലാത്തതുകൊണ്ടു അവന്റെ സ്വന്തം ജീവനെ ക്ഷയിപ്പിക്കുന്നില്ല.

രണ്ടാ— ഇതു നിയമമാണോ?

ഒന്നാ— ഹൊ മേരിയമ്മയാണു സത്യം. അതങ്ങിനെയാണു. ക്രൈസ്തവരുടെ വിസ്മരനിയമമാണു.

രണ്ടാ— ഇതിന്റെ സൂക്ഷ്മം അറിയണോ? ഇവളൊരു കലീനയല്ലെങ്കിൽ ക്രിസ്തമതസമ്പ്രദായത്തിലുള്ള ഒരു സംസ്കാരം ഇവർക്കുണ്ടായില്ല.

ഒന്നാ— അതു താൻ സത്യമാണു പറയുന്നത. വലിയ ആളുകൾക്കു അവരുടെ സാമജീവികളായ മറ്റുള്ളവരെപ്പോലെ അല്ലാതെ, മുങ്ങിച്ചാവാനും തൂങ്ങിമരിപ്പാനും, റം ലോകത്തിൽ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടാകുന്നതാണു അധികം കഷ്ടം. വരു! എന്റെ കണ്ണോടടുക്കട്ടെ. തോട്ടക്കാരനും, കുഴിക്കുന്നവനും

കല്ലറയുണ്ടാക്കുന്നവരും അല്ലാതെ പണ്ടത്തെ യോഗ്യരില്ല.

അവർ ആദാമിന്റെ പ്രവൃത്തിയെ നടത്തി വരികയാണ്.

രണ്ടാ— അദ്ദേഹം യോഗ്യനായിരുന്നുവോ?

ഒന്നാ— ഒന്നാമതായുധങ്ങൾ ധരിച്ചതദ്ദേഹമാണ്.

രണ്ടാ— അദ്ദേഹത്തിന്നൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ലല്ലോ.

ഒന്നാ— എന്താ താനന്യമതക്കാരനാ? താനെങ്ങിനെയാണു വേദം മനസ്സിലാക്കുന്നത്? വേദത്തിലില്ലെ ആദാം കുഴിച്ചു എന്നു. ആയുധമില്ലാതെ എങ്ങിനെ കുഴിക്കും? ഞാൻ തന്നോടു വേറെ ഒന്നു മോദ'കുട്ടേ. അതിന്നു ശരിയായ സമാധാനം പറയുന്നില്ലെങ്കിൽ താനൊരു...യാണെന്നു സമ്മതിക്കൂ.

രണ്ടാ— പോടോ.

ഒന്നാ— കൽപ്പണിക്കാരൻ, കപ്പൽ പണിക്കാരൻ, ആശാരി ഇവരേക്കാളധികം ഉറപ്പോടുകൂടി പണിചെയ്യുന്നവനാണോ?

രണ്ടാ— തുക്കമരുണ്ടാക്കുന്നവൻ എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അതൊരായിരം കുടിയാന്മാർ. മരിച്ചിട്ടും ഇരിക്കുന്നു.

ഒന്നാ— സത്യമായിട്ടും ആ ഫലിതം എറിക്കു നല്ലവണ്ണം ബോധിച്ചു. തുക്കമരം നല്ല യോജിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാലെങ്ങിനെയാണതെന്നോ? ദോഷം ചെയ്യുന്നവർക്കു നല്ലവണ്ണം പരാം. പള്ളിയേക്കാളധികം ഉറപ്പോടുകൂടിയാണു തുക്കമരുണ്ടാക്കുന്നതെന്നു പറയുമ്പോൾ താൻ പാപം ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടു തുക്കമരം തനിക്കു നല്ല യോജിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒന്നും കൂടി ശ്രമിച്ചാട്ടെ.

രണ്ടാ— ആരാ കൽപ്പണിക്കാരൻ, കപ്പൽ പണിക്കാരൻ, ആശാരി ഇവരേക്കാളുറപ്പോടുകൂടി പണി ചെയ്യുന്നത്?

ഒന്നാ— ആ! അതെന്നോടു പറഞ്ഞു തന്റെ ഭാരം തീക്കും.

രണ്ടാ— ഇപ്പോൾ ഞാൻ മേരിയമ്മയാണു സത്യം. പറയാം.

ഒന്നാ— എന്നാൽ കാണട്ടെ.

രണ്ടാ— എനിക്കു പറവാൻ വയ്യാ. (ഫാംലെററും മൊറെബ്ബോവും കുറച്ചു ദൂരത്തു പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഒന്നാ— അതിന്നു വേണ്ടി തന്റെ തലച്ചോറിനെ അധികം

ആദാം=ആദിമാനുഷൻ.

അടിക്കേണ്ട. തന്നെപ്പോലെയുള്ള കഴുത അടികൊണ്ടു
 യോഗം നടക്കില്ല. എനിക്കു കഷ്ടമല്ലാത്തതൊന്നാണു ചോ
 ദിച്ചാൽ ശവക്കുഴി കയ്യെടുത്താൽ എന്നു പറയു. അവിനു
 ഞാക്കുന്ന വീടുകൾ കയ്യെടുത്താൽ നിറുത്തുന്നു. അൻ യോഗം
 ഹനന്റെ അടുക്കൽപോയി ഒരു ശ്ലോക്കമൊന്നാണു വരും.
 (രണ്ടാം പാഠം).

ഒന്നാം— (പാടിക്കിട്ടാണു).

ഞാൻബലേത്തിൽ സ്നേഹിച്ചപ്പോൾ
 സ്നേഹിച്ചപ്പോൾ, സന്തതനായി
 കാഴ്ചക്കൊണ്ടി, സ്നേഹത്തെ അന്തർ
 കാഴ്ചക്കൊണ്ടു വാണു മുന്നം

അന്നു കരാർ, ചെയ്തിട്ടുവെന്ന്, മൊസമയം മൊഹിതിക്കു
 നന്നേതരംതാനിതിനോ മൊസമമിട്ടെന്നോത്തേൻ
 ഹാം— ശവക്കുഴി കയ്യെടുത്താൽ (പാഠം) ഇവന്നിവന്റെ പ
 നിയുടെ സ്വർഗ്ഗത്താൽ ലോകമിട്ടെന്നോണ്ടോ?

ഹാം— ശവം അതിനെ—അവന്നു കൈ സുഖം സുഖാക്കി തീ
 ത്തിരിക്കുന്നു.

ഹാം— അതങ്ങിനെ തന്നെയാണു. പ്രവൃത്തി കരച്ചെടുക്കുന്ന
 കയ്യിനാണു വളരെ സൂക്ഷ്മമായ സ്വർഗ്ഗത്താനത്തിന്റെ ശ
 ക്തിയുള്ളത.

ഒന്നാം— (പാടുന്നു).

ഏ നാൽപ്രായം കാണാതെവ,
 നിന്നായെന്നെത്തന്റതാക്കി
 ഞാനമ്മട്ടായിലെന്നാക്കി,
 ദീനാദിന്നാശ്ശേരീകുപ്പൽ

(ഒരു തലയോടെടുത്തിട്ടുന്നു).

ഹാം— ആതലയോടുന്ന ഒരിക്കൽ ഒരു നാവുണ്ടായിരുന്നു. അ
 തിന്നു പാടുവാനും കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഒന്നാമതായി നരഹ
 ത്തിപെട്ട കേയിനിന്റെ തലയോടുപോലെ ആ കള്ളൻ
 എങ്ങിനെ നിലത്തു കിടന്നുറങ്ങുന്നു! ഹാം കഴുത ഇപ്പോൾ എ

ടക്കുന്ന തലയോടുകൂട്ടി ദൂരലോചനക്കാരന്റെതായിരിക്കാം. ദൈവത്തെ വഞ്ചിച്ചാൻ വിചാരിച്ചവന്റെതായിട്ടുണ്ടേ?

ഹമാ— ആവാം തിരുമനസ്സേ.

ഹമാ— അല്ലെങ്കിൽ, സുപ്രഭാതം സ്വാമി! ഇവിടെക്കു സൗഖ്യം പ്രാപ്തനായല്ലെ തിരുമനസ്സേ? എന്നും മറ്റും പറയുന്ന ഒരു രാജസേവന്റെതാവാം ഇതു. ഇത, ഇന്നു പ്രഭുവിന്റെ കത്തിരയെ ഇരപ്പാൻ വിചാരിച്ച അതിനെപ്പറ്റി സ്മരിച്ചു ഇന്നു പ്രഭുവായിരിക്കാം. അങ്ങിനെയായിട്ടുണ്ടേ?

ഹമാ— ആവാം.

ഹമാ— ആ! അങ്ങിനെയാണു. ഇപ്പോൾ പഴക്കമുണ്ടു സ്വത്തു. മാംസലേശം ഇല്ലാതെ ശവക്കുഴി കത്തുന്നവന്റെ കണ്ണോട്ടുകൊണ്ടു അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടു നോക്കുന്ന ഒരു തല. ഇവിടെ ഇതാ വിശേഷമായ ഉൾച്ചു. നമുക്കതു കാണാൻ സാമർത്ഥ്യമുണ്ടായി. ഇതുകൊണ്ടു ലോഗറു കളിക്കുവാൻ, ഇതുണ്ടാക്കുവാനെന്നും ചിലവായിട്ടില്ലേ? എന്തൊരുന്ന ഇതു വിചാരിക്കുമ്പോൾ വേദനയാകുന്നു.

ഹമാ— (പാടുന്നു).

ഒരുമഴയും കണ്ണോട്ടും, കണ്ണോട്ടും മേൽപുതച്ചും,
കരുതണമി, യതിമിഥ്യം— കൊക്കും മണ്ണുശിക്ഷത്താൻ
(വേറെ ഒരു ഓട എടുത്തിടുന്നു).

ഹമാ— ഇതാ വേറെ ഒന്നു. അതു എന്തുകൊണ്ടൊരു വകിലിന്റെതായിട്ടുണ്ടാ. ആയാളുടെ ഓരോ കാര്യങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മപ്രത്യാസങ്ങളും, കേസ്സുകളും, കടിയായ്ക്കയും, സാമർത്ഥ്യം കൊണ്ടു ഇപ്പോളെവിടെയായിരിക്കും? എന്തിനാണു ഒരു ചീത്ത കണ്ണോട്ടുകൊണ്ടു ഞാൻ തലയങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടുമിട്ടുടുവാൻ ഞാൻ കള്ളനെ സമ്മതിക്കുന്നതേ? അടികലശലിന്നു അന്ത്യായം കൊടുക്കുമെന്നു എന്തുകൊണ്ടിവനോടു പറയുന്നില്ല. ഹു! ഞാൻ വിദ്വാൻ ഇയ്യോളുടെ കാലത്തു, ആക്കുടകൾ, കരകൾ, പിഴകൾ, മടങ്ങി കൊടുക്കൽ, നൂതലായ നിയമങ്ങളാൽ വളരെ നിലം സമ്പാദിച്ചു ആഹ്ലാസിക്കാം. അ

ലോഗറു എന്നതു യൂറോപ്യരുടെ പഴയ ഒരു കളിയാണു.

വന്റെ വിശേഷമായ തലയിൽനിന്നു നല്ല മണ്ണാവാറായത അവന്റെ പിഴയുടെ പിഴയും മടങ്ങിക്കൊടുക്കലിന്റെ പ്രതിഫലവുമാണോ? കരാറുശീട്ടുള്ള ആധാരമല്ലാതെ, അവൻ വാങ്ങിട്ടുള്ളതിന്നു വിററവരൊന്നും കൊടുത്തിട്ടില്ലേ? അവന്റെ നിലത്തിന്റെ തീരാധാരവുമായി ൾ പെട്ടിയിൽ കൊള്ളില്ല. ഉടമസ്ഥനിതിലധികമൊന്നും ഇല്ല കഷ്ടം.

ഹൊ— ഒരു അണുപോലും അധികമില്ല. തിരുമനസ്സേ!

ഹാം— എഴുതുവാനുള്ള തോല ആടിന്റേതു കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതല്ലേ?

ഹൊ— അതെ പഴുപ്പിട്ടിട്ടുണ്ടെന്നുണ്ട.

ഹാം— അതിൽ തിരശ്ശി വാങ്ങുന്നവർ ആടും പഴുപ്പിയും തന്നെയാണു. ഞാനിപ്പോഴും സംസാരിക്കട്ടേ. ഇതാടെ ശവക്കുഴിയാണെന്നോ?

നൊ— എന്റെ. (പാടുന്നു).

“അതിഥിവരക്കൊക്കും മനുഷികത്താൻ”

ഹാം— താനതിൽ കിടക്കുന്നതുകൊണ്ടു അതു തീർച്ചയായിട്ടും തന്റെതെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

നൊ— നിങ്ങളിതിന്നു പുറത്തു കിടക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഇതു നിങ്ങളുടെയല്ല. എന്നാൽ ഞാനിതിൽ കിടക്കാതെ തന്നെ എന്റെയാണിതു.

ഹാം— താൻതിലായിട്ടു തന്റെതാണെന്നു പറയുവാൻ, താൻ അതിൽ കിടക്കുന്നു. അതു മരിച്ചിട്ടുള്ള ആൾക്കൊന്നു ജീവനോടുകൂടിയുള്ളാൾക്കല്ല. അപ്പോൾ താൻ കളവു പറയുന്നു.

നൊ— അതു ശുദ്ധം നൊന്നെയാണു. അത എന്റെ അടുക്കൽ നിന്നു നിങ്ങളുടെ അടുക്കലേക്കു വരികയും ചെയ്യും.

ഹാം— എത്ര മനുഷ്യനുവേണ്ടിയാണു, താനീക്കിടക്കുന്നതു?

നൊ— ഒരു മനുഷ്യനുമല്ല.

ഹാം— എന്നാൽ എത്ര പെണ്ണിനാണു?

നൊ— അതു ആർക്കുമല്ല.

ഹാം— ഇതിലാരൊന്നു കഴിച്ചിട്ടുണ്ടു?

ഒന്നാ—പെണ്ണായിരുന്ന കാവിയെ; അച്ഛന്റെ ആത്മാവു സൗഖ്യമായിരിക്കട്ടേ. അവർ മരിച്ചു.

മാം— ഓ കള്ളനെക്കുറിച്ചല്ലേ! നമ്മുടെ ശരിയായിട്ടു സംസാരിക്കണം. അപ്പോൾ വളരെക്കൊണ്ടു നമ്മെ പഠിക്കാ, കൈമാറ്റം സത്യം ചെയ്യാം, ഓ കുന്നുകൊല്ലമായിട്ടു തോന്നി മനസ്സിലാക്കുന്നു. കൃഷിക്കാരന്റെ പേരുകൾക്കു നമ്മുടെ സേവകൻ പേരിട്ടാൻ അപ്പോൾ അവന്റെ പെരുവിൽ മറ്റൊരാളുടെ മടമ്പിന്റെ അത്ര അടുത്തു വരുന്ന റിഡറിൽ കാലം ഉണർന്നിരിക്കുന്നു. എത്ര കാലമായി താൻ രേഖപ്പെടുത്തുന്നവനായിട്ടു?

ഒന്നാ— കൊല്ലത്തിലുള്ള എല്ലാ ദിവസങ്ങളിലുമായിട്ടു നമ്മുടെ തിരിച്ചു മാംചെററ രാജ്യം മോറിൻ ബ്രാസ്സിയെ ജയിച്ചു ആ ദിവസം മുതൽക്കാണ്.

മാം— അതു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലേ? കഴിഞ്ഞിട്ടു കഴിഞ്ഞിട്ടു?

ഒന്നാ— നിങ്ങൾക്കു പറയാൻ കഴിയില്ലേ? ഏതു മുട്ടാകുന്നു അതു കഴിയുകയല്ല. അതു മാംചെററ കൊച്ചു കമാൻ ജനിച്ച അതേദിവസമാണ്. ഭാഗ്യമായിട്ടു ബിലാത്തിക്കു പറഞ്ഞയച്ചു ആ അവസരം.

മാം— എന്തിനാ അദ്ദേഹത്തെ ബിലാത്തിക്കയച്ചു?

ഒന്നാ— എന്തിനാണെന്നോ? ഭാഗ്യമായിട്ടു. അവിടെ അവിടുത്തെ ബുദ്ധിനേരെ ആയും. ഇല്ലെങ്കിലും അവിടെ അത്ര വിരോധമില്ല.

മാം— എന്തുകൊണ്ട്?

ഒന്നാ— അവിടെക്കു അവിടെ കാണില്ല. അവിടെ, ആളുകൾക്കൊക്കെ അവിടുത്തെപ്പോലെ ഭാഗ്യമാണ്.

മാം— എങ്ങനെ ആണു അദ്ദേഹം ഭാഗ്യനായത്?

ഒന്നാ— വളരെ അത്ഭുതമായിട്ടു എന്നാണു ആളുകൾ പറയുന്നതു.

മാം— എങ്ങനെ അത്ഭുതമായിട്ടു?

ഒന്നാ— അവിടുത്തെ ബുദ്ധി കളഞ്ഞിട്ടില്ല.

മാം— എന്താണടിസ്ഥാനം?

ഒന്നാ— ഓ ഡബ്ബൽ. ഞാൻ കുട്ടിയായിട്ടു മുതിർന്നിട്ടും അവ

കഴി കരഞ്ഞുവന്നായിട്ടിവിടെ മുപ്പതു കൊല്ലമായി.

ഹാം— ചിത്രുന്നതിന്നു മുമ്പായി ഒരു മനുഷ്യൻ എത്രകാലം മണ്ണിൽ കിടക്കും?

നൊ— സത്യമായിട്ടും, കഴിച്ചിട്ടുക കഷ്ടിച്ചു കഴിയും എന്ന നിലയിൽ ഇപ്പോഴുള്ള വസൂരി പിടിച്ചു ചത്ത അനവധി ശവങ്ങളെപ്പോലെ മരിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പു തന്നെ ചിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ, അവനെട്ടൊമ്പതുകൊല്ലം നില്ക്കും. തോൽ കൂറെക്കിട്ടുന്ന ഒരുവൻ പമ്പതുകൊല്ലം നില്ക്കും.

ഹാം— മറ്റുള്ളവരേക്കാൾ ആയാൾക്കെന്താ അധികം?

നൊ— എന്താണെന്നോ? അവന്റെ വ്യാപാരംകൊണ്ടു അവന്റെ തോൽ നല്ലവണ്ണം കുറക്കിപ്പോകും. അപ്പോൾ അവൻ വളരെ കാലത്തേക്കു വെള്ളം പുറത്താക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ നീരാണു നിങ്ങളുടെ ശരീരത്തിന്റെ മുഖ്യമായ ശത്രു. ഇതാ ഒരു തലയോട്ടി. ഇത മണ്ണിൽ ഇരുപത്തിമൂന്നു കൊല്ലമായി കിടക്കുന്നു.

ഹാം— ആരുടെയായിരുന്നു അത്?

നൊ— അതൊരു മാസിപ്പത്രനായ ഭ്രാന്തന്റെതായിരുന്നു. അതാരുടേതാണെന്നാണു നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നത്?

ഹാം— ഇല്ല. എനിക്കു നിശ്ചയമില്ല.

നൊ— ഒരു ഭ്രാന്തക്കുളിനെപ്പോലെ അവൻ നശിക്കട്ടെ. എന്റെ തലക്കു ഒരിക്കൽ ഒരു ഗ്ലാസ്സു വീണിപ്പോട്ടു ഒഴിക്കുകയുണ്ടായി. ഞാനേ, രാജാവന്റെ പിടുങ്ങനായിരുന്ന “യാറിക്കിന്റെ” മണ്ടയാണു,

ഹാം— ഇതോ?

നൊ— ഇതു തന്നെ.

ഹാം— ഞാൻ നോക്കട്ടെ (കുപാലമെടുക്കുന്നു) കഷ്ടം! സാധുവായ യാറിക്കെ! ഞാൻ ഇപ്പോൾ അറിഞ്ഞിരുന്നു ഹോറേഷ്യോ. നല്ല ഫലിതക്കാരനും വിശേഷമായ മനോധർമ്മമുള്ളവനുമായിരുന്നു. ആയാൾ എന്നെ ഒരായിരം പ്രാവശ്യം പുറത്തേറീട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിൽ എത്ര വെറുപ്പായി തോന്നുന്നു. അതു വിചാരിക്കുമ്പോൾ എനിക്കു മനംമറിയുന്നു. ഞാൻ ചുമ്പിച്ചിരുന്ന ആ ചുണ്ടുകൾ ഇവി

ടെയായിരുന്നു. എത്ര പ്രാവശ്യമെന്നിരിക്കെ നിശ്ചയമില്ല. തന്റെ പരിമാസമാക്കയെവിടെയാണിപ്പോൾ? തന്റെ കളികളും സംഗീതവും മേശ മുഴുവൻ ചിറികൊണ്ടു മുഴക്കിക്കുവാൻ തക്ക ധ്വനിയുണ്ടാകുമോ? ഇപ്പോൾ തന്റെ ചിറിയെ പരിമളിപ്പാനാകും ഇല്ല. തീരെ അധോഗുഷ്ടിയായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ എന്റെ പ്രിയയുടെ മുറിയിൽ പോയി, ദരിദ്ര കനത്തിൽ മുഖത്തു ചായം തേച്ചാലും ഞാനത്രകൃതിയിൽ അവളാവാമെന്നു പറയൂ. അതു തുടർച്ചയെന്നു ചെട്ടിയിട്ടു. ഹോറേഷ്യോ! ഇതെന്നു പറയൂ.

ഹോ— എന്നാതു തിരുമനസ്സേ?

ഹാം— ഞാനാതിരിയായിരുന്നു അലക്സാൻഡർ കഴിച്ചിട്ടിരിക്കുന്ന രോഷമെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ?

ഹോ— അങ്ങിനെ തന്നെയാണു.

ഹാം— ഇത്ര നാററുവാ അപ്പോ! (കപാലം താഴത്തിടുന്നു).

ഹോ— അങ്ങിനെ തന്നെയാണു തിരുമനസ്സേ.

ഹാം— നാം എന്തെല്ലാം ചിത്തവിധമായ ഉപയോഗത്തിന്നു മണ്ണായിട്ടു മടങ്ങിപ്പോകുന്നു! ഹോറേഷ്യോ അലക്സാൻഡറിന്റെ മണ്ണ ഒരു വീഴ്ചക്കുറിയുടെ ഒരു അടച്ചു കാണുന്ന തുറയെല്ലു അതിന്റെ ഗതിയെ ക്രമമായി എന്തുകൊണ്ടു നമ്മുടെ ആലോചനകൾ കണ്ടു പിടിച്ചു കൂടാ?

ഹോ— അങ്ങിനെ ആലോചിക്കുന്നത ഒരു നിഷ്പലമായ ആലോചനയാണു.

ഹാം— അല്ല ലേരംപോലുള്ള. എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ അതിശയോക്തി കൂടാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗതി നോക്കി പോവാം. അലക്സാൻഡർ മരിച്ചു. അലക്സാൻഡറെ കഴിച്ചിട്ടു. അലക്സാൻഡർ പൊടിയായി പൊടി മണ്ണാണു. മണ്ണ കൊണ്ടാണു നാം കളിമണ്ണുണ്ടാക്കുന്നതു. അദ്ദേഹം മാറി തിന്നു ആ കളിമണ്ണുകൊണ്ടു, എന്തുകൊണ്ടു മറ്റും നിറച്ചതായ വീഴ്ചക്കുഴൽ അടച്ചു കൂടാ?

മേശം— അപ്പോടിന്നു ഒരുക്കിപ്പെട്ടിട്ടുള്ള മേശം.

കഷ്ടം ചത്തിമമണ്ണടിചൊരുമൊ-
 രാജാധിപൻസീസരോ-
 തിട്ടംകാരകടന്നിടംപഴുതടക്കാ-
 നൊക്കുമെന്നൊവരാം
 പെട്ടെന്നിയലകൊക്കയിട്ടുശതകം
 ചൊല്ലിച്ചാണുചുമ-
 കോട്ടക്കൽകുളർകാരടിക്കൊരടവാ.
 വാണാത്രമായ് നിൽക്കയോ?

296

എന്നാൽ മിണ്ടല്ലേ! മിണ്ടല്ലേ! മാറിപ്പോവുക. രാജാവിതാ
 വരുന്നു.

(പുരോഹിതന്മാർ മുതലായവർ മുമ്പിലും പിന്നാലെ ഒ
 ഫീലയയുടെ ശവവും, അതിന്റെ പിമ്പെ ലെർട്ടിസ്സും, അന്ത
 താപികളും ഒടുവിൽ രാജാ, റാണി, പരിധാരങ്ങൾ മുതലായവ
 രും) ക്രമത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

റാണി, രാജസേവന്മാർ— അവരാരുടെ പിന്നാലെയൊന്നു വരു
 ന്നാത? ഇങ്ങിനത്തെ പരിപൂർത്തിയാവാത്ത കർമ്മങ്ങളോടുകൂ
 ടിയും അവരാൽ പിന്തുടരപ്പെട്ട ശവം, സാഹസികമായ
 കൈകൊണ്ടു സ്വന്തം ജീവനെ നശിപ്പിച്ചതാണെന്നു ഇ
 തു സൂചിപ്പിക്കുന്നു. അത ഏതോ വലിയ നിലയിൽ ഒന്നാ
 യിരുന്നു. നമുക്കിവിടെ കുറച്ചു നേരം ഒളിച്ചിരുന്നു, സൂക്ഷി
 ച്ചു നോക്കുക. (ഒളിച്ചിരിക്കുന്നു).

ലെ— എനി എന്തു ക്രിയകളാണുള്ളത്?

ഹാം— അതു ലെർട്ടിസ്സാണ്. വളരെ യോഗ്യനായ ഒരു യുവാ
 വാണ്. നോക്കൂ.

ലെ— എനി എന്തു ക്രിയകളാണ്?

ഹാം— പുരോഹിതൻ— ഞങ്ങൾക്കധികാരമുള്ളതൊന്നും അ
 വളുടെ ശേഷക്രിയ വിസ്മരിച്ചിട്ടുണ്ട. അവളുടെ മരണം
 സംശയിക്കത്തക്കകാരണത്താൽ ആയിരുന്നു.

എറ്റംവമ്പൊടിവർക്കുരാജവിധിയായ്.

സാധാരണപ്രകൃമം

മാറവീവെങ്കിലൊഴുകുമുള്ളപടവം

കൊട്ടിട്ടമന്നാൾവരേ

പാക്കേണംപരിശുദ്ധിയററകഴിയിൽ

സൽപ്രാർത്ഥനാദിക്കിലായ്

തീക്കല്ലുംചരലുംകലക്കുണവും

മേലിട്ടുമുണ്ടേതാം

297

എന്നുലിവറക്കുമാറുപോലെതലക്കുനല്ല

കന്യാജനത്തിനന്നിയേണ്ടൊരുമാലപാത്തൽ

ചിന്നുന്നപുഷ്പനിരകൊണ്ടുടൽമുടൽവേളി

യെന്നുള്ളവക്കുവദിച്ചുവിധിച്ചതാനും

298

പെ— എനി ഒന്നും ചെയ്യാൻ പാടില്ലേ?

ഒന്നാംപു— ഒന്നും പാടില്ല.

സാധാരണമുതലിവര

ചെയ്തിട്ടുംസ്നേഹമിവളിലുംചെയ്യാൽ

സംസ്കാരനടവടിക്കൊരു

ധിക്കാരനമ്മൾചെയ്തുവെന്നുവരും

299

പെ— അവളെ നിവർത്തു വെക്ക. അവളുടെ മനോഹരമായും

നിർമ്മലമായും ഉള്ള മാംസത്തിൽനിന്നു എന്റെ സ്ഥായി

പൊങ്ങട്ടേ. മേമ മയ്യാദകെട്ട പുരോഹിത, എന്റെ സോ

ദരി, നീ നരകത്തിൽ കിടന്നു നിലവിളിക്കുമ്പോൾ ആശ്വ

സിപ്പിച്ചാനൊരു ദേവതയായിരിക്കും.

മാം— എന്ത! സൗഭാഗ്യവതിയായ ഷഫീലിയയോ?

റാന്നി— നല്ലവൾ നല്ലവളായുള്ളവളേ! നല്ലതു വരട്ടെ.

(പുഷ്പം വിതരണം).

നിത്യെന്നുതൊന്നുംപെറററിനു

ഭാഷ്യതാമെന്നുകരുതിയഥനിന്റെ

പടവം...= പോകാവസാനകാലത്തു ദൈവം, മരിച്ചിരിക്കുന്ന സകല ആളുകളുടേയും ആത്മാവിനെ പടവംകൊട്ടി എഴുന്നീല്പിക്കുമെന്നാണു ക്രിസ്തുമതസിദ്ധാന്തം.

വേളി= കന്യകയായി മരിച്ചാൽ വിവാഹക്രിയ കഴിച്ചു സംസ്കാരം പാടുള്ളു.

ശയ്യയണിയാൻകൊരിച്ചെ
 നീയൊരുവെച്ചുവെച്ചിടരുതിലാ 300
 ഖലം - പാരമ്പര്യംവെച്ചുവെച്ചിടരുതിലാ
 സാരംകൂടത്തുകൊണ്ടിടരുതിലാ
 തീരാത്തമട്ടിലിടരുതിലാ
 ചേരട്ടെയാളിടരുതിലാ 301

കരികളെക്കൂടി അവരെ ഞാനാവിംഗനം ചെയ്യുന്നതുവരെ
 കറച്ച നേരത്തേക്കു മണ്ണിടരുതിലിട്ടിൻ! (രവകുശിയിൽ
 ചാടുന്നു).

ചത്തിട്ടമിങ്ങനീയെക്കൊണ്ടിടരുതിലാ
 വെച്ചുകൂടി, കൂടിയൊരാളെക്കൂടി
 നീലച്ചമാനമുണ്ടെന്നൊരാളെക്കൂടി
 ശൈലത്തിനുകവിയുന്നിടരുതിലാ 302
 ഖലം - (കൊണ്ടിടരുതിലാ) ഇതു കൂടിയൊരാളെക്കൂടി
 നന്നതാണോ?

അത്തത്തിൽകൂടിവെച്ചിടരുതിലാ
 കേൾപ്പവകുശിചാരിതാകൾ
 ഇപ്പോൾനില്ക്കുന്നതൊക്കെചാരിയായ്.
 നില്ക്കുന്നതൊക്കെചാരിയായ് 303

ഇതു ഞാനാണു. ഡബ്ബൽകാരനായ ഖലംവെററ. (രവകു
 ശിയിൽ ചാടുന്നു).

ഖലം - നീ നശിച്ചുവോ? (തമ്മിൽ പൊത്തിപ്പിടിക്കുന്നു).

ഖലം - തന്റെ കോലം നന്നല്ല. ഞാൻ പറഞ്ഞതൊക്കെ. എ
 ന്റെ ചങ്കിൽനിന്നു തന്റെ വിരലുകൾകൂടത്തു കൊള്ളൂ. എ
 നിക്കു ഇങ്ങനെയും അവിവേകവും ഇല്ലെങ്കിലും എന്റെ ക
 യിൽ ചില അപകടങ്ങളൊക്കെയുണ്ടു. അതിനെ തന്റെ വി
 വേകം വേടിക്കൊണ്ടിടരുതിലാ. തന്റെ കയ്യിൽകൂടി.

രാജാ - അവരെ വേർവിടരുതിലാ.

റാണി - ഖലംവെററ! ഖലംവെററ!

എല്ലാവരും - ഹേ കൂടിയൊരാളെക്കൂടി!

ഖലം - തിരുമനസ്സേ! അനന്തരമിടരുതിലാ. (കൂടിയൊരാളെക്കൂടി അവർ

രെ വേർവിട്ടുത്തന്നു. അവർ ശവകുഴിയിൽനിന്നു പുറത്തു വരുന്നു).

മാം— എന്റെ കണ്ണിന്റെ പോള അനങ്ങാതാവുന്നതുവരെ ഞാനിവിടെയത്ത് വിഴുതായി പൊരുതും.

റാണി— അയ്യോ! എന്റെ കൈനെ എന്തു വിഷയമാണ്?

മാം— ഞാൻ ചെമിച്ചിയെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നു. നാല്പതിനായിരം സോദരന്മാരുടെ സ്നേഹമൊക്കെ കൂടി നോക്കിയാലും എന്റെ തുകക്കു ശരിയാവില്ല. താനെന്താ അവൾക്കു ചെയ്യാൻ വിചാരിക്കുന്നത്?

പാജാ— വെർട്ടിസ്സെ! ആയാൾക്കു ഭ്രാന്താണ്.

റാണി— ദൈവത്തിനെ വിചാരിച്ചിട്ടെങ്കിലും ആയാളെ ഒന്നും ചെയ്യരുതെ.

മാം— താനെന്താ ചെയ്യുക. കാണിച്ചു തന്നു. കരയുമോ? പൊരുതുമോ? പട്ടിണി കിടക്കുമോ? തന്നെത്തന്നെ നശിപ്പിക്കുമോ? ചുരക്കു കുടിക്കുമോ? ചീങ്കണ്ണിയെ തിന്നുമോ? ഞാനതു ചെയ്യും. താനിവിടെ കരയാനാ വന്നത്? അതോ അവളുടെ ശവകുഴിയിൽ ചാടി ഗുഷ്ടതയോടെ എളുപ്പാനോ? തന്നെജീവനോടുകൂടി അയാളുടെ ഒപ്പം കഴിച്ചിടണം. എനിക്കും അങ്ങിനെ ആഗ്രഹമുണ്ട്. താൻ മലകളെ പറ്റി വെറുതെ പറയുന്നുവെങ്കിൽ, നമ്മുടെ സ്ഥലം സൂര്യമണ്ഡലത്തിന്റെ നേരെ പൊങ്ങി കാർസയെ ഒരു അരിമ്പാറയുടെ മാതിരിയാക്കുന്നതുവരെ, അവ അനാഥി ഏക്കർ സ്ഥലം നമുക്കു തരട്ടെ. താനറക്കെ പറയുന്നതായാൽ തന്നെ ക്ലോലെ ഞാനും പറയും.

റാണി— ഇതു ശുദ്ധമേ ഭ്രാന്താണ്. അതു കുറച്ചു നേരത്തിനിടയിനെയിരിക്കും.

പരംസംസ്കൃതവർണ്ണത്തിലാക്കത്തുറങ്ങും
പിരിഞ്ഞങ്ങുകണ്ടോരുപെൺപ്രാവുപോലെ
ശിരസ്സൊന്നുകമ്പിട്ടുമിണ്ടാതകണ്ണി
ട്ടിരുനീട്ടുമിഴുക്കുടൻ നന്നപിന്നെ

മോം— താൻ കേൾക്കൂ. താനിങ്ങനെ എന്നോടു ചെയ്യാനെന്താ കാരണം? ഞാൻ എന്നും തന്നെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നു; എന്നാൽ അതുകൊണ്ടൊന്നും തരക്കേടില്ല. ഫെക്ലിസ്സു തന്നെ എന്നു ചെയ്യാലും പൂച്ച കരയും. നായക്കു അതിന്റെ നല്ല കാലം ഉണ്ടാവും. (പോയി).

രാജാ— സുശീലനായ ഫൊറേഷ്യോ! താൻ ആയാളുടെ കൂടെ നടപ്പാനായി ഞാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. (ഫൊറേഷ്യോപോയി) (ലെട്ടീസ്സിനോട്) ഇന്നലെ രാത്രിയിലത്തെ പ്രസംഗം ധീമാരിച്ചു ക്ഷമയെ ബലപ്പെടുത്തു. നാം ആ കാര്യം ഉടനെ രീച്ചയാക്കാൻ വഴിവെക്കാം. സുശീലനായ ഗർട്ടുഡെ! നിന്റെ മകന്നു ഒരു കാവൽ നിറുത്തു. റം ശവക്കുഴിക്കു ശാശ്വതമായ ഒരു ചൈത്ര്യം നില്ക്കണം. ക്ഷേമമുള്ള കാലം ഉടനെ കാണാം. അതു വരെ നമ്മുടെ പ്രവൃത്തികൾ ക്ഷമയോടു കൂടിയിരിക്കണം. (എല്ലാവരും പോയി).

രംഗം 2.

(രാജധാനിയിൽ ഒരു ശാല)

(ഫാംലെറും ഫൊറേഷ്യോയും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഫാം— ഇതിനിത്രകാര്യം. ഇവിടാൻ മറ്റൊരു കേട്ടോളൂ. എല്ലാ സംഗതികളും താനോൺ വെക്കുന്നുണ്ടോ?

ഫൊ— ഓൺ വെക്കുന്നുണ്ട് തിരുമനസ്സു.

ഫാം— എന്റെ മനസ്സിൽ, എന്നെ ഉറങ്ങാനയക്കാത്ത വിധത്തിൽ ഒരു തമ്മിൽ തല്ലുണ്ടായിരുന്നു. വഞ്ചലയോടുകൂടിയ ലഹരികൾക്കൊക്കൾ കഷ്ടസ്ഥിതിയിലാണു ഞാൻ കിടന്നിരുന്നതെന്നു എനിക്കു തോന്നി.

അവിവേകത്തെന്താടു—

എലോവിക്കാതെന്നാചെയ്തുചലമുതകി.

മാണ്ടുകൊണ്ടുപെരുത്തൊ.

നാലോലിച്ചിട്ടുചെയ്തുകുടിവകുതിചല.

അന്നുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു

വെക്കുന്നോവല്ലഭോഷ്കൊരുമലമിവിടെ

തിരിച്ചുതത്ത്വം

ലേക്കുനാൾമൈവെന്നായ്തിതമവിവേ-

കത്തെഞാൻവാഴ്ത്തിട്ടേ.

305

മാം— അതു വേഗം സംശയമില്ലാത്തതാണ്.

മാം— * * * കച്ചവടി.

ലവിയുടെയെഴുംമുറിയിലേററിയന്നടനെ

കച്ചവായമിട്ടുമുടി-

തട്ടിനടന്നേനിരുട്ടിൽത്താനതിനെ

306

എന്റെ ആഗ്രാമംപോലെ അവരുടെ കടലാസ്സുകെട്ടു കിട്ടി. ഒടുവിൽ എന്റെ നാലാമം മുറിയിലെക്കു മടങ്ങിപ്പോന്നു. എന്റെ പേടികൊണ്ടു മറ്റൊരു മറ്റൊരു അവരുടെ കയ്യിലുള്ള ആ മഹത്തായ തിരുവെഴുത്തു മൂലപെട്ടിട്ടു നോക്കാനെന്നിക്കു മെയ്യും വന്നു. അതിൽ ഞാൻ കണ്ടു. ഹൊറേഷ്യോ! ഹാ! രാജാവിന്റെ ഒരു കള്ളത്തരം. ഡബ്ബൽരാജാവിന്റെയും ഇംഗ്ലാൻഡ് രാജാവിന്റെയും ക്ഷേമത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പല വിധകാരണങ്ങളോടുകൂടി. വായിച്ചാൽ യാതൊരു താമസവും കൂടാതെ; എന്നാത്രമല്ല എന്റെ തല മുറിക്കേണ്ടതിനുള്ള മഴ മുപ്പിച്ചുനീന്തിനാലോലും താമസിക്കാതെ ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണം കഷ്ടം!! എന്റെ ജീവനിലുള്ള മുട്ടകൾ; പിശാചുക്കൾ, ഇവയെക്കണ്ടു നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒരു രാജകുലന.

മാം— അങ്ങിനെ വെള്ളം?

മാം— ഇതാ തിരുവെഴുത്തിതാ നല്ലവണ്ണം സാവകാശമായി വായിച്ചു നോക്കൂ. എന്നാൽ തോന്നെന്തെ കാണിച്ചതെന്നു കേൾക്കുമോ?

മാം— തിരുമനസ്സു.

മാം— ഞാനാപ്രസ്താവനയെഴുതിടുംമുന്നിലായെന്തവച്ചോർത്താനേതോന്നുപടിയവിടെയാനടക്കത്തക്കതുടങ്ങി

ഇതൊക്കളെത്താഴിൽവലയിൽത്താൻവീഴ്ത്താവണിതന്നി

ട്ടോത്തണ്ടാക്കിപ്പതുതിരുവെഴുതുന്നതന്നസ്സലാക്കി 307

ഇന്നിനാട്ടിനടയോരധികാരസ്ഥരെപ്പോലെത്താനം
നന്നാകുജ്ജ്വലമാകുവിനതാണോങ്ങിത്തന്ന

അന്നാൾനല്ലക്ഷരനിപവിടാനെത്രഞാൻബുദ്ധിമുട്ടി
യെന്നാലോഹെ! പരമതുപെരുമുരൊടെന്നെത്തുണച്ചു308
ഞാനെഴുതിയതിന്റെ ഫലമെന്തെന്നറിയണോ?

ഹൊ— വേണം തിരുമനസ്സേ!

ഹാം— ഇംക്ലാൻറരാജാവ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വപ്രസാദം
കൊണ്ടും അവർ തമ്മിലുള്ള സ്നേഹം പനയുടെ മാതിരി പൂ
പ്പിയ്യേടുമിടി വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതാകകൊണ്ടും സ
മാധാനം അവരുടെ മദ്ധ്യത്തിലിരുന്ന അവർ തമ്മിലുള്ള
ഐക്യത്തിന്നു ഒരു കൂട്ടുകണ്ണിയായി തീരേണ്ടതാകകൊണ്ടും
ഇങ്ങിനെ ശൗരവമുള്ള അനവധി “കൊണ്ടും” കൊണ്ടു ഇ
തിന്റെ സാരം വായിച്ചു ക്ഷണത്തിൽ അധികം ഒട്ടും ആ
ലോചിക്കാതെ റം ഏഴുത്തുകൊണ്ടു ചെല്ലുന്നവരെ, അവ
രുടെ പാപങ്ങളെ പുരോഹിതനോടു സമ്മതിച്ചു മോചനം
വരുത്തുവാൻപോലും ഇടകൊടുക്കാതെ, കൊല്ലേണ്ടതിന്നു
രാജാവിന്റെ താല്പര്യമായ ഒരു പ്രാർത്ഥന.

ഹൊ— ഇങ്ങിനെയാണു മുദ്രവെച്ചതു?

ഹാം— ആ അതിലും ദൈവേഷ്ടയുണ്ടായിരുന്നു. ഡന്മാർ
രാജ മുദ്രയുടെ ആകൃതിയിൽ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്ന എന്റെ അ
പ്പന്റെ ഒരു മുദ്രമോതിരം എന്റെ മടിശ്ശീലയിലുണ്ടായിരു
ന്നു. മറ്റേതിന്റെ മാതിരി റം കല്പനയും, ഒപ്പും മുദ്രയും
വെച്ചു മടക്കി മാറിയതൊരിക്കലും അറിയാത്ത വിധത്തി
ൽ ഭദ്രമായിവെച്ചു. പിറേദിവസമായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ
കുറ്റിൽ യുദ്ധം. ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടുള്ളതൊക്കെ തനിക്കു നിശ്ചയ
മുണ്ടല്ലോ.

ഹൊ— അപ്പോൾ റോസൻക്രാൻസ്സും ഗിൽഡറൻസ്കർനും
അതിന്നുപോയി അല്ലേ?

ഹാം— എന്താഹേ! റം ഉദ്യോഗത്തിന്നു അവർ മോഹിച്ചി
രുന്നു. അവരെ അങ്ങിനെ ചെയ്യതിൽ എനിക്കു ഒട്ടും ക
ഷ്ടംതോന്നുന്നില്ല. അവരുടെ നാശം അവരുടെ സ്വന്തം
കൃത്രിമപ്രവൃത്തികൊണ്ടുണ്ടായതാണ്.

ചിത്തേയെയ്യും; ഭജബലമിതില്ലാത്തവൻമല്ലടിക്കും
ശക്തന്മാരായിവരുടെയാഹുത്ത്ശസ്ത്രങ്ങളേയും

- കുതുംബവട്ടപേലവടിനടക്കുന്നതിനേറയുമേററം
മധ്യേപെട്ടാൽപ്പരമപകടംവന്നുകൂടീടമല്ലോ 309
- മൊ-- യെ! എന്തൊരു രാജാവാണിത്
മാം-- എന്തുശീശനെവെന്നവൻ,കാറിനമെ-
ന്നമ്മക്കുപുത്തേകിയോ-
നെന്നല്ലെൻറെതിരഞ്ഞെടുപ്പിനുമിനി-
ക്കോരോവിചാരത്തിനും
മധ്യേപാടിമുതിന്നവൻ,ചതികൾകൊ-
ണ്ടെൻജീവനുംചൂണ്ടലി
ഒട്ടെന്തെന്നോനിവനെൻറെകയ്ക്കൊരിരയാ-
യാൽത്തായമാവില്ല:യാ 310
- അതെൻറെ കാരമല്ലേ?
നയ്യമെന്നുപ്രകൃതി
കിമട്ടുപെട്ടന്നപൂവനെനിയധികം
മേന്മേൽകല്പിച്ചുകാട്ടാൻ
സമ്മതമേകുന്നതധികമപ്പമല്ലേ? 311
- മൊ-- അവിടെയുള്ള കായ്ക്കത്തിന്റെ കലാശം എന്തായി എ-
ന്നു ബിലാത്തിയിൽനിന്ന ഉടലെ അദ്ദേഹം അറിയും.
- മാം-- അതിന്നു കുറച്ചേ താമസമുള്ളൂ. ആ എട്ടു എന്റെതാ-
ണ. ഒരു മനുഷ്യന്റെ ജീവൻ കളയാൻ “ഒന്നു” എന്ന
എണ്ണുന്നതിലധികം ദീപ്കാലം വേണ്ട. എന്നാൽ സുശീ-
ലനായ മൊറേഷ്യോ! ലേട്ടീസ്സിനോടു വിചാരശ്രസ്ത്രനാ-
യി കാണിച്ചതിന്നു ഞാൻ വളരെ വ്യസനിക്കുന്നു. എ-
ന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, എന്റെ ഉദ്ദേശത്തിന്റെ മായയുടെ
അടുക്കം ആയാളുടെ രൂപം ഞാൻ കാണുന്നു. ഞാൻ ആ-
യാളുടെ സേവ പിടിക്കും. സുഷ്കത്തിൽ, ആയാളുടെ വ്യ-
സനത്തിന്റെ ധൈര്യം എന്റെ വികാരത്തെ വല്ലാതെ വ-
ർദ്ധിപ്പിച്ചു.
- മൊ-- മിണ്ടാതിരിക്കൂ, ആരാ ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നത്?
(ഓസറിക്കു പ്രവേശിക്കുന്നു).
- ഓസ-- സപാമി! ഇവിടുന്നു ഡമ്പാക്കിലെക്കു തിരിയെ വന്ന
തുവളരെ നന്നായി.

ഹാം— ഞാൻ തന്നെ താഴ്വയോടെ വന്നിരിക്കുന്നു. താനിച്ചാട്ടുകാരനെ അറിയുമോ?

ഹാം— ഇല്ല തിരുമനസ്സേ!

ഹാം— തന്റെ അവസ്ഥ അത്രത്തോളം നല്ലതു തന്നെ. എന്തെന്നാൽ ആയാളെ അറിയുന്നത ഒരു വഷളത്വമാണ്. ആയാൾക്കു ഫലപ്രാപ്തിയുള്ള അനവധി നിലങ്ങളുണ്ട്. ഒരു മൃഗം മൃഗങ്ങളുടെ നാഥനായട്ടേ, എന്നാൽ ആയാളുടെ സാക്ഷാദ് രാജാവിന്റെ ഒപ്പമായി. ഇയ്യംകൊരു മയ്യാദയില്ലാത്തവനാണ്. പക്ഷേ ഞാൻ പറഞ്ഞപോലെ വളരെ വസ്തുവുണ്ട്.

ഹാം— സുശീലനായ സ്വാമി! ഇവിടെക്കുറവുസമൃദ്ധ പക്ഷം അവിടുന്നു കല്പിച്ചയച്ച ഒരു സംഗതി ഇവിടെ ഉണർത്തിക്കേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു.

ഹാം— ഞാൻ വളരെ ശ്രദ്ധയോടെ അതു കേൾക്കാം. തന്റെ തൊട്ടി അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു വെക്കുക. അതു തലക്കുള്ളതാണ്.

ഹാം— നല്ലതു സ്വാമി! വല്ലാതെ കണ്ടുപിടിക്കുന്നു.

ഹാം— ഇല്ല. എന്നെ വിശ്വസിക്കുക, ഇപ്പോൾ നല്ല തണുപ്പാണ്. കാര്യം പട്ടതലാണ്.

ഹാം— സാധാരണ തണുപ്പേ ഉള്ളൂ. സ്വാമി! രീച്ചുതന്നെ.

ഹാം— എന്നാൽ എന്റെ സ്വഭാവത്തിന്നു അത്യുഷ്ണമാണെന്നു തോന്നുന്നു.

ഹാം— വളരെ സ്വാമി അത്യുഷ്ണം. ഇന്നുമാതിരി എന്നിരിക്കു പറഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ മഹാരാജാവു ഇവിടുത്തെപ്പേരിൽ ഒരു പാത്രം വെച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നു ഇവിടുത്തെ അറിയിപ്പാകായി എന്നോടുകല്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതാണ് കാര്യം.

ഹാം— ഞാൻ പറയുന്നതൊന്നും വെക്കുക. (തലക്കു തൊട്ടി വെച്ചാൽ ഹാംകൊണ്ടു നിർബന്ധിക്കുന്നു).

ഹാം— അല്ല, സ്വാമി! സത്യമായിട്ടും എന്റെ സൈദ്ധ്യത്തിനാണ്. പെട്ടിസ്സു ഭരണാധിനിയിൽ ഇയ്യം വന്നിട്ടുണ്ട്. ഞാൻ സത്യമാണു പറയുന്നത. ആയാൾ വളരെ വിശേഷപ്പെട്ട വലിച്ചുങ്ങളെക്കൊണ്ടും പരിഷ്കരിച്ചുനടപ്പുകൊണ്ടും

ഉന്നതപദവിയിലുള്ള ഒരുദാമ്യംകൊണ്ടും തികഞ്ഞ മയ്യോദ
കാരനാണ്. സൂക്ഷ്മം നോക്കിപ്പറയുന്നതാണെങ്കിൽ ആ
യാൾ മയ്യോദയുടെ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെ
ന്നാൽ ഒരുവൻ കാണുവാൻ വിചാരിക്കുന്ന എല്ലാ യോഗ്യ
തകളും ആയാളിൽ കാണാം.

മാം— താനായാളേ വേണ്ട വിധം വിവരിക്കുന്നുണ്ട്. ആയാ
ളുടെ യോഗ്യതയുടെ ഓരോ അംശങ്ങൾ പ്രത്യേകിച്ചെടുത്ത
കണക്കു കൂട്ടുന്നതായാൽ മനസ്സിനു തല തിരിച്ചുലുണ്ടാ
കുന്നതാണ്. അതിന്നു അതിന്റെ കൂടെപ്പോവാൻ സാധിക്കി
ല്ല. ആയാളുടെ യോഗ്യതകൾ മാത്രം സൂതിക്കുകയാണെങ്കി
ൽ തന്നെ വളരെ വിഷയങ്ങളുള്ള ഒരുളാണെന്നു ഞാൻ
വിചാരിക്കുന്നു.

അന്നുക്കേറമലഭ്യമാംഗുണഗണം

ചേത്തിട്ടുപാത്തിട്ടൊരാ

ലന്നുനൊത്തൊരുമുത്തികാണുവതുതൽ.

കണ്ണാടിയിൽനന്നായാം

അന്നുന്മാരിലവൻറമാരിരിയിവാ.

സ്തിന്നാലെയുംപൊക്കുവോർ

മന്നിൽക്കേവലമായവൻറനിഴലോ.

ഒല്ലാതടുകില്ലമോ

312

മാസ— ഇവിടുന്ന ആയാളെ പററി വളരെ സംസാരിക്കു
ന്നുണ്ട്.

മാം— എന്താ ഇതുകൊണ്ടു കായ്ക. മേ! അതൊരാൾക്കും വി
വരിക്കുവാൻ വച്ചാത്ത ഇയ്യൊളെ അപരിഷ്കൃതങ്ങളായ നമ്മു
വാക്കുകളെക്കൊണ്ടു എന്തിനാ പറയുന്നത്?

മാസ— സാമി!

മാം— മറെറൊരാൾ പറഞ്ഞാൽ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴികയി
ല്ല? അങ്ങനെ നിശ്ചയമായിട്ടും കഴിയും മേ!

മാം— ഇയ്യൊളെപ്പററി പറഞ്ഞിട്ടു എന്താ ഇവിടെ കാളും?

മാസ— ലെട്ടീസ്സിനെയോ?

മാം— ഇയ്യൊളുടെ സഞ്ചി ഒഴിഞ്ഞുപോയി. ഇയ്യൊളുടെ സു
വണ്ണവാക്കുകളൊക്കെ ചിലവായിപ്പോയി.

ഹാം— ആയാളെത്തന്നെ.

ഓസ— എനിക്കറിയാം, നിങ്ങൾ അറിവില്ലാത്തവരല്ല!

ഹാം— താനങ്ങിനെയാവാതെന്നിരിക്കു മോഹമുണ്ട്. എങ്കിലും അങ്ങിനെയാവാൻ എനിക്കു വളരെ സമ്മതമായില്ല.

ആട്ടേ—

ഓസ— ലേട്ടീസ്സു എത്ര യോഗ്യനാണെന്നു നിങ്ങൾക്കു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടോ?

ഹാം— യോഗ്യതയിൽ ആയാളോടു സാദൃശ്യപ്പെടുത്തിയെങ്കിലോ എന്നു ചോദിച്ചു; ഞാനതു സമ്മതിക്കുന്നില്ല. ഒരാളെ നല്ലവണ്ണം അറിയുന്നത അവനാണെന്നതന്നെ അറിയുകയാണ്.

ഓസ— ആയാളുടെ ആയുധവിദ്യയിലുള്ള യോഗ്യതയാണു ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നത്. സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം ഇയാളെപ്പോലെ ആരും ഇല്ലെന്നാണ്.

ഹാം— ഏതാ ആയാളുടെ ആയുധം.

ഓസ— വാഴും കട്ടാരവും.

ഹാം— അതാണയാളുടെ രണ്ടു ആയുധം? ആദ്യ നല്ലതു തന്നെ.

ഓസ— രാജാവേ, ആയാളായിട്ടു ആറു ബാർബറിക്കുതിരകളെ വാതു വെച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിന്നു പകരം ആയാൾ ആറു പ്രാൻസ്സു വാളുകളും കട്ടാരങ്ങളും അവയുടെ പൊടിപ്പു പട്ട മുതലായ കോപ്പുകളും കൊടുപ്പാനുറപ്പിട്ടുണ്ട്. മൂന്നു വാഹനങ്ങൾ കാപ്പയിൽ വളരെ മോഹം തോന്നുന്നവയും പിടികൾക്കു യോജിച്ചവയും വളരെ ലളിതങ്ങളും മേൽതരം ആകൃതിയിലുള്ളവയുമാണ്.

ഹാം— എന്തിനെ ആണു വാഹനം എന്നു പറയുന്നത്?

ഓസ— സകല വിവരണവും അറിയുന്നതിന്നു മുമ്പായി ഒരു പ്രാബ്ധാനം വേണ്ടി പരസ്യം ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി.

ഓസ— വാഹനം പൊടിപ്പാണ്.

ഹാം— നമ്മുടെ ഉടെ വലിയ തോക്കുകൊണ്ടു നടപ്പാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ ഓരോ വശത്തും അധികം യോജിച്ചിരിക്കും. അതുവ

ഈ അതു പൊടിപ്പായിരിപ്പാൻ ഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ആട്ടെ! ആര ബാർബെറി കുതിരകൾക്കു പകരം ആര പ്രാൻസ്സു വാളുകളും അതിന്റെ കോപ്പും മൂന്നു മേൽതരം പൊടിപ്പും അങ്ങിനെയാണു പ്രാൻസുകാർ ഡബ്ബാർകാരോടു വാതുപെക്കുക. ഇത എന്തിനാ, താൻ പറയുമ്പോലെ, വാതു വെച്ചിരിക്കുന്നത.

സാ— ആയാളും ഇവിടുന്നു തമ്മിലുള്ള നേരിടലിൽ, ഒരു ഡബ്ബൻ കത്തവിൽ ആയാൾ മൂന്നു പ്രാവശ്യം ഇവിടുത്തേക്കുൾ അധികം കുത്തില്ല എന്നു രാജാവും, മാംഗലാധര തന്നെ പെട്ടെന്ന് പ്രാവശ്യം കുത്തുമ്പോഴക്കു താൻ പന്ത്രണ്ടു പ്രാവശ്യമായിക്കൊള്ളാമെന്നു ആയാളും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു. ഇവിടുന്നു മറവടിക്കു സമ്മതിക്കുന്നതാണെങ്കിൽ അത ഉടനെ പരീക്ഷിക്കു വെക്കും.

മാം— ഞാൻ, “ഇല്ല” എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞാൽ എങ്ങിനെയാണു്?

സാ— പരീക്ഷയിൽ ഇവിടുത്തെ ഹെറോക്കൽ എന്നാണു ഞാൻ വിചാരിച്ചതു.

മാം— ഹെ! മഹാരാജാവിന്നു സമ്മതമെങ്കിൽ; ഞാൻ ആശാലയിൽ നടക്കാം. അത എന്റെ പ്യാഡാമത്തിനുള്ള സമയമാണു. വാളുകൾ കൊണ്ടു വന്നോട്ടെ. ആയാൾക്കു സമ്മതമാണെങ്കിലും രാജാവു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശത്തെ സ്ഥിരതയോടെ വെച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും എന്നിക്കു കഴിയുമെങ്കിൽ ഞാനവിടെക്കു വേണ്ടി ജയിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ നാണക്കേടും വിശേഷമായ ഇടിയും അല്ലാതെ ഞാനൊന്നും സമ്പാദിക്കില്ല.

സാ— ഇതു പ്രകാരം ഞാൻ മറുപടി പറയട്ടെ?

മാം— റം സംഗതിക്കു പിന്നെ തനിക്കു തോന്നുംപോലെ എന്തു പൊടിപ്പും തൊങ്ങലും കൂട്ടിയാലും വേണ്ടിപ്പ.

സാ— ഇവിടുത്തെ കല്ലനക്കു തെയ്യറായുള്ളവനാണു.

മാം— തന്റെ, തന്റെ, (ഓസറിക്കു പോയി).

ആയാൾ ആയാളോടു തന്നെ പറഞ്ഞാൽ നന്നായിരുന്നു.
ആയാളോടു പറയാനിവിടെ വേറെ ആരുമില്ല.
ഹോ— ഓരം ശിമക്കൊളക്കോഴി അതിന്റെ തലയിൽ മൊട്ടു
യോട വെച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു പോകുന്നു.

ഹോ— ആയാൾ ആയാളുടെ അമ്മയുടെ മൂല കടിക്കുന്നതിന്നു
മുമ്പായിട്ട അതിനെ സന്തോഷിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം.
ഓരംമട്ടിയുൾക്കുമിന്നെന്നറിവിപിതുവിധം

കെട്ടുകാലംപലത്തും

കേമനാക്കും, തമത്തിൽസപര, മഥപുരമെ

സംഗമത്തിന്നുടപ്പും,

വീശിപ്പാരംപതിർക്കേടൊഴിയുമറിവിലി

അങ്ങൾപേരാൻപരീക്ഷ

ഇതിടിൽപൊള്ളപൊട്ടുന്നറിവനരകളും,

മാത്രമുണ്ടത്രെന്ന

ഒരു പ്രഭു പ്രവേശിക്കുന്നു.

313

പ്രഭു— തിരുമനസ്സേ! മഹാരാജാവ ചെറുപ്പക്കാരനായ ഓസ
റിക്കിനെ വിവരം പറയാനയച്ചതിൽ, ആയാൾ, അവിടു
ത്തെ കാത്ത ഇവിടുന്നു ശാലയിൽ നില്ക്കുന്നു എന്നുണ
ത്തിച്ചിരിക്കുന്നു, ഇപ്പോൾ തന്നെ ലെട്ടീസ്സിനോട അകം
വെട്ടുന്നുവോ അതോ കുറച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടു മതിയോ? ഏതാ
ണ ഇവിടെക്കിഷ്ടം എന്നറിവാൻ അവിടുത്തെന്നെ അയ
ച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹോ— എന്റെ കാര്യങ്ങൾക്കു എനിക്കു സ്ഥിരതയുണ്ടു. അവ
രാജാവിന്റെ സന്തോഷത്തെ അനുസരിച്ചു നടക്കും. അവി
ടെക്കു ശരിയായാൽ എനിക്കും ഒരുക്കം തന്നെ. ഇപ്പോഴാ
യാലും വേണ്ടില്ല. ഇപ്പോഴത്തെപ്പോല എനിക്കു ശക്തി
യുള്ള എപ്പോഴായാലും വേണ്ടില്ല.

പ്രഭു— രാജാവും രാണിയും കൂടെ വരുന്നുണ്ടു.

ഹോ— നല്ലസമയത്തു.

പ്രഭു— ഇവിടുന്നു കളിക്കു പുറപ്പെടുന്നതിന്നു മുമ്പായി ലെട്ടീ
സ്സിനോടു കാച്ച ഭംഗിയിൽ സംസാരിച്ചാൽ കൊള്ളാമെ
ന്നു രാണിക്കു നല്ലയുണ്ടു.

മാം— അവിടുത്തെനിക്കു നല്ലതാണ് പറഞ്ഞു തരുന്നത്.

(പ്രഭുപോയി)

ഹെം— ഇവിടുന്ന് റോ വാതിൽ തുറക്കാം.

മാം— ഞാനങ്ങനെ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ആയാൾ പ്രാൻസി
ലെക്കു പോയതിന്റെ ശേഷം ഞാൻ മുട്ടാതെ ശീലിച്ചിട്ടു
ണ്ട്. ഞാൻ ജയിക്കും. എന്നാൽ, ഇവിടെയുള്ളതെല്ലാം എ
ന്റെ ഹൃദയത്തിന്നു എത്ര ശല്യമാണെന്നു തനിക്കൊരു തു
പചില്ല. പക്ഷേ അതുണ്ടെന്നും ഇല്ല താനും

ഹെം— അങ്ങനെ അല്ല തിരുമനസ്സേ.

മാം— അതൊരു മുട്ടാളത്തമാണ്. അത ഒരു സ്ത്രീക്കു ഒരു സമ
യം സൈപരക്കേടു കൊടുക്കാവുന്ന ഒരു മാതിരി ദുഷ്ടകയാണ്.

ഹെം— ഇവിടുത്തെ മനസ്സു എന്തിന്റെ ഏകിലും വെറുക്കുന്നു
ണ്ടെങ്കിൽ, അതിനെ ആദരിക്കേണ്ടതാണ്. അവരിങ്ങോ
ട്ടു വരുന്നതിനെ ഞാൻ തടസ്സപ്പെടുത്തിട്ടു ഇവിടെക്കു വ
രുന്നു പറയാം.

മാം— ഏർ! ഞാൻ ശകുനത്തെ കൂട്ടാക്കിപ്പ. ഒരു ചടകത്തി
ന്റെ പതനത്തിൽ പ്രത്യേകമായ ഒരു ശകുനമുണ്ട്. അത
ഇപ്പോഴാണെങ്കിൽ ഭാവിയല്ല. അതു ഭാവിയല്ലെങ്കിൽ ഇ
പ്പോഴാവാം. ഇപ്പോഴല്ലെങ്കിലും അതൊരിക്കൽ വരും. ഒരു
യുഗാവലാണ് വേണ്ടത.

ചാക്കുവാഴാരുമാരുവസ്തുവുമങ്ങുകൊണ്ടു
പോകില്ലയെത്തുനിശ്ചയമെന്നിരിക്കെ
മേ! കോപെരുച്ചമതിലായവകൈവിടാനും.

ബാക്കുന്നസങ്കടമെന്തിനുമന്തചിനെ.

314

(രാജാവു, റാണി, ലെർട്ടീസ്സു, പ്രഭുക്കന്മാർ, ഓസറിക്കു, ആ
യുധങ്ങളോടുകൂടിയ പരിവാരങ്ങൾ, മുതലായവർ പ്രവേശി
ക്കുന്നു)

രാജാ— വരു മാംബെററ! വരു. റോ കയ്യെന്റെ കയ്യിൽനി
ന്നു മേടിക്കും. (രാജാവു ലെർട്ടീസ്സിന്റെ കയ്യു മാംബെററന്റെ
കയ്യിൽ വെക്കുന്നു).

മാം— മേ! എനിക്കു താൻ മാപ്പു തരണം. ഞാൻ തനിക്കു

അപരാധം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും താനൊരു മയ്യാദക്കാരു
നാകുകൊണ്ടു എന്നിങ്ങനെ മാപ്പു തരണം. എന്നിങ്ങനെ അങ്ങി
നെ കലശലായ ഭ്രാന്താണെന്നു ഓർക്കാണെന്നവയ്ക്കാകെ
അറിയാം. താൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. തന്റെ പ്ര
കൃതിയും മാനവും ദേഷ്യവും കലശലായി ഉണരത്തക്കവ
ണ്ണം ഞാൻ ചെയ്തതൊക്കെ ഭ്രാന്തുകൊണ്ടാണെന്നു ഇവിടെ
പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു. ലെർട്ടിസ്സിനപരാധം ചെയ്തതു ഫാ
ലെററാണോ? ഒരിക്കലും ഫാലെററല്ല. ഫാലെറററിനെ
ആയാളുടെ കയ്യിൽനിന്ന എടുത്തു കളഞ്ഞു, ആയാൾ ആ
യാളല്ലാത്തപ്പോൾ ലെർട്ടിസ്സിനു വിരോധം ചെയ്യാൻ ആതു
ഫാലെററ ചെയ്യുന്നതല്ല. ഫാലെററ അതിനെ തിരസ്ക
രിക്കുന്നു. പിന്നെ അതാരാ ചെയ്യുന്നത്? ആയാളുടെ ഭ്രാ
ന്ത. അങ്ങിനെ ആണെങ്കിൽ ഫാലെററ അപരാധം അ
നുഭവിച്ചവരുടെ കൂട്ടത്തിലാണ്. ആയാളുടെ ഭ്രാന്ത സാധു
ഫാലെറററിന്റെ ഭ്രാന്താണ്.

പാറിക്കേണമിതെന്നുതന്നെകരുതി

പ്പറിച്ചതെല്ലാംഭ്രമം

ചെററുംഭോമമിതെന്നുഞാൻപറകയാൽ

നല്ലോരുനിന്മാനസെ

മുററംവിടീനമേലയച്ചൊരുശരം

സോദയ്നേല്ലിപ്പൊരാ-

കററത്തോളമതാക്കിട്ടെയിതിലെൻ

കററം, സഭാഭൃന്തരെ

315

ലെ.- എന്റെ പ്രകൃതി ഓരോ കാഴ്ചയിൽ എന്നെ പ്രതികാരം
ചെയ്യാൻ ഉത്സാഹിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഇതിൽ എന്നിങ്ങ
നെയ്തിലായി. എന്നാൽ എന്റെ മാന്ത്യാവസ്ഥക്കു ഞാൻ
വാങ്ങി നില്ക്കുന്നു. എന്റെ പേരിനു നാണക്കാരവ വരാ
തിരിപ്പാൻവേണ്ടി, ഓരോ വക കാഴ്ചയിൽ മുൻ നടവടിപ്ര
കാരം സന്ധി ചെയ്യുന്നതിനു വിരോധമില്ലെന്നു മയ്യാദ ന
ല്ലവണ്ണം നിശ്ചയമുള്ള കാരണവന്മാർ പറഞ്ഞല്ലാതെ യാ
തൊരു സന്ധിക്കും തന്നെത്തന്നെല്ല. എങ്കിലും അതു

വരെ ഇവിടുത്തെ സ്നേഹത്തെ സത്യമായിട്ടു തന്നെ കരുതാം. അതിന്നു യാതൊരു വിരോധവും മെ!യില്ല.

മാം— അതു ഞാൻ നിഷ്കളങ്കമായി വിശ്വസിച്ചു. ഞാൻ സോദരന്റെ വാതിന്നു കപടം കൂടാതെ നേരിടാം. ഞങ്ങൾക്കു ഇല്ല വാഴ്ചതരു— കാണട്ടേ.

പെ— കാണട്ടേ; ഒന്നിനിക്കും.

മാം— ഞാനായിക്കൂടയാം. തനിക്കു വണ്ണതകിട. ചെട്ടിപ്പെട്ട എന്റെ അറിവില്ലായ്മയിൽ തന്റെ സാമർത്ഥ്യം കൂരിരുട്ടത്തു നക്ഷത്രംപോലെയും തീക്കൂട്ടപോലെയും നിശ്ചയമായും പ്രകാശിക്കാം.

പെ— ഇവിടുത്തെന്നെപ്പരിഹസിക്കുകയാണു.

മാം— ഞങ്ങളുതന്നെ ആണു അല്ല.

രാജാ— യുവാവായ ഓസറിനെ അവർ വാഴ്ചകൊടുക്കും. മാംബരൻ! വാതിലെ നിശ്ചയം അറിവുണ്ടോ?

മാം— നല്ലവണ്ണമുണ്ടു സ്വാമി. ഇവിടുന്ന് ബലംകൊള്ളത്തു ഭാഗമാണു പിടിച്ചുപിടിക്കുന്നതു.

രാജാ— എനിക്കാപ്പേടിയില്ല. ഞാൻ നിങ്ങളെ രണ്ടാളെയും കണ്ടിട്ടുണ്ടു. എന്നാൽ ആയാൾ രണ്ടാളാർക്കും കേമനാകുകൊണ്ടു നമ്മൾക്കൊക്കെയായി നിശ്ചയം ചെയ്തിരിക്കയാണു.

പെ— ഇതിന്നു വല്ലാത്ത കനം. വേറെ ഒന്നു കാണട്ടേ.

മാം— ഇതിനിക്കു നല്ലവണ്ണം പിടിച്ചു. ഞാൻ വാഴ്ചകൾക്കൊക്കെ ഒരു കപ്പമല്ലെ നീളം. (അവർ നേരിടുവാൻ തൊഴുത്തു).

ഓസ— അതെ സ്വാമി.

രാജാ— മേശപ്പുറത്തു ഗ്ലാസിൽ മദ്യം ചകുന്ന് നിരത്തട്ടേ.

കുറുപ്പാർക്കും ചരിത്രപരിചാരകത്തു വെച്ചുതാൻ മൂന്നാവാൾ നീട്ടലിനു പകരം വീട്ടി നില്ക്കുവെച്ചുതാൻ ഇന്നെൻകേട്ടുപ്പുറമതിലുടൻ നന്ദിക്കാണിക്കുവാനും.

യൊന്നായിത്താനിഹവലിയതോക്കിട്ടുപൊട്ടിച്ചിട്ടുട്ടേ 310

രണ്ടുഴിയാനിമാംബരനവലയം

വായ്പുവാൻ മൂലപാനം

മെ!യ്ക്കുകല്ലേറിട്ടുനാൻ തപാലവഴി.

മാക്സസ്തോർവാൻ

ചാത്തിപ്പോരുംകിരീടത്തിലെയണിമണിയെ-

ക്കാട്ടിലുംനന്മയേററം

മുത്തീടംരത്നമാകുപ്പതിലിടണമുടൻ

കുപ്പുകാണിക്കതന്നെ

317

പാനംചെയ്യുന്നുമാംലൊരിനുഗുണമതിനാൽ

ഭൂപനെനുള്ളതിപ്പോൾ

ത്താനേശപ്പെട്ടതിനാലെചെറുപെരുതാം

ഭേരിയെ,ഭേരിപിന്നെ

സ്ഥാനേ.വൻതോക്കുവെക്കുന്നവരെയലിയതോ.

കുപ്രകാരംപരക്കം

മാനത്തെപ്പിന്നെമാനംമണിയെമഴുവനി

മുട്ടുകേൾപ്പിച്ചിട്ടേ.

318

വരുവിൻ, തുടങ്ങുവിൻ വിധികത്താക്കുന്തായ നിങ്ങൾ ന

ല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കാണുവിൻ.

മാം— മേ! വരു.

ലെ— വരു തിരുമനസ്സേ (അവർ ചാൽകൊണ്ടകം വെട്ടുന്നു).

മാം— ഒന്നു.

ലെ— ഇല്ല.

മാം— മദ്ധ്യസ്ഥൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തട്ടേ.

സാ— ഒരു കത്ത. വളരെ സ്പഷ്ടമായ കത്ത.

ലെ— ആട്ടെ എന്നി.

രാജാ— നില്ക്കട്ടേ പാനത്തിനുള്ളതാകട്ടേ. മാംലെറെ! ഞ

രത്നം തന്റെറതാണു. ഇതാ തന്റെ സൗഖ്യത്തിന്നു. (ഉ

ള്ളിൽനിന്നു പറയുകുന്നു. വലിയ തോക്കു വെട്ടുന്നു).

ആയാൾക്കു ആ കുപ്പി കൊടുക്ക.

മാം— ഞം അങ്കം ആട്ടെ കഴിച്ചുകൂടയാം. അതു കറച്ചുനേ

രത്തെക്കവിടെ വെക്ക. വരു— (അവർ കളിക്കുന്നു).

വേറെ ഒരു കത്ത. എന്നാ താൻ പറയുന്നത?

ലെ— ഒരു തൊടൻ ഒരു തൊടൻ. അതു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു.

രാജാ— നമ്മുടെ മകൻ ജയിക്കും.

റാണി— ആയാൾ തടിച്ചുവന്നാണു. അതിന്നും കറച്ചും ഇതാ

മാംബെറേ! ഏന്റർ മുഖം തൊടുന്ന ശിലയെടുത്തു തന്റെ നെറ്റി തുടക്കം. തന്റെ ഭാഗ്യത്തിനുവേണ്ടി റാണി നല്ലവണ്ണം പാനം ചെയ്യുന്നു മാംബെറേ.

മാം— സുശീലയായ അമ്മേ!

രാജാ— ഗർഭശ്ലൈ! സേവിക്കരുതേ.

റാണി— ഞാനതു ചെയ്യും, സ്വാമി എന്നിങ്ങനെ മാപ്പു തരുവാനുപേക്ഷിക്കുന്നു.

രാജാ— (സ്വഗതം) അതു വിഷംകൂട്ടിയ കപ്പാണു. എനി പരഞ്ഞിട്ടു ഫലമില്ല.

മാം— എനിക്കിനിയും കുടിപ്പാൻ ധൈര്യമില്ല. പിന്നെ ആവാം.

റാണി— വരു! ഞാൻ തന്റെ മുഖം തുടക്കട്ടേ.

ലെ— സ്വാമി! ഞാനിപ്പോൾ ഇദ്ദേഹത്തെ കുത്തും.

രാജാ— ഞാനതു വിചാരിക്കുന്നില്ല.

ലെ— (സ്വഗതം) എങ്കിലും അത എന്റെ മനസ്സാക്ഷിക്കു കേൾക്കേണ്ട വിചാരിതമാണു.

മാം— മൂന്നാമത്തെതിനു വരു. ലേട്ടീസ്സെ! താൻ കളിക്കുക മാത്രമാണു. തനിക്കു കഴിയുന്നേടത്തോളം ശക്തിയോടുകൂടി ഏല്പിച്ചു കൊള്ളു. എന്നെ കളിപ്പിക്കുകയാണെന്നു കേൾക്കുന്നു.

ലെ— അങ്ങിനെയാ ഇവിടുന്നു പറയുന്നതു? വരു. (അവരകം വെട്ടുന്നു).

ഓസ— ഇരുപതിപ്പതും ഒന്നും ഇല്ല.

ലെ— ഇതാ നോക്കിക്കൊള്ളു. (ലെർട്ടീസ്സെ മാംബെററിനെ മുറിച്ചെടുത്തു. പിന്നെ കലശലായ അങ്കത്തിൽ അവർ വാൾ മാറി മാംബെറ ലെർട്ടീസ്സിനേയും മുറിച്ചെടുത്തു).

രാജാ— അവരെ വേർ വിട്ടു. വല്ലാതെ കോപിച്ചിരിക്കുന്നു.

മാം— അല്ല, വരു. എനിയും (റാണി വിഴുന്നു)

ഓസ— അയ്യോ! രാജ്ഞിയുടെ നേരെ അങ്ങോട്ടു നോക്കൂ.

മാം— അവരിരുവരക്കാരുടെ മേൽനിന്നും രക്ഷമൊലിക്കുന്നു.

ഇതെങ്ങിനെയാ തിരുമനസ്സെ?

ഓസ— എങ്ങിനെയാ ലെർട്ടീസ്സെ?

ലെ— ഹും. എന്തിനാ? ഒരു കാട്ടുകോഴിയുടെ മാതിരി എന്റെ സ്വന്തം മലയിൽ, ഓസറിക്കേ! എന്റെ സ്വന്തം ചതി കൊണ്ടു ഞാൻ ന്യായമായി കൊല്ലപ്പെട്ടു.

ഹാം— രാജ്ഞിക്കെന്താ?

രാജാ— അവരുടെ രക്തം കണ്ടു മോഹാലസ്യപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്.

റാണി— അല്ല, അല്ല. പാനം, പാനം. അയ്യോ!! എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ഹാംലെറേ! പാനം, പാനം. എനിക്കു വിഷം തന്നിരിക്കുന്നു.

ഹാം— അയ്യോ! ദൃഷ്ടനെ! അയ്യോ! വാതിലടക്കട്ടേ. ചതി അതു കണ്ടു പിടിക്കട്ടേ. (ലെർട്ടീസ്സു വീഴുന്നു).

ലെ— അതിവിയെടുക്കൂ. ഹാംലെറേ! ഹാംലെറേ! ഇവിടുന്ന് ഫതനായി. ഭൂമിയിലുള്ള ഏതു മരുന്നും ഇവിടെക്കു ഗുണം ചെയ്യാൻ മതിയാവില്ല. ഇവിടെക്കു അരമണിക്കുറോളം ആയുസ്സില്ല. ചതിയുള്ള ആ ആയുധം ശക്തി ക്ഷയിക്കാതെയുള്ള വിഷത്തോടുകൂടി ഇവിടുത്തെ കയ്യിലുണ്ട്. ആ കുളുപ്പണി എന്റെ നേരെ തന്നെ തിരിച്ചു കുത്തി. എനി ഒരിക്കലും എഴുന്നീല്ക്കാത്ത വിധത്തിൽ; നോക്കൂ. ഞാനിതാ ഇവിടെ വീണിരിക്കുന്നു. ഇവിടുത്തെ അമ്മക്കു വിഷമേററിരിക്കുകയാണ്. എനിക്കു വയ്യാ—

രാജാ— രാജാവിനെയെന്നു കുററം പറയേണ്ടത.

ഹാം— ആ ഹാ! മൂന്നു വിഷമയമാക്കിട്ടും ഉണ്ടോ? എന്നാൽ തന്റെ പ്രവൃത്തിക്കു വിഷമേല്പിക്കട്ടേ. (രാജാവിനെ കുത്തുന്നു).

എല്ലാവരും— രാജഭോമം, രാജഭോമം.

രാജാ— അയ്യോ എനിയെങ്കിലും ഏതെന്ന രക്ഷിക്കണേ സ്നേഹിതന്മാരെ! എനിക്കു ഉപരധം തട്ടിട്ടു ഉള്ളു.

ഹാം— അഗമ്യഗമനം ചെയ്യുന്നവനായി, ഘാതകനായി, ദൃഷ്ടനായി, ഡന്മാർക്കു കാരനായ നീ ഓരം വിഷം കുടിച്ചുതീർക്കു. ഡിന്റെ ഒരുമ 'ഇവിടെ ഉണ്ടോ? എന്റെ അമ്മയുടെ പിന്നാലെ പോ. (രാജാവു മരിക്കുന്നു).

ലെ— അദ്ദേഹത്തിന്നു, നല്ല മയ്യാദക്കു കൊടുത്തു. അത അദ്ദേഹം തന്നെ ഉണ്ടാക്കിട്ടുള്ള വിഷമാണു.

യോഗ്യനാകിയമാംപെററകേൾക്കുന്നമ്മൾക്കുതങ്ങളിൽ
ചെക്കുകൊടുത്തുവാങ്ങേണംദുഷ്ടർത്തിന്റെമാപ്പുകൾ 319
എന്നേയെന്നെന്തെന്നേയെന്നെന്നപാപംവരില്ലതെ
വന്നിടത്തുഞാനങ്ങക്കൊന്നപാപമിനിക്കുമേ 320

(മരിക്കുന്നു).

മാം— ദൈവം തന്നെ അതിൽനിന്നു വിടുത്തു. തന്റെ പി
ന്നാലെ ഞാനും ഇതാ വരുന്നു. ഞാൻ മരിച്ചു ഹോറേ
യ്യോ! ദുഷ്ടരജ്ഞി! പോയിവരട്ടേ.

ഇക്കണ്ടാപത്തിലത്രുൽമേമൊടുവിളി.

ക്കണ്ടതാനുമമട്ടോ

തൽകൃത്യേകാണിമട്ടോമരുവുമൊരുവോ.

റോട്ടനേരംകിടച്ചാൽ

കഷ്ടംസാർജ്ജരദുഷ്ടൻമുതിപിടിയിൽമഹാ

കൃത്യവാൻ,ചൊല്ലുവാൻ.

ണ്ടാട്ടെ,പോട്ടെഹൊറേയ്യോപരമിതുവിധമാ.

കട്ടേഞാനോകഴിഞ്ഞു

321

താൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. എന്നെയും എന്റെ കാ
യ്ക്കുതെയുംപററി തൃപ്തിപ്പെടാത്ത ജനങ്ങളോടു വാസ്തവം പ
റഞ്ഞുകൊടുക്ക.

ഹോ— അത ഒരിക്കലും വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. ഞാനൊരു ഡ
നാക്ക്കാരനേക്കാൾ റോ നഗരിയിലെ പഴയ ഒരാളാണ്.
ഇവിടെ എങ്കിലും കുറച്ചു മദ്യം ശേഷിപ്പുണ്ട്.

മാം— താനൊരു മനുഷ്യനല്ലേ? ആ കപ്പിങ്ങോട്ടു തരു വിട്ടു.
ദൈവമാണു അതെന്നിട വേണം.

കാരോസംഗതിസാരമേവമൊളിവാഴ്

വെച്ചിടിലെൻപിററയെൻ

പേരുകൾകടുപ്പമാംവ്രണമൊട്ടും

നില്ക്കേണമീയുഴിയിൽ

കൂറെന്നിടക്കുരുതീടിൽനീസുഖമതാഴ്

വേർപെട്ടൊരല്ലംദിനം

ശുഭക്ഷോണിയിൽവാണമൽക്കഥകഥി.

പ്പാൻബുദ്ധിമുട്ടേണമേ

322

(ഭൂതത്വ നിന്നെന്നപോലെ ഉള്ളിൽനിന്നു പട്ടാളക്കാരുടെ വെടിയും വാദ്യഘോഷവും).

പോക് ഉത്തിലുള്ള ശബ്ദം പോലെ ഒരു ശബ്ദം എന്നാൽ? ഓസ— ചെറപ്പക്കാരനായ ചോട്ടിൻബ്രാസ്സു ജയലക്ഷിയോടു കൂടി പോളൻറിൽനിന്നു വന്നിട്ടു ഇംക്ലാൻറിൽനിന്നു വന്ന രാജപ്രതിനിധികളെ ബഹുമാനിപ്പാൻ വെടി വെക്കുകയാണിത്.

ഹാം— അയ്യോ!! ഞാൻ മരിക്കുന്നു, ഫൊറേഷ്യോ! റം ഉഗ്രമായ വിഷം എന്റെ ശരീരത്തെ തീരെ ജയിക്കുന്നു. ഇംക്ലാൻറിലെ വർത്തമാനം അറിയുന്നതുവരെ ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കില്ല. എന്നാൽ ഞാൻ ഇപ്പോൾ പറയാം. തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു ചോട്ടിൻബ്രാസ്സിനെ ആവും. ആയാൾക്കു എന്റെ, മരിച്ചാൻ പോകുമ്പോഴത്തെ സമ്മതമുണ്ട്, അതായതുകൊണ്ട് പറയൂ. ഞാൻ ഇങ്ങിനെ ചെമ്പ്രാനുള്ള കാരണങ്ങളും. ഗുരുലഘുത്വം നോക്കട്ടെ എന്നു ഒന്നും പറയുന്നില്ല. (മരിക്കുന്നു).

ഫൊ— ഒരു മഹത്തായ ഏതെങ്കിലും ഇതാ പൊളിയുന്നു. രാത്രി മംഗളമായി ഭവിക്കട്ടേ സുശീലനായ രാജകുമാര!

അങ്ങുനാപോംവഴിയിലുത്തമദൈവദൂതർ

തിങ്ങിപ്പരത്തവസുവത്തിനുപാട്ടുപാടി.

എങ്ങുംതടസ്ഥമെന്നയാതെഭവാനെയേററം

മംഗല്യമാംപരപദത്തിലണച്ചിടട്ടേ.

323

ഇങ്ങോട്ടെത്തിയാ ഭേദം വരുന്നത? (ഉള്ളിൽ നടക്കുന്നു)

(ചോട്ടിൻബ്രാസ്സും ഇംക്ലാൻറും രാജപ്രതിനിധികളും മറ്റും)

ചിലരും പ്രവേശിക്കുന്നു).

ഫൊ— റം കാണുന്നത എന്നാണെന്ന്?

ഫൊ— നിങ്ങൾക്കെന്താ കാരണമുണ്ട്? കഷ്ടമോ അതല്ലതമോ ആയ വല്ലതുമാണെങ്കിൽ തെരച്ചിൽ കഴിയാക്കാം.

മോ— ഇക്കാരണത്താലായാ, നിഷ്ഠുരനാകാം

നാശം വരുത്തേണമെ-

നിക്കാലം മുറയിട്ടിട്ടുണ്ടു; കരിനം

ഡാഭോട്ടം മൃത്യുവേ!

ചിക്കാനീ വെടിയൊന്നി ലിത്രപര-

കൊൽവാൻ, നശിക്കാത്തൊരാ

നൽക്കണ്ടും തവ വീട്ടിലെത്തൊരുവിരു-

ന്നുണന്നൊരുക്കുന്നനീ

324

ഒന്നാ രാ— രോ കഥ വലിയ ഭയങ്കരം തന്നെ.

വെള്ളാനും ഇംക്ലാൻറിൽനിന്നു വരുവാൻ പോയി.

ഞങ്ങളുടെ
താമസിപ്പിച്ചു

ശാസനനടത്തിരോസൻ ക്രാൻസും

വിധിപോലെ ചത്തു ശിശുക്കൾക്കും

രോഡിയാരും കേൾക്കേണ്ടും ചെവികൾ-

കാഗ്രമണ ശക്തിപൊയ്ക്കൊയ്ക്കൊ

ഇതിനുള്ള അക്കിമനനിപൊല്ല-

നതിനിനിസ്ഥാനമേതെളിക്കൊ

325

മോ— ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടില്ലാത്തവരേ

നാവില്ലനിങ്ങൾക്കിതിൽനിന്നിവാക്യം

326

അവിടുന്ന് വരെ കൊല്ലാനായിട്ടു കല്പിച്ചിട്ടില്ല.

കഷ്ടാവസ്ഥ നടന്നൊരീസ്സായമാ.

പോളൻറയുദ്ധത്തിൽനി-

ന്നിട്ടാവാലിവിട്ടു നിങ്ങളിലിവിടെ

കിംക്ലാൻറിൽനിന്നീവിധം

ചെട്ടെന്നത്തു കമുലമീശ ചഗണം

പൊക്കുപ്പറത്തേവനം

സ്പഷ്ടം കാണാതിന്നവെക്കുവതിനാ-

ജ്ഞാപ്പിച്ചു കൊള്ളേണമെ

327

രോ സംഗതികൾ എങ്ങിനെ സംഭവിച്ചു എന്നിനിയും അ-

റിയാതെയുള്ളവർക്കു ഞാൻ പറഞ്ഞു കൊടുക്കട്ടെ.

എന്നാലൊജഡബലചെഷ്ടബഹു
 ക്ഷീത്രം, സ്വഭാവത്തിനോ
 ചേർന്നിടത്തൊഴി, ലക്ഷണംവിധി, യതിൻ
 വണ്ണയദൃക്താവധം
 പിന്നെക്കുളുവഴിക്കുചിംസ, ഗതിമ
 റില്ലായ്ക്കയാൽകൊല്ലൽ, താ-
 നന്നാവെച്ചതുതെറ്റിയേറമരണം,
 ചൊല്ലാമിതൊക്കെക്രമാൽ

328

ഇതൊക്കെ എനിക്കു ശരിയായിട്ടു പറവാൻ കഴിയും.
 ചോ- നമുക്കതു കേൾക്കുവാൻ വേഗം ഉത്സാഹിക്കുക. വലി
 യ യോഗ്യരെ കൈ കേൾപ്പാൻ വിളിക്ക.

ഞാനോമാലൊടുഭാഗ്യലക്ഷ്മിയെയിതാ
 പുറകുനൂ, നമ്മൾക്കുമി.
 സ്ഥാനത്തൊട്ടവകാശമുണ്ടതുദൃഢം
 മാലോകഭോക്തൃതാം
 നൂനംതാനതെനിക്കുകൈവരുമൊരാ.
 ദായത്തിനായിട്ടെനി
 ത്താനെചെന്നുപറഞ്ഞുകൊള്ളുകടാന
 നെന്നെക്ഷണിക്കുന്നിതാ

329

ചോ- ഇതിനെപ്പറ്റിയുമോതു
 ന്നതിനൊരുസംഗതിയിനിക്കിവിടെയുണ്ടാം
 അധികജനമതി വലികാം
 മതിമാനാരവനുമുതാണതുമെ

330

എന്നാൽ ഇതുടനെ കഴിയട്ടേ. ജനങ്ങളുടെ മനസ്സിന്ന
 ഞം ക്ഷോഭമുള്ളപ്പോൾ തന്നെ. അല്ലാത്തപക്ഷം ദൂരാലോ
 ചനകളിൽനിന്നും തെറ്റായ ധാരണകളിൽനിന്നും എനി
 യും അധികം അപകടങ്ങൾ വന്നേക്കാം.

ചോ- നാലുപടനായകന്മാർ ഹാംലെറ്റിനെ ഒരു യോദ്ധാ
 വിനെപ്പോലെ മണ്ഡപത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോട്ടേ. എന്തു
 കൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം ശരിയായ അവസരമുണ്ടായിരുന്നെ

ന്നു എങ്കിൽ രാജബീജമാണു താൻ എന്നുള്ളതു കാണിക്കുമാ
യിരുന്നു.

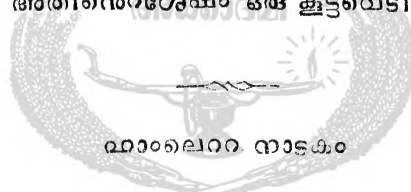
അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടുപോകുന്നതേരം
യോദ്ധാക്കന്മാർവാദ്യഘോഷംവിശേഷാൽ
യുദ്ധാചാരംമറച്ചെല്ലാമുറക്കെ
പ്പേരത്തുംചേർത്തിവിരുന്നെപ്പാഴ്ന്നിടത്തേ

331

ശവങ്ങളെപ്പിൻ.

ഇക്കാഴ്ചപോകുതുന്ന തക്കതാണോക്കീലേററവും
തൽക്കാലമീസ്ഥലത്തിങ്കലൊക്കുന്നില്ലാത്തലേരവും332
പോയി പട്ടാളങ്ങളോടു വെടിവെപ്പാൻ പറയു.

(ഒരു യോദ്ധാവിന്റെ സംസ്കാരസമയത്തു ഉപയോഗി
ക്കുന്ന വാദ്യഘോഷം. എല്ലാവരും ശവങ്ങളെ എടുത്തുകൊ
ണ്ടുപോയി. അതിന്റെശേഷം ഒരു കൂട്ടുവെടി വെക്കുന്നു).

സമാപ്തം.

